

SERXWEBÛN

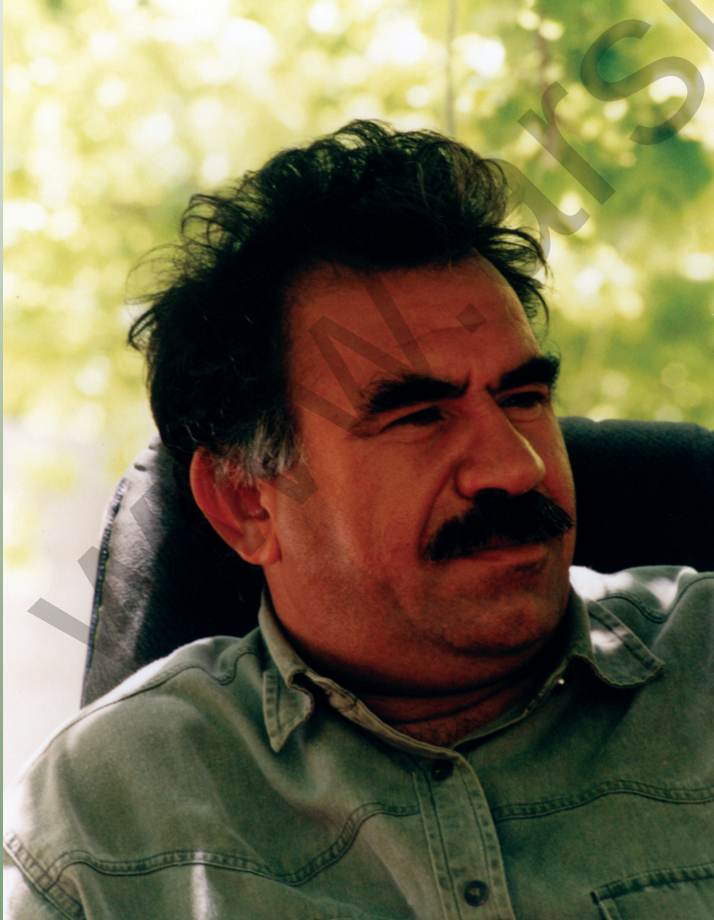
JI SERXWEBÛN Û AZADIYÊ BI RÛMETTIR TIŞTEK NÎNE

Sal: 28 / Hejmar: 331 / Tîrmeh 2009

Kürt sorununun kalıcı çözümü için

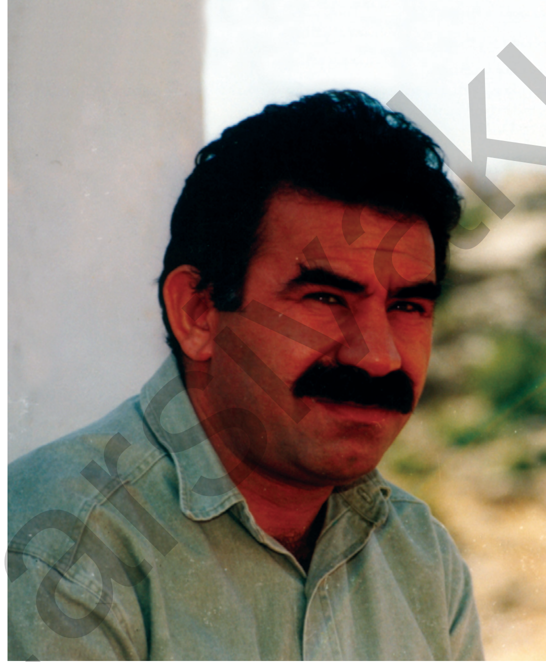
ANAHTAR İMRALI'DA

14 Temmuz Direnişçileri'nin Anısına

Temmuz günlerindeyiz. Bu değerlendirmeleri biraz da 14 Temmuz Direnişçileri'nin anısına, onların büyük direnişi, büyük kararlığı, büyük eylemi anısına yapıyoruz. Bu direnişin büyük kahramanlarının tutumları çok somuttur. Bir Hayri'nin tutumu, son derece canlı ve emredici niteliktedir. İçine girdikleri soylu davranış ve son sözler, bir an bile unutulamaz. Eylemleri tarihi eylemlerdir; kararları tarihi karardır ve kesinlikle gözardı edilemez. Bize vasiyetleri vardır. Her şey gereklerinin yerine getirilmesi içindir. Onlar bize güvenerek bu eylemlere girişirken, ben herhalde bu yoldaşları kolay kolay unutacak, başka türlü yorumlara tabi kılacak soysuzluğu gösteremezdim. Bunu hiç kimse de bizden bekleyemez. Ben hata yapmamak için yumuşak davranıyorum. Yoksa bu anılar karşısındaki en ufak bir düşkünlüğü ayağımın altında ezerim. Bu anılar çok şiddetlidir. Bu anılar, vasiyetler bizim için çok önemlidir.

Onlar canları sıkıldığı veya acımasız bir yaşama dayanamadıları için bu eylemi yapmadılar. Tam tersine, bir ulusun ölüm-kalım anında, umut bağladıkları bir Parti'nin ölümkalım anında, yapılması gereken büyük kararı verdiler ve büyük eylemi koydular. Bu, bütün ulusu, bütün Parti'yi bağlar. Hiç kimse yan yatarak, başka türlü yorumlayarak, hatta gereklerini yerine getirmeyerek PKK içinde kalabileceğini veya yaşayabileceğini sanmamalıdır. Öylesine büyük bir eylem, bir ulusun yaşamını kurtarmaktan başka hiçbir gerekçeyle yapılamaz. Yine onu kurtaracak umut bağladıkları bir Parti dışında, başka hiçbir parti veya bir örgüt için yapılamaz. Onların manevi etkisi altında ben bile eziliyorum. Gerekeni yapıp yapamadığımızı düşünüyorum. O zaman sizler kendi halinizi düşünün. Ben ne kadar tutarlı ve namuslu kalabildiğimi sorguluyorum. Bütün telaşım bundan dolayıdır. Acaba o kararların gerekleri yapıldı mı? Bu soru benim için ne kadar geçerliyse, sizin için daha da fazla geçerlidir. Onlar babalarının hatırı için bu eyleme girmediler, yine yaşadıkları işkenceyi çok gördükleri için de böyle bir şeye girmediler. En çok yaşamak isteyen onlardı. Kemal Pir'in deyişi çok açıktır; "yaşama çok büyük bir saygımız olduğu için ve yaşamla kötü oynandığını bildiğimiz için, yaşamı kurtarmak için bu eyleme girişiyoruz" diyordu. Doğrudur, yaşamı kurtarmak içindir; bir ulus, bir Parti için bu eyleme girmişlerdir. Gerekeni yapmamak, emredici vasiyeti anlamamak düşünülemez.

Binlerce silah elinize verdik, düşmanı allakbullak edecek, bin defa intikam alacak maddi manevi esasları verdik. İstediğimizin binde biri bile ancak gerçekleşti. Bunu unutmayacağız. Gerektiğinde kendimizi bomba yapacağımızı unutmayacağız. Zaten biraz da bunu yapmaya çalıştık. Başka savaş çaremiz de yok. En büyük savaş tekniğimiz insandır. Bunu boşuna söylemedik. Bugün tekniği değerlendirdiğimizde, yapamayacağımız, başaramayacağımız eylem yoktur. Her gün yetersizliğimizden kaynaklanan kayıplarımız var. Şehit vermediğimiz gün yok. Bunları bir bardak su içer gibi karşılayamayız. İster doğru, ister hatalı tutumlar sonucu olsun, sonuna kadar karşılık vermek esastır. Bütün bunlar hepimizi bağlar. Böylesine bir fırsatı yakalamışken, düşmanı boğacak ne kadar şey gerekiyorsa onu alırız. Hangi tutum gerekiyorsa, o tutumu takınırız. Bunun en başında da uzun vadeli bir savaşçılığı esas alan tutumu takınıyoruz. Kendimi eleştirmek için bu durumları ortaya çıkarmıyorum. Varsa benim kusurum, buyurun bütün Parti'ye ciltler dolusu rapor sundum, bütün pratikleri ortaya koydum, tartışabilirsiniz. Bana da verebileceğiniz en büyük destek; yerinde eleştiriler geliştirebilmektir, hatta tartışabilmektir.

Bütün şehitlerimizin kararlılıklarını ve Zindan Direnişçileri'nin eylemlerinin anısını büyük kararlılığını kendimize rehber edinmek, bu konuda hiç mi hiç taviz vermemek ısrarla dayatılan ve o kararlılığı görkemliliği aşan olumsuzlukları yerle bir etmek için, anılara bağlılığı bu temelde esas alacağız ve egemen kılacağız. Bundan başka bir tutum ne bizi tarih karşısında affeder, ne de karşımızdaki düşman bunun dışında bir tutumla bizi sağlam bırakabilir. Yine en çok da önderlik ettiğimiz halk, bunun dışında bir tutumu kabul etmez.

Her gün söz veriyorsunuz, and içiyorsunuz. Anlamını bilerek bu tutumlara girin. Bundan sonra, bu temelde sağlam başlangıçlar yaparak, oldukça biriken olumsuzluklardan arınma, çok büyük değerler ifade eden olumluluklarımızı, başta büyük şehitlerimizi egemen kılarak ve küçümsenmeyecek cesaret ve fedakarlıkla savaşanlara layık olmasını bilmeliyiz. Bu, bizim eşsiz bir biçimde halkımızın önderleri olduğumuzu kanıtlar. Bunun sadece emredici bir devrimci görev değil, tarihte yakalayabileceğimiz eşsiz bir şans olduğunu bilmeliyiz. Bu temelde, böylesine bir dönemin militanı olma fırsatını yakalamanın çoşkusuyla savaşmak; bu savaşta kaderimizi tam özgür kılmaya götürecektir.

Bu temelde çalışmanın, savaşmanın en yüce eylem olduğunu bileceğiz, yükleneceğiz ve başaracağız!

**** Bu yazı Reber Apo'nun '90 yılı çözümlemesinden alınmıştır***

İçindekiler

ÖNDER APO'YA ÖZGÜRLÜK HAMLESİNİ 14 TEMMUZ DİRENİŞ ve ZAFER RUHUYLA PRATİKLEŞTİRELİM

"Önderlik Savunmaları temelinde ideolojik eğitimin geliştirilip ideolojik yenilenme, stratejik değişim ve yeniden yapılanmanın güçlü bir biçimde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu yönlü çalışmalar aktif bir biçimde yürütülürken, diğer yandan da inkâr ve imha güçlerinin yeni politikaları ve hazırlıkları sürekli izlenmelidir. Kürt halkı örgütleri ve kurumlarıyla her türlü gelişmeye göre kendisini her zaman hazır tutmalıdır. Kürt Özgürlük Hareketinin inisiyatifinde süren demokratik siyasi mücadele kesintisiz sürdürülmelidir. Her türlü olasılığa hazır olunmalıdır"

Tarih yaratan 14 Temmuz 1982 Büyük Ölüm Orucu Direnişinin 27. yıldönümünü Önder Apo'ya Özgürlük Hamlesini her alanda geliştirerek karşılıyoruz. Böyle tarihi bir hamleye cüret etmiş ve bunun gerçekleşeceğine inanmış olarak özgürlük ve demokrasi mücadelesini her alanda geliştiriyor olmamız, büyük 14 Temmuz Direnişi çizgisinde olduğumuzu bir nebze gösteriyor. Bu temelde, 14 Temmuz Büyük Ölüm Orucu direnişçilerinin; Kemallerin, Hayrilerin, Akiflerin ve Alilerin şahsında tüm zindan direniş şehitlerimizi, onların şahsında da bütün özgürlük mücadelesi şehitlerimizi saygı ve minnetle anıyoruz.

Kürt Halk Önderi, 14 Temmuz Direnişi temelinde gerçekleşen zindan direnişini *"parti çizgisinin uygulanması ve zafer kazanması"* olarak tanımladı. Bu çerçevede de *"Önderlik çizgisinin uygulanması açısından yeterli bir direniştir"* dedi. Zindan direnişini parti çizgisinin ideolojik zafer kazanması olarak ifade etti. Tüm bunlar temelinde Önderlik gerçeğine bağlılığın ve çizgiyi başarıyla uygulamanın en büyük sembolü olan 14 Temmuz Direnişini kutlarken, bu tarihi kahramanlık direnişinin ruhu, bilinci ve yaratıcısı olan Önder Apo'yu saygıyla selamlıyoruz.

14 Temmuz Büyük Ölüm Orucu Direnişinin üzerinden 27 yıl gibi çok büyük bir zaman dilimi geçmiş bulunuyor. Ancak hepimiz çok iyi biliyor ve hissediyoruz ki, 14 Temmuz Direniş gerçeği bilincimizde, ruhumuzda ve pratiğimizde bugün gibi taptaze yaşıyor. Kürt gerillasının özgürlük haykırışında, Kürt kadınının özgürlük çığlığında, Kürt gençliğinin özgürlük eyleminde bugün gibi varlığını yaşatıyor. 27 yıl boyunca Kürdistan'daki bütün özgürlükçü ve demokratik gelişmelere temel teşkil etmiş olan bu direniş, bugün de etkisini kaybetmek şurada dursun, çok daha fazla arttırmış olarak özgürlük ve demokrasi mücadelesinin Kürdistan'da gelişmesine yön veriyor, güç katıyor, ruh ve zafer inancı aşılıyor. Böyle büyük bir direnişe sahip olduğu için de Kürt halkı ve PKK hareketi her türlü engel ve zorluğa rağmen yenilmiyor; engelleri aşan, zorluğu yenen bir mücadeleyi sürekli geliştirmeyi bilerek başarı çizgisinde ilerliyor. Peki, bu neden böyledir? Besbelli ki, Önderlik çizgimizin gücünden ve 14 Temmuz zindan direnişinin sağlamlılığından böyledir. O halde, 14 Temmuz zafer direnişinden bugünkü mücadelemiz açısından çıkaracağımız temel dersler nelerdir?

14 Temmuz Büyük Ölüm Orucu Direnişi bir zafer direnişidir

Hiç kuşku yok ki, birinci ders, an'a cevap oluşturma gerçeğidir. 14 Temmuz Direnişi, koşulları anlamanın, doğru değerlendirmenin ve ona cevap olmayı bilmenin adıdır. Çıkartacağımız diğer bir ders, zorluk ve engel tanımama, zorluğa ve yokluğa boyun eğmeme gerçeğidir. Büyük 14 Temmuz Direnişi, her koşul altında, her türlü zorluk ve imkânsızlık ortamında direnilerek zafer kazanılabileceğinin en somut göstergesi olmuştur. Bu büyük direniş, insan yaratıcılığının; en zor koşullarda bile zorlukları yenerek özgür ve demokratik geleceği yaratmayı bilme gücüne sahip olduğunun somut bir örneğidir.

14 Temmuz büyük direnişinden çıkartacağımız temel bir ders de bu direnişin bir zafer direnişi olmasıdır. İmkânlar ne kadar az, koşullar ne kadar elverişsiz olursa olsun, düşman ne kadar güçlü ve örgütlü bulunursa bulunsun, insan inanır, ister ve azmederse her türlü geriliği ve gericiliği yenerek zafer kazanabileceğinin en somut ifadesidir. Bu anlamıyla 14 Temmuz Büyük Ölüm Orucu bir zafer duruşudur, zafer inancıdır, zafer çizgisidir. Nitekim 14 Temmuz'la anlam bulan büyük zindan direnişinin zafer gerçeği Özgürlük Hareketimizi bugüne kadar taşımayı bilmiştir. Zindanda zafer; dağda, gerillada zafer olmuştur; serhildanda, yurtdışında, Kürdistan'ın dört parçasında zafer olmuştur. 12 Eylül faşist askeri rejiminin zulmüne karşı 14 Temmuz Direnişiyle zafer kazanmayı bilen PKK hareketi, Kürdistan'ın dört parçasında yenilmez bir özgürlük hareketi geliştirerek bugün Ortadoğu'yu değiştiren bir hareket düzeyine ulaşmıştır.

Hepimiz çok iyi biliyoruz ki, 14 Temmuz Büyük Ölüm Orucu Direnişinin 28. yılına "çatışmasızlık" adını verdiğimiz bir mücadele sistemi içinde giriyoruz. 29 Mart yerel seçim sonuçlarına dayanarak üç aydan bu yana böyle bir mücadele süreci yürütüyoruz. Çatışmasızlık diye tanımladığımız mücadele sürecinin ne olup olmadığı-

nı, neden gündeme geldiğini, ne anlam ifade ettiğini ve bizlere ne tür görev ve sorumluluklar yüklediğini geçen dönemlerde yaptığımız birçok açıklamada değerlendirmeye çalıştık. Başlangıçta yeterince anlaşılamamış olsa da, giderek bunun başta gerilla güçlerimiz olmak üzere Özgürlük Hareketimizin bütün birimleri tarafından anlaşıldığı ve buna göre bir tutum ve çaba içerisine girildiği gözlenmektedir. Elbette bu durum, böyle bir politik mücadele süreci, gerillanın doğru ve etkili tutumu temelinde gelişip hayat bulmaktadır. Bu bakımdan da herkesten fazla HPG'nin komuta ve savaşçı gücünün bu süreci doğru ve yeterli anlaması ve gereklerine uygun bir davranış göstermesi önem taşımaktadır.

Çatışmasızlık süreci siyasi yanı ağır basan bir mücadele sürecidir

Bilindiği gibi, çatışmasızlık diye tanımladığımız mücadele süreci siyasi yanı ağır basan bir mücadele sürecidir. Daha önce de ifade ettik: *"Çatışmasızlık duruşu ne tam pasif savunma duruşudur, ne de tam aktif savunma duruşudur. Pasif savunma ile aktif savunma arasında, siyasi mücadele ağırlıklı ve mümkünse siyasi mücadele sürecini daha fazla geliştirmeyi hedefleyen bir mücadele tarzıdır".* Böyle bir mücadele tarzını genelde Kürt Özgürlük Hareketi ve özelde de HPG kendi karar ve iradesiyle tek yanlı bir biçimde hayata geçirdiği bilinmektedir. Çatışmasızlık duruşu her şeyden önce düşman güçlerin saldırıları karşısında gerillanın her türlü savunma tedbirini alarak mümkün olduğunca çatışmaya meydan vermeyecek şekilde kendini savunmasını ifade etmektedir. Bununla birlikte gerillaya dönük askeri amaçlı saldırı yapmayan, harekette bulunmayan sabit düşman hedeflerine ve güçlerine, yine genel askeri mevzilenme içerisindeki ordu hareketliliğine dönük saldırı eylemi yapmamayı içermektedir. Bunlarla birlikte gerillaya saldıran, operasyon yapan, gerillanın üslenme alanını daraltmak üzere çeşitli askeri etkinliklerde bulunan, gerilla güçlerine karşı bu temelde hareket eden ordu birliklerine dönük, üs ve mevzilerini korumak üzere gerillanın direniş içerisinde olmasını, kendini savunmasını, gerektiğinde misilleme eylemiyle kendi savunmasını sağlamlaştırmasını içermektedir.

Böyle bir mücadele süreci içerisine 29 Mart yerel seçim sonuçlarının değerlendirilmesi temelinde girilmiştir. 29 Mart yerel seçim sonuçlarını, bu temelde mücadele yürüterek Türkiye'nin demokratikleşmesi ve Kürt sorununun çözümü açısından geliştirmek doğru bir karardır. Çünkü 29 Mart yerel seçim sonuçları tam bir siyasi zafer değildi. İnkâr ve imha sisteminin iradesini kırarak Kürt sorununun demokratik siyasi çözümünü ve Türkiye'nin de-

mokratik dönüşümünü tartışmasız gerçekleştirecek bir siyasi durum ortaya çıkarmamıştı. Bu bakımdan hala Türkiye'nin demokratikleşmesi ve Kürt sorununun demokratik siyasi çözümünün gerçekleştirilmesi için çok yönlü ve aktif mücadele yürütülmesi gereği vardı. Ancak böyle bir mücadeleyle demokratikleşme ve demokratik çözüm gündeme gelebilirdi. Diğer yandan ise, 29 Mart yerel seçim sonuçlarında AKP seçimi kaybetmiş, DTP Kürdistan'da net bir kazanım sağlamış, böylece referandum niteliğinde yapılan seçimde Kürt halkı büyük çoğunlukla DTP'nin demokratik özerklik çözümüne onay vermiştir. Böylece yurtsever demokratik siyaset 29 Mart yerel seçiminde ciddi ve anlamlı bir başarı kazanmıştı. Bu siyasi başarıyı Kürt sorununun demokratik siyasi çözümü ve Türkiye'nin demokratikleşmesi açısından kalıcı bir siyasi yapılanmaya dönüştürebilmek için değerlendirmek gerekiyordu. Bu da bazı tedbirler temelinde demokratik siyasi mücadeleyi geliştirerek yapılabilecek, gerçekleştirilebilecek bir husus oluyordu. Dolayısıyla Hareketimiz ve Önderliğimiz böyle bir gelişmeyi siyasi mücadelenin gelişimi açısından değerlendirmemezlik edemezdi. Mümkünse 29 Mart seçim sonuçlarının ortaya çıkardığı siyasi gücü değerlendirerek siyasi mücadele sürecini geliştirme, bunu hâkim kılma ve bu temelde olabilecekse bir kalıcı siyasi sonuç elde etmeyi, buna ulaşmayı sağlamak istedi. Nitekim seçim sonrası hem Önderliğimizin, hem de yönetimimizin sürece yönelik değerlendirmesi ve tutumu bu temelde oldu ve çatışmasızlık adını verdiğimiz mücadele süreci bu çerçevede ortaya çıktı. Dikkat edilirse, burada siyasi mücadelenin önünü açma, gündemi tümüyle siyasi mücadele temelinde yürütme, çatışmayı giderek en aza indirme ve mümkünse ortadan kaldırma, bunun sonucunda demokratikleşme ve Kürt sorununun demokratik siyasi çözümüne ulaşma hedefi vardır. İşte çatışmasızlık adını verdiğimiz siyasi mücadele ağırlıklı sürecin anlamı, tanımı böyledir ve bu mücadele süreci üç aylık bir zaman dilimi içerisinde uygulanmaktadır. Esas olarak seçim öncesin-

den başlayan bir süreç biçiminde de ele alınırsa beş-altı aylık bir zaman dilimini kapsamaktadır

Çatışmasızlık süreci oyunları bozmuş maskeleri düşürmüştür

Peki, bu sürecin ortaya çıkardığı sonuçlar var mıdır? Evet, vardır. Her şeyden önce bu çatışmasızlık süreci Kürt Özgürlük Hareketinin ve Kürt Halk Önderliğinin tutarlılığını ortaya koymuştur. Gerçekten barış isteyen, Kürt sorununun barışçıl demokratik çözümünden yana olan, sorunların demokratik siyasetle çözülmesini isteyen güçler olduğunu herkese göstermiştir. Bu süreç, herkesin Kürt sorununu bu temelde biraz daha derinden ve çok yönlü ele alarak tartışma ve değerlendirmesine fırsat ve imkân vermiş, çok somut bir biçimde gerçekleri açığa çıkarmıştır. Kimin ne olduğunu, ne olmadığını, hangi siyasi gücün ne isteyip istemediğini ortaya koymuştur. Oyunları, yalanları bozmuş, maskeleri düşürmüştür. Gerçekte dört dörtlük imha ve soykırım savaşı yürütürken, barıştan, demokrasiden söz etmenin ne tür bir sahtekârlık olduğunu, kimin gerçekten barış, demokrasi ve siyasi mücadeleden yana olduğunu, kimin ise bunlara karşıt durumda bulunduğunu herkese göstermiştir. Bu bakımdan geçtiğimiz üç aylık sürecin gerçeklerin bir kere daha tüm yönleriyle aydınlatılıp herkese gösterilmesini sağladığı tartışma götürmezdir. Bu da önemli bir durumdur. Çünkü bizim için gerçeklerin açığa çıkması, oyunların bozulması, başarı elde etmenin en temel yol ve yöntemlerinden biri olmaktadır. Bu, neden böyledir? Çünkü biz inkâr ve imha sistemi altındayız. Yalanla dolanla, ikiyüzlülükle, maskelerle, oyunlarla işler hallediliyor. Ağır bir özel savaşa tabii tutuluyoruz. Kürt toplumu üzerinde en tehlikeli bir soykırım savaşı yürütülürken, bunun adına demokrasi deniliyor, barışçılık, siyasi süreç deniliyor. Tüm dünya böyle vahşi bir soykırım rejiminin arkasında şu ya da bu düzeyde yer alıyor, suç ortağı oluyor. Bu temelde halklar, emekçiler, gençler, kadınlar, demokratik güçler aldatılmaya, bilinçleri çarpıtılmaya çalışılıyor. Yine özel savaş eliyle medya çok kötü kullanılarak Kürt halkı, Kürt toplumu bile kendi gerçeği konusunda yanıltılmaya, aldatılmaya, kendi özgürlüğüne ve demokratik yaşamına, örgütlülüğüne karşı çıkar hale getirilmeye çalışılıyor. Tüm bunlar dikkatle ele alınıp değerlendirilirse, gerçeklerin açığa çıkartılmasının, olay ve olguların aydınlatılmasının ne kadar önemli olduğu rahatlıkla görülür ve anlaşılır. Çatışmasızlık süreci her şeyden önce gerçeklerin bu düzeyde bir kere daha tüm yalınlığıyla aydınlatılmasını sağlamıştır.

Bu önemli gelişmeyle birlikte, elbette mücadelemizin gelişmesine çok değişik bakımlardan da hizmet etmiştir. Faşist-şoven-milliyetçi saldırganlığın yüzünü açığa çıkartarak onun suçüstü yakalanmasını sağlamıştır. Diğer yandan demokratik siyasi çalışmaların geliştirilmesi için ortamı uygun hale getirmiş, ciddi imkân ve fırsatlar sunmuştur. Ekonomiden siyasete, sosyal alandan kültürel ve ideolojik alana kadar her alanda demokratik toplum örgütlenmesinin ve yaşamının geliştirilmesi için çok değerli araştırma, inceleme, tartışma, toplantı ve çok yönlü çalışmaların yapılmasına fırsat ve imkân sunmuştur. Bu temelde demokratik konfederalizmin inşası doğrultusunda önemli çalışmaların yapıldığı bilinmektedir. Nitekim Demokratik Toplum Kongresi (DTK) toplanmış, demokratik toplum örgütlenmesinin çeşitli bakımlardan geliştirilmesi için gerekli kararları alıp plan ve projeleri ortaya çıkarmıştır. Bu çalışma süreci devam etmektedir.

Kürdistan Ulusal Konferansı'nın toplanması için gerekli kararlar, plan ve projeler bu süreçte oluşturulmuştur. Bu da Kürt ulusal duruşunun demokratik birlik yönünde ilerlemesi için önemli bir çalışma adımını ifade etmektedir. Bunlarla birlikte Türkiye'nin demokratikleşmesi, Kürt sorununun demokratik özerklik temelinde çözümünün gerçekleştirilmesi, Türkiye'ye barış gelmesi ve bütün bunları sağlayacak bir hareket olarak Türkiye Demokrasi Hareketinin birleşip örgütlü bir siyasi hareket haline gelmesi için önemli toplantı ve tartışmaların yapılmasına ve bazı adımların atılmasına fırsat ve zemin sunmuştur. Nitekim Çatı Partisi girişimi çalışmaları hızlanmış, Barış Meclisi düzeyinde önemli toplantılar yapılmış, Türkiye Demokrasi Hareketini geliştirme yönünde Demokratik Cumhuriyet Kongresinin toplanması için önemli bir aydınlanma, fikir birliği ve çabayı ortaya çıkarmıştır.

Özgürlük Hareketimiz çatışmasızlık duruşu temelinde Kürt sorununun barışçıl ve demokratik siyasi çözümünün geliştirilmesi için fırsat ve imkân sunar, Önderliğimiz ve yönetimimiz bunun gerçekleşmesi amacıyla çok yönlü bir çalışma yürütürken, Kürdistan ve Kürt sorunuyla ilgili güçlerin bu tutum ve çalışmalar karşısında gerçek yüzleri, niyetleri, politikaları netçe ortaya çıkmıştır. Şu görülmüştür ki, sözle söylenen birçok şey gerçek dışıdır, yalandan başka bir şey değildir. Birçok çevre, siyasi güç sözle bir şey söylemekte, gerçek anlamda ise başka şeylerin hesabını yapıp onların peşinde koşmaktadır. Yani bunlar ikiyüzlüdür, yalancıdır. Sözüyle gerçeği, niyetiyle söyledikleri ayrıdır. Kürt sorununun siyasi çözümü yönünde herhangi bir yaklaşımı ve tutumu söz konusu değildir. Yine geçtiğimiz süreç açığa çıkartmıştır ki, bazıları değişik biçimlerde kendilerini abartsalar da, aslında pratik anlamda çok fazla bir güç ve değerleri yoktur. Sadece kendilerini öyle göstererek siyasi süreçten prim elde etmeye çalışmaktadırlar.

AB ülkeleri geleneksel ikiyüzlü tutumlarını devam ettirmektedirler

Bu çerçevede dışımızdaki güçlerin izledikleri siyasete bakarsak, başta ABD ve AB'nin tutarlı ve bütünlüklü bir siyasi tutum içinde olmadıklarını rahatlıkla ifade edebiliriz. Avrupa Birliği ülkeleri geleneksel ikiyüzlü ve çatışmacı tutumlarını devam ettirmektedirler. Özellikle Almanya, Fransa ve İspanya gibi güçler adeta süreci sabote etmek için Türkiye yönetiminden çok daha fazla Özgürlük Hareketimize dönük saldırı uygular bir pozisyondadır. Şunu demeye getiriyorlar: "Biz barışa karşıyız, Kürt sorunun çözümüne karşıyız. Kürt sorunu var olsun, Kürtler ve

Türkler birbiriyle çatışsınlar ve bu savaş ortamında biz yarar sağlayalım". Avrupa Birliğini temsil eden birçok çevrenin gerçek tutum ve politikasının bu olduğu, bu geçtiğimiz süreç içerisinde İspanya'nın, Fransa'nın, Almanya'nın Kürt yurtseverlerine, demokratlarına, siyasetçilerine yönelik geliştirdikleri baskı, saldırı ve tutuklamalar bu gerçeği netçe ortaya çıkarmıştır. Adeta bize "niye eylemsizlik içindesiniz, niye çatışmasızlık politikası izliyorsunuz, niye savaşı daha derinleştirmiyorsunuz?" demektedirler. Türk-Kürt çelişki ve çatışmasını körükleyerek, derinleştirerek bu çatışmadan ekonomik ve mali kazanç sağlamaya çalışıyorlar. Bu gayet açık ve anlaşılır bir durumdur. Fransa barıştan, demokrasiden, Kürt sorununun demokratik siyasi çözümünden yana olsaydı her halde bu kadar operasyon yapmaz, onlarca Kürt yurtseverini tutuklayıp cezaevlerine doldurmazdı. Yine İspanya, Almanya gibi ülkeler Kürt yurtseverlerine tutuklama, çalışmalarına engel koyma gibi politik tutumlar içerisinde olmazlardı.

ABD toplumu Bush'un Ortadoğu politikalarını benimsememiştir

Bununla birlikte diğer önemli bir yan ABD'nin tutumu oluyor. Bilindiği gibi, ABD, Avrupa Birliği'nden daha fazla Ortadoğu ile ilgili, ilişkili, Ortadoğu'da savaş yürüten bir güç konumundadır. Büyük Ortadoğu Projesi adı altında da Ortadoğu'yu yeniden ele geçirme, Ortadoğu'da bir hegemonya sağlama ve hegemonik bir yeni düzen kurma çaba ve arayışındadır. Bunu gerçekleştirmek için cumhuriyetçi Bush yönetiminin 11 Eylül 2001 ikiz kule saldırısı ardından Ortadoğu'ya yönelik Üçüncü Dünya Savaşı denen bir savaş sürecini başlattığını biliyoruz. Bu savaş önce Afganistan ve Pakistan hattında geliştirildi. Sonra 2003 baharında Irak'ta yoğunlaştırıldı ve halen birçok alanda değişik düzeydeki askeri operasyonlar ve çatışmalar biçiminde sürmektedir. ABD, ekonomik müdahale, siyasi baskı ve savaşla Ortadoğu'daki ulus-devlet statükosunu kendi siyaseti doğrultusunda değiştirerek egemenlik altına almayı ve bu temelde büyük Ortadoğu projesi adı altında yeni bir bölge statükosu yaratmayı hedeflemektedir. Bu doğrultuda Bush yönetiminin yürüttüğü savaş ağırlıklı politikalar 2001-2006 yılları arasında yapabileceğini yapmış, sağlayabileceği gelişmeyi sağlamıştır. Nitekim 2006 sonunda yapılan seçimler ABD toplumunun da artık Bush yönetimini desteklemediğini, esas olarak da bunu Irak'ta ve Ortadoğu'da yürüttüğü politikaları benimsememe temelinde yaptığını ortaya koymuştur. Bununla birlikte zaten Bush yönetimi de savaşı tırmandırarak çok fazla bir şey yapamaz, yeni müdahaleler, askeri harekatlar geliştiremez bir duruma düşmüştür. Bunun sonucunda 2007 başından itibaren şimdiki demokrat yönetimin uygulayacağı politikaların tespit edilmesi ve bunun zemininin yaratıp koşullarının hazırlanması için iki yıllık bir çalışma yürütülmüştür.

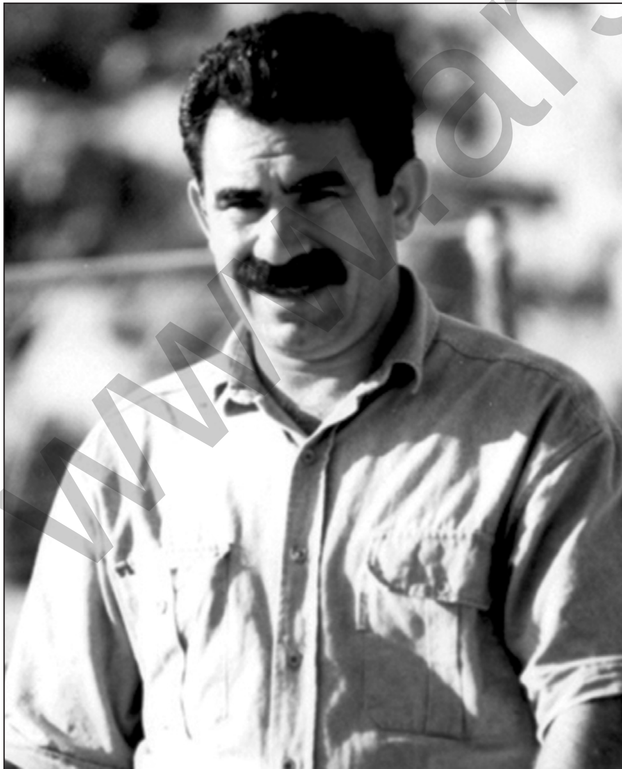
"ABD, askeri olarak Irak'ta daha fazla derinleşemeyeceğini, Suriye ve İran'a müdahale edemeyeceğini anlayınca, bu alanlarda esas olarak siyasi mücadele yürütmeyi, savaşın yönünü ise yeniden Afganistan-Pakistan hattına kaydırmayı gerekli görmüştür"

Çok iyi biliyoruz ki, bu çalışmaya ABD-Türkiye-Irak üçlü ittifakı temelinde Ortadoğu'da siyasi ağırlıklı mücadelenin geliştirilmesi denmiş ve bu üçlü ittifaka Kürtlerin de katılması öngörülmüştü. Bu çalışma böyle formüle edilmişti. Bunlar sağlanırsa, bu temelde ABD, Irak-Kürdistan ve Filistin gibi alanlarda çatışma düzeyini en alt sınırlara indirerek kısmi bir sükunet sağlayabilecek ve bu durumdan yararlanarak da başta Türk ordusu olmak üzere birçok gücü Pakistan-Afganistan hattındaki savaşta kullanabilecekti. Yani ABD, askeri olarak Irak'ta daha fazla derinleşemeyeceğini, Suriye ve İran'a müdahale edemeyeceğini anlayınca, bu alanlarda esas olarak siyasi mücadele yürütme, savaşın yönünü ise yeniden Afganistan-Pakistan hattına kaydırmayı gerekli görmüştü. Yeni yönetim siyasi ağırlıklı bir müdahale yürütecek, bunu da Afganistan- Pakistan hattındaki kısmi bir çatışmayla destekleyecekti. Büyük Ortadoğu Projesini ancak böyle ilerletebileceklerini, Pakistan-Afganistan hattında bir askeri hâkimiyeti daha ileri düzeyde geliştirirlerse bölgenin diğer alanlarında güçlü bir siyasi hâkimiyet kurabileceklerini hesaplıyorlardı.

Genelkurmay reddettiği politikaları kabul eder ve uygular noktaya geldi

Öngördükleri ABD-Türkiye-Irak üçlü ittifakı ve buna Kürtlerin dahil edilmesiyle de bir yandan Afganistan-Pakistan hattında savaşı derinleştirmek için yeterli askeri güce ulaşırken, diğer yandan İran, Suriye gibi güçlere dönük siyasi baskıyı arttırma imkânına sahip olacaklardı. ABD'nin 2007-2008 yıllarında Türkiye'yle tam bir ittifak halinde "PKK ortak düşmanımız" diyerek yürüttüğü politikalar bu temelde gelişti. ABD, üçlü ittifakı sağlayabilmek için Irak, Türkiye ve Güney Kürdistan'daki politik duruşun bu politikaya uygun hale getirilmesini öngördü. Bu doğrultuda da 2007 yılı başından itibaren bütün alanlarda yoğun bir siyasi-askeri mücadele yürüttü. Hatta Saddam Hüseyin yönetiminin idamı böyle bir politikayı geliştirmek için gerçekleştirildi. Türk Genelkurmay'ı üzerinde uygulanan baskılar sonucunda Yaşar Büyükanıt- İlker Başbuğ ikilisine "aşiret ağalarıdır" dedikleri Barzani ve Talabani ile Türkiye hükümetinin görüşmesini kabul ettirdiler. ABD politikalarının ve baskısının sonucunda Türk Genelkurmay'ı, kamuoyu önünde basın yoluyla reddettiği, hatalı bulduğu politikaları, tükürdüğünü yalarcasına kabul eder ve uygular bir noktaya geldi. Bu çerçevede Kürtlerin de bu ittifaka dahil edilmesi için PKK'nin etkisizleştirilmesi gerekiyordu. ABD-Türkiye ittifakının PKK'yi ortak düşman sayan ortak mücadele planının bu temelde geliştiğini biliyoruz.

5 Kasım 2007 Bush-Erdoğan görüşmesiyle böyle bir saldırı planının hazırlandığı ve daha sonraki süreçte uygulamaya konduğu bilinmektedir. Bu ittifaka Türkiye-İran-Suriye ilişkileri çerçevesinde İran ve Suriye'nin de dahil edildiği, böylece neredeyse uluslararası komplo ittifakına benzer bir düzeyin yeniden yaratıldığı herkesin bildiği bir gerçektir. Bu temelde 2007 Aralık'ından itibaren Türkiye-ABD-İran ittifakının Hareketimize dönük planlı bir saldırı içerisinde olduğunu şimdiye kadar çokça değerlendirdik. Somut verileri bu çerçevede ortaya koyduk. Bu değerlendirmelerimizin hepsi çok büyük oranda doğruydu ve nitekim daha sonra ortaya çıkan gelişmeler tarafından da doğrulandılar. Dikkat edilirse, bu planlı saldırının başlangıcı askeri saldırıyı esas alıyordu. Önce askeri planda saldırılar yoğunlaştırıldı. Askeri saldırılarla PKK'nin radikal gücü olan gerillanın ezilip darbelenmesi, marjinal kılınması, ardından gerillası darbelenmiş harekete "barış projesi" adı altında teslimiyet planı dayatılarak PKK'nin sistem içine çekilip ABD projeleri önünde engel olmaktan çıkartılması hedefleniyordu. Bu doğrultuda 2007 yılının Aralık ayında başlayan askeri saldırılar 2008 yılı Şubat ayı sonundaki Zap operasyonuna kadar çok yoğun bir biçimde sürdürüldü. Kış sürecinde geliştirilen bu saldırılarla gerillanın darbeleneceği ve iradesinin kırılıp teslim alınacağı hesap ediliyordu. Ancak Zap operasyonunun bozgunla sonuçlanması bu planı boşa çıkardı, başarısız kıldı. ABD-Türkiye ortak planı bu temelde sonuç vermemiş oldu. Yani PKK'nin askeri gücünü darbeleyerek siyaseten teslim alıp sistem içine çekme planı sonuç vermemiş, Zap yenilgisiyle başarısızlığa uğramış oldu.

İmralı direnişiyle büyük bir ideolojik zafer kazanıldı

Bu plan askeri ağırlıklı saldırı temelinde başarılamayınca, bu sefer İmralı'da Kürt Halk Önderi üzerindeki baskı, işkence ve imha tehdidi had safhada arttırıldı. Kürt Halk Önderi üzerinden PKK'nin teslim alınmasını hedefleyen bir baskı ve işkence politikası geliştirilmek istendi. Bunu Kürt Halk Önderi zamanında anladı ve açıkladı, bu politikayı teşhir etti. 2008 güzünde İmralı'da geliştirilen baskı sisteminin esas olarak ABD kaynaklı olduğunu ve Diyarbakır zindanındaki uygulamalar gibi teslim almayı hedeflediğini ortaya koyarak 1982 zindan direnişine atıfta bulundu. Kürt Halk Önderi bu politikada ısrar ederlerse kendi tutumunun da 1981-82'deki zindan direnişçilerinin tutumuyla aynı olacağını ifade ederek baskıcı güçleri uyardı. Aynı zamanda halkı ve hareketi de bu çerçevede duyarlı olmaya çağırdı. Kürt Halk Önderi'nin zamanında saldırı planını görüp boşa çıkartan ve net tutumla direnişi geliştiren duruşu karşısında, yine Kürt Özgürlük Hareketinin ve halkımızın da Kürt Halk Önderine saldırılar karşısında direnişi geliştirmesi çerçevesinde bu plan da bozuldu, başarısız kılındı. Tıpkı 1982 yılında Amed zindanında 14 Temmuz Büyük Ölüm Orucu Direnişi'nin kazandığı ideolojik zafere benzer bir zafer 2008 güzünde İmralı direnişinde kazanıldı. ABD-Türkiye ittifakının ideolojik olarak teslim alma amaçlı baskılarına karşı direnilerek bu çabalar kırıldı ve inkâr-imha sistemi karşısında yeniden büyük bir ideolojik zafer, yeni bir zindan direniş zaferi ortaya çıkartıldı.

PKK'ye dört aşamalı tasfiye planı öngörülmüştü

ABD bununla da sonuç alamadığını, PKK'yi etkisizleştiremediğini görünce, bu kez üçlü ittifakı devreye geçirerek Bağdat planını hazırladı. 2008 Ekim sonunda hazırlanan Bağdat planının "PKK'yi dört aşamalı tasfiye planı" olduğu daha sonraki süreçte bu planı yapanlar tarafından ortaya kondu. Bu dört aşamalı planını birinci aşaması olarak, 29 Mart yerel seçimlerine bağlı bir biçimde PKK'nin siyasi olarak içte ve dışta tecrit edilip marjinal konuma düşürülmesi öngörüldü. Plan şuydu: Seçim öncesinde Kürt ulusal kamuoyunda, yine Türkiye demokrasi hareketi içinde ve genelde de dünya demokratik güçleri ve çevreleri nezdinde PKK tecrit edilecek, terör örgütü olarak damgalanıp siyasi ve sosyal alanda kuşatılacak, ardından da 29 Mart seçiminde AKP desteklenerek Kürdistan'da seçimin kazanması sağlanacaktı. Böylece PKK Kürt halkından da destek alamayan, halk desteği azalmış marjinal bir örgüt haline düşürülecekti. Eğer bu gerçekleşirse hemen ardından Nisan ortasında Kürt Konferansı adıyla Güney Kürdistan yönetimine bir konferans düzenletilecek, orada PKK'ye teslimiyet projesi dayatılacaktı. Bunun adına "PKK'nin silahsızlandırılması projesi" diyorlardı ve maddelerini de şöyle sıralamışlardı: *Bir*, gerillanın af kanunu çerçevesinde eve dönüşünün sağlanması. *İki*, PKK yöneticilerinin başka ülkelere ilticasının önünün açılması. *Üç*, Kürt Halk Önderi'nin İmralı'daki baskı ve işkence altında tutulması uygulamalarının kısmen hafifletilmesi. Sözde bu adımlar

çerçevesinde PKK'nin silahlı gücünün yok edilerek örgütlülüğünün dağıtılıp güçten düşürülmesi hedefleniyordu.

ABD'nin hesabı, seçimi kaybetmiş ve marjinal konuma düşmüş PKK'nin, çaresiz olarak Kürt konferansının alacağı bu kararı kabul edeceği yönündeydi. Böylece de PKK engel olmaktan çıkacak, PKK'nin gücü sistem içine çekilecek ve ABD bu gücü Ortadoğu'daki politikaları doğrultusunda kullanma imkanı bulacaktı. Türk Genelkurmayına, İlker Başbuğ yönetimine göre ise, Kürt konferansının bu üç maddelik projesini PKK kabul etmeyecek, ret edecekti. Eğer böyle bir durum olursa, o zaman siyaseten marjinal kılınmış, Kürt konferansının kararını reddetmiş, dolayısıyla Kürt ulusal kamuoyuyla karşı karşıya gelmiş, ABD ve AB ile karşıt konuma düşmüş bir PKK'ye karşı askeri saldırı düzenlenerek Eylül 2008'de İlker Başbuğ yönetiminin yaptığı kısmi katliam planı "tampon bölge" uygulaması adı altında pratikleştirilecekti. PKK'nin, Kürt konferansının bu biçimde alacağı kararları reddetmesinin Türk Genelkurmayının katliam saldırıları için zemini elverişli hale getirilmesi umuluyordu. Bu biçimde PKK ve onun temsil ettiği Kürt özgürlük direnişi ezilip bastırılmış olacaktı. 29 Mart yerel seçimlerine gidilirken hesapları buydu. Tüm güçler umut ve siyasi hesaplarını AKP'nin başarısı üzerine kurmuşlardı.

29 Mart seçimi tasfiye planını siyasi alanda boşa çıkardı

29 Mart yerel seçim sonuçları tüm bu umut ve beklentileri boşa çıkardı. AKP seçimi kaybetti, Kürdistan'da referandum niteliğinde olan seçimi DTP kazandı. Böylece demokratik siyaset ve Kürt sorununun çözümünün demokratik özerklik temelinde gerçekleştirme istemi Kürt halkı tarafından kabul edilmiş oldu. ABD ile Türkiye'nin PKK'ye karşı siyasi mücadele ittifakı da sonuçsuz kalmış oldu. Dikkat edilirse 2007 yılından itibaren "PKK ortak düşman" sloganı etrafında ABD-Türkiye ittifakının PKK'ye yönelik geliştirdiği planlı saldırılar önce askeri yönlüydü. Bu saldırılar Gerilla tarafından kırıldı. Ardından ideolojik yönlü saldırılar geliştirildi; o da İmralı direnişiyle boşa çıkartıldı. Son olarak 29 Mart seçimi temelinde bu plan siyasi olarak uygulanmak istendi. AKP'nin seçimi kaybedip DTP'nin kazanmasıyla bu plan siyasi olarak da yenilgiye uğratılmış oldu.

2007-2008 yılları boyunca Türkiye-ABD ittifakının İran ve Suriye'den de destek alarak PKK'ye karşı yürüttüğü askeri, ideolojik ve siyasi saldırı planları 29 Mart seçim sonuçları ardından tamamen boşa çıkmış ve yenilgiye uğratılmış oldu. Böylece ABD anladı ki, PKK'yi Türkiye'yle ittifak yaparak etkisiz kılamaz, engel olmaktan çıkartamaz. Nitekim askeri yolla bunu denedi başaramadı. İdeolojik yönden, siyasi yönden denedi, ama başaramadı. Oysa ABD 2007-2008 sürecinde, nasıl ki Irak ve Türkiye politikalarını kendi stratejisine uygun hale getirdiyse, Kürt politikasını da kendi stratejisiyle uygun hale getirmeyi hedefliyordu. Bunun için de PKK'nin engel olmaktan çıkartılması lazımdı. Çünkü KDP ve YNK gibi güçler ABD politikası önünde engel olmak bir yana, tamamen kendilerini o politikaya bağlamış güçlerdi. PKK de engel olmaktan çıkarsa, o zaman Kürt siyaseti de tamamen ABD stratejisine uygun hale gelmiş olacaktı.

ABD askeri-ideolojik ve siyasi alanda planlı saldırılarla bu durumu gerçekleştiremediğini görünce, 29 Mart seçimi ardından hemen yeni arayışlar içerisine girdi ve alternatif politikalar geliştirmeye yöneldi. Nitekim 29 Mart seçimi ardından, daha bir hafta geçmeden ABD'nin yeni başkanı Obama Ankara'ya gelerek Türkiye Meclisinde DTP Eşbaşkanı Ahmet Türk ile görüşme yaptı. Bu görüşmede 'ilk defa Türkiye'de bir Kürt siyasi liderle' görüştüğünü söyledi. O zamana kadar PKK'yi ve DTP'yi cepheden karşıya alarak tasfiye etmeyi hedefleyen ABD, bu davranışıyla ciddi bir politika değişikliğine gittiğini herkese göstermiş oluyordu. DTP ile çatışma değil de, görüşme ve uzlaşma yolunu seçtiğini, artık politikasını bu temelde değiştirdiğini, Kürtleri ABD-Türkiye-Irak üçlü ittifakı içerisine çatışma yoluyla değil de, uzlaşma yoluyla çekmek istediğini ortaya koymuş oldu. Bu, elbette ABD politikasında önemli bir değişiklik oluyordu. 2007-2008 yılı boyunca ABD-Türkiye ittifakı temelinde izlenen ortak politika artık parçalanmış duruma geliyordu. Türkiye ve ABD politikaları bu biçimde artık ayrılmış, birbirinden farklı hale gelmiş bulunuyordu. Nitekim Türkiye'nin Başbakanı DTP ile görüşmezken, Genelkurmay Başkanı "onlar mecliste oldukça ben o meclise gitmem" derken, ABD Başkanı Türk Genelkurmayının gitmediği mecliste gelip bizzat DTP Eşbaşkanıyla görüşüyordu. ABD'nin Kuzey Kürdistan'daki politikasıyla Türk devlet yönetiminin politikası arasında böyle çelişik bir durum ortaya çıkmış, artık 2007-2008 yıllarını kapsayan ittifak bu biçimde bozulmuş oluyordu.

ABD ve Türkiye arasında bölge açısından ciddi bir politik ayrılık var

Askeri, ideolojik ve siyasi yenilgi sonucunda söz konusu ittifak bozulmuş, dağılmış, ABD ile Türkiye'nin Kürt politikasında ciddi bir değişiklik ortaya çıkmış oluyordu. Nitekim ABD, bu politikasını uygulayabilmek için Irak ve Güney Kürdistan yönetimiyle de çeşitli görüşmeler yaptı. Türkiye üzerinde baskısını bu temelde geliştirmeye yöneldi. ABD şunu öngördü: Mademki baskı ve imha yöntemiyle PKK etkisizleştirilememiştir, o zaman diyalog ve uzlaşma yöntemiyle etkisiz hale getirilerek ABD'nin Ortadoğu politikalarının gelişimi önünde engel olmaktan çıkartılması sağlanmalıydı. ABD bunu yapabilirse, işte o zaman hedeflediği Ortadoğu politikasını yürütme düzeyine ulaşmış olacaktı. Yani Irak, Kürdistan ve Filistin'de sükunet sağlanırken, Pakistan- Afganistan hattında savaş yoğunlaştırılacak ve bu temelde Obama yönetiminin Ortadoğu'ya dönük yeni bir politik-askeri hamleyi yapması sağlanmış olacaktı. Bunun için geçtiğimiz süreçte ABD'nin belli bir tutum ve çaba içerisinde olduğu açıkça gözlendi. Obama yönetimi Türkiye yönetimini bu yönlü teşvik etti. 29 Mart yerel seçim sonuçlarını görerek Kürt so-

runununda bazı adımlar atıp PKK'yle çatışmaların azaltılmasını, hatta mümkünse sona erdirilmesini isteyen bir politik tutumu Türkiye'ye dayattı. Nitekim İlker Başbuğ, ABD ziyaretinde ABD Genelkurmay Başkanıyla görüşmesi ardından yapılan açıklamada ABD Genelkurmay Başkanı bunu açıkça ifade etti: İlker Başbuğ'un kendisini PKK'ye karşı savaşı tırmandırmak için zorladığını, kendisinin de Türk Genelkurmayını Afganistan-Pakistan hattında savaşı tırmandırmak için zorladığını, böylece aralarında ciddi bir çekişmenin, politik ayrılığın var olduğunu ortaya koymuş oldu. Bu temelde ABD-Türkiye arasında karşılıklı kendi politikalarını kabul ettirme mücadelesi sürüyor.

ABD Kürt sorununa siyasi çözüm çizgisinde net ve tutarlı değil

Fakat geçen süre gösteriyor ki, ABD aslında bu doğrultuda gücünü tam kullanmıyor, ya da kullanamıyor. Gücü yetmiyor demek herhalde abartı olur. ABD istese Türkiye'ye her istediğini anında kabul ettirebilir. Mevcut Türkiye sistemi ve yönetimi böyle bir durumu yaşıyor. Ancak hala ABD'nin isteğinin Türkiye yönetimince kabul edilmediği anlaşılıyor. Hatta Türkiye'nin baskıları, Irak üzerinde Türk-ABD pazarlıkları ABD politikalarında değişikliğin olduğu, Türkiye yönetimine dönük seçim ardından başkan Obama'nın Ahmet Türk'le yaptığı görüşme temelinde oluşan siyasi baskıyı olduğu gibi devam ettirmediği, hatta ABD askerlerinin Irak'tan taşınması, Irak'ta güvenliğin sağlanması, Pakistan- Afganistan'daki savaşa kısmi destek verilmesi karşılığında yeniden bir ABD-Türkiye uzlaşmasının yaratılmaya çalışıldığı, PKK'ye karşı eskisi kadar güçlü olmasa da yeni ortak planlara gidilmeye çalışıldığı gözlenmektedir. Bu da ABD'nin aslında Kürt sorununa siyasi çözüm çizgisinde tam net ve tutarlı olmadığını, Kürt sorununun çözümünü gerçek anlamda istemediğini ortaya koymaktadır. Öte yandan ABD'nin Ortadoğu'da ciddi biçimde zorlandığını, çok fazla dayanaklara, güce sahip olmadığını, aslında sanıldığı kadar da güçlü bir konumda bulunmadığını göstermektedir. ABD'nin Ortadoğu'da her şeyi yapar konumda olduğunu sanmak ve söylemek çok gerçekçi bir görüş değildir. Öyle Kürt sorununda çözüm arayan, Kürtleri müttefik edinen bir konumu tamamen gerçekleştirdiği de söylenemez. Taktik tutumlar geliştiren, çeşitli pazarlıklar yapan, karşılıklı tavizler temelinde Ortadoğu'daki politik duruşunu sürdürmek isteyen zayıf bir durumu yaşamaktadır. Bunun sonucundadır ki, yeni ABD yönetimi için 2007 yılı başından bu yana yapılan hazırlıklar çok fazla bir sonuç vermemiştir. Nitekim demokrat Obama yönetimi için öngörülen siyasi-askeri hamle Ortadoğu'da gerçekleşmemiştir. ABD yönetimi bölgede politik etkinliğini çok fazla geliştirebilmiş değildir. Obama, Türkiye ve Irak gezisi yaparak bir hava yaratmaya çalıştı. Ardından Mısır gezisinde Kahire'de bazı açıklamalar yaptı. Bu temelde İslam alemine mesaj vermeye çalıştı. Pakistan-Afganistan hattında kısmen askeri operasyonları geliştiriyorlar. Bu da başarıdan çok başarısızlıkla sonuçlanıyor. Nitekim ABD'nin Afganistan- Pakistan hattındaki en fazla askeri kaybının son aylarda yaşandığı basında yer alıyor. Bu da gösteriyor ki, bazı popülist girişimler yapsa da, ABD'nin yeni yönetiminin Ortadoğu'da etkili bir politik-askeri hamle yapması şimdiye kadar gerçekleşmiş değildir. Cılız propaganda ve operasyon girişimleri vardır. Bunlar da ciddi sonuçlar vermemektedir.

"ABD'nin Afganistan-Pakistan hattındaki en fazla askeri kaybının son aylarda yaşandığı basında yer alıyor. Bu da gösteriyor ki, bazı popülist girişimler yapsa da, ABD'nin yeni yönetiminin Ortadoğu'da etkili bir politik-askeri hamle yapması şimdiye kadar gerçekleşmiş değildir"

ABD-Türkiye çelişkileri ABD'nin Ortadoğu'daki gücünü zayıflatıyor

ABD, 2009 yılında Ortadoğu'da gerçekleştirmek istediği siyasi hamleyi gerçekleştirememektedir. Bunda da en önemli etken Kürdistan'daki mücadele olmaktadır. PKK'nin etkisizleştirilememesi, dolayısıyla ABD-Türkiye-Irak ittifakının öngörüldüğü gibi gerçekleştirilememiş olması rol oynamaktadır. Mevcut Türkiye yönetimi ABD'nin yaptığı politika değişikliğini kabul etmemekte, dolayısıyla ABD-Türkiye politikaları çelişmekte, bu da ABD'nin Ortadoğu'daki politik gücünü zayıflatmaktadır. Eğer ABD'nin yeni yönetimi altı ayı aşkın bir süre geçmiş olmasına rağmen Ortadoğu'da ciddi bir politik-askeri hamle yapamamışsa, bunda temel etken Türkiye'den gerekli desteği alamamış olmasıdır. Buna da 2007-2008 yılı boyunca PKK'ye karşı yürütülen ortak mücadelenin başarılı olmaması neden olmuştur. Dolayısıyla PKK'nin darbelenip yenilgiye uğratılamaması sonucunda ABD-Türkiye-Irak ittifakı sağlanıp Kürtler bu ittifakın içine tümüyle sokulamazken, ardından ABD'nin uzlaşma yoluyla bu politikayı hayata geçirmesi de Türkiye yönetimi tarafından reddedilmekte, bu temelde de ABD yönetimi Ortadoğu politikasını hayata geçirmek için gerekli imkân ve zemine sahip olamamaktadır. Tıpkı 2003 baharında Türkiye'nin ABD'yi Irak savaşında yalnız bırakması gibi bir durum 2009'da da yeniden yaşanmaktadır. Mevcut durumda Türkiye-ABD ilişki ve çelişkilerinin durumunu böyle anlamak gerekiyor. Aslında ciddi bir çelişki ve çatışma var; fakat iki güç de birbirine muhtaç oldukları için mümkün olduğu kadar bunu alevlendirmiyorlar. Daha çok gizli biçimde ve karşılıklı pazarlıklar temelinde, tavizler vererek birbirinden yararlanmaya, mümkün olduğu oranda politikalarını bu biçimde hayata geçirmeye çalışıyorlar.

29 Mart'la ortaya çıkan siyasal çözüm fırsatı devleti korkuttu

Geçtiğimiz üç aylık süreçte AB'nin ve ABD'nin gerçek yüzünün bu biçimde açığa çıkartılmasından daha net ve açık olarak ortaya çıkartılan bir başka gerçeklik, hem AKP'nin, hem de İlker Başbuğ yönetimindeki Türk Genelkurmayının gerçek yüzünün açığa çıkarılmış olma durumudur. Şunu iyi görüp anlamamız lazım: 29 Mart yerel seçim sonuçları Kürt Özgürlük Hareketine güçlü bir siyasi hamle yapma ve siyasi mücadeleyi geliştirme fırsat ve imkânı sununca, mevcut Türkiye yönetimi, yani Genelkurmay-AKP uzlaşmasına dayanan devlet yönetimi ciddi bir korkuya kapıldı. PKK bu durumu değerlendirir ve Kürt sorunun çözümünde siyasi bir hamle yaparsa, teşhir olup zor duruma düşecekleri korkusuna kapıldılar. Türkiye yönetimi daha böyle bir korku içindeyken, hemen seçimden bir hafta sonra ABD'nin yeni yönetiminin Başkanı Obama Ankara'ya gelip DTP Eşbaşkanı Ahmet Türk'le görüşünce, Türkiye yönetiminin korkusu iki kat daha arttı. PKK Kürt sorununa demokratik siyasi çözüm hamlesi için elverişli bir siyasi güce ulaşmışken Obama-Ahmet Türk görüşmesinin gerçekleşmesi ABD'nin Kürtlerle uzlaşmaya açık bir politika izlemesi olarak anlaşıldı. Zaten bu görüşme 29 Mart seçim sonrası PKK'nin geliştirebileceği olası politikalara açık bir ABD politik tutumunun ortaya çıkmasını ifade ediyordu. İşte Türkiye yönetimi bu iki durumdan büyük bir korku ve kaygıya kapıldı.

Hem PKK'nin, hem de ABD'nin Kürt sorununa demokratik siyasi yolla çözüm aramada dayanacakları temel zemin kuşkusuz DTP oluyordu. DTP sadece Kürdistan'da değil, Türkiye'de de demokratik siyaseti temsil eden bir güç konumuna ulaşmıştı. Dolayısıyla Kürt sorununa demokratik siyasi çözümün siyasi zemininin DTP olacağı açıktı. Bu durum karşısında mevcut Türkiye yönetimi içine düştüğü siyasi korku nedeniyle 14 Nisan'da DTP'ye operasyon yaptı. DTP operasyonu ve bu temelde DTP'nin tırpanlanması, çok sayıda DTP yönetici ve kadrosunun tutuklanması esas olarak DTP'nin Kürt sorununa demokratik siyasi çözümün zemini olmaktan çıkartılmasını amaçlıyordu. Böyle bir saldırıyla Türkiye yönetimi DTP'yi demokratik politik zemin olmaktan, siyasi mücadelenin alanı ve aracı konumundan çıkartmak istedi. Bu biçimde hem PKK'ye, hem de ABD'ye cevap vermiş oldu. 14 Nisan operasyonuyla Türkiye yönetimi PKK'ye ve ABD'ye şunu söyledi: "Siz Kürt sorununa demokratik siyasi çözüm mü isteyeceksiniz, bunu DTP üzerinden mi yapmak istiyorsunuz, işte ben de DTP'yi tırpanlar, ortadan kaldırır, dolayısıyla sizin politikalarınızı boşa çıkartırım" dedi. Bu temelde Türkiye yönetiminin izlediği bir politik süreç var. Seçimden sonra geçen üç ayı aşkın süre içerisinde Genelkurmay-AKP uzlaşmasına dayalı Türkiye yönetiminin izlediği politikalar bu çerçevededir. Yani Türkiye'nin demokratikleşmesi ve Kürt sorununun demokratik siyasi çözümüne zemin teşkil edebilecek siyasi kazanımların ezilmesi, böylece kendine göre siyasi çözümün zeminini ortadan kaldırma politikası izlemektedir. Hala da bu politikayı izlemekte de kararlıdır. Dünyanın gözü önünde, 29 Mart seçiminde büyük seçim zaferi kazanmış olan bir partiye karşı bu kadar açık saldırı yürütülüyor, ama ne Türkiye'nin içinde ciddi bir tepki var, ne de dışarıdan ciddi bir tepki geliyor. Belli ki Türkiye yönetimi iç ve dış güçleri belli bir oranda susturmuştur. Kimini şantajla, kimini baskıyla kimini de pazarlıklar yaparak susturduğu anlaşılıyor.

Türk ordusunun süreci sabote edici girişimleri artıyor

DTP ekseninde geliştirilen bu saldırılar DTP dışındaki alanlara da taşmıştır. Nitekim hemen seçim ardından halka dönük baskı, işkence gelişti. Ağrı'da, Amara'da, Hakkari'de, Gever'de, Cizre'de, Kürdistan'ın dört bir yanında seçim sonuçlarını kutlayan ya da seçim hilelerine itiraz eden, demokratik eylemlilik geliştirilen Kürt gençlerine, kadınlarına dönük Türk polisinin vahşi saldırılarının nasıl geliştiğini herkes gördü. Bu, halkı bastırma ve sindirme amaçlı bir saldırıyı ifade ediyordu. Bu polis operasyonu halkla birlikte özgür basını susturmaya da yöneldi. Birçok gazete, dergi kapatıldı, ağır cezalar verildi. Kültür kurumları engellenmeye çalışıldı. Bu süreçte bütün demokratik kurumlara ve demokratik mücadeleye dönük bir baskı ve sınırlandırma uygulaması geliştirildi. Aynı zamanda askeri operasyonlar da 30 Mart'tan bu yana devam ediyor. Türk ordusu Kuzey Kürdistan'ın her alanında provokatif saldırılarını sürdürüyor. Bu provokatif saldırılarını sadece Kuzey Kürdistan'la sınırlı da tutmuyor. Güney Kürdistan'a dönük hava saldırılarını, topçu atışlarını, kısmi kara operasyonlarını zaman zaman gündeme getirerek aynı tahrik ve provokatif girişimleri bu alanda da sürdürüyor. Yine Çukurca olayında görüldüğü gibi kendi mayınına çarparak ölmüş olan askerileri de PKK'ye mal ederek süreci sabote edici girişimlerini arttırıyor. Korucuların gerillayla çatışmaya girmelerini sağlamak için her türlü baskı yanında, provokatif girişimlerde de bulunuyor.

Bu arada başta Cumhurbaşkanı olmak üzere bazı Türk yetkilileri "tarihi fırsattan", Kürt sorununun varlığından ve çözümünün gereğinden söz etseler de, bu konuda tutarlı olmadıklarını çok net görmüş bulunuyoruz. Bu konuda asla aldanmıyoruz ve hiçbir zaman da kendimizi aldatmayacağız. Geçen üç ayı aşkın süre şunu gösterdi ki, AKP-Genelkurmay uzlaşmasına dayanan Türkiye yönetimi özel savaş yürütüyor; psikolojik savaşı tırmandırıyor, yalan ve hilelere başvuruyor, oyun yapmaya çalışıyor. Aslında Cumhurbaşkanının, Başbakanın zaman zaman Kürt sorununun çözümü gereğinden söz etmesi özel savaş kapsamındaki hileden başka bir anlama gelmiyor. Kürtler yeniden kandırılmaya ve aldatılmaya çalışılıyorlar. 29 Mart seçimlerinden sonraki pratiği tarafsız bir kişi bile bu çerçevede değerlendirir.

Başbakan da Cumhurbaşkanı da Genelkurmayın yönetimi altındadır

Somut gelişmeler olmadıkça, Özgürlük Hareketi ve Kürt halkı olarak kendimizi bu tür aldatmalara asla kaptırmayacağımız açıktır. Genelkurmay Başkanlığının her gün halkı ve Hareketimizi tehdit ettiği ortadadır. Başbakanın, Cumhurbaşkanının böyle bir Genelkurmayın yönetimi altında olduğu tartışmasızdır. Kaldı ki, o kadar güçleri de yok. Her ne kadar kendi aralarında bazı tartışmalar yürütülüyor olsa da, bunlar hepsi oyun niteliğindedir. Belge krizi, vb bütün bunlar aslında iç iktidar çatışmasının basit yansımaları oluyor. Kürt sorunun çözümü ciddi bir biçimde ortadayken kendi aralarındaki iktidar savaşının taktikleriyle toplumu oyalamaları Kürt sorununun demokratik çözümü konusunda bir politikaları olmadığını da göstermektedir. Tersine özel savaş kapsamında oyun ve hileler geliştirerek fırsat, zemin yakalayıp saldırma temelinde Özgürlük Hareketimizi ezme ve bastırma zihniyeti ve politikası varlığını sürdürmektedir. Mevcut durumda hala inkâr ve imhadan vazgeçtikleri söylenemez. MHP, CHP gibi şoven-milliyetçi güçler zaten kaskatı bir inkâr ve imha politikasında ısrar ediyorlar. Tabii ki Kürt sorununun demokratik siyasi çözümünden yana olan önemli bir kesim olduğunu da söylemeliyiz. Bugün Türkiye'de siyasal karar alıcılar AKP-Genelkurmay yönetimi tarafından temsil edilen bir de özel savaş yönetimidir. Bu yönetim eğilimi hileyle, özel savaş oyunlarıyla halkı ve Hareketimizi aldatıp fırsat yakalayarak inkâr ve imhayı başarıya götürme arayışı içindedir. Aslında CHP ve MHP ile bu bakımdan ciddi bir farkları yoktur. Genelkurmay ve AKP yıllardır savaşın içerisindedirler, MHP ve CHP tutumuyla PKK'nin geriletilip bastırılamayacağını görüyorlar. Bu nedenle hileyle, yalanla, halkı ve kamuoyunu aldatarak amaçlarımıza ulaşabiliriz diye düşünüyorlar, bu temelde özel savaşı geliştirmeye çalışıyorlar. CHP-MHP kliği ile Genelkurmay-AKP kliği arasındaki fark bu çerçevededir. Çatışmasızlık süreci AKP'nin ve Türk Genelkurmayının zihniyetini ve politik gerçeğini bu çerçevede netçe açığa çıkarmıştır.

29 Mart seçimleri Güney Kürdistan yönetiminin de hesaplarını bozdu

Bunlarla birlikte, Güney Kürdistan'daki durum da biraz daha netlik kazanmış bulunuyor. Aslında geçen süreçte açığa çıktı ki, ABD-Türkiye ittifakı hareketimize dönük imha ve tasfiye planını uygularken, Güney Kürdistan yönetimine de bir rol biçmiştir. Bu, kendini Kürt konferansı düzenleyerek oradaki alınacak kararları PKK'ye karşı dayatma biçiminde ortaya koydu. Bu durum 29 Mart yerel seçimleri çerçevesinde çok daha fazla netlik kazandı. Seçim öncesinde YNK başkanı olarak Celal Talabani AKP'ye hem Bağdat'ta, hem İstanbul'da açıktan destek verdi. Onunla da yetinmeyerek tüm Kürtleri AKP'ye oy vermeye çağırdı. Seçimden hemen sonra Nisan ortasında Güney Kürdistan yönetimi sorumluluğu altında bir Kürt konferansının toplanacağı yönünde açık tartışmalar yapıldı. Yine basında Güney Kürdistan yönetiminin bölgede ve Avrupa'da diplomatik çalışma yürüttüğü ve hazırlık içinde olduğu yönünde bilgiler yer aldı. Öyle anlaşılıyor ki, 29 Mart seçiminde AKP seçimleri kazanmış olsaydı, Nisan ortasında Güney Kürdistan'da bir Kürt konferansı kesinlikle toplanacaktı. Böyle bir konferansta ABD, Türkiye, Güney Kürdistan yönetimi, AB ve çeşitli güçler bulunacaklar ve kendi politikalarını hâkim kılmaya çalışacaklardı. ABD, PKK'yi uzlaşmaya, teslim olmaya çekmek isterken, Türk Genelkurmayı PKK'ye karşı imha amaçlı askeri operasyonların geliştirilmesi için uygun zemin elde etmeye çalışacaktı. Bunlarla birlikte Güney Kürdistan yönetimi de kendi öncülüğünde ve kendi çıkarını temsil eden bir genel Kürdistan projesi ortaya çıkartmayı hedefliyordu.

Bu projede Güneyliler PKK'yi pazarlayıp tasfiye ederek bunun karşılığında Türkiye'nin sınırlı bazı adımlar atmasını sağlatma gibi bir boyut da bulunmaktaydı. Böylece Türkiye ve Güneyli güçler anlaştırılarak ABD'nin bölge politikası doğrultusunda uyumlu güçler haline getirilmiş olacaklardı. PKK'nin zayıflatılacağı ortamda Türkiye'deki bu sınırlı adımlar Kürt sorununun çözülmesi gibi yansıtılıp bunda KDP ve YNK'nin rolü olduğu biçiminde bir propagandayla bu güçlerin tüm Kürtler üzerinde etkisi arttırılacaktı. Böylece PKK'nin onlarca yıldır yürüttüğü mücadele sonucu ortaya çıkardığı gelişmelerin üzerine konacaklardı. İşte böyle ağızlarını sulandıran bir hesapla bu tasfiye planının içine yerleşmişlerdi. Bunun için bir yandan PKK'ye ulusal konferansın kararlarını kabul etmeyi dayatacaklar, seçimi kaybetmiş olan PKK silahsızlanmaya zorlanarak iyice zayıflatılıp bu anlamda kendi varlıklarını

Kürdistan genelinde güçlendirmeyi hesaplıyorlardı. Fakat 29 Mart seçimini AKP kaybedip de DTP kazanınca, ABD ve Türkiye yönetimi gibi, Güney Kürdistan yönetiminin de hesap ve umutları yerle bir oldu, tam bir kırılma ve bozulma ortaya çıktı. Bunun sonucunda Celal Talabani artık bu konularda hiç konuşmazken, KDP yöneticileri ise, Kürt konferansı diye bir şeyin kendi gündemlerinde olmadığını söylediler. Böylece usta bir manevra yaprak kendilerini bu yenilgiden kurtarmaya çalıştılar. Güney Kürdistan seçimlerinin 25 Temmuz'da yapılacağını kararlaştırarak hemen gündemi değiştirdiler. Dolayısıyla süreci ertelemiş, ileri bir zamana atmış oldular. Şimdi hala bu temelde hareket ediyorlar. ABD'nin Kürt politikasındaki muğlaklığı bir yönüyle de Güneylilerin bu tutumu sonucudur.

Ağustos'tan itibaren yeni bir sürecin gündeme getirileceği anlaşılıyor

Türkiye yönetimi 29 Mart yerel seçiminin ortaya çıkardığı politik sonuçları tasfiye etmeye çalışıyor. Eğer Türkiye yönetimi Kürt Özgürlük Hareketini zayıflatırsa ve KDP ve YNK 25 Temmuzdaki seçimlerde Güney Kürdistan yönetimini yeniden büyük bir güç ile ele geçirirlerse, Kürt ulusal konferansını toplama yeniden gündeme gelecektir. Bu konferansı mevcut koşulların değişip ve uygun koşulların oluşması için ileri bir zamana ertelemiş oluyorlar. ABD'ye de bu politikayı kabul ettirmiş gibi gözüküyorlar. Zaten Türkiye ve KDP-YNK istemezse ABD'nin kendi başına çok fazla yapabileceği bir şey de gözükmüyor. Biraz daha bu güçlere fırsat vermek istiyorlar. Öyle anlaşılıyor ki, Ağustos'tan itibaren bu temelde yeni bir süreç gündeme getirilmeye çalışılacak. Eğer 25 Temmuz seçiminde KDP-YNK çok büyük bir üstünlükle seçimi kazanırlarsa, işte o zaman Türkiye yönetimi de buna dayanarak hem Kürt konferansını PKK'yi sıkıştırma konferansı temelinde toplanmayı destekleyecek, hem de PKK bunu reddederse yeni bir imha amaçlı askeri operasyonu gündeme getirecektir. ABD'ye de bunu kabul ettirmiş görünüyorlar. Türkiye yönetimi ABD'den böyle bir fırsat ve zamanın kendilerine tanınmasını istemiş bulunuyor. Büyük olasılıkla İlker Başbuğ'un ABD gezisi sırasında bu politikayı ABD'ye pazarlık karşılığında kabul ettirdiler. Bağdat'ta üçlü ittifak çerçevesinde zaten sürekli gizli görüşmeler yapıyorlar. Türkiye yönetimi bu görüşmelerde Irak ve Güney Kürdistan yönetimine PKK'ye karşı ortak savaş yapma hedefini dayatıyor. Bu konuda zaten İran ve Suriye'yle de belli bir ittifakı var. Eğer ABD-Irak ve Güney Kürdistan da destek verirse, PKK'nin dört bir yandan kuşatılarak askeri saldırılar altında ezilebileceği umut ve hesap ediliyor.

> **"Kürt Halk Önderi birçok çevrenin gerçek yüzünü açığa çıkardı; AKP, CHP, MHP ve Genelkurmayın politikalarını çözümledi. Barışçıl demokratik güçlerin politikalarının ne olması gerektiğini de ortaya koydu. Herkesi hem ciddi olmaya, hem de gerçek yüzünü açıkça ortaya koymaya davet etmiş oldu"**

Önder Apo açıklamalarıyla özel savaş oyunlarını önemli ölçüde bozmuştur

Şimdi hem Türkiye yönetiminin, hem de diğer güçlerin ittifak çerçevesinde politik hazırlıklarının bu yönde olduğu söylenebilir. Türk ordusunun Kuzey Kürdistan'da ve sınır bölgesindeki yoğun askeri hareketliliği de aslında bunu doğruluyor ve böyle bir politikanın uygulanması için askeri hazırlık anlamına geliyor. Dikkat edilirse, DTP'ye dönük operasyonlar ve Kuzey Kürdistan'da demokratik güçlere dönük baskılar, bunun için bir hazırlık çalışmasıdır. Güney Kürdistan'daki seçimler de bu çerçevede bir siyasi hazırlığı ifade ediyor. ABD-Türkiye-Irak üçlü ittifakı çerçevesinde yoğun politik hazırlıklar yapılıyor. Türk ordusu askeri hazırlığını da yapıyor. Eğer bütün bu politika ve beklentileri uyuşturabilirlerse, güze doğru daha kapsamlı bir operasyonu hem Kuzey'de, hem de Güney'de dayatmayı öngörüyorlar. Türkiye yönetiminin diğer güçlerden istediği ve gerçekleştirmeye çalıştığı, gizliden hazırladığı saldırı bu çerçevededir.

Bu durumun açığa çıkması için Kürt Halk Önderi müdahalede bulundu ve "Yol Haritası" hazırlayacağını ifade etti. Türkiye Cumhurbaşkanının özel savaş kapsamında sanki yeni bir şey söylüyormuş gibi, demokratik güçleri ve Kürt halkını kandırmak üzere, "Kürt sorunu vardır, çözmek gerekir" açıklamasına karşı, Kürt Halk Önderi da yol haritası hazırlayacağını açıkladı. Aslında Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün bu açıklamaları siyasi sürece özel savaş kapsamında bir müdahaleydi. Kürt Halk Önderi de bu müdahaleye karşı yurtsever-demokratik siyasetin müdahalesini yaptı. Abdullah Gül'ün açıklamasıyla oluşan özel savaş müdahalesini bu biçimde karşılamayı öngördü. Kürt Halk Önderi, çözüm ise, işte çözümün yol haritası, diyor ve bu güçlerin gerçek yüzünü açığa çıkarmaya çalışıyor. Eğer gerçekten demokratik siyasi çözümden yanaysalar onun gerçekleşmesini öngörüyorlarsa işte size yol haritası diyor. Böyle değil de özel savaş kapsamında bir oyun oynanıyorsa, çözüm söylemi adı altında imha ve tasfiye amaçlı saldırıları geliştirmek için hazırlık yapıyorlarsa, bu oyunları bozmak, gerçek yüzlerini açığa çıkarmak için bu politikayı dayatıyor. Kürt Halk Önderi'nin bu çıkışı önemli olmuştur. Şimdiye kadar yaptığı değerlendirmelerle özel savaş kapsamındaki hileleri, oyunları önemli ölçüde bozmuştur.

Kürt Halk Önderi birçok çevrenin gerçek yüzünü açığa çıkardı; Genelkurmayın politikalarını çözümledi, AKP politikalarını, CHP ve MHP politikalarını çözümledi, bunun yanında

barışçıl demokratik güçlerin politikalarının ne olması gerektiğini de ortaya koydu. Böylece gerçekleri ortaya çıkartarak hem çözüm yolunu göstererek, hem de bunu daha kapsamlı bir yol haritası projesi biçiminde ortaya koyacağını söyleyerek herkesi hem ciddi olmaya, hem de gerçek yüzünü açıkça ortaya koymaya davet etmiş oluyor. Bu temelde muğlaklıkları gidermeye, maskeleri düşürmeye, herkesin gerçek yüzünü açığa çıkartmaya çalışıyor. Bu da önemli bir politik müdahale olmuştur. Bu temelde mücadele sürecinin inisiyatifini Kürt Halk Önderi ve Hareketimiz ele geçirmiştir. Şimdiye kadar süreç bu temelde gelişmiştir, bundan sonra da sürecin bu temelde Hareketimizin inisiyatifinde ilerleyeceği rahatlıkla söylenebilir.

tasfiye politikaları boşa çıkarılıp Kürt sorununun demokratik çözümü temelinde Türkiye'nin demokratikleştirilmesi gerçekleşme sürecine girebilir.

Önderlik yol haritasını Ağustos'ta açıklayacağını ilan etti

Geçen süreçte hem demokratik konfederalizmin inşasında, hem ulusal konferansın ulusal demokratik çıkarlar doğrultusunda geliştirilmesinde, hem Türkiye demokrasi hareketinin örgütlendirilmesi konusunda önemli çalışmalar yapılmıştır. Kürt Halk Önderinin de mevcut zemin üzerinden Özgürlük hamlesini büyük bir çaba ve mücadeleyle ilerlettiği tartışma götürmezdir. Bu bakımdan eğer iyi çalışır, fırsat ve imkânları yerinde ve başarıyla değerlendirir, tam bir seferberlik biçiminde pratik çalışmaya kendimizi sevk edersek, çatışmasızlık politikası temelinde Özgürlük Hareketimizin daha büyük kazanımlar elde edeceği kesindir. Kürt Halk Önderi de bu gerçeği görerek sürecin Eylül başına kadar devam etmesini beklediğini açıklamıştır. Nitekim yol haritasını da Ağustos ortasına kadar hazırlayıp, Kürt sorunuyla ilgili tüm çevrelere sunacağını ilan etmiş durumdadır. Mevcut gelişmeleri bu temelde daha da ilerletmek için fırsatları değerlendirerek çabasını arttırmak isteyecektir. Kürt Özgürlük Hareketi de Kürt Halk Önderinin yol haritasını açıklamasını ve bu temelde herkesin buna cevabının ve tutumunun açığa çıkmasını sağlatacak bir zemini yaratmayı öngörecektir. Bu da gösteriyor ki, seçimden sonra Kürt sorununun demokratik çözümü temelinde yürütülen çalışmalar artarak devam edecektir.

Ortaya konulan politik ortam ve öngörülen politikalar çerçevesinde Kürt Özgürlük Hareketi 15 Temmuz'dan itibaren yeni bir karar açıklayarak çatışmasızlık sürecini 1 Eylül'e kadar uzattığını açıkladı. Mevcut gelişmeler gösterdi ki, geçen üç aylık süre içerisinde yürütülen çalışmalar, her ne kadar tam istendiği gibi olmasa da, kendi içinde ciddi yetersizlikleri barındırsa da, yine de mücadele inisiyatifini elinde tutan ve önemli gelişmeler sağlayan Özgürlük Hareketimiz olmuştur. Kürt sorununun demokratik çözümünün iç ve dış siyasi koşullarının oluştuğu görülmüştür. Eğer doğru politikalar temelinde mücadele yürütülürse Türk devletinin

Mevcut tutumda bir değişiklik olabilir mi? ABD seçim sonrası başlattığı politikalarını uygulamada daha etkili davranabilir mi? Avrupa Birliği yeni politikalar gündeme getirebilir mi? Türkiye'nin askeri yöneticileri gerçekten politik sürece müdahale etmekten uzak durabilirler mi? AKP hükümeti gerçekten barışı ve demokratik siyaseti geliştirme yönünde yeni ve daha etkili bir irade ortaya çıkartabilir mi? Bu sorulara mevcut tutumlar dikkate alındığında olumlu gelişmelerin olması ihtimali zayıf görünüyor. Ancak Kürt Özgürlük Hareketinin günlük olarak gelişmeleri izleyerek, pratikte gerçekleşen durumlara göre politikalar belirleyip kendi çalışmasını yürüteceği açıktır. Söz konusu tüm politik güçler politik değişiklikler yapsınlar, Kürt sorununun demokratik siyasi çözümünü sağlasınlar, Türkiye'yi ve Ortadoğu'yu demokratikleştirsinler biçiminde bir yaklaşımla işler yürütülemez. Tabii ki bu güçlerin politika değiştirmesi için de bu mücadele yürütülmektedir; ancak çatışmasızlık politikasının esas amacı kesinlikle bu değildir.

Sürecin önümüze koyduğu görevleri eksiksiz yürütmek gerekmektedir

Kürt Özgürlük Hareketi bu politik süreci doğru yönetmek, Kürt sorununun çözümünü ve Türkiye'nin demokratikleşmesini hedefleyen kendi politikalarını daha etkili uygulamak, politik-örgütsel çalışmalarını daha güçlü yaparak, dolayısıyla demokratik konfederalizmin inşası temelinde Kürt halkının demokratik özgür duruşunu ve demokratik komünal yaşamını daha güçlü geliştirmek, Türkiye demokrasi hareketinin gelişimi temelinde Türkiye'deki demokratikleşmeyi ilerletmek, Kürt sorununun demokratik çözümünün güçleri-

ni ortaya çıkartmak ve Kürt demokratik ulusal siyasetinin birliğini yaratmak için siyasetin ağırlıkta olduğu yeni bir süreç başlatmıştır. Dolayısıyla söz konusu çalışmaları etkili yaparak sürecin Hareketimizin önüne koyduğu görevleri en iyi biçimde yürütmek gerekmektedir. Bu nedenle 15 Temmuz'dan sonra, "hiçbir gücün politikalarında değişiklik yok, hatta yüzleri açığa çıkmıştır, demokratik siyasi çözümden yana değiller, özel savaş kapsamında saldırı hazırlığı yapıyorlar" diye kendimizi oyalamaktan çok, bu gerçekleri görme temelinde, örgütlenmeyi ve mücadeleyi geliştirerek ortaya çıkardığımız güçle Kürt sorununun demokratik çözümü ve Türkiye'nin demokratikleştirilmesi çalışmalarını geliştirme görevleri bulunmaktadır.

Demokratik toplum örgütlülüğünü yaratmak dönemin temel görevidir

Propaganda-Ajitasyon çalışmalarımızı Kürt Halk Önderi'nin demokratik toplum manifestosu temelinde arttırmak, tüm kadroları ve halkı bu temelde eğitmek de temel görevler arasındadır. Kürt Halk Önderinin sunduğu yol haritasının başarılı kılınması için çok boyutlu çalışma yapmak bu yol haritası için siyasi ve toplumsal desteği arttırmak, önümüzdeki dönemin temel çalışması olacaktır. Siyasi çalışmaların; ulusal konferansın toplanması, Türkiye'de demokrasi konferansının ya da kongresinin gerçekleştirilmesi yönünde arttırılması gerekmektedir. Demokratik toplum örgütlülüğünü geliştirmek amacıyla demokratik konfederalizmin inşası için Demokratik Toplum Kongresi çalışmaları çerçevesinde örgütsel çalışmaların halk içerisinde yoğunlaştırılması da bu dönemde ertelenmeden ve gevşetilmeden en fazla yapılması gereken çalışmalar olmalıdır. Örgütsel olarak demokratik toplum örgütlülüğünü yaratmak bu dönemin en temel görevidir ve bu görevi başarıyla yürütmek için kadrolarımız, taraftarlarımız, yurtsever demokratlar ve tüm halkımız bir seferberlik halinde çalışmalıdır.

Bunlarla birlikte HPG'nin nicel ve nitel büyütülmesi hamlesi de özgürlük ve demokrasi mücadelesinin görevlerindedir. Bu süreçte gerillanın daha da büyütülmesi önemlidir. Türk Genelkurmay kârargahı sık sık PKK'den insan kaçırtmayı ve PKK'ye katılışı önlemeyi temel stratejik duruşu olarak ele alıyor, bunu öngörüyor. O zaman özgürlük ve demokrasi güçleri de gerillayı büyütmeyi temel strateji olarak ele almalıdırlar. Tabii ki gerilla çatışmasızlık sürecinde hem sorumluluğunu yerine getirecektir hem de gelişecek imha saldırılarına cevap vermesini bilecektir. Diğer yandan, nitel büyüme de önemlidir. Önderlik Savunmaları temelinde ideolojik eğitimin geliştirilip ideolojik yenilenme, stratejik değişim ve örgütsel yeniden yapılanmanın güçlü bir biçimde gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Önümüzdeki süreçte bu yönlü çalışmalar etkin, aktif bir biçimde yürütülürken, diğer yandan da inkâr ve imha güçlerinin yeni politikaları ve hazırlıkları sürekli izlenmelidir. Kürt halkı tüm örgütlenmeleri ve kurumlarıyla her türlü gelişmeye göre kendisini her zaman hazır tutmalıdır. Kürt Özgürlük Hareketinin inisiyatifinde süren demokratik siyasi mücadele kesintisiz sürdürülmelidir. Süreci yönetme tarzı bu temelde olmalıdır. Gelişmeler nasıl olur şimdiden kesin bir şey denilemez. Ama her türlü olasılığa hazır olunmalıdır.

Sürecin Kürt Halk Önderi'nin yol haritası temelinde demokratikleşme ve Kürt sorununun demokratik siyasi çözümünden yana işlemesini istiyoruz, arzuluyoruz. Kürt Özgürlük Hareketinin de halkımızın da tüm çabaları bu yönlüdür. Fakat Türkiye ve Kürt sorunuyla ilgili güçlerin bu yol haritasını kabul edeceğini şimdiden söylemek mümkün değildir. Önce de ifade ettiğimiz gibi, birçok gücün politikası böyle bir yol haritasının pratikleşmesi açısından olumsuz duruştadır. Özellikle AKP-Genelkurmay uzlaşması kesinlikle özel savaş kapsamındadır ve fırsat kollayarak imha ve tasfiye amaçlı operasyonları geliştirmek için zemin yaratma çabası içindedir. Bu bakımdan da zaten bunu şimdiden yapıyorlar. Ama özellikle Eylül'den itibaren hem Kuzey'de, hem de Güney'de Medya Savunma Alanlarına dönük hava ve kara operasyonlarını daha çok arttıracaklarını hesap etmemiz, beklememiz gerekiyor. Kesinlikle böyle olacaktır da demiyoruz, ama bu da güçlü bir ihtimaldir. Bu bir ihtimal düzeyinde olsa bile bizim bunu ciddiye almamız ve buna göre hazırlıklı olmamız gerekiyor. Eylül, Ekim, Kasım aylarında Türk ordusunun askeri operasyonlarını daha çok arttıracağını düşünerek herkesin buna göre kendini hazırlaması ve bu saldırılara karşı güçlü bir mücadele duruşu ortaya çıkarılması önemlidir.

Tasfiye konseptinin dayanakları geçmişe göre oldukça zayıflamıştır

Bu askeri saldırıların ve tasfiye konseptlerinin eskisinden daha kapsamlı ve güçlü olmasının koşulları yoktur. Bir kere ABD'nin 2007-2008'indeki kadar bile Türk ordusuna destek vermesi zordur. Ne kadar baskı yaparlarsa yapsınlar Güney Kürdistan yönetimi ve Irak 2007'den ileri bir destek tutumu içinde olmayacaktır. ABD, hem keşif uçuşuna izin vererek, keşif uçuşları yapıp istihbarat vererek, hem hava sahasını açarak her türlü askeri desteği geçen dönemde Türk ordusuna verdi. Güney Kürdistan yönetimi izin verip ses çıkartmayarak pasif bir destekçi oldu. Bundan daha ötesini bu güçlerin Türk ordusuna vermeleri mümkün de değil, anlamlı da değildir. Türk yöneticilerinin de bir askeri operasyonla daha fazla sonuç alınacağına inanmadıkları görülüyor. Diğer yandan İran'ın da bu operasyonlara desteği geçmiş yıllardan fazla olmayacaktır. İran yönetimi 2007-2008'de Türk ordusuna verdiği destekten daha fazlasını bu önümüzdeki süreçte kesinlikle veremez. Kaldı ki 12 Haziran seçimlerinin sonuçları ortadadır. İran'da da ciddi iktidar blokları oluşmuştur. Bu blokların kendi aralarında ciddi bir iktidar savaşımı içinde olduklarını 12 Haziran seçim sonuçları netçe ortaya çıkardı. Bu mücadele bitmemiştir, devam ediyor ve daha çok edecek. Dolayısıyla da İran'ın mevcut Türkiye yönetimine geçmişteki kadar bile askeri destek vermesi zordur. Tabii ki bu hiç-

bir destek vermeyeceği anlamına da kesinlikle gelmiyor, sadece geçmişteki düzeyi aşamayacağını söylüyoruz.

Askeri operasyon gerçekleşse bile geçmişe göre daha zayıf olacaktır

Türkiye yönetimine gelince, kendi içlerinde nasıl bir iktidar savaşımı içinde oldukları ortada. Belge krizlerinden Ergenekon davalarına, Deniz Feneri operasyonlarına kadar bir sürü kirli dava var ortada. Gün geçtikçe her alanda rejimin ne kadar kirlenmiş olduğu açığa çıkıyor. Dolayısıyla halkın bu rejime desteği azalıyor. Toplum hem asker, hem de sivil yöneticiden neredeyse umudunu kesmiş durumdadır. Mevcut yönetime güven azalmıştır. Dolayısıyla yönetimin içte desteği zayıftır. Kendi aralarındaki birlikleri de eskisinden çok daha fazla zayıflamıştır. Belge krizi nedeniyle Genelkurmay ile AKP arasındaki çatışma ortadadır. Bunun öyle kolay durulacağı, aşılacağı da beklenmemelidir. Kaldı ki, bir yerde anlaşsalar başka bir yerde çatışma çıkacaktır. Çünkü kendi aralarında ideolojik birlik yok. Çıkar karşılığı bir uzlaşma yönetimidirler. Birbirlerine muhtaç oldukları için bir aradadırlar. Hem ittifak halindeler, hem de ciddi bir mücadele içindedirler. Dolayısıyla Türkiye yönetimi güçlü bir yönetim değildir. Ortada 2007-2008'e göre zayıflamış, hatta giderek tükenen bir yönetim vardır. AKP yönetiminin bitmiş olduğunu söylemek bir kehanet değildir.

AKP-Genelkurmay uzlaşması için de aynı şey söylenebilir. Ordunun savaş gücünün çok düşük olduğunu da en iyi biz biliyoruz. Her gün savaş meydanlarında komutanlarının da, askerlerinin de tutumunun nasıl olduğunu görüyoruz. Aynı zamanda nasıl ABD'ye, Irak'a, KDP'ye, YNK'ye, İran'a yalvardıklarını da görüyoruz. Zaten güçlü olsalar, başarıyla savaşacaklarına inansalar bu güçlere hiçbir biçimde yalvarmazlar. Kendilerine güvenleri olsaydı bize karşı savaşı bu güçlere ihale etmeye, Türkiye'nin imkânlarını bu temelde peşkeş çekmeye çalışmazlardı. Zayıf oldukları için Türkiye'yi peşkeş çekiyorlar, en aşağılık pazarlıklar yapıyorlar. Bütün bunlar dikkate alınırsa mevcut operasyon ihtimali geçekleşse bile, geçmişe göre elbette çok daha zayıf olacaktır. Bundan hiç kimsenin kuşkusu yoktur. Ancak zayıf da olsa operasyon operasyondur. Biz bu durumu ciddiyetle ele almalıyız, dikkatle değerlendirmeli, kendimizi buna göre hazırlamalıyız. Zayıftır diye gevşek bir yaklaşım içerisinde kesinlikle olmamalıyız. Eğer biz öyle yaklaşırsak, zayıf durumda olan güç anında etkili duruma geçebilir. On yıllardır yürütülen mücadele içinde bu gerçeği iyi öğrenmiş bulunuyoruz. O nedenle de bu zayıf konumdaki operasyon güçlerini karşı tarafın başına bela olmasını sağlatmak için propagandadan siyasete ve gerillaya kadar tüm özgürlük ve demokrasi güçleri bu saldırıya en etkin bir biçimde cevap vermelidir. Bu yapıldığı taktirde zayıf olan karşı güçlerin hareketi bir hezimete, Özgürlük Hareketimiz için de büyük bir zafere dönüştürme imkân ve fırsatını bulmuş oluruz. Zaten bize gerekli olan da budur. Biz de böyle bir fırsat arayışı içindeyiz ve inkâr imha sisteminin siyasi iradesinin bu temelde kırılacağını biliyoruz. Böyle bir operasyon ihtimali Kürt Özgürlük Hareketine stratejik ve tarihi büyük bir avantaj sağlar. Bu görevi başararak siyasetin önünü açmak, demokratik siyasetin yürütülmesi için zemini uygun hale getirmek gerekiyor.

Her alanda 14 Temmuz direniş ruhuyla sürece hazırlık yapılmalıdır

Kısaca hem düşmanı boşa çıkartmak, hem de olası bir operasyonda güçlü bir askeri zafer elde ederek Kürt sorununun demokratik siyasi çözümünün önünü açacak bir siyasi ortam yakalayabilmek için güz döneminde olası operasyon ihtimalini doğru değerlendirmek ve buna göre hazırlıkları her alanda ve her boyutta güçlü biçimde yapmak önemlidir. Böyle bir hazırlık 14 Temmuz direniş ve zafer ruhuyla yapılırsa, 15 Ağustos Atılım gerçeğine uygun yapılırsa, Agitlerin, Zilanların, Adillerin, Nudaların ve Avareşlerin siyasi alandaki mücadele tarzı esas alınırsa bu saldırı ne olursa olsun zaferi kazanacağımız kesin olur. Demek ki, hem hazırlık, hem de olası bir direniş durumunda bize yol gösterecek olan kesinlikle büyük 14 Temmuz Ölüm Orucu Direnişidir, zindan direniş gerçeğidir. 15 Ağustos ve 1 Haziran Özgürlük Atılımı gerçeğidir. Bunlardan aldığımız güçle, çıkardığımız sonuçla her türlü düşman saldırısını boşa çıkartıp yenilgiye uğratma gücünü göstereceğimiz kesindir.

Bütün bunlar temelinde bir kez daha 14 Temmuz Büyük Ölüm Orucu Direnişini 27. yıldönümünde selamlıyor, tüm zindan direniş şehitlerimizi ve onların şahsında bütün özgürlük mücadelesi şehitlerimizi saygı ve minnetle anıyor, tüm yoldaşları Önder Apo'nun çizgisi ve kahraman şehitlerimizin izinde Kürt Halk Önderine Özgürlük, Kürdistan'a Özgürlük Hamlesini 14 Temmuz Ölüm Orucu direnişinin 28. yılında başarıyla hayata geçirmeye çağırıyoruz.

YÖNTEM VE HAKİKAT REJİMİ ÜZERİNE

"Bilimsel yöntemde 'nesnellik' kavramını yeniden ve çok derinlikli olarak yorumlamak gerekir. Analitik düşünce dışında, insan bedeni de dahil, tüm doğanın (canlı ve cansız) nesne olarak tanımlanması, esasta kapitalizmin doğayı ve toplumu sömürüsünde ve tahakküm altına almasında kilit bir işleve sahiptir. Özne ve nesne ayrımını derinleştirmeden ve büyük bir meşruiyete kavuşturmadan, yeniçağa ilişkin zihniyet dönüşümü sağlanamaz. Özne analitik düşüncenin en meşru geçerli faktörü iken, nesne de üzerinde her tür spekülasyonun yapılabileceği 'maddi' öğedir. Diğer bir deyişle 'objektivite'yi temsil etmektedir"

Reber Apo'nun UYGARLIK kitabından alınmıştır ***1. Bölüm***

İnsan zihnini ütopyasız bırakmak bedeni susuz bırakmaya benzer

Kavram olarak yöntem, amaçlara ilişkin en kestirmeden sonuca götüren yol, alışkanlık, sağduyulu yaklaşım biçimleridir. Hangi yolun hedefe en doğru ve kestirmeden götüreceği netleştiğinde, yöntem tutturulmuş demektir. Yöntemin olumlu yanı, denenmiş olması ve sonuç vermesindeki başarısıdır. Uzun denemelerden sonra belirlenmesi, ilgili yol alıcıları için vazgeçilmezdir. Mürit-mürşit ilişkisini çağrıştırır.

Tarihin derinliklerinde anlam vermeye çalıştığımızda ilk karşımıza çıkan yöntem, tüm olaylar ve anlayışlara ilişkin mitolojik yaklaşımdır. Dar anlamda mitoloji de bir yöntemdir; hakikati açıklama metodudur. Mitolojinin arkasında bir evren anlayışı vardır. Doğanın canlı ve ruhlarla dolu olarak değerlendirilmesi günümüz için her ne kadar çocuksu da görülse, bilimin vardığı seviye göz önüne alındığında, aslında hiç de abartıldığı kadar yanlış bir yöntem değildir. Ölü, cansız ve dinamizmden yoksun yöntem anlayışları mitolojiden daha çok anlam yoksunudur.

Mitolojik yaklaşımın yaşamla bağlantısı kesinlikle çevreci, kaderden uzaktır, determinist olmayıp özgürlüğe açıktır. Doğallıkla uyumlu bu yaşam anlayışı, insan topluluklarını büyük dinler çağına kadar çok renkli ve coşkulu kılmıştır. Efsane, destan ve kutsallıklarla yüklü mitolojiler özellikle neolitik dönemin temel yaşam zihniyetidir. Söylencenin nesnelle çelişmesi, içeriğinde anlamlı yorumların geliştirilemeyeceği anlamına gelmez. Söylenceler (mitolojiler) üzerine anlam değeri hayli yüksek yorumlar yapılabilir. Tarih bu yönlü yorumlar dışında çok az kavranabilir. En uzun yaşam dönemini söylence biçiminde geçiren insan topluluklarını kavramada temel bir yöntem olarak mitoloji vazgeçilmez önemdedir. Mitolojik yöntemin tam zıddı gibi konulan günümüzün bilim yöntemlerinin de çoğunlukla birer mitolojiden ibaret oldukları yeterince kanıtlanmıştır.

Tek tanrılı dinsel dogmalarla onların devamı olarak kesin yasalarla çalıştığı iddiasında olan bilimsel yöntemin alabildiğine gözden düşürdüğü mitolojik yönteme, mitolojik anlamlara itibarı yeniden verilmek durumundadır. Ütopyalarla akraba olan mitolojiler insan türünün vazgeçemeyeceği anlam, zihin biçimidir. İnsan zihnini ütopyasız, mitolojisiz (efsanesiz, destansız) bırakmak, bedeni susuz bırakmaya benzer. Daha iyi anlaşılmaktadır ki, bütün canlı zihinlerinin bir toplamı olan insan zihni, bu kapsamdaki bir zenginliği sadece matematik analitik zihniyete indirgeyemez. Bu, yaşama aykırılıktır. Milyonlarca canlı zihni nasıl matematik bilmezse, onların toplamı olan insan zihni de matematiğe mahkûm edilemez. Kaldı ki, matematik ilk icat edildiğinde bir Sümer uygarlık buluşudur ki, asıl işlevi olan artık-ürünü hesaplamakta kullanılmıştır. Günümüzde insan mantığı neredeyse bir hesap makinesine indirgenmiştir. Peki, milyonlarca canlının zihnini, hatta atom altı parçacıkların hareketini, ölçüye gelmeyen astronomik büyüklükleri nasıl ve neyle kavrayacağız? Matematiğin gücünün bu mikro ve makro evrenlere yetmediği açıktır. En azından kapıyı yeni anlam yöntemlerine açık tutmak gerekir ki, kendimizi peşinen dogmalara boğmayalım.

Canlı seziler küçümsenemez. Yaşam adına ne varsa o SEZİLER'de gizlidir. Bu sezilerin makro ve mikro evrenlerden bağımsız oldukları da söylenemez. Anlayışa daha yakın olan, bu seziler dünyasının evrenin temel bir özelliği olmasıdır. Bu nedenle mitolojik yöntem evreni kavramada pek de değersiz sayılamaz. Belki de en az bilimsel yöntem kadar evreni kavramamıza katkıda bulunabilir.

Mitolojik anlayıştan dogmatik dinsel anlayışa geçiş büyük bir aşamadır. Bu geçiş toplumda hiyerarşi ve sınıflaşmaya dayalı bir dönüşümün zihinsel alanı da işgal etmesiyle yakından bağlantılıdır. Hükmeden ve sömüren ilişkisi sorgulanamaz dogmalara ihtiyaç gösterir. Dogmalara kutsallık, tanrı sözü ve dokunulmazlık gibi tabu değerler bahşedilmesi, gizledikleri ve meşruiyet sağladıkları hiye-

rarşik ve sınıfsal çıkarlarla, sömürü ve iktidarla ilişkilidir. Bir anlayışta ne kadar katı bir hüküm varsa, orada o kadar zorbalık ve sömürü gizlidir.

Dinsel yaklaşımlar insanlık tarihinde mitolojik dönemden sonra en uzun süreli bir döneme sahiptir. Yazılı tarihle de başlatılabilir. Veya az öncesinden, sonrasından. Anlaşılması gereken, dinsel dogmaya neden bu denli ihtiyaç duyulduğudur. Bu yaklaşımın bir yöntem olduğu açıktır. Dinsel yaklaşımda, yaşamın hedefi ve gerçeğe ulaşmanın yolu olarak, doğadan ve toplumdan aşkın varsayılan ilahlara atfedilen SÖZ'e göre hareket esastır. Bu sözlerden sapış; yaşarken angarya, her tür kölelik, öldükten sonra cehennemlik olmaktır. Maskeli tanrıların inşa edildiği eşikteyiz. Bu tanrının aynı zamanda toplum üzerinde buyruk ve sömürüyü gerçekleştiren şef veya despot olduğu kolaylıkla sezilmektedir. Aşırı maskeleme insan anlayışını aldatmakla yakından bağlantılıdır. Zaten despotların ilk çıkışlarında kendilerini tanrı-krallar olarak adlandırmaları bu hususu yeterince açıklamaktadır. Akabinde kendi sözlerini kanunlaştırmaları ve kesin hakikat olarak sunmaları yaygınca görülen tarihsel bir durumdur. Baskı ve sömürü derinleştikçe, dinsel dogmatik yöntem insan zihniyetinin başat yolu haline getirildi; daha doğrusu, bir toplumsal gerçeklik olarak inşa edildi. Tanrı maskeli despotların yaşamı kurutan ve boğan hükmü altındaki uzun süreli köleliğe insanlığın bu yöntemle boyun eğmesi sağlandı.

Dinsel yöntemin bir zihniyet alışkanlığı yolu olarak önemi, binlerce yıl katı gelenekler sonucunda insan yığınlarında kölece boyun eğmeyi meşrulaştırmasında ve kadercilik anlayışını kökleştirmiş olmasındadır. Büyük sömürü ve vahşet savaşları bu yöntem sayesinde mümkün olmuştur: Kutsal söze, tanrı emrine göre yaşamak! Şüphesiz yönetici konumunda olanlar için bu yöntem büyük kolaylıklar sağlamaktadır. Sürü-çoban diyalektiği kurulmuştur. Kölelik toplumların vazgeçilmez bir gelişme aşaması olarak sunulmuş, hatta ondan öteye değişmez toplum anlayışıyla doğal gerçeklik bu temelde dondurulmuştur. Bir yandan çok edilgen bir doğa ve toplum anlayışı, diğer yandan çok aktif, her şeyi yaratan, olduran bir aşkın yöneten ve hükmeden tanrı anlayışıyla zorunlu bir diyalektik bağlam haline getirilmiştir. İlk ve ortaçağları bu anlayış, bu yöntem yönetmiştir dersek fazla abartıya kaçmış olmayız.

Nesnel dünya nerdeyse anlaşılmaz ve yok sayılmıştır

Dogmatik yöntemin en sakıncalı tarafı canlı, kendi kendine evrimleşen bir doğa anlayışı yerine edilgen, ancak yüce buyurganın dıştan emirleriyle hareket eden bir yolu insanlığa dayatmış olmasıdır. Bunun toplumsal alan üzerinde en önemli sonucu, aynı edilgen yapıları ve dıştan çoban yönetimini çok doğal kılmasıdır. Bu yöntemin en eski olduğu kadar en aşkın öznellik arz etmesi ortaçağda doruk noktasına varmıştır. Artık nesnel dünya nerdeyse anlaşılmaz ve yok sayılmıştır. Dünya geçici bir yaşam durağı iken, kalıcı ve ebedi idealler esas yaşam biçimi olarak varsayılmıştır. Dogma ve klişeleri kim en çok biliyorsa o âlim sayılmış ve en üstün mertebeye oturtulmuştur. Anti-mitolojik karakterdeki bu düşünüş yolu tarihin, dolayısıyla yaşamın en dizginleyen ve tutsaklığa mahkûm eden rolünü başat olarak oynamıştır.

Dinsel yöntemin olumlu yanı ise, toplumda ahlak olgusuna büyük mesafe aldırmasıdır. Bu aşamada ve bu yöntem altında iyilik ve kötülük düşüncesi büyük ayrımlara uğratılmış ve kesin hükümler getirilmiştir. Yöntemin fark ettiği temel husus, insan zihninin esnekliği, dolayısıyla biçimlendirilebilir özelliğidir. İnsanın kendi altındaki hayvanlar âleminden bu zihniyetle farklılık arz etmesi ahlaksal gelişmenin temelidir.

Ahlaka başvurulmadan ne toplumsallaşılabilir ne de yönetilebilir. Yöntemde ahlak toplum için vazgeçilmez bir oluşum ve yönetim gerçeği, algısıdır. Ahlakın pozitif ve negatif içeriğini tartışmaksızın, bu yönlü bir gelişme toplumsal algılamanın vazgeçilmezi olarak sayılmak durumundadır. Şüphesiz ahlak metafizik bir algıdır, ama bu husus onun varlığını geçersiz ve önemsiz kılmaz. Metafizik ahlakın mitolojik dönemdeki ilkel ahlaka göre bir üstünlüğünden bahsetmek abartı sayılmaz. İnsan toplumunu ahlaksız düşünmek, belki de yiyecek ot bırakmadıkları için nesli tükenen dinozorlar gibi insanın kendi türünün ya da dünyanın yaşanabilir çevresinin sonunu getirmesi demektir. İkisi de aynı kapıya çıkıp, sonuçta insanın sürdürülemez bir tür haline gelmesidir. Nitekim ahlakın büyük yıkılışıdır ki, günümüzde çevre sorunları felaketin eşiğine kadar getirilmiştir.

Sadece temel dinlerde değil, klasik Yunan düşüncesinde de dogmatik

yöntem ağır basar. Bu düşüncede diyalektik yöntemin, nesnel yaklaşımların yeri çok sınırlıdır. Hâkim yöntemler olarak Aristo ve Eflatun'un idealizmi, ortaçağdaki dogmatik dinsel yöntemin en güçlü dayanakları olmuştur. İdealizmin en büyük filozofu, hatta yaratıcısının Eflatun olması veya öyle varsayılması, onu peygambersel yaklaşımın gözdesi yapmıştır. Peygamberliğe en yakın filozoftur.

Ortaçağın dogmatik yönteminde özne ve nesneye pek yer yoktur

Üç büyük dinin peygamberlik yaklaşımları da iyi stabilize edilmiş dogmatik yöntemin kurucu mesafesindedir. Her üç dinin ağır basan yanları metafizik ahlakın kurucu öğeleri olmalarıdır. Buda, Zerdüşt, Konfüçyüs ve Sokrates'te ahlak zirveye erişir. Özellikle Zerdüştlükte iyilik-kötülük temel felsefe olarak aydınlık-karanlık ikilemiyle eş tutulmuştur. Tarihte değeri yüksek olan bu bilgelerin şahsında insanlık büyük bir ahlaki merhale kat etmiştir.

Kapitalizmin dünya sistemi haline gelmesinde 'bilimsel metot' anlayışı önemli rol oynar. Roger ve Francis Bacon'la Descartes'in öncülük ettiği yeni yöntem anlayışında özne ve nesne ayrımı özenle belirtilir. Ortaçağın dogmatik yönteminde özne ve nesneye pek yer yoktur. Gölgemsi bir işlevleri vardır.

Rönesans'la ayağa kalkan Batı Avrupa, Hıristiyanlıkta reformla ve felsefi aydınlanma devrimiyle özne ve nesnenin görünümünde yeni bir çağ açmıştır. İnsanın öznelliğiyle dünyanın nesnelliği iki temel faktör olarak yaşamda başköşeyi temsil ederler. Tanrı sözünü esas alan dogmatik yöntem ahlakla birlikte önemini yitirir. Daha doğrusu, eskinin örtük kralları ve maskeli tanrıları yerine, çıplak krallar ve maskesiz tanrılar dönemine geçilir. Bunda kapitalistik sömürü tarzı temel dürtüdür. Kâr adı altında gerçekleştirilen istismar her bakımdan toplumun algılanışını değiştirme zorunluluğunu duyar. Yeni 'bilimsel yöntem'in altındaki temel etken bu zorunluluk veya ihtiyaçtır. İnsanlık ve doğa çok büyük bir istismara uğratılmakla karşı karşıyadır. Toplumun bu istismarı kolay kolay kabul edemeyecek olan vicdanı (ahlakı) ancak büyük bir zihniyet değişikliği ile yeniden inşa edilecektir. İşte bunun için temel doğruluk yolu olarak 'yönteme' büyük işlev düşecektir. Descartes'in köklü bir dönüşüm için büyük bir şüphecilik hastalığını yaşadığı, her şeyden şüphe ettiği, bunun sonucunda "Düşünüyorum, o halde varım" yargısına sığındığı meşhurdur. Bacon'ların 'nesnellik' için büyük özen gösterdikleri iyi bilinir. Birincisi bireyin bağımsız düşünebilmesine, ikinciler 'nesne' hakkında bireyin dilediği gibi tasarrufta bulunabilmesine kapıyı aralarlar.

Bilimsel yöntemde 'nesnellik' kavramını yeniden ve çok derinlikli olarak yorumlamak gerekir. Analitik düşünce dışında, insan bedeni de dahil, tüm doğanın (canlı ve cansız) nesne olarak tanımlanması, esasta kapitalizmin doğayı ve toplumu sömürüsünde ve tahakküm altına almasında kilit bir işleve sahiptir. Özne ve nesne ayrımını derinleştirmeden ve büyük bir meşruiyete kavuşturmadan, yeniçağa ilişkin zihniyet dönüşümü sağlanamaz.

Özne analitik düşüncenin en meşru geçerli faktörü iken, nesne de üzerinde her tür spekülasyonun yapılabileceği 'maddi' öğedir. Diğer bir deyişle 'objektivite'yi temsil etmektedir. Bu ayrım uğruna büyük kavgalar verilmiştir. Kiliseyle bilimin kavgasını salt 'doğruluk' hakkında bir çekişme olarak görmemek gerekir. Bu kavganın altında büyük toplumsal mücadeleler söz konusudur; bir anlamıyla ahlak yüklü eski toplumla ahlaki örtüden soyunmak isteyen çıplak kapitalist toplumun çekişmesi vardır. Mesele salt kilise ve bilim çekişmesi de değildir. Daha genelinde toplum vicdanının tüm tarihi boyunca muhafaza ettiği, istismarı yasaklayan, lanetleyen ve günah sayan sistemle toplumu hiçbir yasak, günah ve lanet tanımadan sömürüye ve tahakküme ardına kadar açmak isteyen kapitalist yeni toplumsal projenin çatışması söz konusudur. 'Nesnel yaklaşım' bu projenin kilit kavramıdır.

'Analitik düşünce'nin 'nesnellik' kavrayışı altında operasyona yatıramayacağı hiçbir 'değer' yoktur. Sadece insan emeği değil, tüm canlı ve cansız doğa tasarruf altına alınıp mülkleştirilebilir. İnceleme ve araştırmalara tabi kılınıp üzerinde her türlü sömürüye hak kazandırılabilir. Seçkin özneler dışında her şey mekanik olarak değerlendirilip acımasızca tahakküme ve istismara tabi tutulabilir. Doğaya ve topluma karşı temel özne olarak örgütlenen birey-vatandaş-ulus-devlet toplumu, yeni maskesiz tanrılar olarak, soykırımlardan çevreyi yaşanmaz hale getirmeye kadar her türlü çılgınlığı yapma kudretine sahip 'yeni icat'lardır. Eskinin 'Leviathan'ı artık kudurmuş gibidir. Hükmetmeyeceği, parçalamayacağı bir nesne yok gibidir. Nesnel yaklaşımı bilimsel yöntemin son derece masum bir kavramı gibi algılamanın büyük felaketlere, sapmalara ve ortaçağdan kalma engizisyonlardan daha acımasız katliamlara yol açtığı iyi anlaşılmalıdır. Nesnel yaklaşımın hiç de masum bir bilim kavramı olmadığı önemle belirtilmelidir.

Özne-nesne ayrımıyla insan yaşamı paramparça edilmiştir

'Bilimsel yöntem'in kendisi en büyük sınıfsal bölünme aracı olarak kavranmadıkça, sosyolojinin günümüzdeki işlevsizliği ve iflas durumu açıklanamaz. Açıkça belirtmeliyim ki, en iddialı toplumsal bilim geçinen ve bir dönem benim de öyle saydığım 'bilimsel sosyalizm'in iflas etmesinde de 'nesnel' 'bilimsel yöntem'in belirleyici bir rolü vardır.

Bilimsel sosyalizmin ve tüm türevlerinin uzun süreli uygulama ve toplumsal sistem inşalarından sonra içten çözülerek yıkılmaları veya direkt devlet kapitalizminden özel kapitalizmlere dönüşüm geçirmeleri, temellerindeki 'bilimsel yöntemden' onun 'nesnelleştirme' anlayışından ileri gelmektedir. Yeri geldikçe bu konuları kapsamlıca açacağımı belirtmekle yetiniyorum. Yoksa sosyalizm mücadelesine büyük inanç ve çabayla katılanların dürüst niyetlerinden asla kuşku duyulamaz.

Özne-nesne ayrımına temel rol atfeden tüm bilimsel yapılar bağımsızlıklarına çok düşkündürler. Öyle ki,

> **“Yöntem karşıtı olmak ne tamamen yöntem inkârı, ne de alternatif yöntem arama anlamına gelir. Özgür yaşam seçeneğine daha yakın yorum imkânlarına açık olmanın daha yüksek değer taşıdığını belirtmek gerekir. Eğer hedef yaşamın anlamına varmaksa, yöntem buna aracılık etmelidir. Yöntem sorunundan kurtulmak veya bu sorunu aşmak köklü anlamlar içerir”**

bunlar her tür toplumsal değer yargılarının üstünde hareket ettiklerini iddia ederler. Bilim adına belki de yapılan en büyük sapma bu iddialarda gizlidir. Belki de hiçbir çağda kapitalist çağda olduğu kadar bilimin hâkim sistemle bütünleşmesine tanık olunmamıştır. Yönteminden içeriklerine kadar bilim dünyası hem sistemin en büyük inşa gücü, hem de meşruiyetini sağlayan ve koruyan güçtür. Kapitalist çağın bilim yöntemi ve bu temelde oluşan bilimleri, gerek sistemin kârsal işleyişinin, gerekse bunun yol açtığı ve toplumun tüm iç ve dış halkalarını kaplayan savaşlar, krizler, acılar, açlık ve işsizlik, çevre yıkımı ve nüfus patlamalarının esas sağlayıcı, yol açıcı gücüdür. "BİLİM GÜÇTÜR" özdeyişi bu gerçeğin iftiharla dile getirilişidir.

Belki de bunda kötü olan ne var denilecektir. Masumiyet ve meşruiyet zırhına bürünen sistemden bu sesler, yargılar rahatlıkla dile getirilirken, en doğal tutum ifade edilmiş olur.

Eğer günümüzde kapitalist modernite tüm parametrelerinde sürdürülemezlik işaretlerini veriyorsa, bunda en büyük pay sahibi dayandığı 'bilimsel yöntemdir'. Dolayısıyla sistem eleştirisini dayandığı yöntemde ve ortaya çıkarılan 'bilimsel disiplin'lerinde geliştirmek yaşamsal öneme sahiptir. Sosyalist eleştiri de dahil, tüm sistem eleştirilerinin temel zaafı, sistemin dayandığı ve onu var kılan yöntemin aynısını kullanmalarıdır. Hâlbuki o yönteme dayanarak inşa edilen toplumsal gerçeklik, aynı yöntemle ne kadar eleştirilse de, aynı sonuçla karşılaşmaktan kurtulamaz. Çokça bilinir, önceden çizilen yollarda yürüyenler, o yolların vardığı köy ve kentlere ulaşmaktan başka bir yere varamazlar. Bilimsel sosyalizm de dahil, sistem karşıtlarının başına gelen de budur.

İçinde yaşadığımız çağ ve uygarlıkla hesaplaşmak gerekir

Değerlendirmelerimde özne ve nesne ayrımının sınıfsal ve toplumsal karakterini temel almaya büyük özen gösteriyorum. Çünkü masum gibi gözüken bu iki kavram, sürdürülemez hale gelen modernitenin ontolojik (varoluş) nedenleridir. Sanıldığı gibi bu kavramların bilimsel kazanımlarla ilişkisi yoktur veya izafi karakterli olmaktan masum değildirler. En azından ortaçağdaki dogmatik yöntem kadar saplantılı bir doğa ve özne anlayışına sahiptirler. Özne ve nesne ayrımını açıkça yapmakla yaşamın kavranmak istenmesi, insan yaşamını ortaçağdan daha geri ve silik kılmakta ve maddi boğuntuya taşımaktadır. Dogmatik yöntemin nefessiz bıraktığı ve özgürlükten yoksun kıldığı insan yaşamı, kapitalist modernitede özne-nesne ayrımına dayalı olarak paramparça edilmektedir. Yaşamın tüm alanlarında derinden bir yarılma inşa edilmektedir. 'Bilimsel disiplin'lerle bütünlüğün hücrelerine kadar parçalanmasıyla yitirilen en büyük değer, toplumsal yaşamın mekân ve zamanla kayıtlı bütünlüğü ve bölünmezliğidir. Günümüzdeki 'yaşam sıkışması' kadar özünden, mekânsal ve zamansal dayanaklarından kopartılmış yaşam trajedisinden daha vahimi düşünülemez. Kaderlerin en kötüsüyle karşı karşıyayız. Toplumsal kanserleşme bir alegorik yaklaşım değil, yaşama karşı en anlamlı bir sistem yorumudur.

Üzerinde yoğunca durulması gereken bu konu, bir savunma çerçevesinde ancak sınırlı bir değerlendirmeye tabi tutulabilir. Karşı eleştiriyle yeni bir yöntem önermiyorum. Bu tümüyle yöntemsizliği önerdiğim anlamına da gelmez. Sadece insan yaşamında değil, tüm canlı ve cansız doğa yaşamında da bağlı kalınan yolun, yöntemin, yasaların ifade ettiği hususların farkındayım. Yol ve yönteme değer biçmekteyim. Ama yöntem ve yasa anlayışında her zaman deterministik bir öz taşınırken, bundaki ısrar ve kalıcılığın gelişmenin ve özgürlüğün inkârına varabilme tehlikesi taşıdığını da önemle belirtmek durumundayım. Yöntemsiz, yasasız evrenlerin varlığını düşünmüyorum. Ama evreni sadece matematik bir düzene sahipmiş gibi ele alan Descartes mekanizminin temel olduğuna da inanmıyorum. Matematik ve yasa mantığının hastalıklı olduğuna dair derin kuşkularım vardır. Matematik ve yasa icatçısı Sümer rahipleriyle günümüzün bilimsel zihniyeti arasında büyük benzerlik görüyorum. İkisinin de aynı uygarlığı temsil ettikleri kanısındayım.

Yöntem karşıtı olmak ne tamamen yöntem inkârı, ne de alternatif yöntem arama anlamına gelir. Özgür yaşam seçeneğine daha yakın yorum imkânlarına açık olmanın daha yüksek değer taşıdığını belirtmek gerekir. Eğer hedef yaşamın anlamına varmaksa, yöntem buna aracılık etmelidir. Kendi başına büyük endüstriyel üretim ve büyük devlet insanlığa mutluluktan çok savaş ve yıkım getirmişlerdir. Üretim ve güç birleşince, anlamdan daha çok uzaklaştırmaktadır. Birikim sahipleri yaşam karşısında her zaman en büyük anlayışsızlıkları sergileyen kesimlerin başında gelmişlerdir. Toplumda birikime hep şüpheyle bakılır. Yöntem sorunundan kurtulmak veya bu sorunu aşmak köklü anlamlar içerir; içinde yaşanılan çağ ve uygarlıkla hesaplaşmayı gerektirir. Tarihsel zamanlarda bunun çarpıcı örneklerine rastlamaktayız. Kapitalizme, onun tüm modern kurum ve kalıplara damgasını vuran yöntem ve bilim disiplinlerine radikal eleştiri getirmeden, bu temelde bilimin özgür yaşamı daha yakın kılan yeniden inşasına yönelmeden çıkış aramak beyhude bir çabadır. Modernite-postmodernite ikilemine katkı sunmak niyetinde değilim. Bu konuda sergilenen birçok yaklaşıma saygı gös-

termekle birlikte, sorunun özünden uzak kalındığı kanısı halen yaygındır. Postmodernite, modernitenin yeni kılıflar altında kendini sürdürmesi olarak da değerlendirilmektedir.

Hakikat arayışçılığı hep olagelmiştir

Kendi yorumumu HAKİKAT REJİMİ kavramı adı altında sunmak durumundayım. Bir alternatif yöntem arayışından ziyade, yanılgılarla yüklenmiş ve özgürlük değerinden uzaklaştırılmış yaşam sorunlarından çıkış yolu aranmaktadır. Şüphesiz insan toplumunda hakikat arayışçılığı hep olagelmiştir. Mitolojilerden dinlere, felsefeden günümüz bilimlerine kadar birçok seçenek bu arayışlara yanıt olarak belirmiştir. Yaşam bu seçenekler dışında düşünülmediği gibi, sorunlar yumağının bu seçeneklerden kaynaklandığı gibi bir ironi de inkâr edilemez. Yani ne onsuz olunur, ne onunla olunur dilemması (ikilemi) söz konusudur. Fakat yaşadığımız modernitenin benzersiz bir farkı vardır. Modernite birçok alanda sürdürülemezlik sınırlarına dayanmıştır. Bir çırpıda sayarsak artan nüfus, kaynakların tükenişi, çevre yıkımı, sınırsız büyüyen toplumsal çatlaklar, çözülen ahlaki bağlar, yaşamın mekân ve zamandan kopuşu, büyük stresli ve büyüsünü, şiirselliğini yitirmiş yaşam, dünyayı çöle çevirecek nükleer silah yığınakları, sonu gelmeyen ve tüm toplumsal bünyeyi saran yeni savaş türleri gerçek bir mahşeri çağrıştırmaktadır. Bu aşamaya gelişin kendisi bile hakikat rejimlerimizin iflas ettiğini göstermektedir. Umutsuz bir tablo sergilemek durumunda değilim. Ama karşımızda, içimizde yiten yaşama karşı sessiz kalacak, çığlık atmayacak halde de değiliz. Umutsuz olmayalım, gözyaşlarına boğulmayalım. Fakat bunun için çare gerekir.

Hakikat arayışımız boş bir çaba mıydı, yoksa karanlık güçler çağından mı geçiyorduk? Büyük yanlışlıklar nerede ve ne zaman yapıldı; saplantılara nerede ve ne zaman girildi?

Kapitalist modernitenin gücünü ezici biçimde yanılgılı toplum inşalarından aldığına eminim. Buna karşı büyük mücadelelerin verildiği inkâra gelmez. Başarı diye sunulan sistemlerin başına gelenler de ortadadır. O halde sistemin hep iddia ettiği gibi, yaşanılan son ve ebedi dünya mıdır? Başka bir dünya mümkün değil midir? Güncel olarak sorulan soruları tekrarladığımın farkındayım. Fakat birçok noktada düşülen yöntem hatalarından bilim disiplinlerindeki yanlışlıklara, iktidar ve ekonomi yorumlarından hukuk ve estetiğe hükmeden tahakkümcü anlayış ve kurumlaşmalara kadar birçok olgunun içyüzünü sergileyecek durumda olmayı küçümsememek gerekir. Bu anlamda bir denemeye girişme gücünü kendimde görüyorum. Bunu özgürlük değerlerine karşı sergilenmesi gereken bir borç, bir görev olarak da değerlendiriyorum.

Konuya giriş cümlesi olarak belirtmeliyim ki, insan düşüncesine hükmeden iki temel kalıp olan öznel-nesnel, idealist-materyalist, diyalektik-metafizik, felsefi-bilimsel, mitolojik-dinsel gibi bölünmeler anlamı zayıf kılmış ve çarpıtmıştır. Bu ikilemlerdeki derinleşmeler, kapitalist moderniteye yol açan temel yöntem hatalarıdır. Uygarlık tarihi boyunca düşünce ve inançların bu yönlü gelişimi, geliştirilmesi iktidar ve istismar sahiplerince hep desteklenmiş ve kurdukları sistemlerin sürdürülmesinde temel meşruiyet rolünü oynayarak kapitalizmde zirvesine taşınmışlardır. Bu ikilemlerin soyut bir tarih gibi yorumlanması da esas olarak yürürlükteki iktidar ve sömürü sistemlerinin yararınadır. Eğer insanlık zihniyeti bu ikilemlerle boğuşturulmasaydı, hiçbir iktidar ve istismar düzeni tarihte bu denli etkili olmazdı. Zihniyet savaşlarını bu ikilemler etrafında sürdürmek, adeta şehvet gibi daha çok iktidar ve sömürü arzusuna yol açar. Hakikat arayıcıları, bu ikilemlerdeki başarıları oranında, iktidar sahiplerinin yanında ve sömürü odaklarında kendilerine hep seçkin yer bulmuşlardır. "Hakikat iktidardır, iktidar hakikattir" deyimi büyük geçerlilik kazanmıştır. Buradaki hakikat rejimi, siyasi istismar rejiminin en sağlam müttefiki konumundadır. Bu ittifakın sonucu, daha çok baskı ve istismardır. Bunun sonucu ise, özgür ve anlamlı yaşamın yitimidir.

Sistemin hakikat rejimi çözülerek bir duruş sergilenmelidir

O halde bu hakikat rejimini bırakmak, yöntem itibariyle yapılması gereken ilk ciddi işimiz olmalıdır. Aslında negatif bir duruş gerekiyor: Sistemin hakikat rejimine her cepheden olumsuz davranmak! Kuru bir cephe alıştan bahsetmiyorum. Onu çözerek karşı duruşun sergilenmesi gereğini belirtiyorum. Sadece iktidar ağlarına karşı değil, sömürü odaklarına karşı da ancak bu odakların her yerinde karşılarında anlamlı direniş ve topluluk inşa çabaları geliştirilirse, sistem püf noktasından yakalanmış ve çözülmeye başlanmış olacaktır. Tüm toplumsal inşalar zihniyet ürünüdür. Söylenenin aksine, eller ve ayaklar toplumu inşa etmez. Öyle olsaydı, karşımızdaki dünya bambaşka olurdu. Tarihin tüm önemli olayları, gelişme süreçleri ve yapılanmaları etkili zihniyetler ve iradelerinin eseri olarak ortaya çıkmışlardır. Marksist yöntemin en büyük hatalarından biri, devrimi zihniyet alanlarında yoğunlaştırmadan, yeni toplumsal inşayı günlük baskı ve istismar altındaki proleterden beklemesidir. Marksistler proleterin yeniden fethedilmiş köle olduğunu görememişlerdir. 'Özgür işçi' safsatasına bizzat düşmüşlerdir. Diğer hatalarla birlikte bunun sonuçları bilinmektedir.

O halde insanlığın bilimsel kazanımlarına da anlam vererek kazanmamız gereken zihniyet nasıl olmalıdır?

Bu soruya daha açık yanıt vermek için öznellik ve nesnellikten kaynaklanan, ama sonuçta aynı kapıya varan iki zihniyet duruşunu daha derinliğine deşifre etmeliyiz.

Birincisi, nesnelliğin, çokça iddia ettiği gibi, doğa ve toplum yasalarının olduğu gibi ifadesi olmadığıdır. Derinliğine araştırılır ve fark edilirse, nesnel yasallılığın eski 'tanrı sözü' deyiminin modern biçimi olduğu görülecektir. Bu nesnellikte hep doğa ve toplumu aşan güçlerin sesi yankıla-

nır. Daha da deşilirse, bu sesin zorbanın ve istismarcının hâkimiyetinden kaynaklandığı anlaşılır. Nesnel zihin ve duyduğu sesler düzeni, uygarlık sistemleriyle yakın bağlara sahiptir. Bu sistemlerce terbiye edilmişler ve kulağa aşina kılınmışlardır. Nesnelerden yeni bilgiler kopartılsa dahi, bunlar anında sistemin yerlerine eklemlenirler. Her yeni buluşun, teknik sistemdeki sahiplerince ya önceden ya sonradan bin bir bağla bağlandıklarını iyi görmek gerekir. Aksinde ısrar edilirse, Âdem'den İbrahim'e, Mani'den Hallac-ı Mansur'a, Saint Paul'dan Giordano Bruno'ya kadar gelen tarihsel örneklerinde gördüğümüz gibi sistem tanrılarının gazabına uğratılırlar. Nesnel olma gerçeğe ve adalete yakın durduğunda bin bir düşmanla karşılaşır. Nesnel olma eğer gerçekten algının, gönül gözünün gördüğü şeyse çok değerlidir; özgür yaşam değerine bağlandığında gerçek bilgeliğe de götürür. Ama bunun için Hallac-ı Mansur ve Bruno gibi düşünce savaşçısı olmayı göze almak gerekir.

İnsan kendini yarattığından ibaret sayar

Bilimsel yasalar açısından nesnellikten iki yönlü sonuç çıkarılabileceğini özenle bilmek gerekir. Hangisinin kurulu hâkim sistemin, hangisinin gerçeğin yansıması olduğunu bilmek büyük uğraş ve direniş gerektirir. Daha çok analitik düşünceye ait olan nesnel düşünce tarzı duygusal zekâ kaynaklı anlık sezgisel düşüncelerle bağıntılı kılınmazsa, tarihte ikinci bir dinozor rolünü oynayacaktır. Atom bombasını doğuran canavar, kapitalist modernitenin analitik düşünce yapısıyla teçhiz edilmiş eski Leviathan'ın yeni versiyonudur. Bahsettiğimiz olumsuz tablonun sorumlusu da bu yeni versiyondur. Ulus-devlet biçimindeki maskesiz yeni tanrıyı incelediğimizde, nesnel analitik düşüncenin neye kadir olduğunu daha yakından göreceğiz.

Nesnelliğin karşı kutbunda yer tutan öznellik, gerçeğe içgörüyle, nesnesiz spekülasyonlarla varılacağı iddiasındadır. Bu, Eflatunculuğun bir biçimidir. Kendi başına bırakıldığında, nesnellik gibi yanılma ve saplantı yönü hemen açığa çıkar: Gerçek duyumsandığı, hissedildiği kadardır. Bu bir yönüyle varoluşçuluğa kadar varır. İnsanı kendini yarattığından ibaret sayar. Adına birçok düşünce ekolü kurulmasına rağmen, nesnellik gibi sistemde yer almakta geride kalmaz. Doğa ve toplum anlayışında 'sübjektivizme' (obje inkârcılığı) düşmesi, bireyciliğin güçlü dayanağı olmasına götürür. Modernitenin bireyini egoist yapan anlayış, öznelcilikle yakından bağlantılıdır. Bunun sağlıklı 'ben' yerine bencilliğe yol açması, tüketim toplumuna götüren temel güdümlenime bağlanır.

> **"Sistemler zirvedeyken çözülmeye başlar ve düşüşe geçerler. 1970'ler kapitalist modernitenin düşüşe geçtiği dönemi ifade eder. Yöntemde de gözden düşme ve parçalanmanın kendini gündemleştirdiği dönemdir. Ekolojik düşünce, feminist akımların, etnik-kültürel hareketlerin devreye girmesi bu dönemle bağlantılıdır. Bilimsel yöntemin parçalanışı, başka dünyaların mevcudiyetini ve özgür yorumun değerini ortaya çıkarmıştır"**

Öznellik 'ne kadar benlik, o kadar hakikat' saplantısından da sorumludur. Kapitalist sistem bu düşünce yapısına çok şey borçludur. Başta edebiyat olmak üzere, sanat alanına yansıtılan bu düşünce tarzı sanal dünya yaratımıyla sonuçlanmıştır. Sanat endüstrisi aracılığıyla tüm toplumu etkisi altında tutarak, sisteme muhtaç olduğu meşruiyeti katmanlı olarak sağlar. Toplum anlık olarak sanal bir dünyanın bombardımanı altında tutulup, öz düşünüm olanağını hep yitirmeyle karşı karşıya bırakılır.

Hakikat bir simülasyon (kopyalama) dünyasına indirgenir. Asıl ve kopya arasındaki ayrımın anlamı kalmaz.

Bir içgörü olarak öznelliğin olumlu yanı, duygusal düşünce ile daha yakından bağlantılı olmasıdır. İçgörüde his ve sezgilerle keşfetme güçlü bir yandır. Tasavvuf ve Ortadoğu bilgeliğinde, içgörü yöntemiyle doğa ve toplum bütünlüğü yakalanmaya çalışılmıştır. Bunda epey de mesafe alınmıştır. Halen güçlü bir kaynak olarak işlevsel kılınabilir. Batının nesnelciliğine karşı Doğunun öznelciliği doğaya ve topluma ahlaki yaklaşımda üstün bir konuma sahiptir. Öznelcilik de, nesnelcilikte olduğu gibi kendini tanrının sesi olarak yansıtma hastalığına sıkça düşmüştür. Bu yönüyle ikisi birleşir. İçsel ve aşkınsal tanrı, doğa ve toplum yaklaşımları bu yönleriyle sistemlerin maskeli ve maskesiz tanrıları durumundaki örtük ve çıplak krallıklara hizmet aracına dönüşmekten, eklemlenmekten kurtulamazlar.

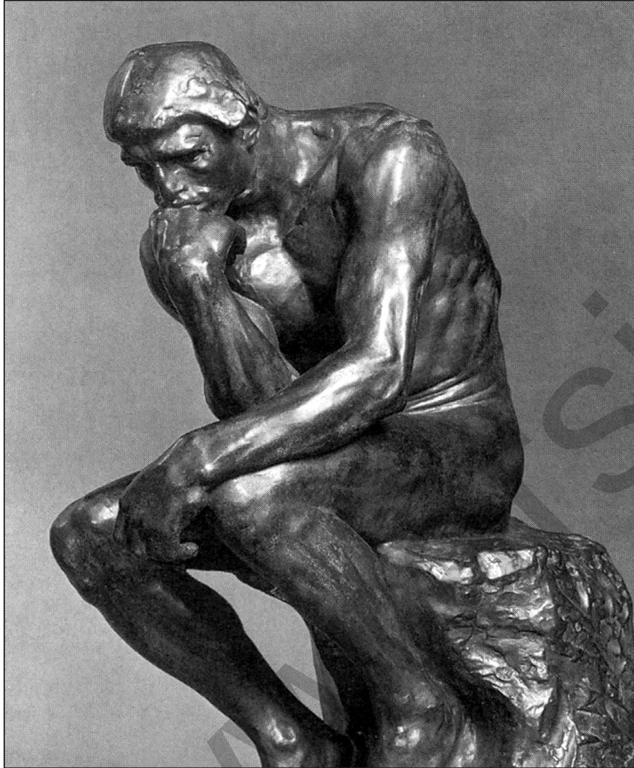
Günümüzde, daha doğrusu kapitalist modernitede nesnelcilik pozitivist okul ve üniversite kurumlarıyla, öznelcilik ise her türlü ruhçuluk ve dincilik kurumlarıyla sağlam yer tutup iki yönden meşruiyet üretirler. Birer hakikat yönteminden, rejiminden çok, sistemin yağdanlığı rolünü oynarlar. İktidar ve istismarın meşrulaştırıcı kadro ve kurumları olarak, çıplak zor ve sömürü kurumları kadar işlevselliğe sahiptirler. Bir kez daha karşımızda 'iktidar hakikattir', 'bilim güçtür' deyişiyle bütünleşen sistem güçleri söz konusudur. Hakikat arayışı, 'şirket' olarak da değerlendirebileceğimiz sermaye-bilim-siyaset üçgeninde somutlaşan oyunun adıdır. Bu oyunun dışında her hakikat arayışı ya sistemin düşmanıdır, yok edilir, ya da içlerine çekilerek eritilmeye çalışılır. Anlamın büyük yitimi karşısında maddi uygarlığın en gelişkin aşamasıyla kuşatılmış bulunmaktayız. Sermaye-bilim-politik güç çemberinden kurtuluş nasıl sağlanacaktır? Nietzsche'den Michel Foucault'ya kadar özgürlük filozoflarının cevabını aradığı bu soru kolayca cevaplandırılacak cinsten değildir. Modernite karşısında 'iğdiş edilmiş toplum' ve 'insanın ölümü' yargılarına giden bu filozofları anlamak gerekir. Ölüm kampları, atom bombası, etnik temizlik savaşları, çevre yıkımı, kitlesel işsizlik, yaşamın aşırı sıkışması, kanserde artış, AIDS türü hastalıklar

bu yargıları doğruladığı gibi, karşı hakikat arayışlarını da o denli ivedi ve gerekli kılmaktadır.

Sistemler zirvedeyken çözülmeye başlar

Bir kez daha belirtmeliyim ki, büyük muhalif kuramlar olarak değerlendirilen bilimsel sosyalizm, sosyal-demokrasi ve ulusal kurtuluş akımları, modernitenin mezhepleri olarak çoktandır yerlerini belli etmişler ve rollerini oynamışlardır. Birçok postmodern arayışın kılık değiştirmiş modernist düşünce akımları oldukları da kavranmaktadır.

Sistemler zirvedeyken çözülmeye başlar ve düşüşe geçerler. 1970'ler kapitalist modernitenin düşüşe geçtiği dönemi ifade eder. Yöntemde de gözden düşme ve parçalanmanın kendini gündemleştirdiği dönemdir. Ekolojik düşüncenin, feminist akımların, etnik-kültürel hareketlerin devreye girmesi bu dönemle bağlantılıdır. Bilimsel yöntemin parçalanışı, başka dünyaların mevcudiyetini ve özgür yorumun değerini ortaya çıkarmıştır. Kaotik olarak da yorumlayabileceğimiz bu dönemi algı zenginliğiyle karşılamak ve farklı zihniyet gruplarını kendi somutlukları dahilinde iktidarın her odağında bir direniş odağı olarak görmek büyük önem taşır.

Tarihsel dönemin yeni değişik yöntemler ve hakikat kurgulamaları açısından verimli olduğunun tespiti, toplumun topluluklar düzeyinde yeniden inşa edilme şansını arttırmaktadır. Özgürlük ve eşitlik ütopyalarının inşa edilmiş toplumsal yapılanmalar halinde somutluk kazanmaları günün pratik görevleri mesafesindedir. Gerekli olan, girilen yolun bilimsel değeri ve özgürlük iradesinin gücüdür. Hakikat aşkının özgür yaşama yaklaştığı dönemden bahsediyoruz. Özdeyişimiz şudur: HAKİKAT AŞKTIR, AŞK ÖZGÜR YAŞAMDIR!

O halde hem yöntem, hem hakikat rejimi olarak aşkla özgür yaşamın peşine düşmeden ne gerekli olan bilgiye erişebiliriz, ne de yeni öncüllükler ve toplumsal dünyamızı inşa edebiliriz. Varsayımlarımız ışığında bilgilenmeyi ve öncü yapılanmaları daha yakından araştıralım.

Araştırmamıza Bacon ve Descartes'in öncüllerini reddederek başlayalım. Özne-nesne ve ruh-beden ikilemini reddettikten sonra insanı temel almak, her bakımdan daha uygun bir başlangıç olabilir. İnsan merkezli bir dünyadan bahsetmediğimiz gibi, hümanist bir yaklaşımı da konu edinmiyoruz. İnsanda yoğunlaşan gerçeklikler toplamını konu edinmekteyiz.

1- Maddenin yapı taşları olarak atomlar, hem sayı hem diziliş olarak insanda en zengin bir varlığa ve bileşime sahiptir.

2- İnsan biyolojik dünyanın tüm bitkisel ve hayvansal yapılarını temsil etme avantajına sahiptir.

3- Toplumsal yaşamın en gelişkin biçimlerini gerçekleştirmiştir.

4- Çok esnek ve özgür bir zihniyet dünyasını temsil etmektedir.

5- Metafizik yaşayabilmektedir.

Tüm bu özelliklerin insanda iç içe, bütünlük dahilinde aynı anda yaşanmasının örneği olmayan bir bilgi kaynağı olduğu açıktır. Bütünlük içinde bu kaynağı anlamak, bilinen gerçekleşmiş evreni anlamakla özdeştir. En azından anlamak için doğru bir başlangıç değerindedir.

İnsan beyninde madde-enerji-düşünce birliğini yakalamak imkân dahilindedir

Birinci olarak, maddenin yapı taşları olarak atom içi ve atomlar arası oluşumlarla canlılık arasındaki bağ en iyi insanda teşhis edilebilir. İnsanı bir anlamda düşünen canlı madde dizilişi olarak tasarlamak mümkündür. Şüphesiz tasarımlamamız insanı madde toplamından ibaret saymadığı gibi, maddeyi de tümüyle canlılık hissi olmayan bir yapı olarak görmemektedir. Kendine göre canlı hissi olan maddeyle, madde toplamını aşan bir insan anlamını ilişkilendirmek çetin bir anlam sorunudur. Metafiziğin kaynağını da bu algılamada aramak gerekir. Algılamada yoğunlaşmamız sınırsız esneklikte olup, madde-anlam ikilemini aşabilir. Belki de canlı ve cansız her şeyin amacı bu ikilemi aşmak olabilir. Maddenin amacı anlamlaşmak, anlamın amacı da maddeyi aşmaktır. Aşkın en ölgün soluğunu bu ikilemde bulmak mümkün olabilir. Belki de 'itme-çekme' ilkesinin kendisi, madde-anlam olarak dönüşüm geçirmiş olabilir. Evrenin temelinde aşk vardır denirken bu ikilemler kastedilmiş olabilir. İnsanda bu aşk en güçlü temeline oturmuş gibidir.

Şunu demek istiyorum: İnsandaki maddeyi araştırmak bana doğruya en yakın yöntem gibi gelmektedir. Modernitenin müthiş izole edilmiş laboratuarlarında maddenin doğruya daha yakın yorumuna ulaşmak pek mümkün görünmemektedir. Kaldı ki, kuantum fiziğinde gözlemlenenle gözlemleyen ilişkisi asla ölçüye mahal vermemektedir. Gözlemleyen maddeyi

değiştirdiği gibi, gözlemlenen de laboratuar koşullarında gözlemleyenden kendini kurtarabilmektedir. O halde doğru algılama ancak insanda iç gözlemle mümkün olabilir. Kaldı ki, insandan daha yetkin bir laboratuar düşünülemez. Bu yöntemle Demokritos atomu keşfedebildiği gibi, doğru yöntemi de çok önceden belirlemiş oluyordu. Laboratuarlar işe yaramaz demiyoruz; temel ilkelerin yeri insana ilişkin içgörüdedir demek istiyoruz.

Doğruya daha yakın fizik ve kimya bilgisine insan yapısında erişilebilir

İlkemizi daha da geliştirebiliriz. Fizik ve kimyanın tüm yasalarını insanda mükemmele yakın gözlemek mümkündür. Hiçbir fizik ve kimya laboratuarı insandaki zengin düzenek seviyesine yaklaşamaz. Doğruya daha yakın fizik ve kimya bilgisine insan yapısında erişilebilir. Gerek madde-enerji dönüşümü, gerek en zengin kimyasal bileşikler insan yapısında algılanabilir. Enerji-madde ilişkisinden anlam üretmek, yine en zengin biçimleriyle insanda mevcuttur. İnsan beyninde madde-enerji-düşünce birliğini yakalamak imkân dahilindedir. İnsanda gerçekleşen bu birlik acaba evrenin de bir özelliği olabilir mi gibi dev bir soruya da bizi götürebilir.

İnsanı esas almada birinci ilkemizin son derece zengin bir algılama potansiyeline sahip olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla bilgilenmenin esaslı bir yolu ve hakikatin ne'liğine (ne olduğuna) ilişkin sağlam bir rejim ilkesi olarak düşünülebilir.

İkinci olarak, insanda canlılık-cansızlık ikilemini en zengin örnekler dahilinde gözlemleyebiliriz. İnsandaki canlılık gözlemleyebildiklerimiz içinde en gelişkin özellikleri ihtiva etmektedir. Canlılık gelişimi insanda zirve yapmıştır. Bununla birlikte madde kısmı da bu canlılık gelişmesiyle iç içe, paralel en gelişkin bir düzeyi sunmaktadır. Beyin maddesindeki düzenlenişle canlılıktaki gelişkinlik halen sırlarla doludur. Bilim beyin konusunda çok sınırlı bir bilgiye sahiptir. Maddenin beyindeki düzenleme yeteneğiyle en soyut düşünmeye kadar yetenek kazanmış canlılık arasındaki bağlantılar, büyük bir keşif sorunu olarak önümüzde durmaktadır. Örnek zenginliği derken bu muhteşem organı kastetmekteyiz. Ayrıca başta kalp olmak üzere diğer vücut organları başlı başına birer mucizedirler. Hemen şunu da belirtelim ki, insanın organ incelemeleri tıbba bırakılamayacak kadar komplekstir. Tüm bilimin birleşmiş haliyle daha anlamlı araştırmalara konu edilmek durumundadır. İnsanı beden-ruh ikilemi halinde tıp ve psikoloji sahasına bırakmak en büyük cehalettir ve cinayet kadar suç teşkil eder.

İnsan örneğinde gözlemlememiz gereken canlılık-cansızlık ilişkisini açıklama konusunda bazı varsayımları açıklayabiliriz. Her şeyden önce maddede potansiyel olarak canlılık yeteneğini kabul etmek gerekir. Eğer bu yetenek olmasaydı, insandaki maddi düzenleniş ondaki son derece gelişkin duygu ve düşünceli canlılığa eşlik edemezdi. O halde maddedeki canlılık potansiyeline daha güçlü algılamalarla nasıl ulaşabiliriz? *Birinci* cevap, 'itme-çekme' ikilemini potansiyel canlılık kavramının başına oturtmak gerektiğidir. Tüm evrende gözlemlenen bu asli ilkenin kendisini potansiyel canlılık olarak yorumlamak anlamlı olabilir. *İkinci* olarak, bu ilkeyle bağlantılı olarak dalganın parçacık karakterli olmasını gösterebiliriz. Evrendeki varlık-boşluk ilke ve ikilemini de bu yaklaşıma dahil edebiliriz. Boşluksuz varlık, varlıksız boşluk düşünülemez. Düşünce sınırlarımızı zorlarsak, aslında varlık-boşluk ikilemi aşıldığında ikisi de ortadan kalkar. Oluşan yeni şeye ne ad verilebilir? İşte ikinci dev soru budur. Bazıları buna hemen alışageldikleri gibi 'tanrı' cevabını verebilir. Oysa bu konuda acele etmemek bizi daha anlamlı düşüncelere götürebilir. Belki de yaşam sırrımızın anlamına, cevabına erişebiliriz.

Bilindiği gibi, itim ve çekim için dalganın parçacık karakteri gereklidir. Her ışıma dalgasında mevcut bulunan parçacık karakteri, en yüksek hız olan 300.000 km/saniye rakamının da nedenidir. Işığı yutan 'kara delik' algılaması muammayı daha da arttırmaktadır. Işınımın hız gücü yutulduktan sonra ulaşılan gerçeklik nedir? Yanıtlanması en zor sorulardan biri de budur. Kara deliklere saf enerji adaları dersek, ışıma halindeki enerjiye ne diyeceğiz? Acaba evren koca bir kara delik-madde ikileminden mi ibarettir? Bu durumda madde, madde olmayanın kendini görünür kılması mıdır? O halde kendini görünür kılan evrene büyük bir canlı gözüyle bakamaz mıyız? Yaşamdaki tüm ikilemler acaba bu evrensel ikilemi mi çağrışmaktadır? Örneğin sevgi-nefret, iyilik-kötülük, güzellik-çirkinlik, doğru-yanlış bu evrenselin yansımaları olabilir mi? Sorular sonsuz kılınabilir. Daha yakından tanıdığımız ve bilimini yaptığımız sorularla uğraşmak daha öğretici olabilir.

Hiçbir oluşum koşulları ve izahı olmadan doğmaz

Maddenin yoğunlaşmış enerji birikimi olduğu kanıtlanmıştır. Einstein'ın meşhur denklemi bilinmektedir. Ölü insanla canlı insan ağırlığı arasında on sekiz gramlık bir enerji farkından bahsedilmektedir. Canlılık bu durumda özel bir enerji akış sistemi mi olmaktadır? Bu enerji boşalımı varlığını koruyarak mı çıkmaktadır? O zaman animizm inancındaki ruhçuluk doğrulanmış veya en azından dikkate alınması gereken bir inanış olmuyor mu? Evrenin ruhlarla dolu olduğu veya Hegel'deki evrensel zekânın (Geist), enerjinin maddenin canlılık ruhu olarak değerlendirilmesi ciddiye alınması gereken bir anlayış, algı, yorumlama olmuyor mu?

Bu tip soruları daha da çoğaltabiliriz. Mühim olan canlılık-cansızlık ilişkisinin ne ortaçağ dogmatizmindeki metafizik yorumlarla, ne de kapitalist modernitenin ruh-beden, özne-nesne ayrımıyla hakikate yakın olarak değerlendirileceğidir. Ne dıştan can veren yaratıcı güç ilkesi, ne de baştan beri evrende ruh-madde ikileminden kaynaklı yaklaşımlar yaşam zenginliğimizi izah edebilirler. Ortaya koyduğumuz

sorular ve örnekler, insandaki yaşam zenginliği üzerinde ne kadar yoğunlaşırsak, gözlem gücümüzü ne kadar yetkinleştirirsek, canlı-canlılık dahil tüm gelişmeleri -mucizevi olanları da dahil- kavrama şansımızı arttırabileceğimizi göstermekte ve açıklamaktadır.

Evrende bir adalet ilkesi olduğuna inanmak gerekir. Hiçbir oluşum, koşulları ve izahı olmadan doğmaz. Doğa, oluşumda görebildiğimizden daha adildir. Şaşırtılmış ve çarpıtılmış gözlem yeteneklerimizin kaybından uygarlık toplumunu sorumlu tutmak daha yerinde bir değerlendirmedir. İnsan oluşumu da adil gerçekleşen bir gelişmedir. Denebilir ki, tüm evrensel düzen, biyolojik âlem ve toplumsal kuruluşların kendileri insan oluşumunun hizmetindedir. Bundan daha büyük adalet olabilir mi? Eğer toplumdaki büyük hiyerarşik ve devlet çarpıtmaları bu gerçeği örtbas etmişse, bunun sorumluluğu bizzat bu insani çarpıtma güçlerinde aranmalıdır. O zaman da görev bizzat adaletin peşindeki insana ait olacaktır. Adalet için her tür anlam ve eylemi geliştirebilecek olan insandır. Tabii "Adalet arıyorum" diyen insanlar bu göreve talip olabilecekleri gibi, gereklerini de anlamlı, örgütlü ve eylemli kılabilecek, sürdürebilecek olanlardır.

Evrim birbirini yok ederek değil zenginleştirip çoğaltarak sürmektedir

Biyolojik âlemdeki büyük çeşitliliği ve evrim kademelerini değerlendirmek ana perspektifimiz dahilinde mümkün görünmekte ve kolaylaşmaktadır. Bitkilerle hayvanlar âlemi arasındaki geçişi canlı ve cansız moleküller arasındaki geçişler sayesinde daha kolay algılayabiliriz. Bilim bu konularda epeyce mesafe kaydetmiştir. Tüm yetersizliklerine ve açıkta kalan sorulara rağmen, ciddi anlam zenginliklerine kavuşmuş durumdayız. Bitkiler evreni başlı başına bir mucizedir. İlkel bir yosundan harikulade bir meyve ağacına, çimenli ortamdan dikenli güllere uzanmak canlılık yeteneğinin gücünü göstermektedir. Hele gülün güzelliği oranında dikenleriyle kendini koruma bağı arasındaki ilişki, en anlamaza bile bir şeyler anlatabilir.

Evrimin en çarpıcı yanı şudur ki, bir sonraki aşama bir öncekini kendinde taşımakta, zenginleşmenin parçası, üyesi olarak korumaktadır. Öyle ki, en sonul bitki tüm bitkilerin bir özeti olarak 'ana' rolünde varlık sürdürmektedir. Yani sanıldığı gibi evrim birbirini yok ederek (Dogmatik Darwincilik) değil, zenginleştirip çoğaltarak sürmektedir. Tek türden çok türe, ilkel yosundan sonsuz çeşitliliğe kadar gelişim söz konusudur. Çeşitlilik ve çokluluğu bitkilerin dili, yaşamı olarak görmek gerekir. Onların da aileleri, yakınları, hatta bazen düşmanları vardır. Ama her türün kendine göre bir savunmasının olması da ilke düzeyindedir. Savunmadan yoksun bir varlık neredeyse yok gibidir.

Gözlemlenmesi gereken diğer bir özellik eşeyli ve eşeysiz üremedir. Eşeysiz üreme çok ilkel bir hali ifade ederken, eşeyli yani farklılaşmış tür cinsleri arasında birleşerek üreme hâkim ilke durumundadır. Aynı birimdeki erillik ve dişillik bize geçiş aşamalarından kalmaktadır. Çoğalmak ve türlere ayrışmak için cinsiyetlerin farklı birimlerde temsili gerekir. Dişillik ve erillik halinde farklı birimlere ayrışmadan çeşitliliğe ulaşılamaz. Burada da bir doğa harikasıyla karşılaşıyoruz. Aynı birimdeki dişillik ve erilliğin bir devamı gibi olan akraba evlilik tarzı birleşmelerde sıkça rastladığımız çelişmeli, felçli türlerin ortaya çıkması evrimin gereği olmaktadır. Erillik-dişillik farklılaşmasını, tüm evrendeki gelişim ilkesi olan olumlu temelde çelişerek, farklılaşarak gelişime (pozitif diyalektik de diyebiliriz) bağlayabiliriz. Çok açık ki, 'aynı' kalmakta ısrar etme gelişmenin inkârıdır. Her tür mutlak hakikat arayışındaki (metafizik düşünce) aynılık ilkesinin evreni yorumlayacak yetenekte olmadığı iyi anlaşılmaktadır.

İnsanın her şeyi bilebileceği iddiası metafizik düşüncenin bir kuruntusudur

Daha dikkat çekilmesi gereken bir soru, evrenin neden gelişmek istediğidir. Daha doğrusu, evrenin gelişmeci özelliği bizzat canlılığının bir kanıtı değil midir? Canlılık yeteneği olmayan bir şey gelişebilir mi? Biyolojik âlem bu sorunun cevabını daha da kolaylaştırmaktadır. Biyolojik gelişme için diğer önemli bir sorun, 'Dünya' gezegeninin istisnailiğine ilişkindir. Gözlemlenen evrende şimdiye kadar başka bir canlı gezegene rastlanmadığı söylenmektedir. Bu yaklaşım epey sorunludur. Bir defa insanın tüm gezegenleri tespit etme kapasitesi çok sınırlıdır. Sivrisinek ne kadar Dünya'yı yorumlayabilirse, insan da evreni o denli (belki?) yorumlayabilir. İnsanın her şeyi bilebileceği iddiası metafizik düşüncenin bir kuruntusudur. Bu, tanrı yaratımına benzeyen bir yaklaşımdır.

HAKİKAT NEDİR

"Önder Apo'nun çocukluğundan başlayan ve Atina Savunması'yla sıçrama yaparak büyüyen hakikat arayışı bir nehir akışı gibi yoluna devam ediyor. Uygarlık, Kapitalist Uygarlık ve Özgürlük Sosyolojisi adlı eserlerinde 'Politik-Ahlaki Toplum'a uzanan hakikat arayışı, tanım olmaktan öteye gerçekleşebilir bir olguya dönüşüyor. Tarih ile günümüz, geçmiş ile gelecek an'da buluşuyor. Sır çözülüyor. Hakikat tüm yakıcılığıyla açığa çıkıyor. İşte tam da burada binyıllara dayanan arayışında insanlığın neden hakikate ulaşamadığı, tam da buldum dediği noktada neden kaybettiği, verdiği mücadelelerin ve harcadığı çabaların neden hüsranla sonuçlandığı yalın bir dille anlatılıyor"

İnsanlık bin yıllardır kendine hep bu soruyu sordu. Bin yıllardır cevabını bulmak için insani yetilerini sonuna kadar kullandığı bu soru'nun ardından bazen yılları bulan inzivalara çekildi, bazen insanüstü irade isteyen çilelere katlandı, bazen çetin ve dikenli yollara vurdu.

O halde hakikat nedir ve biz hakikatin neresindeyiz? Günümüz dünyasında insanlığın hakikatle bağı konusunda neler söylenebilir? Kapitalizmin geçmişten ve gelecekten kopmuş bir 'şimdi' zindanında yaşamaya mahkûm ettiği insanın yaşamına yaşam diyebilir miyiz? Yaşamın en ucuz ve yanlış hali bu değil midir?

Önder Apo'nun Atina Savunması'ndaki şu cümleleri hakikatle yaşam arasındaki bağı mükemmel özetliyor:

"Ucuz ve yanlış yaşamayacaktım. Doğru olmadan yaşanmayacağına göre, doğrunun kendisi nasıl bulunacaktı?.. Şimdi gelinen aşamada bu sorulara cevap verebilecek güçteyim. Komplonun kendisi ve dayandığı gerçekler cevabın netleşmesinde hayli etkili oldular. Bu cevabın temelinde, içinde doğup şekillenilen toplumun ilk elden doğrudan tanımlanması vardı. Ne var ki, Kürt toplumu belki de eşine ender rastlanan, varlığını koruyamayan, dağılış sürecinde olan, öznellikten yoksun, paramparça objelerden ve maddi parçalardan öteye bir görüntü vermiyordu. Adeta dilsiz, sağır ve köleleştirilmiş kalıntı bir varlık görünümünü yansıtıyordu. Bizzat bu görüntüye bakarak gerçeği bulamayacağımı, hele hele diğer örnekler gibi bu duyarsız parçalardan bir özgürlük gücü oluşturamayacağımı endişeyle hep kendime itiraf etmiyor değildim. Gerçekliği arayış yürüyüşünü tüm insanlık ve ardındaki evren üzerine yapma gereği bende erkenden ortaya çıkan bir anlayıştı. Belki çocukluğumdaki eğilimim de buydu."

Doğru hakikatle ilgilidir. Ucuz ve yanlış yaşamak istemeyen, bu nedenle doğrunun arayışına çıkan insan doğruyu bulmak için nereye bakmalıdır? "Her ne arar isen kendinde ara/ Kudüs'te, Mekke'de, hac'da değildir." Bir tasavvuf şiirinden alınan bu dizeler, İnsan'ı bütün bilmelerin kaynağı olarak gösteriyor. Buna göre, insan hem hakikatin peşinde koşan varlık, hem de hakikatin kendisinde tezahür ettiği zemindir. İnsan hem bütün bilmelerin öznesi hem de nesnesidir. O halde "Hakikat İnsan'dadır" denilebilir. Dolayısıyla hakikati arayan her kimse, bu durumda dönüp insana ve dolayısıyla kendisine bakmalıdır. Bunun içindir ki, "Kendini bilme bütün bilmelerin temelidir."

Önder Apo, *"İçinde bulunduğun çağdan ve zamandan ne kadar koparsan, o kadar bütün çağlar ve zamanların içine açılabilirsin"* diyordu. Hakikat arayışı ile bulunduğumuz çağdan ve zamandan kopmak arasında bir bağ var mıdır? Hakikate götüren yol bütün çağlar ve zamanların içine açılmaktan mı geçiyor?

An'da takılı kalma, an'ı kutsama ve anlık yaşama, kapitalist uygarlığın en büyük saptırmalarından biri oluyor ve insana sonsuzluktan gelip sonsuzluğa giden zaman boyutunu unutturuyor. Ne yazık ki tarihsiz ve belleksiz bırakılan kapitalizm dünyası insanının hakikat arayışı daha başlamadan bitiyor. Zira ancak tarih bilinci güçlü olan bireyler ve toplumların yaşamları güçlü ve gelecek ütopyaları sağlıklı olabilir. Ancak böylesi toplumlar ve bireyler doğru bir perspektif ve amaç dahilinde yürüyebilirler. Tarih bilinci zayıf bireyler ve toplumlar putları andıran alışkanlıkları ve güdüleriyle hareket etmekten kurtulamazlar. Çünkü tarih, bilincimizin kaynağıdır. Her bilinç tarihin içinden gelir. Bu kaynağa uzaklık zayıflığımız, yakınlık gücümüz oluyor. Demek ki tüm bilimlerin anası olan tarih bilimi ve bilinci büyük önem taşıyor. Bu yüzden egemenlerin en büyük saldırısı tarih bilimine ve tarih bilincine yöneliyor.

Hakikat arayışının bugüne kadar hala sürmesi, yaşanan körlüğün derinliğine işaret etmiyor mu? Yanlış yöntemlerle başlayan her arayış bizi hakikatten biraz daha uzaklaştırmış olmuyor mu? Yaşadığımız yabancılaşmanın boyutları kadar hakikatten uzak, yaşadığımız yabancılaşmanın derinliği kadar hakikate kör kalmıyor muyuz? O zaman 'yabancılaşma' kavramı üzerinde durmalı, nerede kaybettiysek orada aramalıyız.

Kimileri çağımızın en büyük sorununun AIDS olduğunu söylüyorlar. En temel sorun olarak kimileri stresi, ki-

mileri kapıya dayanan ekolojik felaketi, kimileri de işsizliği dile getiriyorlar. Buna nükleer tehlikeyi, cins ve sınıf sömürüsünü ve karşı karşıya bulunduğumuz birçok tehlikeyi ekleyenler de bulunuyor. En büyük sorun bağrında tüm çözümleri barındıran sorun olacağına göre, ortaya konulan bu olguların hiçbiri tek başına gerçeği yani hakikati bulmamıza yetmiyor. Bir tanım gerek bize. O zaman soruyu doğru sormak gerekiyor: Hakikat nerede?

Yaşama ilgi özünde toplumsallığa ilgidir

Doğaya yabancılaşma hiyerarşik ve devletçi toplum sistemine geçişle birlikte başlıyor. Toplum içinde tahakkümden kaynaklanan insanın insana yabancılaşması geliştikçe, bu durum insanın doğaya yabancılaşmasını da beraberinde getiriyor ve ikisi bir iç içeliği yaşayarak günümüze kadar ulaşıyor. Tarih içinde yol açtığı sorunlar ve günümüzdeki sonuçları itibariyle ele alındığında, bu 'yabancılaşma' tüm sorunların kaynağını oluşturuyor.

İnsanın kendisine ve doğaya yabancılaşması başladığında, aslında hakikat de silikleşmeye ve kaybolmaya başlamıştır. Dolayısıyla şunu söyleyebiliriz: Hakikat hiç bilinmeyen, yaşanmamış, varlığı ya da yokluğu tartışmalı, hayali bir şey değildir, tersine tarihin içindedir. Bir dönem dopdolu, capcanlı bir olgu iken, devletçi uygarlığa paralel olarak zayıflayan, silikleşen ve günümüzde neredeyse kaybolmaya yüz tutan bir olgu haline gelmiştir.

Hakikat aşktır aşk özgür yaşamdır

Hakikat yaşamdır. İnsanı diğer tüm canlılardan ayıran şey onun yaşam biçimi yani toplumsallığıdır; insanın toplum halinde yaşaması, gücünü ve güçsüzlüğünü toplumsallığından almasıdır. Dolayısıyla hakikat insanın toplumsallığı, bunu kendi özüne uygun eşit, özgür, dayanışmacı ve doğayla barışık bir temelde kurgulayıp kurgulamadığı gerçeğiyle ilgilidir.

İnsanın hakikat arayışı özgür toplumsallığının arayışıdır. Cennet arayışı da özünde bunu anlatır. Bugünün bilimsel verilerine göre milyonlarca yıl sürdüğü belirtilen doğal toplum sürecinde hakikat arayışı yoktur. Çünkü bu dönemde yabancılaşma, hâkimiyet, baskı, sömürü, talan ve yıkım gibi olgulardan söz edilemez. İnsanın kendisiyle ve doğayla barışık yaşadığı bu süreç, insan özünün oluştuğu ve insanı insan yapan temel değerlerin yaratıldığı süreçtir. Günümüz bilimciliğinin ilkel addettiği ve "düşüncede gerilik durumunu yaşıyor" dediği doğal toplum insanının doğaya yaklaşımı barışçıl, eşitlikçi ve yapıcıdır. Bu toplumun insanı çevresindeki her şeyde bir canlılık görür. Canlılığı sağlayan şey maddenin özündeki ruhtur. Canlıcılık denilen bu zihni yapılanma temelinde doğa ile ilişkilenen doğal toplum insanının doğayla ilişkisi, doğayı algılama ve anlama durumu bugünkü insana göre çok daha sağlıklı, çok daha doğruya yakın, çok daha gerçekçidir.

Günümüz dünyasında birikmiş nükleer silah yığınakları sadece dünyamızı değil, dünyamız çapında birkaç gezegeni her türlü yaşam belirtisinden arındırmaya yetecek düzeydedir. Milyonlarca ve belki de milyarlarca insanın hayatı nükleer silahların düğmesine basacak birilerinin parmağına bağlıdır. Buna karşılık doğal toplumda böyle bir şey düşünülebilir mi? Siz doğaya canlılık özelliği atfettiniz mi, aynı zamanda ona bir kişilik kazandırmış oluyorsunuz. Doğada her olgu canlı olunca, her olgunun bir ruhu olunca, doğal olarak bir kişiliği de oluyor ve bu kişiliklerle bir tür eşit ilişkiye giriyorsunuz. Onlara saygı duyuyor, onlarda kendinizde de var olan belli özellikler görüyorsunuz. Dolayısıyla onlarla paylaşım ilişkisine giriyorsunuz. Doğal varlıklarla aranızda bir saygı ve sevgi ilişkisi, bir bağlılık ilişkisi oluşuyor. Bu toplumda doğaya saygıyla yaklaşılıyor, doğadaki her olguya saygıyla yaklaşılıyor.

Tabii doğal toplumun barışçıl karakteri ana-kadının bulunmasına, kadın karakterinin topluma damgasını vurmasına, yani kadın doğasının topluma yansımasına bağlıdır. Bu açıdan insanın doğaya ve hemcinsine yaklaşımı sadedir, saftır, temizdir. İçinde yabancılaşma da, kirlenme de, dolayısıyla hakikat arayışı da yoktur. Çünkü aranan bir şey, hemen her zaman kaybolan bir şeydir. Bunun içindir ki, doğal halini koruyan toplumda insan hakikati aramak yerine, yaşar. Dolayısıyla katliamlardan, yıkım getiren savaşlardan, doğanın hoyratça tahrip edilmesinden söz edilemez. Hakikati arayışın başlangıcı hiyerarşik ve devletçi toplum sisteminin doğup gelişmesine dayanıyor. Hakikatten sapmanın kaynağında ataerkilliğin gelişimi yer alıyor; en büyük karşı devrim olarak ataerkilliğin gelişimi, erkekliğin bir sistem olarak kendisini var edişi ve hâkim kılması bulunuyor.

"Bireycilik adına her türlü toplumsal değerin ayaklar altına alındığı kapitalist uygarlık, bilimi hem kendi kurucusu hem de meşrulaştırıcısı ve koruyucusu yapmayı başararak, daha önceki uygarlık sistemlerinden ayrılmıştır. Bilim-iktidar ilişkisi hiçbir dönemde kapitalist uygarlıkta olduğu kadar açık ve aleni, demagojik ve yıkıcı bir hal almamıştır"

Doğal toplum gerçeği üzerinde ne kadar dursak azdır. Çünkü insanlığı var eden toplum hali odur, insanlığın varoluş durumu onunla mümkün oluyor, insan onunla insandır ve hakikat orada saklıdır.

Önder Apo 'Bir Halkı Savunmak' kitabında geleceğe ilişkin düşüncelerini özetlerken şunları söylüyor:

"Bunların hepsi ütopya. Ama bazen ütopyalar mezardan beter yapılar içindeki yaşamın tek kurtarıcı esinidir. Günümüzdeki mezardan beter yapılardan tabii ki öncelikle ütopyayla çıkış yapılacaktır. İnsanlığın geçmişi daha gerçektir. Ona saygılı olacağım, yaşamı orada arayıp bulacağım ve yeniden başlatacağım. Gelecek bu çabaların işleyiş halinden başka bir şey değildir."

Önder Apo bu temelde başladığı hakikat arayışında 'Politik ve Ahlaki Toplum'a ulaşıyor. Hakikat karşısında yaşadığımız körlüğü ve cehaleti geçmişten kopma ve ona yabancılaşmayla tanımlıyor; içine sokulduğumuz köleliğin tüm arayışlar ve çabalara rağmen hala sürüyor olmasını egemen devletçi sistemin tarihten koparma ve bunun mitolojik, dini dogmatik ve bilimsel yöntemlerle karartılması çabalarına bağlıyor.

Önder Apo'nun çocukluğundan başlayan ve Atina Savunması'yla sıçrama yaparak büyüyen hakikat arayışı bir nehir akışı gibi yoluna devam ediyor. Uygarlık, Kapitalist Uygarlık ve Özgürlük Sosyolojisi adlı eserlerinde 'Politik-Ahlaki Toplum'a uzanan hakikat arayışı, tanım olmaktan öteye gerçekleşebilir bir olguya dönüşüyor. Tarih ile günümüz, geçmiş ile gelecek an'da buluşuyor. Sır çözülüyor. Hakikat tüm yakıcılığıyla açığa çıkıyor. İşte tam da burada bin yıllara dayanan arayışında insanlığın neden hakikate ulaşamadığı, tam da 'buldum' dediği noktada neden kaybettiği, verdiği mücadelelerin ve harcadığı çabaların neden hüsranla sonuçlandığı yalın bir dille ortaya dökülüyor. Böylece insanlık bir kez daha Ortadoğu'dan çıkış yapmanın imkânını yakalıyor.

Yöntem yaşamın anlamını çözmeye hizmet etmelidir

Yaşamın anlamını çözmeyi amaçlayan mitoloji, din, felsefe ve bilim gibi disiplinler sundukları yöntemlerle günümüze kadar insan toplumsallığının ahlaka dayalı devamına hizmet etmişler; ancak toplumun özgürlük, eşitlik, adalet, güzellik gibi olgulardan uzak tutulmasına da hizmet etmekten geri kalmamışlardır. Baskıcı ve sömürücü güçlerce inşa edilen egemenlikli sistemler bunlar tarafından adeta tanrının eseriymiş gibi sunularak insanların buna inanmaları sağlanmış, insanlığın kanatılan toplumsallığını her iyileştirme girişimi ya büyük bir şiddet ya da büyük bir saptırma ile engellenmiştir. Bu konuda en çok da hakikate ulaşma yolları karartılmış; başka türlü olamazmış, başka türlü yaşanamazmış gibi bir düşünüş hâkim kılınarak yaşam köleliğe boğdurulmuştur.

En son devletçi uygarlık sistemi olarak kapitalizme kadar bu mitolojik yaratımlarla, dini dogmalarla egemenlikler meşrulaştırılırken ahlaki örgü hep esas alınmıştır; ahlak olgusu korunarak ve hatta geliştirilerek egemenlik sürdürülürken, kapitalizmle birlikte bu durum değişmiştir. Kapitalizmle birlikte toplum üzerindeki egemenlik nitelik değiştirmiş; toplumu var eden ahlak örgüsü çözülürken, politika en kirli çıkarların savunulduğu bir egemenlik sanatına çevrilmiştir. Köleci ve feodal dönemler olarak adlandırılan süreçlerde toplumsallığı koruyarak gerçekleştirilen egemenlik formlarının yerini ahlaki örgüyü parçalayarak toplumsallığı dağıtan yeni bir egemenlik formu almıştır. Bu anlamıyla öncesinde mitolojik yaratımlar ve tanrı buyrukları altına gizlenen sömürü ve egemenlik gerçeği, kapitalizmle birlikte toplumun dağıtılarak, kırıma uğratılarak, toplumu toplum yapan başta ahlak olmak üzere tüm kutsallıkları ayaklar altına alınarak gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Bunda özne-nesne ayrımını geliştiren bilimsel yöntemin büyük rolü vardır. Bu yöntem altında insanın tüm maneviyatı, toplumsallığın zorunlu çimentosu olan ahlakı ve töreleri çözdürülmüş, insanı insanın ve doğanın kurdu yapan bir kültür ve zehirli bir zihniyet ortaya çıkarılmıştır.

Kâr adına her türlü kötülüğün meşrulaştırıldığı, bireycilik adına her türlü toplumsal değerin ayaklar altına alındığı kapitalist uygarlık, bilimi hem kendi kurucusu hem de meşrulaştırıcısı ve koruyucusu yapmayı başararak, daha önceki uygarlık sistemlerinden ayrılmıştır. Bilim-iktidar ilişkisi hiçbir dönemde kapitalist uygarlıkta olduğu kadar açık ve aleni, demagojik ve yıkıcı bir hal almamıştır. Kâra dayalı kapitalist uygarlığın tüm işleyişi bilim yöntemi ve ona bağlılık temelinde oluşan bilimlerince yürütülmektedir. Bu anlamıyla kapitalist uygarlığın toplumda ve doğada, yine bireyde yol açtığı bütün yıkıcı ve dağıtıcı gelişmeler bilim yöntemi ve buna bağlılık temelinde geliştirilen bilimlerce sağlanmaktadır.

"Eğer günümüzde kapitalist modernite tüm parametrelerinde sürdürülemezlik işaretlerini veriyorsa, bunda en büyük pay sahibi dayandığı 'bilimsel yöntemdir.' Dolayısıyla sistem eleştirisini dayandığı yöntemde ve ortaya çıkarılan 'bilimsel disiplin'lerinde geliştirmek yaşamsal öneme sahiptir. Sosyalist eleştiri de dahil, tüm sistem eleştirilerinin temel zaafı, sistemin dayandığı ve onu var kılan yöntemin aynısını kullanmalarıdır. Halbuki o yönteme dayanarak inşa edilen toplumsal gerçeklik, aynı yöntemle ne kadar eleştirilse de, aynı sonuçla karşılaşmaktan kurtulamaz. Çokça bilinir, önceden çizilen yollarda yürüyenler, o yolların vardığı köy ve kentlere ulaş-

maktan başka bir yere varamazlar. Bilimsel sosyalizm de dahil, sistem karşıtlarının başına gelen de budur."

İnsanlığın görkemli özgürlük arayışı sürüyor

Tarihi, bilincimizin kaynağı olarak tanımlıyoruz. Eğer tarih algımız egemenlerin öngördüğü yöntem üzerinden şekilleniyorsa, bugüne ve geleceğe dair bilincimizin egemenlerin çıkarları temelinde şekilleneceği ya da en azından onun değirmenine su taşımaktan kurtulamayacağı açıktır. Buradan hareketle insanlığın hakikat arayışlarının neden sonuç alamadığı, egemenlerin yönlendirmesine ve kontrolüne girerek onlara hizmet eder hale geldiği anlaşılır bir durumdur. Bu noktada insanlığın görkemli özgürlük arayışları inkâr edilemez, ortaya çıkardığı değerler saygı ve inancımızın temellerini oluşturur. Özellikle son iki yüz yıldır egemenlikli devletçi uygarlığın zirvesini oluşturan ve insanlığı yok oluşun kenarına getiren kapitalist uygarlığa karşı verilen mücadeleler ortaya koyduklarıyla insanlığa büyük kazanımlar sağlamıştır. Ancak gelinen aşamada, başta Marksizm olmak üzere tüm arayışlar, içine düştükleri yanılgı ve yetmezliklerle kapitalist modernitenin eritme ve yedeğine alma politikası karşısında dayanamamışlardır. Ömrünü esasta da bundan aldığı güçle uzatan kapitalist modernite karşısında yeni ve özgürlükçü bir çıkışın sağlanması ancak tüm bu mücadelelerin yetmez ve eksik yanlarının aşılmasıyla mümkün olmaktadır.

İşte burada yöntem sorunu devreye girmektedir. Mitolojilerden dinlere, felsefeden günümüz bilimlerine kadar birçok seçenek insanlığın hakikat arayışına yanıt olma iddiasıyla ortaya çıkmışlardır. Yaşamı bu yöntemler dışında ele almak mümkün olmadığı gibi, ortaya çıkan sorunların da bunlardan kaynaklı olması gibi paradoksal bir durum söz konusudur. Ancak kapitalist modernitenin bu konuda içine girdiği kriz devasa boyutlarda ve sürdürülemezlik sınırlarındadır. Bu kapitalist modernitenin esas aldığı bilimsel yöntemin iflasının da bir göstergesidir. Savunmalar tam da bu noktada bilimsel yöntem dışında yeni bir yöntemle insanlığın özgürlük arayışına yepyeni boyutlar getirmekte, ona çıkış yaptıracak bir gücü ortaya çıkarmaktadır.

Rönesans, Reform ve Aydınlanma ile hamle yapan insanlık yeni bir çağ açmıştır. Dinsel dogmatik yöntemin boğuculuğu karşısında, insanı ve doğayı hiçleştirerek tümden birey iradesini sıfırlayan yaklaşıma karşılık insanın öznelliğiyle dünyanın nesnelliği ortaya konulmuş, bu bilimsel yöntemin temeli olmuştur. Buradan hareketle tanrı sözünü esas alan dogmatik yöntem ahlakla birlikte önemini yitirmiştir. Kapitalist modernitenin dayanacağı yeni sömürü tarzı için toplumun yeniden biçimlendirilmesi ve hâkim düşünüş biçiminin bu sömürü tarzına uygun hale getirilmesi kâr adı altında gerçekleştirilecek istismar için 'bilimsel yöntem'in devreye sokulması sağlanmıştır. Bunun kolay olmadığı, bu temelde topluma karşı büyük bir savaşımın verildiği biliniyor. Günümüzde ortaya çıkan kaoslu ve krizli durumun bilimsel yöntem altında insanlığa dayatılan yeni sömürü ve egemenlik biçiminden kaynaklandığı artık herkesin bilgisi dahilindedir.

"Doğaya ve topluma karşı temel özne olarak örgütlenen birey-vatandaş-ulus-devlet toplumu, yeni maskesiz tanrılar olarak, soykırımlardan çevreyi yaşanmaz hale getirmeye kadar her türlü çılgınlığı yapma kudretine sahip 'yeni icat'lardır. Eskinin 'Leviathan'ı artık kudurmuş gibidir. Hükmetmeyeceği, parçalamayacağı bir nesne yok gibidir. Nesnel yaklaşımı bilimsel yöntemin son derece masum bir kavramı gibi algılamanın büyük felaketlere, sapmalara ve Ortaçağ'dan kalma engizisyonlardan daha acımasız katliamlara yol açtığı iyi anlaşılmalıdır. Nesnel yaklaşımın hiç de masum bir bilim kavramı olmadığı önemle belirtilmelidir.

"Bilimsel sosyalizmin ve tüm türevlerinin uzun süreli uygulama ve toplumsal sistem inşalarından sonra içten çözülerek yıkılmaları veya direkt devlet kapitalizminden özel kapitalizmlere dönüşüm geçirmeleri, temellerindeki 'bilimsel yöntemden', onun 'nesnelleştirme' anlayışından ileri gelmektedir."

'Kapitalizm ekonomi karşıtlığıdır'

Toplumsal doğa antisermaye karakterlidir; yine antitekelci, antikapitalist özelliktedir. Dikkat edilirse, kapitalizmin kâr elde etme yöntemlerini ve genel geçer işleyişini, örneğin faizcilik, aracılık, simsarlık, tefecilik gibi kapitalistik kâr elde etme yöntemlerini haram saymayan ahlak öğretisi ve din yoktur. Dolayısıyla rahatlıkla söylenebilir ki kapitalizm, toplumu ve doğayı parçalayıp tüketerek büyüyen bir kesimin sistemidir. Son dönemlerde bu sömürüden pay vererek yarattığı bir tavizci işçi kesimi de ortaya çıkmıştır. Bu tavizci işçi dışındaki işçiler, köylüler, emekçiler, kadınlar, esnaf ve zanaatkârlar kapitalist olmayan toplum kesimi olarak toplumun belkemiğini oluştururlar. Bu açıdan bakınca. kapitalist sermayenin oluşumunda işçi emeğinin payı azdır, toplum ve doğa sömürüsü belirleyicidir. Devasa boyutlara varan işsizlik, açlık, kadın emeğinin sömürüsü, kırın ve köyün yıkımı, doğanın adeta onarılamaz boyutlara varan tahribatı kapitalizmin bir ekonomi biçimi değil, ekonomi karşıtı ve ekonomi dışı bir sistem olduğunu ispatlamaktadır.

Kaos aralığında en önemli husus bilmedir

Önder Apo savunmalarında Marksizm bu temelde ele alınmakta ve içine düştüğü yetmezlikler kazandırdığı değerlere bağlılık inkâr edilmeden ortaya konulmaktadır. Bu anlamda başta bilimsel yöntemin dışına çıkamaması, tarihi bu temelde okuyarak canlı ve akışkan bir tarih yerine determinist, kaderci bir yaklaşımla tarihsel gelişmeyi birbirini takip eden ve bir sonrakini öncekinden daha ileri gören indirgemeci tarih yorumu derinlikli bir biçimde eleştirilmektedir.

Devleti, sınıfları ve zoru tarihsel gelişmenin vazgeçilmez gerekleri görmek kapitalizme gelene kadar ki egemenliklere, tabii kapitalizme de bahşedilmiş en bü-

yük meşruiyet hediyesidir. Bunu Marksizm'in yapması ise tarihsel bir ironidir.

Marksizm'in tarih tezi üç bilimsel gelişme üzerinden şekillenmiştir. Hücrenin keşfi, Enerjinin Dönüşüm Yasası'nın keşfi ve Evrim Teorisi. Dolayısıyla eksik kalmıştır. Bu temelde şekillenen tarih tezine göre Marksizm, İlkel Komünal-Köleci-Feodal-Kapitalist toplum biçiminde tarihsel aşamalar belirlemiştir. Adeta tarih bu sıralamaya göre hep ileriye doğru, dolayısıyla sonrakinin öncekinden ileri sayıldığı bir tarihsel gelişme seyrini öngörmektedir. Bu sürecin devindirici gücü olarak da sınıf mücadelesi belirtilir. Dolayısıyla köleleri, serfleri, proleterleri ilerici ve değiştirici güç sayar. Oysa Önder Apo'da toplumsal gelişme aşamaları Doğal Toplum-Devletçi Uygarlık-Demokratik Uygarlık biçiminde ayrımlanır. Bu anlamda devletçi toplumun ilk hali olarak köleci uygarlığı daha ileri bir gelişme olarak değil, bir karşıdevrim, bir sapma olarak tespit eder. Çünkü tarihi düz, çizgisel ve ilerlemeci bir gelişme seyri olarak ele almaz. Bunu kaderci bir yaklaşım olarak görür.

Doğal toplum insanlığın kök hücresidir

Toplumsal gelişmede niteliksel gelişme dönemleri vardır. Kaos anı da denen bu aralıklar yaratılış anlarıdır ve bu aralıklarda birçok seçenek gerçekleşme olasılığına sahiptir. Bu aralıklarda ileriye de, geriye de, sağa da, sola da gidişler mümkündür. Burada mutlak gelişme veya gerileme diye bir şey yoktur. Bunun yanında Önderlik tarihi, sınıfların mücadelesiyle tarif etmez, Devletçi Uygarlıkla, Demokratik Uygarlık (Doğal Toplum) arasındaki mücadeleyle izah eder ve sınıflaşmayı kutsayan ve buna ilerici bir rol yükleyen yaklaşımları olumsuzlar. Önderliğin Marksizm'e eleştirileri bunlarla sınırlı değildir. En temel bir yaklaşımı da Marksizm'in devlet karşısındaki yanılgılı yaklaşımıdır. Marksizm'in devletin ortaya çıkışını bir gereklilik olarak görmesini reddederek devletin çıkışını tarihsel düzlemde bir sapma olarak ele alır.

"Toplum en zekâlı doğadır. Egemenler ilk iş olarak bu zekâyı denetime alarak işe başlamışlardır. İlk egemenlik toplumun zihniyetine dönük olmuştur. Zihniyet ilk iş olarak ahlaklaşarak toplumsallığı güçlendirmiştir. Ahlak kolektif düşünme geleneğini temsil ederken, politika güncel kolektif işler üzerinde düşünmek ve tartışmak anlamına gelir"

Yine diyalektik yöntem adına çelişkilerin birbirini yok ettiği savı Marksizm'in diğer temel yanılgılarından biri olarak ele alınmıştır. Doğanın ve toplumun diyalektiği dikkate alındığında, çelişkilerin birbirini yok etmediği birinin baskın olmakla birlikte diğerini içererek varlığını sürdürdüğü görülecektir. Tez-antitez ilişkisi birbirini besler özelliktedir. Anne çocuk ilişkisi buna örnek verilebilir. Anne-çocuk çelişki içinde gelişir. Birbirlerini beslerler ama çocuk annenin antitezidir. Bu temelde nedensellik ve düz çizgisel ilerleme anlayışı yanlıştır. Kaos aralıklarında farklı yönde gelişmeler gerçekleşebilir. İlla ileriye doğru olacak diye bir kayıt yoktur. Yine hep ileri olacak demek mutlakçı bir görüştür.

Buradan hareketle doğal toplum egemenlikli devletçi toplum tarafından içerilmiş, ancak yok edilememiştir. Buradan bakıldığında doğal toplum, tüm uygarlık tarihi boyunca varlığını egemenlikli uygarlığın kenarlarında, çeperlerinde sürdürmüştür. Doğal toplum asla yok olmamıştır. Zira doğal toplum insanlığın kök hücresidir. O yok olduğunda toplumsallık da yok olacaktır. O hep insanlığın direniş odakları olarak varlığını sürdürmüştür. Bu yüzdendir ki, kapitalist modernitenin bireycilik olgusu ve iktidarcılığı en fazla insanlığın bu doğal toplum özelliklerine bir saldırı olmakta ve özünde toplumsallığı parçalamaktadır. Ancak bu gerçeklik Marksist çelişki anlayışının yetersizliği nedeniyle günümüze kadar görülememiştir. İnsanlığın özgürlük arayışında temel güç olarak doğal toplum güçlerini oluşturan etnisite, cins, kimlik ve kültür grupları değil, kölenin biçim değiştirmiş hali olan proletarya esas alınmıştır. Bu çerçevede şekillenen reel sosyalizm, ulusal kurtuluş hareketleri ve sosyal demokrasi kapitalizme alternatif olmak şurada kalsın, sistemin ömrünü uzatmasında rol oynayan olgular olmuşlardır.

Tüm toplumsal inşalar zihniyet ürünüdür

Zihniyet devrimi; evreni, toplumu, tarihi ve gerçeği ele alış ve izah edişteki parametrelerin ve ilkelerin, ölçü ve değerlerin değişmesine denir. Bu uzun bir zamanı alır, ciddi sorun ve krizlerin yaşandığı kaos aralığı denilen süreçlerde gerçekleşir. Değer ve düşüncelerin eskimesi kadar üretimi ve yaşamı maddi olarak geliştiremeyişi, yine verili sisteme meşruiyet sağlayamaz hale gelmesi mevcut zihniyet kalıplarının sorgulanmasına yol açar. Toplumun zihniyet sorunları kapitalist modernitede en temel sorunlardan biri haline gelmiştir. Toplum en zekâlı doğadır. Egemenler ilk iş olarak bu zekâyı denetime alarak işe başlamışlardır. İlk egemenlik toplumun zihniyetine dönük olmuştur. Zihniyet ilk iş olarak ahlaklaşarak toplumsallığı güçlendirmiştir. Ahlak kolektif düşünme geleneğini temsil ederken, politika güncel kolektif işler üzerinde düşünmek ve tartışmak anlamına gelir. Bu temelde toplum, ahlaka dayanmayan politikanın yapılamayacağını bilir. Bu anlamıyla toplumun öz düşünce gücü bir üstyapı kurumu değildir, toplumun beynidir, organları ise ahlak ve politikadır. Bunu kavrayan kapitalist modernite cinsiyetçilik, milliyetçilik, devletçilik, bilimcilik, sanat-spor-seks üçlemesi temelinde toplumun zihinsel fethine girişmiştir.

"Tarihin tüm önemli olayları, gelişme süreçleri ve yapılanmaları etkili zihniyetler ve iradelerinin eseri olarak ortaya çıkmışlardır. Marksist yöntemin en büyük hatalarından biri, dev-

rimi zihniyet alanlarında yoğunlaştırmadan, yeni toplumsal inşayı günlük baskı ve istismar altındaki proleterden beklemesidir. Marksistler proleterin yeniden fethedilmiş köle olduğunu görememişlerdir. 'Özgür işçi' safsatasına bizzat düşmüşlerdir."

Bu eleştirilerden yola çıkan Önderliğimiz, halkların yukarıda belirttiğimiz sistem karşıtı güçlerde ifadesini bulan demokratik duruşlarının demokratik sistemlere dönüşebilmesi için bilme sürecindeki kaybı önleyecek zihniyet devrimini, bu temelde yürütülecek mücadelede politik araçların doğru seçilmesini (özellikle devletçi çözümlerden kaçınılmasını) ve kapitalizmin çözerek paramparça ettiği toplumsal ahlaka dönülmesini önemle vurgulamaktadır.

Ahlaki ve politik olamayan hakikati bulamaz

"Ahlaka başvurulmadan ne toplumsallaşılabilir ne de yönetilebilir. Yöntemde ahlak toplum için vazgeçilmez bir oluşum ve yönetim gerçeği, algısıdır. Ahlakın pozitif ve negatif içeriğini tartışmaksızın, bu yönlü bir gelişme toplumsal algılamanın vazgeçilmezi olarak sayılmak durumundadır. İnsan toplumunu ahlaksız düşünmek, belki de yiyecek ot bırakmadıkları için nesli tükenen dinozorlar gibi insanın kendi türünün ya da dünyanın yaşanabilir çevresinin sonunu getirmesi demektir."

Ahlak toplumun özgürlük bilincidir. İnsanın toplumsal varlığını oluşturan örgüdür. Politika ise toplumu dönüştürme iradesi oluyor. Toplumun ahlaki örgü temelinde ihtiyaçlarının karşılanmasını içeriyor. İnsanın en büyük gücü toplumsallığında saklı ise güçsüzlüğü ve zavallılığı da aynı biçimde toplumsallığının zayıflatılmasında, yıkıma ve kırıma uğratılmasındadır. Ataerkil devletçi sistemin ortaya çıkışından bu yana insanın doğal toplumla ortaya çıkardığı değerlerin, bu süreçte kazandığı yetenek ve becerilerin, yine bunlarla yarattığı ürünlerin gaspına dayalı toplumsal sistemler oluşa gelmişlerdir. Derinleşen devletçi egemenlikli sistemler toplumun ahlak ve politika bilincini körelterek, insanı gerçek dünyadan koparıp tanrılar, cinler, şeytanlarla dolu sanal bir dünyaya çekerek varlıklarını sürdürebilmişlerdir. Kapitalizm ise bunu bilimin de yardımıyla adeta zirveleştirmiş toplum, birey ve doğa üzerinde tarihin toplamında gerçekleştirilenden katbekat bir istismar, yıkım ve tahribata yol açmıştır.

Kapitalist modernite her türlü ahlaka karşıdır. Çünkü modernizmin doğası maneviyatı dışlar. Kapitalizm maneviyat karşıtıdır. Zira maneviyatın varlığı tüketimi sınırlar. Modernizmin insanı güdüseldir ve tüketicidir. Maneviyattan ve tarih bilincinden yoksundur. Onun için geçmiş dün, gelecek yarından ibarettir. Kapitalist modernizm tüm gücüyle bu bireyi geliştirmek için uğraşır. Bu anlamıyla maneviyata ve ahlaka karşı hep bir savaş halindedir. Buna zorunludur, çünkü bütün ahlak öğretileri aşırı israfı, teşhirciliği, doğa ve hayvan karşıtlığını, kadının, ailenin ve çocuğun istismarını ve mahremiyetin ihlalini kutsallıkların bozulmasını günah ve ayıp sayar.

Evrim zincirinin son halkası olarak insan, biyolojik gelişmenin zirvesini temsil eder. Tüm hayvan ve canlı yaşamındaki gelişmeleri içeren yapısıyla adeta tüm canlılığı bünyesinde barındırır. Canlılığı artık kabul edilen evrende mikro evren olarak adlandırılan insan, tüm evrensel gelişmenin ve hareketin özeti gibidir. Bütün bu özellikleri yanında asıl gücünü toplumsallığından alır. Bir anlamda toplumsallık üst insan gibidir. İnsanı yaratan ortamdır. Buna hükmetmek, bunu denetimine almak ve yönlendirmek egemenliğin kaynağını oluşturmuştur. Mitoloji, din, felsefe ve bilim her ne kadar toplumun hakikat arayışının sonucu ortaya çıkmışlarsa da egemenler elinde toplumu ve dolayısıyla insanı hakikatten alıkoymanın, gerçekleri perdeleme ve gizlemenin araçları haline gelmişlerdir.

Günümüze uzanan tüm hakikat arayışlarının sonuçsuzluğunu ve egemenlerin kullanım araçlarına dönüşmelerini esas aldıkları yöntemlerin yetersizliğine ve egemen düşünüş biçimlerini aşamamasına bağlayan Önderlik, hakikat arayışını tüm yöntemleri iç içe sentezleyerek ve esasta da insanı en gelişkin verileri sunan bir laboratuar gibi ele alarak geliştirmektedir. Tarih kadar ekonominin, ekolojinin, köleci-feodal-kapitalist diye adlandırılan devletçi uygarlık aşamalarının özneleştirme ve nesneleştirme temelinde ele alınması, uygarlıksal gelişmenin ekonomist bir yaklaşımla, tarihin determinist ve düz çizgisel ilerlemeci bir mantıkla açıklanması, insanın metafizik yanının özellikle Marksist ideolojide göz ardı edilerek, toplumun yapılandırılmasında oynadığı rolün görmezden gelinmesi, kapitalist sömürü ve talanın günümüze kadar sürmesinde büyük rol oynamıştır. Bu anlamda Önderlik savunmaları insanlığın kapitalist sömürü ve talandan kurtulma arayışında yepyeni bir bakışı hâkim kılmasıyla insanlığa büyük bir çıkışın kapısını aralamaktadır.

Önderlik'te gerçekleşen insanlık çözümüdür

Sınıf-kent-devletin oluşumuna dayalı olarak ortaya çıkan ve finans sistemine kadar kendini getiren maddi uygarlık, tarımcı köy topluluklarının devletleşmemiş demokratik uygarlık güçlerini sömürerek bugüne gelmiştir. Tarih esas olarak bu iki güç, yani devletçi maddi uygarlıkla demokratik uygarlık güçleri arasındaki mücadelenin ürünüdür. Günümüzde kapitalist modernitenin yarattığı toplumsal sorunlar, yine bu temelde yaşanan bir çelişki ve çatışma konusudur. Özellikle toplumsal sorunların başında gelen iktidar-devlet sorunsalı ciddi boyutlar kazanmıştır. İktidar ve devlet toplum içinde ve üstünde olağanüstü boyutlara varmıştır. 16. yüzyıla kadar toplum üstünde ve dışında konumlanan devlet her şeyiyle toplumdan ayrıyken, daha sonra toplumun içine sızmıştır. Bunun nedeni sömürülen kitlenin çoğalmasıdır. Bu nedenle bürokrasi ve devlet büyümüştür. Burjuvazi toplumun içinden çıkan devletleşmesiyle ayrışan ve toplumla savaşa girişen bir sınıftır. Bu sınıf iktidar ve devlet soru-

nunu çözememiştir. Bunu hem toplum hem iktidar, hem toplum hem devlet paradigmasına çekerek çözmeye çalışmaktadır. Yine devletçilik, milliyetçilik ve cinsiyetçilikle ulus-devletin çelişkisi aşılmaya çalışılmaktadır.

Yani toplumu devletleştirme, devleti toplumlaştırma (ki bu faşizmdir) yoluyla ulus-devlet krizi aşılmak istenmektedir. Bu temelde tarihin en büyük toplum kırımına girişilmiştir. Medya, sanal toplum yaratma faaliyetleri ve ulus-devlet birlikte büyük bir toplum kırımı yürütmektedir. Neredeyse iktidar ve devlet tüm sorunların kaynağı gibidir. Ahlaki-politik dokularını yitirmiş ve bireyine hiçbir şey veremeyen bir toplumu yaşıyoruz. İktidar ve devlet toplumu ahlaki ve politik gücünü zayıflatarak güçten düşürmektedir. Kapitalist modernite toplumu ahlak ve politikadan koparmakla kalmamakta ahlakın yerine hukuku, politikanın yerine devlet yönetimi ve idari kurumlarını geçirmektedir. Oysaki ahlak ve politika toplumsal yaşamın vazgeçilmezleridir. Toplum var oldukça ahlak ve politika da var olacaktır. Ancak bu olgular çok zayıflatılmakta ve böylece günümüzün büyük iktidar ve finans tekellerine yer açılmaktadır.

Kapitalist modernitenin yaşadığı kriz yapısaldır, yaygındır ve derindir. İşin kötüsü Kapitalist modernite dahilinde, Kapitalist modernitenin yöntemleriyle bu kaoslu-krizli durumun doğru bir tanımına ulaşmak bile mümkün değildir. Dolayısıyla bu sistem temelinde çözümü de mümkün değildir. Zira Kapitalist modernitenin kendisi sorunun kaynağını oluşturmaktadır. Ekolojik yıkımdan kadın katliamına, ahlak örgüsünün parçalanmasından toplum kırımına, maneviyatsızlaştırmadan tüketime endekslenmiş sürü toplumuna, yaşamın krizli kanserli bir hal almasına kadar sistemin yarattığı sorunlar çözümlenemez boyutlardadır. Karşı karşıya kaldığımız durum, sistemin insanlığı bir tür olarak varlığını sürdürüp sürdüremeyeceği bir noktaya getirmiş olmasıdır. Bu durumda elbette özgürlük sorunu en köklü sorun olarak gündeme girmektedir.

Önderlik savunmaları iyi okunmalı iyi anlaşılmalı

Savunmaların böylesi bir tarihsel süreçte yine Ortadoğu ve Kürdistan gibi kaoslu bir coğrafyada boy vermesi önemle ele alınmayı gerektirmektedir. Kapitalist modernitenin kaoslu ve krizli durumdan kendi çıkarları doğrultusunda çıkmak için en kapsamlı müdahaleleri gerçekleştirdikleri bölgemiz, aynı zamanda insanlığın özgürlük sorunsalına en köklü çözümün de ortaya konulduğu bir zemin olmaktadır. Bu anlamıyla savunmaların ortaya konulduğu zaman ve zemin ile Kapitalist modernitenin krizini aşma temelinde geliştirdiği müdahalenin zaman ve zemini çakışmaktadır. Uluslararası komplo gerçeği ve günümüze kadar sürdürülen İmralı Sistemi'ni bu gerçeklik dışında izah etmek mümkün değildir. Kapitalist modernite bölgemize yönelim temelinde krizini aşma hesapları içindeyken karşılaştığı Önderlik gerçeği karşısında tarihin en kapsamlı komplosunu hazırlamış ve uygulamaya koymuştur. On yıldır süren karşılıklı mücadelede kazanan Önderliğimiz, bölge halkları ve insanlık olmuştur. Savunmalar bu mücadelede ulaştığı boyut itibariyle kapitalist modernitenin bölge üzerindeki hesaplarını bozan bir rol oynamakla kalmamakta, halkların ve insanlığın bin yıllardır peşinde koştuğu hakikat arayışına kapsamlı ve saptırılamayacak yanıtlar vermektedir.

Kapitalist modernitenin yol açtığı kaoslu-krizli durum karşısında insanlığın özgürlük arayışlarına köklü yanıt olmayı başaran bir öncülüğün varlığı demek, sistem dışı ve karşıtı alternatiflerin güçlenmeleri ve kaoslu-krizli durumdan insanlık lehine köklü değişiklikler yaratarak çıkmaları anlamına gelmektedir. Topluma bir sapma bir karşı devrim olarak dayatılan ataerkilliğin ve devletçi sistemin kapitalist moderniteyle aldığı biçim adeta toplumu yutacak düzeye gelmiştir. Bunun karşısında Önderlik savunmalarıyla sadece Kürt sorununu ve çözümünü gündemleştirmekle kalmayıp, insanlığı yeniden gerçek tanımına kavuşturmakta, toplumun zihniyet, ahlak ve vicdan değerlerini ataerkil, devletçi, kapitalist modernitenin yarattığı saptırmalardan arındırarak kendi kökleri üzerinde ve özgürlük temelinde yeniden tanımlamaktadır. Önderlik savunmaları zihniyet ve vicdan devriminin bu temelde yoğunlaştırılmasını, insanlığın temel sorunu olan özgürlük sorununun köklü ve kalıcı çözüm araçlarına kavuşturulmasını içermektedir. Bu temelde savunmaların tarihsel olarak oynadığı en temel rol insanlığın hakikat arayışını bir daha saptırılmamak üzere kendi dayanaklarına, yöntemlerine ve araçlarına kavuşturmuş olmasıdır. Bu yüzden Önderlik savunmaları mücadeleci yaklaşım dışında hiçbir yaklaşımla ele alınamayacak, keskin bir mücadele temelinde yaşamsallaştırılma amacı dışında yaklaşım gösterilemeyecek bir gerçekliği ifade etmektedir.

Önder Apo, son savunmalarında kapitalist modernitenin yarattığı toplumu köleleştiren sisteme karşı büyük bir özgürlük arayışı sonucunda demokratik toplumun yaratılmasıyla özgürlüğe ulaşılabileceği sonucuna vardı. Eğer Önderlik savunmaları doğru anlaşılmak isteniyorsa, öncelikle kapitalizmin yarattığı verili düşünce sisteminin penceresinden bakmamak gerekir. Yani dar, dogmatik ve eskiden oluşan bakış açılarından sıyrılmak zorundayız.

Yine olaylara ve olgulara objektif bakmanın yolu bir doğru tarih bilinci edinmekten geçmektedir. Ayrıca Önderlik savunmalarının doğru anlaşılabilmesi için kapitalizmin etkilerinden arınan ve maneviyata değer biçen bir yaklaşıma sahip olmak gerektiği de bir gerçektir.

Özgürlük değerlerine ulaşmak için savunmaların bu temelde tekrar tekrar okunması, tartışılması bir zaruriyettir. Ancak özgürlük penceresinden bakarak doğru bir sonuca ulaşılabilir, kapitalizme karşı mücadele verilebilir ve demokratik toplum doğru anlaşılabilir.

O zaman Önderlik savunmalarında belirtilen yeni paradigmayı anlamanın yolu kelime kelime özümsemekten, tekrar tekrar okumaktan ve yeni bir zihniyet devrimini yaratmaktan geçmektedir.

KÜRDİSTAN DEVRİMİNİN TARZININ ADI 14 TEMMUZ'DUR

"Kürdistan'ın her parçasında mücadelenin kritik evreye girdiği bir dönemde düşman yüklenip sonuç almak isterken, biz ise yarattığımız değerlere ve ortaya çıkan başarılara, güçlü ideolojik ve örgütsel zemine dayanarak başarıya ulaşmak istiyoruz. Özgürlük mücadelemizi ve değerlerimizi bu temelde sonuca götürmek istiyoruz. Şehitlerimizin özlemlerini gerçekleştirmek istiyoruz. Önderliğimizin bizlere verdiği büyük değerlere layık olmak istiyoruz. Bunun için herkes, 14 Temmuz ruhu karşısında kendi yanlışlarını düzeltmeli, özeleştirel bir yaklaşım göstererek eski geri katılımları bırakıp 14 Temmuz duruşunda örgüte ve Önderlik gerçeğine katılınmalıdır"

14 Temmuz hem Kürdistan halk tarihinde hem de PKK tarihinde çok önemli yere sahiptir. Kürt halkının yaşam felsefesini ve mücadele felsefesini etkilemiştir. Kürt toplumunu direniş ve özgürlük ruhu temelinde yeniden mayalamıştır. Bu açıdan yeni Kürt kişiliğinin yaratılmasında, Kürt halkının direnişinin yenilmez kılınmasında, PKK'nin mücadelesinin en zor koşullara rağmen kesintisiz sürmesinde 14 Temmuz ruhunun ve mücadele tarzının çok önemli bir yeri vardır. 14 Temmuz şehitlerini çok farklı kılan önemli özellikleri vardır. Bazı eylemler, bazı şahadetler tarihe yön verirler. Bazı eylemler ve şahadetler o güne kadar birikmiş toplumsal enerjinin ortaya çıkmasına vesile olurlar. 14 Temmuz da böyle olaylardan biridir. Tabii ki tarihi olaylar kroniği gibi anlatanların yaklaşımı biçiminde ele alınan olaylara benzememektedir. Bu olay, kendisinden önce tarihsel temelleri olduğu gibi, kendisinden sonraki tarihi etkileyen bir karaktere sahiptir. Bu açıdan her Kürt'ün, her özgürlük savaşçısının, her demokratın, yurtseverin, devrimcinin, sosyalistin toplumu özgür ve demokratik yaşama kavuşturmak isteyen tüm özgürlük savaşçılarının 14 Temmuz direnişini öğrenmesi gerekir. Bu direnişten öğrenilecek çok şey vardır. Hele hele Kürt halkının özgürlük ve demokrasi mücadelesi veren bir kadronun, bir aydının, bir yurtseverin 14 Temmuz direnişini bilmemesi, bunun Kürdistan açısından, Türkiye açısından, Ortadoğu açısından, insanlık açısından ne anlama geldiğini bilince çıkarmaması, o kişi için büyük eksikliktir. 14 Temmuz'u bilmemek yaşam ve mücadele felsefesine güç katacak bir zenginlikten mahrum kalmaktır. Bu da en hafif deyimle bir eksiklik olarak değerlendirilmelidir.

Kürtler kendi vatanında ayakta kalmak için hep direniş halinde olmuştur

14 Temmuz direnişinin en temel özelliği Kürdistan devriminin tarzını ortaya çıkarmasıdır. Kürdistan coğrafyası tarihte hep işgal ve istilalara uğramıştır. Büyük devletler arasındaki savaşlara, mücadelelere sahne olmuştur. Tarihin ilk büyük baskıcı, sömürücü ve zorba devletleri Kürdistan coğrafyasının etrafında ortaya çıkmıştır. Yine tarihin en büyük imparatorlukları Kürdistan coğrafyasının sağında, solunda, güneyinde, kuzeyinde ortaya çıkmıştır. Bu gerçeklik de Kürt toplumunu, Kürdistan coğrafyasını ve Kürt insanını sürekli sıkıntılar yaşamakla karşı karşıya getirmiştir. Bu açıdan Kürtler tarih boyunca zorlukları yaşayarak, acılar çekerek, çileler çekerek yaşamını sürdürmüştür dersek yanlış bir değerlendirme yapmış olmayız. Kürdistan tarihi zorluklarla mücadele etmenin ve zorluklarla mücadele ederek ayakta kalmanın tarihidir. Sadece nefes almak, yaşamak bile çok büyük zorlukları, baskıları göğüslemekle olabilmiştir. Kürt insanı her türlü zulme, baskıya rağmen yaşamasını bilmiştir. Kürdistan'da yaşam gerçeği budur. Bu nedenle Kürdistan toplumu, Kürdistan halkı hep var olma yok olma savaşı vermiştir. Kendi coğrafyasında, vatanında ayakta kalmak için sürekli bir direniş halinde olmuştur. Belki şehirlerden uzak kalmıştır, kasabalardan uzak kalmıştır, ama Kürdistan'ın dağlarına tutunarak, vadilerinde yaşayarak bu var olma savaşını sürdürmüştür.

Kürdistan toplumu ve halkı özellikle son iki yüzyılda daha da büyük tehlike ve baskılarla karşılaşmıştır. Kapitalist modernitenin ortaya çıkardığı ulus-devlet anlayışı Kürtlerin varlığını hiçbir dönemde olmadığı kadar tehlikeye sokmuştur. Arap, Fars ve Türk egemenleri kendi ulus-devletlerini kurarak ulus-devletin şoven milliyetçi yaklaşımlarıyla Kürdistan'ı kendi ulus-devletlerinin ve uluslaşmalarının yayılma alanı haline getirmek istemişlerdir. Bu amaçlarına ulaşmak için de bütün askeri, siyasi ve kültürel imkanlarını Kürt halkının üzerindeki baskıyı süreklileştirerek Kürtlerin iradesini kırıp boyun eğdirme politikası izlemişlerdir. Tüm politikaların hedefinde Kürtleri eritip kendi uluslaşmalarını Kürdistan'da da gerçekleştirmek vardır. Bu konuda önemli bir mesafe de almışlardır. Bu baskı ve uygulamaları yaparken uluslararası kapitalist sistem tarafından da desteklenmişlerdir. Ya da uluslararası kapitalist sistem bu bölge devletlerini kendi çıkarları doğrultusunda kullanmak için on-

ları esas almıştır. Kürtleri en fazla bu bölge ülkelerini kendine bağlamak için bir tehdit olarak değerlendirmişlerdir.

20. yüzyıl sistemi Kürtlerin inkâr ve imha edilmesi üzerine kurulmuştur

20. yüzyılda Ortadoğu emperyalist güçler için daha da önemli hale gelince, Kürtler bir taraftan emperyalist güçlerin, bir taraftan da ekonomik ve siyasi güçlerin çıkar mücadelesinde kurban edilen halk olmuştur. 1. Dünya Savaşı'ndan sonra oluşan dünya sistemi kesinlikle Kürtlerin inkâr ve imha edilmesi üzerine kurulmuştur. Bırakalım bölgede sınırların değişimini, bölgedeki rejimlerin değişimi bile neredeyse imkânsız hale gelmiştir. Kürtler işte böyle bir devletler sistemi içinde boğulmaya ve bitirilmeye çalışılmıştır. Kürtler için yaşam o kadar zorlaştırılmıştır ki, baskı ve zulüm o kadar arttırılmıştır ki toplum nefes alamaz hale getirilmiştir. Her türlü isyanı, her türlü hak talebi katliamlarla, zorla bastırılmıştır. Bu baskılarla Kürtlere sizin kaderiniz boyun eğmek ve bölge ulus devletleri içinde erimektir, denilmiştir. Bu ağır uygulamalarla Kürtler tümden umudu kırılan, kendisine biçilen ölüm fermanını bir kader gibi kabul eden bir halk durumuna düşürülmüştür.

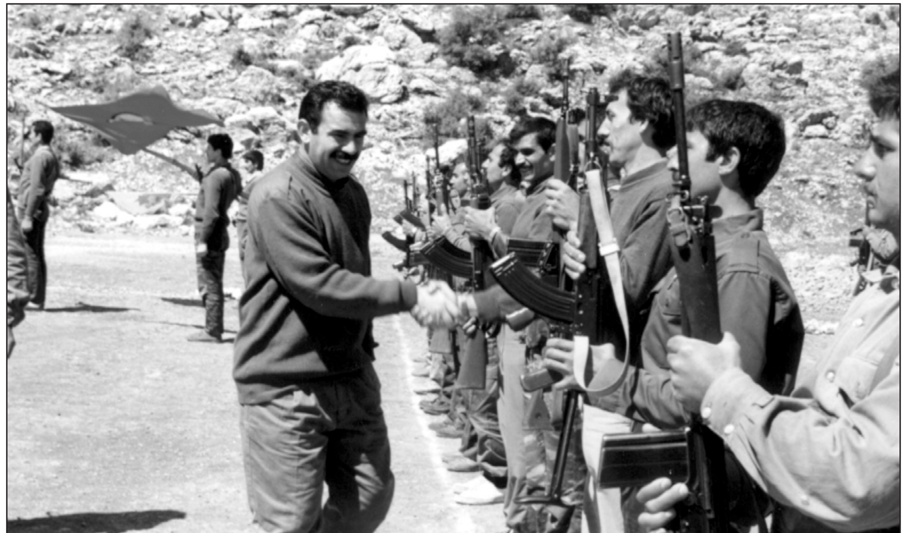
Bu açıdan dünyanın her yerinde 1950'lerde, 1960'larda ulusal kurtuluş mücadelesi verilirken, Kürdistan'da Kürt halkı yoğun bir baskı altında nefes alamaz duruma getirilmiştir. Güney Kürdistan'da ulusal baskıya karşı gelişen isyan ve İsrail'in, İran'ın, ABD'nin destekleyerek teşvik ettiği hareket ise yine bölge ülkeleri ve uluslararası güçlerin yaptığı Cezayir anlaşmasıyla 1975'te etkisizleştirilmiştir.

Dünyadaki uluslararası durum, bölge devletlerinin durumu, Kürtler üzerinde uygulanan baskı, Kürt egemen sınıflarının iradesinin kırılması, Kürt toplumunda ölüm fermanını kader kabul eden bir zihniyetin varlığı, bu coğrafyada geliştirilecek bir özgürlük ve demokrasi mücadelesinin çok zor olacağını, ancak büyük zorluklar göze alınarak yürütebileceğini ortaya koymuştur. PKK çıktığı koşullarda bu dünya ve bölge gerçeğini tahlil ederek, Kürdistan'da bir özgürlük mücadelesi verilecekse bunun çok zor koşullarda yürütülebileceğini açıkça söylemiştir. Bu zor koşulları göze alabilenlerin, buna uygun örgüt, buna uygun kadro duruşu, buna uygun mücadele çizgisi ortaya koyanların böyle bir direnişi geliştirebileceklerini, bu zor koşullarda mücadeleyi göze alamayan hiçbir hareketin başarılı olamayacağını daha baştan vurgulamıştır.

PKK, dünya dengelerinin kurulduğu, uluslararası ve bölgesel güçlerin büyük bir savaş içinde olduğu bu coğrafyada Kürt halkının özgürlük mücadelesini yürütmek için daha baştan özgücüne güvenerek fedai bir çizgide mücadele etme kararlılığını ortaya koymuştur. Kürt Halk Önderi şöyle demiştir: *"Bir halk, bir toplum özgürlükte karar kılar ve ısrarlı olursa özgürlük mücadelesini her zorlukta yürütecek bir irade gösterirse, düşmanın gücü ne olursa olsun, mücadele yürütülebilir ve kazanılabilir."* Kürdistan ve Ortadoğu'da da başarının zor koşullarda mücadele etmek ve esas olarak da özgücüne güvenerek böyle bir mücadele gücünü gösterebilmekten geçtiğini vurgulamıştır. Bu gerçekliğin sık sık altını çizmiştir. Bu nedenle her türlü liberal, gevşek, reformist, teslimiyetçi zihniyetin Kürdistan'da bırakalım demokratik ve özgürlükçü bir gelişme yaratabilmesini, Kürdistan'da fedaice, kararlı, öz gücüne güvenen ve ısrarlı bir mücadele olmadan, her gün büyük fedakârlıklarla kurtarılmadan Kürdistan'da bir yaprağın bile kımıldamayacağını söylemiştir. Önder Apo, bir birey olarak bu mücadelenin içine girme kararı verirken ve arkadaşlarına, çevresine bu mücadele gerçeğini anlatırken, Kürdistan devriminin mücadele kanunun, başarma kanunun zor koşullarda mücadele etme gücü gösterme olduğunu tarihsel ve güncel temelleriyle anlatmıştır.

12 Eylül rejimi Kürdistan'da özel bir işkence ve zulüm düzeni kurmuştur

Önder Apo'nun Kürdistan devriminin ancak zor koşullarda yürütülebileceği, bunun dışında Kürdistan'da nefes almanın ve yaprak kımıldamasının mümkün olmayacağı tespiti 12 Eylül askeri cuntasının Kürdistan'da yaptığı uygulamalarla kanıtlanmıştır. 12 Eylül faşizmi, inkârcı sömürgeciliğin Kürdistan'daki egemenliğini tehdit edecek bir yaşam ve mücadele felsefesine sahip bir hareketin ortaya çıktığını görmüştür. Faşist sistem PKK Önderliği, PKK'nin örgüt ve kadro anlayışı, mücadele ve yaşam felsefesi gerçeğinde kendisinin Kürt halkını yok etme politikasının tehdit altında olduğunu görmüştür. İşte bu temelde inkâr ve imha sistemine meydan okuduğunu gördüğü PKK öncülüğündeki Kürt Özgürlük Hareketini ezmek ve Kürdistan toplumunda ektiği özgürlük tohumlarının kökünü kazımak istemiştir. Bunun için hem tüm Kürdistan'da hem de zindanlara doldurduğu Kürt devrimcileri ve yurtseverleri üzerinde görülmemiş bir baskı ve zulüm düzeni

kurulmuştur. Bu baskı ve zulümle Kürtlerin iradesini tümüyle kırmak, PKK'nin ektiği özgürlük tohumlarını ve umudun yeşermesini engellemek istemiştir. Bırakalım direnmeyi, direnmeyi düşünenlerin bile ezileceği bir baskı ve zulüm makinesi çalıştırılmıştır.

12 Eylül bu temelde hem dışarıda zulümle büyük pasifikasyon yaratacak hem içeride PKK tutsakları şahsında özgürlük umudunu yerle bir edecektir. Yarattığı bu teslimiyet ve irade kırma ortamında pasifikasyonu tüm Kürdistan'da yaygınlaştırarak Kürtleri Türk uluslaşması içinde eritme politikalarını çok hızlı bir biçimde geliştirmek ve sonuçlandırmak istemiştir. 12 Eylül askeri faşist rejiminin Kürdistan açısından böyle çok uğursuz, haince bir planı olmuştur.

Tutsaklar şahsında Kürtlerin özgürlük umudunun gömülmesi hedeflenmiştir

Bunun için Kürdistan'da özel bir zulüm düzeni, işkence düzeni kurarak tutsakları düşüncelerinden vazgeçirip itirafçılaştırarak, bırakalım toplum için umut olmalarını, aksine Kürt toplumu için pasifikasyon, yılgınlık etkeni durumuna getirmek istemiştir. Tutsaklar şahsında Kürdistan halkının özgürlük umudunun betonlara gömülmesi hedeflenmiştir. PKK tutsaklarının bulunduğu cezaevinde öyle bir itirafçılık, pişmanlık ortaya çıkarılmalı ki bir daha hiç kimse Kürdistan toprağında özgürlüğün ve demokrasinin sözünü etmesin, bunları aklına getirmesin; umudu tümden kırılarak kendisini Türk görsün, inkâr ve imha değirmenin yok etme politikasının altına kafasını uzatsın. Kendi gerçeğinden kopup Türkleşme yolunda ilerlesin. Bütün politikaların amacı böyle bir inkâr ve imha politikası ve soykırımı hedeflemiştir. Fiziki ve kültürel soykırımlarla Kürt halkını bu coğrafyada tümden silme politikası güdülmüştür. 12 Eylülün planladığı ve düşündüğü hesap budur. Bu uygulama da bugün Ergenekon denen derin devletin özel bir ekibi tarafından yapılmıştır. Bu devlet içindeki özel savaş örgütlenmesinin içinden bir ekip eğitilerek özel olarak Amed zindanına gönderilmiştir. Nitekim o dönemin Amed zindanında görev alan komutanların, subayların, alt ve üst rütbelilerin tümü, Ergenekon'un en önemli merkezi olan Kıbrıs'tan gelmiştir.

"12 Eylül faşizminin, inkârcı ve imhacı politikalarımız karşısında kimse direnemez demesine karşı, PKK'nin önder kadroları da mücadele ve yaşam felsefeleriyle en zor koşullarda direnerek, lanetli yaşamı kabul etmeme ve uğruna ölünecek kadar sevilecek bir yaşamı ortaya çıkarmak için her türlü fedakârlığı yapabileceklerini inkârcı sömürgeci güçlere göstermişlerdir"

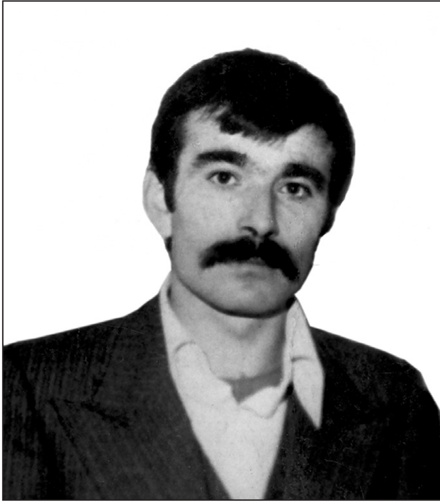
Amed zindanında yaşamanın kendisi işkence olmuştur

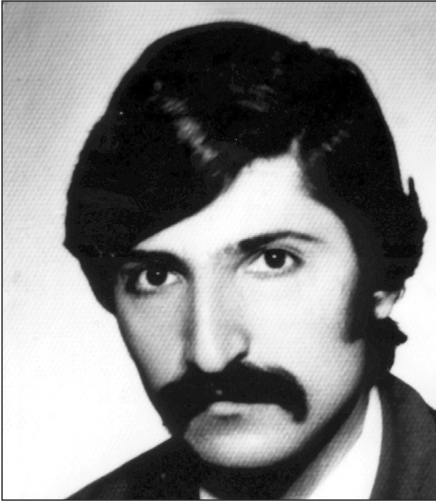
Bu ekip uyguladığı politikalarla zindan içinde zindanlar, baskı içinde baskı yöntemleri uygulayarak bırakalım hücreleri, işkence aletlerini, bizzat Amed zindanlarında solunan havayı tam bir işkence haline getirmiştir. Amed zindanında yaşamanın kendisi işkencenin en fazla yoğunlaştığı bir mekan olmuştur. Öyle ki insanlar çaresiz, hiçbir şey yapamaz duruma getirilmiştir. Öyle bir zulüm düzeni uygulanmıştır ki tutsakların ölüme sarılarak kendilerini bu işkenceden kurtarmasının önüne geçen tedbirler bile almışlardır. Tutsaklara, siz direnerek veya başka türlü eylem biçimleriyle ölümü, fedailiği bana karşı bir koz olarak kullanamazsınız, bana karşı bir silah olarak kullanamazsınız, ölümün olması da olmaması da benim elimdedir; ölüm artık benim elimde bir silahtır, sizin elinizde bir silah değildir, demek istemiştir. PKK'nin ortaya çıkardığı özgürlük için yaşamını feda etme anlayışının da direniş çizgisinin de benim yarattığım Amed zindanında hiçbir değeri yoktur; bana karşı hiç kimse ne fiziki ne düşüncede direniş gösterebilir; fizikiyle düşüncesiyle tamamen teslim olunacaktır denilmiştir. Tutsaklara yaşamın kendisi tamamen işkence haline getirilmiştir. Öyle bir ortam yaratılmıştır ki tutsaklar bu sisteme karşı direniş ve karşı bir faaliyet kesinlikle yapamasın. Sadece fiziklerini değil, beyinlerini ve yüreklerini bile kontrol etme politikası izlenmiştir. Hatta bu politikada büyük başarıya ulaştıklarını bile sanmışlardır.

Sadece zor koşullarda mücadele etmeyi göze alanlar PKK kadrosu olabilir

Zindan direnişçiliği, 14 Temmuz direnişçiliği bu koşullarda ortaya çıkmıştır. Düşmanın baskılarının en yoğun olduğu, koşulların en zor olduğu, hiç kimsenin bırakalım direnmeyi, direnişi düşünmeyi bile aklına getiremeyeceği bir süreçte bu direniş gerçekleşmiştir. Bu direnişle 12 Eylül'ün iddia ettiğinin tersine PKK'nin özgürlük çizgisi, ideolojik çizgisi, örgüt anlayışı, kadro anlayışı, PKK'deki yurt sevgisi, halk sevgisiyle koşullar ne olursa olsun bir direnişi yürütme gücü ve kararlılığı gösterilebileceği ve başarılı olunabileceği ortaya konulmuştur. 12 Eylül faşizminin, inkârcı ve imhacı politikalarına karşı kimse direnemez denmesine karşı, PKK'nin önder kadroları da mücadele ve yaşam felsefeleriyle en zor koşullarda direnerek, lanetli yaşamı kabul etmeme ve uğruna ölünecek kadar sevilecek bir yaşamı ortaya çıkarmak için her türlü fedakârlığı yapabileceklerini inkârcı sömürgeci güçlere göstermiştir.

14 Temmuz direnişi Önder Apo'nun Apocu grubun ilk ortaya çıktığı günlerde söylediği, Kürdistan devriminde zor koşulları bırakalım yakınma gerekçesi olarak görmeyi, aksine zor koşulları mücadele gerekçesi olarak görenlerin, zor koşulları kendi devrimciliğinin varlık nedeni olarak görenlerin ancak Kürdistan'da başarılı olabileceği biçimindeki mücadele felsefesinin Amed zindanında somutlaşmasıdır. 14 Temmuz direnişi bu anlamda Apocu yaşam ve mücadele felsefesinin Amed zindanlarında somutlaşmasını ifade

etmektedir. Amed zindanında böyle bir direniş ortaya çıktıysa, bunun kaynağı Önder Apo'nun ilk çıkışta kadrolarına verdiği yaşam ve mücadele felsefesidir. Önder Apo, PKK kadroları ancak zor koşullarda mücadele etmeyi göze alırlarsa PKK kadrosu olabilirler; böyle bir örgüt ve kadro gerçeği yaratabilinirse Kürdistan'da mücadeleyi hak edebilirler demiştir.

14 Temmuz direnişi Kürdistan devriminin tarzını ortaya koymuştur

PKK'nin Önder kadroları da Kürdistan devriminin karakterini dikkate alarak, Kürdistan halkının düşmanı olan devletlerin zulümlerinin niteliğinin karakterini dikkate alarak zor koşullarda direnmenin devrimciliğini 14 Temmuz'da ortaya koymuştur. Bu, PKK'nin ortaya çıktığında ortaya koyduğu ve 12 Eylülden önce de kısmen pratikleştirilen yaşam ve mücadele felsefesinin Amed zindanında tutsaklar şahsında en çarpıcı somutlaşmasıdır. Bu açıdan 14 Temmuz direnişinden öğrenilecek en temel şey: Kürdistan devriminin tarzının ne olduğu konusudur. Önder Apo 14 Temmuz'a PKK'nin ruhu demiştir. PKK'nin mücadele ve yaşam felsefesinin pratikleştiği direniştir, demiştir. Kürdistan devriminin tarzının ortaya çıktığı direniştir, demiştir. Koşullar ne olursa olsun direnilebilir, başarılabilir anlayışını 14 Temmuz herkese göstermiştir. 14 Temmuz direnişçileri, Kürdistan devriminin tarzını bu direnişte kendilerinde somutlaştırdıklarını ortaya koymuşlardır.

Her halk, her toplum ancak kendi ülkelerinin coğrafyasının koşullarına uygun bir mücadele tarzı, bir örgüt tarzı ve kadro anlayışı ortaya çıkarabilirse başarılı olabilir. Halklar, ülkeler ve toplumlar kendi koşullarının, örgüt ve kadro anlayışını, mücadele tarzını, mücadele ve yaşam felsefesini ortaya koyamazlarsa tabii ki başarılı olamazlar. Ortadoğu'da özelliklede Kürdistan'da, Latin Amerika'nın bir köşesinde, Afrika'nın, Asya'nın bir köşesindeki herhangi bir halkın, herhangi bir örgütün benimsediği örgüt ve kadro anlayışıyla, yaşam ve mücadele felsefesiyle başarılı olmak mümkün değildir. Dünya dengelerinin kurulduğu bu coğrafyada, dünya tarihindeki en eski devletlerin geleneğini temsil eden ülkeler karşısında ancak en zor koşullarda mücadele etmesini bilen, özgücüne güvenen ve fedaice direniş gösterenler başarılı olabilir.

Şunu rahatlıkla ortaya koyabiliriz: PKK, zindan direnişçiliğiyle Kürdistan halkı için, Kürdistan toplumu için verebilecek en büyük değeri vermiştir. PKK bu halk için ne yapmıştır denilirse ilk başta söylenecek söz: PKK bu halk için Kürdistan koşullarına uygun mücadele tarzını vermiştir denilmelidir. Kürdistan coğrafyasının zorluklarıyla baş edecek bir mücadele ve yaşam felsefesini ortaya çıkarmıştır denilmelidir. Bir halkın eline verilebilecek en büyük değer, bir halkın eline verilebilecek en büyük silah budur. Bir halkın eline o ülkenin koşullarına uygun mücadele tarzı verildikten sonra artık o halk şöyle yapar, böyle yapar, kimi sıkıntılar çeker ama böyle bir mücadele ve yaşam felsefesiyle zor koşullarda mücadele ederek başarıyı kazanır. İşte 14 Temmuz direnişçiliği Kürt halkının eline, Kürt gençlerinin eline, Kürt kadınının eline, Kürt özgürlük savaşçılarının eline böyle çok önemli bir değer vermiştir. Kürdistan devrimi için gerekli olan en değerli şeyi Kürdistan toplumuna kazandırmıştır. Sadece Kürdistan devriminin tarzını ortaya çıkarmak açısından olsa bile PKK ve Önder Apo gerçeği Kürdistan tarihi açısından en önemli örgüt gerçeği, en önemli Önderlik gerçeği olmayı hak etmiştir.

14 Temmuz en zor koşullarda bile direnilebilir çağrısıdır

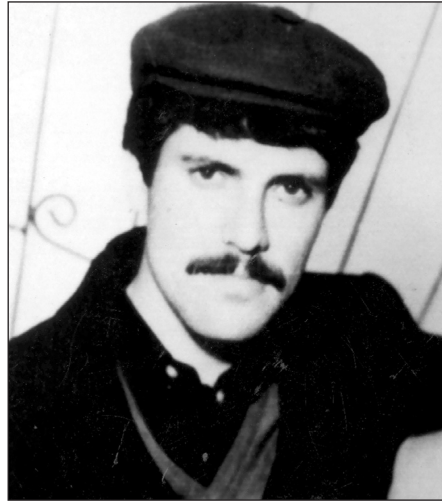
12 Eylül'den sonra faşizm Türkiye ve Kürdistan'da tam bir terör estirmiştir. Bu toplum üzerinde baskı uyguladığı gibi, örgütlerde de dağılma ve yılgınlık ortaya çıkarmıştır. Zaten 12 Eylül'ün amacı da Türkiyeli devrimci örgütlerin ve Kürt Özgürlük Hareketinin iradesini kırmaktı. Bu amacına da belirli düzeyde ulaşmıştı. Bunun sonucu artık bu koşullarda mücadele edilemez, bu koşullarda mücadele etmek zordur denilerek yine geçmişteki o yılgınlık ve kaderine boyun eğmenin farklı biçimi örgüte dayatılmıştır. Koşullar zordur, bu koşullarda bir şey yapılamaz, bu koşullarda ancak beklenir, bu koşullarda ancak mülteci olunur anlayışı ortaya çıkmıştır. Özgüce güvenerek mücadele edilemeyeceği anlayışıyla tasfiyeci, mülteci, teslimiyetçi, kaçkıncı düşünce ve eğilimler uç vermiştir. 14 Temmuz direnişçileri, tutsakların yüreklerinden ve inançlarından başka bir güçlerinin olmadığı bir ortamda direnerek, 14 Temmuz şahsında 12 Eylül'ü yenilgiye götürerek Kürdistan üzerindeki uygulanan politikaları boşa çıkarılabileceğini göstermiştir. Böylece zindan koşullarında mücadele edilip başarılı olunuyorsa, imkânların daha fazla olduğu, mücadele etme koşullarının daha elverişli olduğu dışarıda başarmak daha fazla mümkündür düşüncesini ortaya koymuştur. Bu açıdan 14 Temmuzdan sonra artık koşullar zordur, mücadele

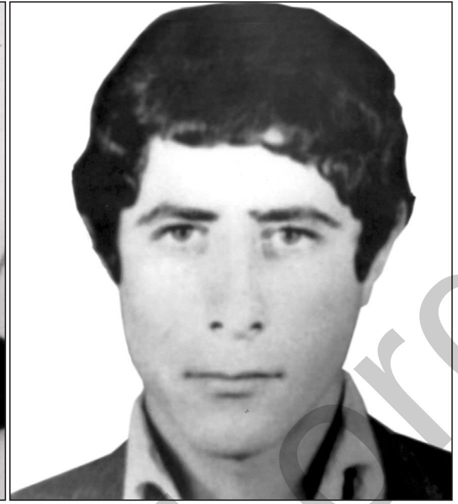
edemeyiz, yapamayız, beklemek lazım gibi yılgın, tasfiyeci, kaçkıncı, mülteci eğilimler susmuştur. 14 Temmuz en zor koşullarda direnilebilir çağrısı olarak 12 Eylül'den sonra Önderliğin örgütü toparlayarak Kürdistan'a seferber etme çalışmalarına en önemli katkısını yapmıştır. Bu da zindandaki önder kadroların, PKK liderliğine en önemli yoldaşlık görevini yerine getirmiş olması anlamına gelmektedir.

Önderliğin tasfiyeciliğe ve mülteciliğe karşı mücadele ederek kadroları yeniden ülkeye sokma, Kürdistan'da bir gerilla savaşı başlatma çabalarına 14 Temmuz direnişçileri en zor koşullarda mücadele edip başararak Kürdistan devriminin tarzını PKK kadroları içinde daha da derinleştirerek ve zor koşulların militanlık gerçeğini ortaya çıkararak cevap olmuşlardır. Önderliğin ideolojik, örgütsel ve politik çabalarına böyle bir moral destek vererek, Kürdistan tarihinde önemli bir dönüm noktası olan 15 Ağustos Atılımı'nın gerçekleşmesinde kendi üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmiştir.

14 Temmuz direnişçileri yaşamlarını halka adamış dava adamlarıydı

PKK'de örgüt gerçeği nedir, kadro gerçeği nedir, kadronun örgüte yaklaşımı nedir? Kadronun ideolojik ve siyasal duruşu nasıl olmalıdır, sorumluluk düzeyi nasıl olmalıdır, nasıl yaşar, nasıl mücadele eder, zor koşullarda engelleri nasıl aşar? Bütün bunları 14 Temmuz direnişçilerinin şahsında görmek mümkündür. Hiçbir parti kadrosu, hiçbir örgüt üyesi PKK'nin kadro ölçüleri nedir, Özgürlük Mücadelesinin kadrosunun ölçüleri nedir? Kürdistan'da hangi kadro duruşu ve ölçüleri mücadelede başarısı kazanır, bir kadro hangi olumlu özelliklere sahiptir, hangi yanlışlıkları kendisine yaklaştırmaz? Sorularını sormamalıdır. Bu soruların tüm cevabı 14 Temmuz direnişçilerinin yaşamında ve pratiğinde bulunmaktadır. **Hayriler, Kemaller, Aliler, Akifler** bütün özgürlük savaşçılarının örnek alabileceği çok büyük özelliklere sahiptirler. Onlar yaşamlarını halka adamış dava adamlarıydı. Kesinlikle özgürlükçüydüler, kesinlikle Kürt halkının yaşadığı bu zulme tahammül edemeyen, bunu sindiremeyen, bu açıdan da Kürt halkının özgür ve demokratik yaşamı için kendi yaşamlarını ortaya koyan insanlardı. Sadece mücadeleci özellikleri değil, temiz kişilikleri, dürüst kişilikleri, halk sevgileri, ülke sevgileri, yoldaşlık sevgileri, insan sevgileri, değerlere bağlılıkları itibariyle de bütün özgürlük savaşçıları ve demokratik mücadele veren yurtseverler için örnektirler. Özellikle de Kürt Özgürlük Mücadelesinin çok önemli düzeye kavuştuğu günümüzde bütün kadroların, sempatizanların, taraftarların bu direnişçileri örnek alması gerekmektedir. Eğer Kürdistan'da onlarca yıldır verilen mücadele başarıyla sonuçlandırılmak isteniyorsa mutlaka onların tarzı esas alınmalıdır. Onların en zor koşullarda başarıya inançları tamdı. Bu nedenle de en zor koşullarda bütün yeteneklerini, iradelerini ortaya koyarak 12 Eylül'ü yenilgiye uğratmışlardır. Onlar bu başarıyı elde ettiklerine göre, bugünün devrimcileri, yurtseverleri katbekat başarılı olabilirler. Yeter ki onların yaşamlarında somutlaştırdıkları mücadele ve yaşam felsefesi örnek alınsın.

Kemal Pir daha 1982 ölüm orucu içinde *"Türk devletine bir kazık çaktık çıkarabilirse çıkarsın"* demiştir. Bu sözüyle Önderlik gerçeğinin, PKK gerçeğinin, PKK'nin militan gerçeğinin, PKK'nin ve mücadele felsefesinin mutlaka başarılı olacağını, PKK'nin ve Önder Apo'nun ortaya koyduğu mücadele çizgisi esas alındığında Türk devletinin bu mücadele gerçekliği karşısında duramayacağını, inkârcı sömürgeci güçlerin mutlaka yenilgiye uğratılacağını ifade etmiştir. Onlar o zor koşullarda PKK'nin bunu başaracağına inanmışlarsa, bugünün kuşakları, onların ardılları hayli hayli başarıya inanmalı ve bu inanç temelinde mücadeleyi yüksek bir tarz ve tempoyla yükseltmelidirler. Onlar esas olarak düşüncede kazandılar, duyguda kazandılar, yaşamda kazandılar. Onlar duygularıyla, düşünceleriyle, ideolojileriyle ölümü de yendiler, her türlü geriliği de yendiler. Kendi şahıslarında özgür yaşamın sembolü oldular. Kemal'in, *"ben yaşamı uğruna ölecek kadar seviyorum"* demesi, bir yaşam uğrunda ölecek değerdeyse, nitelikli bir yaşamsa sevilebilir anlamına gelmektedir. Kemal Pir uğruna ölünmeyecek yaşamları reddetmiş, uğruna ölünecek yaşamları gerçekleştirmek için bütün yaşamını ortaya koymuştur. Bu gerçekler ortadayken, imkânların bu kadar arttığı bir dönemde her kadronun, her yurtseverin, her taraftarın mutlaka bütün gücünü seferber ederek bu mücadeleyi başarıya götürme sorumluluğu vardır. Bu, hem ahlaki sorumluluktur hem siyasi sorumluluktur hem de insanca yaşamanın gereğidir. Bir yaşama yaşam diyeceksek, o zaman gerçekten de yaşanılabilir denilecek bir yaşamın mücadelesinin yürütülmesi, örgütlenmesi gerekmektedir.

Onlar en zor dönemde kararlıydılar. Hiçbir zaman kararsızlığa düşmediler. En zor dönemde bile bu Önderliğin ve bu partinin mücadeleyi başarıyla yürüteceğine inandılar. Bu bağlılık ve inanç temelinde o zor koşullarda halka, Ön-

derliğe ve partiye layık olmak istediler. Çünkü bu örgütle, bu mücadele tarzıyla başarı kazanacaklarına inanıyorlardı. Kürdistan devriminin böyle büyük değerleri varsa o zaman hiçbir biçimde, hiçbir zorluk karşısında, hiçbir sıkıntı karşısında inançsızlığa düşmemek lazım. Aksine zorlukları, sıkıntıları devrimciliğimizin bir gerekçesi, yurtseverliğimizin bir gerekçesi yapmalıyız. Kürdistan'da devrimcilik ve yurtseverliğin kanunu böyledir. Zorlukları devrimciliğin ve yurtseverliğin gerekçesi yaparsak Kürdistan'da başarılı olunabilinir. Yoksa sadece Kürt'üm demek, Kürdistan şöyle güzel bir ülkedir, Kürtlerin de dili var, kimliği var, kültürü var biz de özgürlüğü hak etmişiz, Kürtlerin de özgür olması gerekir, demek yetmez. Kürdistan'da bunları demekle ne yurtsever olunabilir, ne kadro olunabilir ne de devrimci olunabilir.

Devletten bekleyerek devrimcilik ve demokratlık yapılmaz

Kürdistan'da özgürlüğü hak etmek istiyorsak Kürdistan devriminin koşullarına uygun bir mücadele tarzını, fedakârlığını ortaya koymamız gerekmektedir. Onun için 14 Temmuz'a Kürdistan devriminin tarzıdır dedik, Kürdistan devriminin ruhudur dedik, Kürdistan devriminin duruşudur dedik. Bu şu anlama gelmektedir: Kürdistan'da ancak bu ruha bağlı kalınarak, bu öze bağlı kalınarak, bunların ortaya koyduğu Kürdistan devriminin tarzını fedakârlıkla pratikleştirerek ve zorluklara karşı katlanma gücü gösterilerek özgürlük hak edilebilir, demokrasi hak edilebilir. Yoksa bir demagog ve bir lafazan olmaktan öteye gidilemez. Bu tür anlayışlar ve yaklaşımlarla Kürdistan'da kaybetmeye mahkûm olunur. Bu açıdan Kürdistan'da özgürlük ve demokrasiyi hak etmek isteyenler mevcut dönemin görevlerini 14 Temmuz ruhuyla yerine getirmelidir.

Örneğin bugün Türkiye'de devlet bu kadar operasyon yapıyorsa, demokratik siyasal alanı çökertmek istiyorsa, halkın 29 Mart seçimlerinde kazandığı başarıyı tasfiye etmek istiyorsa, halkın onlarca yıldır yürüttüğü demokratik mücadelenin ortaya çıkardığı kurumları ortadan kaldırmak istiyorsa, o zaman bütün kadrolara, yurtseverlere, halka düşen görev: daha fazlasıyla 14 Temmuz direnişçiliğinde, ruhunda, tarzında mücadeleye yüklenmektir. Sözle devrimcilik olmaz. Devletten bekleyerek devrimcilik ve demokratlık yapılmaz. Dış güçlerden bir şey bekleyerek özgürlük ve demokrasi kazanılmaz. Özgürlük ve demokrasi ancak halk örgütlenerek, bu örgütlülüğe dayanarak mücadele edilerek kazanılabilir. Örgütlenmek ve buna dayanarak mücadele etmek kazanmanın yoludur. Onun için de her yerde militanlığı öldüren, devrimciliği öldüren kapitalizmin modernizm anlayışına karşı durmak gerekir, kapitalizmin liberal anlayışına karşı durmak gerekir. Liberal söylemlerle, liberal duruşlarla, liberal yaklaşımlarla Kürdistan'da hiçbir şey kazanılamaz. Liberalizm aslında egemen güçlerin, emperyalistlerin, sömürgecilerin ezilenlerin, emekçilerin mücadele azmini kırmak için, mücadeleden alıkoymak için birçok araçla topluma içirdiği zehirdir. Toplumda, bireyde liberalizmi geliştirerek aslında onları mücadelesiz, örgütsüz, iradesiz kılmak istiyorlar. İdeolojide, örgütlenmede, eylemde liberal olmak kaybetmektir. İdeolojide, örgütlenmede, eylemde, yaşamda liberal olmak sistemin kontrolü altına girmektir, sistem içileşmektir; sistemin parçası olmaktır.

Sadece güzel sözlerle kimse bir şey elde edemez. Tarihte herkes güzel şeyler söylemiştir. Herkesin özlemleri güzeldir. Ama özlemlerin güzelliği, söylemlerin güzelliği halklara özgürlüğü getirmemiştir, halklara demokratik yaşamı getirmemiştir. Güzel amaçlara ancak mücadele edilerek ulaşılabilir. Hala zalimlerin hâkim olduğu bir dünya gerçeği vardır. Uluslararası alanda da Ortadoğu'da da Kürdistan'da da bu geçerlidir. Hem yeri geldiğinde Türk devleti şöyle inkârcıdır, şöyle sömürgecidir diyeceğiz, yeri geldiğinde uluslararası güçler kendi siyasi ve ekonomik çıkarı gereği Kürdistan'ı feda ediyor diyeceğiz, hem de böyle bir ortamda mücadelenin gerekleri olan kararlı duruşu, militan duruşu, mücadele duruşunu göstermeyeceğiz. Bu kendini kandırmaktır, aldatmaktır.

PKK gerçeği karşısında Türk devletinin kazanma şansı yoktur

Şunu herkes bilmelidir: Önder Apo'nun PKK'nin çıkışında ortaya koyduğu PKK ölçülerinin, bunun Kemallerde, Beritanlarda somutlaşan özelliklerinin, 14 Temmuz direnişinde ortaya çıkan ilkelerin ve başarının tarzını, yöntemini, üslubunu pratikleştirmeden böyle bir kadro gerçeğini ortaya çıkarmadan Kürdistan'da gelişme yaratılamaz. Özgürlük savaşçısı olmak isteyenler, bu mücadeleyi kazanmak isteyenler ister kadın olsun ister erkek olsun ister genç olsun ister yaşlı olsun PKK'nin bu örgüt ve kadro duruşunu ölçü almalıdır. Böyle bir militan gerçeği ortaya çıkarmaları gerekir. Bunları ancak şehitler yapmıştır, biz farklıyız, bunları yapamayız, biz de böyle bir mücadele tarzıyla işleri yürütelim denilerek Kürdistan'da bir yere varılamaz. İdeolojide, örgütte, kadro duruşunda, yaşamdaki bu tür liberalizmler, gevşeklikler inkârcı sömürgeciliğe cesaret verir. Zaten inkârcı sömürgeci güçler kadrolardaki, çalışanlardaki bu yetersizlikleri görerek biz bu hareketi bastırabiliriz, kontrol edebiliriz, sistemin içine çekebiliriz umuduyla çözüm-

"Önder Apo'nun PKK'nin çıkışında ortaya koyduğu PKK ölçülerini, bunun Kemallerde, Beritanlarda somutlaşan özelliklerini, 14 Temmuz direnişinde ortaya çıkan ilkelerini, yöntemini, üslubunu pratikleştirmeden Kürdistan'da gelişme yaratılamaz. Özgürlük savaşçısı olmak isteyenler, kazanmak isteyenler ister kadın olsun ister erkek olsun ister genç olsun ister yaşlı olsun PKK'nin bu örgüt ve kadro duruşunu ölçü almalıdır"

süzlükte ısrar ediyorlar. Çözümsüzlükte ısrar etmenin nedeni artık Türk devletinin gücü değildir. Türk devleti ordusuyla, siyasetiyle, kurumlarıyla aslında bu mücadeleyi kazanamayacağını görmüştür. Eğer PKK gerçeği, Önderlik gerçeği ve 14 Temmuz'un tarzı ve ruhu mücadelede somutlaştırılırsa Türkiye'nin bu mücadelede kazanma şansı yoktur. PKK gerçeği karşısında Türk devletinin kazanma şansı yoktur. Ne zaman ki PKK'nin kadro yaşam, örgüt, mücadele gerçeğinden kopulursa o zaman tabii ki Türk devleti umutlanabilir.

14 Temmuz devrimcileri karşısında kendimizi sorgulamalıyız

Bu açıdan 14 Temmuzun 29. yılına girerken Kuzey Kürdistan'da, Güneybatı'da, Doğu'da, Güney'de, Kürtlerin olduğu bütün alanlarda başarı sağlanmak isteniyorsa, şehitlerimizin ortaya çıkardığı değerler özgür ve demokratik bir ülkeyle taçlandırılmak isteniyorsa o zaman en başta da kadro olduğunu söyleyenlerin, özgürlük ve demokrasiye bağlı olduğunu söyleyenlerin her şeyden önce 14 Temmuz'un bu yıldönümünde kendi mücadele duruşlarını, örgütsel duruşlarını, yaşam duruşlarını mücadeleye katılım biçimlerini sorgulaması gerekmektedir. 14 Temmuz böyle bir sorgulama yaratmalıdır. 14 Temmuz devrimcilerine büyük devrimciler diyorsak, onların karşısında kendimizi sorgulamalıyız. Onların mücadelesinin neresindeyiz, yaşamının neresindeyiz, üslubunun neresindeyiz, tarzının neresindeyiz, kararlılığının neresindeyiz, Önderliğe bağlılıklarının, halka bağlılıklarının, mücadeleye bağlılıklarının neresindeyiz? Bunların sorgulanması ve doğru cevap verilmesi gerekir. Çünkü Kürdistan'da mücadelede başarmanın, kazanmanın ölçüleri bunlarda var. Kürdistan'da kazanılmak isteniyorsa, mücadele edilmek isteniyorsa kesinlikle bu ilkelere riayet edilmesi gerekmektedir. Başarılı olmak isteyenler bunlara bağlı kalmalıdır. İnsanlar bunlarla kendisini eğitecektir, bunlarla kendini düzeltecektir. Bu sorgulamayı yapanlar, 14 Temmuz direnişçiliğinin ölçülerini kendilerinde somutlaştırmaya çalışanlar ben değerlere, şehitlere, Önder Apo'ya bağlıyım, PKK'ye bağlıyım diyebilir.

14 Temmuz direnişçiliği bugün de bize yol gösteriyor. Öyle oportünist yaklaşımlarla olmaz. Sözü ayrı, pratiği ayrı, yaşamı ayrı, ortayolculukla, idarecilikle, ayarlamacılıkla bu coğrafyada özgürlük ve demokrasi mücadelesi yürütülemez. Mevcut ortama göre ya da devletlerin çizdiği sınırlara göre hareket etmekle hiçbir şey başarılamaz. Türk devleti zaten uygulamalarıyla halkın iradesini kırmak istiyor, örgütlerin iradesini kırmak istiyor. Bizlere sizin mücadele yöntemlerinizle olmaz dedirtmek isteniyor. Olmazın teorisini bize kabul ettirmek istiyor. Biz de orta yolculuk yaparsak, hedeflerimizden, amaçlarımızdan, örgüt anlayışlarımızdan, yaşam anlayışlarımızdan taviz verirsek, düşmanın baskıları karşısında, saldırıları karşısında geri adım atarsak o zaman gerçekten de değerlere ve halka layık olmayan bir oportünizm yaşanır. Bu açıdan 14 Temmuz direnişçileri gibi sözümüzle pratiğimizin bir olması gerekiyor.

Liberalizm ve bireycilikle toplumları iğdiş ediyorlar iradelerini kırıyorlar

Günümüz dünyasında en tehlikeli şey bireyciliktir. Aslında emperyalist sistem, kapitalist sistem, sömürgeci sistem, inkârcı sömürgecilik, egemen devletler, toplumlarda liberalizmi körüklüyorlar, bireyciliği körüklüyorlar, bencilliği körüklüyorlar, böylelikle insanları toplumsal değerlerden uzaklaştırıyorlar. Özgürlük ve demokrasi mücadelesinde onları iradesiz ve kararsız kılıyorlar. Özgürlük ve demokrasi mücadelesinde gevşek hale getiriyorlar. Toplumu, halkı düşünen değil de kendini düşünen insanlar yaratarak sistemlerini ayakta tutmaya çalışıyorlar. Liberalizm ve bireycilikle toplumları iğdiş ediyorlar, iradelerini kırıyorlar ve üzerine de egemenlik kuruyorlar. Hem toplumların üzerinde egemenlik kuruyorlar hem bireylerin üzerinde egemenlik kuruyorlar.

Kemal Pir saçından tırnağına kadar özgür ruhlu bir insandı

Özgür birey Kemal Pir'dir. Saçından tırnağına kadar özgür ruhlu bir arkadaşımızdı. Böyle bir militan kişilik kolay kolay zapt edilemezdi. Bunu her kesin anlaması gerekir. Herhalde Kemal Pir Önder Apo'yu tanımasaydı, Önder Apo ile buluşmasaydı, PKK gerçeğiyle tanışmasaydı hiç kimse Kemal Pir'i kontrol edemezdi. Kemal Pir hiçbir yere sığmayan bir arkadaştı. Babasının dediği gibi, tabutlara bile sığmayacak bir arkadaştı. Babası cenazesini alırken *"Kemal sen bu tabutlara nasıl sığarsın"* demiş. Kemal Pir böyle özgür ruhluydu, böyle iradeli bir insandı. Ama Önder Apo'ya inandı, PKK'ye inandı. Herhalde başka bir örgüt, başka bireyler Kemal'i böyle mücadele içine sokamazdı. Kemal'in devrimciliğini, devrimci ölçülerini tatmin edemezlerdi. Tabii ki Kemal PKK ile tanışmasa da militan olurdu, mücadele içinde yer alırdı; ancak PKK kadar, Önderlik kadar toplumu ve bireyi özgür iradeli kılacak başka bir örgüt ve Önderlik gerçeğini bulamadığından içi rahat olmazdı.

Özgür iradeli böyle bir bireyin saçından tırnağına kadar özgür bir bireyin Kürdistan halkı için kendi yaşamını ortaya koyması söz konusudur. Bu açıdan bazıları özgür birey diyor, iradeli birey diyor. Bunlara vereceğimiz cevap: Kemal'den daha fazla özgür iradeli birey bu dünyada bulunamaz, olacaktır. Onun da ortaya koyduğu yaşam ve mücadele felsefesi ortadadır. Bu açıdan kapitalizmin dayattığı bireycilik yerine, bu Özgürlük Hareketinin, bu Önderlik gerçeğinin topluma kazandırdığı irade, bireye kazandırdığı irade görülmelidir. Özgür duruşlar, özgür iradeler ancak bu örgütsel gerçeğin ilkelerine uyularak gerçekleştirilebilir. Yoksa bireyler de toplum da bu kapitalist sistemin bu köle sisteminin dişlisi olmaktan kurtulamaz. Nitekim birey birey diyenlerin hepsi bu sistemin bir parçasıdır. Karnını doyurmak için bile sistemin kulu, kölesi haline gelmektedirler. Bu sistemi kim aşıyor? PKK dışında bu sistemi aşan var mı? Önder Apo dışında aşan mı var?

Önemli olan sistemi aşmaktır. Sistem içileşmekten kurtulmaktır. Sisteme karşı mücadele gücünü gösterebilmektir. Özgürlük ve demokrasi deyip sisteme karşı mücadele gücü göstermeyen, sistemi geriletemeyen anlayış ve tutumların yaşamsal bir değeri yoktur. Hiç kimse bireycilikle, liberalizmle mücadelede başarılı olamaz, herhangi bir mevzi de kazanamaz. Böyle örgütlerin, bireylerin biz özgürlük mücadelesi veriyoruz, özgür yaşıyoruz, iradeli yaşıyoruz demelerinin anlamı yoktur. Solcu da olsa, sosyalist de olduğunu söylese, komünist de olduğunu söylese bir değeri yoktur. Düşmana karşı mücadeleci bir örgüt yaratamıyorsa, kadro yaratamıyorsa, düşmana karşı mücadeleci bir halk gerçeği ortaya çıkaramıyorsa o zaman bu örgüt anlayışlarının, bu kadro duruşlarının, bu birey duruşlarının sorgulanması gerekiyor. Bu açıdan Özgürlük Mücadelesinin militanı olmak isteyenler Kemallerin ruhunda, üslubunda ve tarzında yıkanmaları gerekir. Özcesi bireyciliğimizi, ortayolculuğumuzu, liberal yaklaşımlarımızı, oportünist tutumlarımızı, kendine göreliliklerimizi bırakmamız gerekmektedir.

Başarıya götüren mücadele ölçülerine uygun kadro yetişirse başarı gelir

Zaman zaman yeni kadro çıkmıyor deniliyor; kadro yenilenmiyor deniliyor. Bunun nedeninin iyi bilinmesi gerekir. Herkes şunu iyi bilmelidir, ölçülerin geri olduğu, geriye çekildiği yerde kadro yetişmez. Bırakalım ölçülerin geri olduğu yerde kadro yetişmesini, eski kadrolar bile çürür, çöker, kadro olmaktan çıkar. Bu açıdan yeni kadrolar yetiştirilmek isteniyorsa ölçüleri yüksek tutmak ve bu temelde eğitmek gerekiyor. İnsanlar yüksek ölçülerde, 14 Temmuz'un ortaya koyduğu kadro kişiliğinde, o tarzda, o üslupta, o sorumlulukta ölçüleri ortaya koyup eğitildiğinde yeni kadrolar ortaya çıkar. Kadro çıkarmanın kanunu budur. Kadro neden çıkmıyor sorusuna, ölçülerin gerilemiş olmasıdır cevabı verilmelidir. Ölçülerin geriletildiği yerde kadro çıkmaz. Afrika'da, başka bir yerde belki geri ölçülü kadrolar da ihtiyaca cevap verebilir, ama Kürdistan'da özgürlük ve demokrasi kazanacak kadroların ölçüleri, Kürdistan devriminin tarzına uygun olmalıdır. Kürdistan devriminin tarzı, üslubu, kadro anlayışı ve yaşam duruşu yakalandığı zaman başarılı olunabilir. Bütün devrimlerin başarısının kanunu budur. Bütün coğrafyalarda özgürlük ve demokrasinin kanunu budur. Her coğrafyada başarıya götürecek mücadele ölçülerine uygun kadro yetişirse başarı gelir, yoksa gelmez. Bu nedenle sistem içileşme olarak tarif ettiğimiz ölçülerin geriye çekilmesi, böylelikle eski kadroların düşmesi, kadroluktan uzaklaşması, yeni kadroların da yetişmemesi gerçeğini de bu temelde ele almak gerekir. Bu temelde bu gerçekliği sorgulamak, eğitimlerimizi bu temelde vermek ve eski kadroları bu temelde yenilemek, ölçüleri geriletmeye karşı bir mücadele içinde olmak gerekiyor.

Bugünün devrimcilerinin, kadroların, en temel görevi ölçülerin geri çekilmesine karşı mücadele etmektir. Geri ölçüleri dayatanlara karşı mücadele etmektir. Kim örgüt anlayışında geri ölçüleri dayatıyor, kim kadro duruşunda geri ölçüleri dayatıyor, kim yaşamda geri ölçüleri dayatıyor, kim eylem çizgisinde geri ölçüleri dayatıyor, kim üslupta geri ölçüleri dayatıyorsa bunlara karşı mücadele edilmelidir. Önderlik gerçeğinde bir örgüt ve kadro ortaya çıkarmanın yolu budur. Geri ölçülere karşı mücadele etmeden kimse ne kadroluk sorumluluklarını yerine getirebilir, ne kendisi kadro olabilir ne de yeni kadro yetiştirebilir.

Kendine göre ölçülerin olduğu yerde yeni kadrolar gelişmiyor

Herkes bulunduğu çalışma alanında sorgulama yapmalıdır. Kadrolar niye geriliyor, kadrolar niye düşüyor, niye kadro çıkmıyor sorusuna cevap aranmalıdır. Cevap arandığında görülecektir ki nerede ölçüler geriliyor, kendine göre olunuyor orada ortayolcu, oportünist, liberal, bireyci, bencil, sorumsuz kadro ortaya çıkıyor, keyfi kadro ortaya çıkıyor. Kendine göre ölçülerin var olduğu yerde yeni kadroların da ortaya çıkma zemini ortadan kalkıyor. Örgüt ölçülerinin geri olduğu kurumlarımızda ve örgüt ortamında kadro yetişmeyeceği gibi, bu kurumlara verilen kadrolar kısa sürede düşer. Birçok kurumumuza ve örgütümüze verilen yeni kadroların kısa sürede düşmesinin nedeni de budur. Çünkü kadro bu ortamlarda ölçüler geri olduğu için orada örgüt havasını görmüyor, örgüt ruhunu görmüyor, örgüt anlayışını ve tarzını görmüyor. Bunun sonucu da inancını kaybediyor, hedefini kaybediyor. Ütopyasından kopuyor ve yeniden kendi kabuğuna çekilerek, ölçüleri gerileyerek sistem içileşiyor. 14 Temmuz'un 28. yıldönümünde en başta kadroları geriye çeken, mücadeleden düşüren, kapasitesini düşüren, temposunu düşüren ölçülerin sorgulanıp düzeltilmesi gerekiyor.

Eskiden on kadronun yapacağı işi iki üç kadro yapıyordu. Şimdi tersi olmuş, iki üç kadronun yapacağı işi on kadro yapıyor. Ondan sonra da kadro ihtiyacımız var, çalışan ihtiyacımız var deniliyor. Bu yanlış bir yaklaşımdır. Burada bir saptırma vardır. Ölçüleri düşen kadroların tabii ki kapasitesi düşer, her şeyi düşer. Etkisi de düşer, başarısı da düşer. Böyle olunca hep yeni kadro istenir. Bu yaklaşımda olayları, olguları saptırma vardır. Yanlış değerlendirme vardır. Dolayısıyla kadro eksikliğinden söz etmekten çok, var olanları 14 Temmuz çizgisinde kadro ölçülerine çekmek lazım. Doğru kadro olmaya, doğru tempo ve tarza çekmek lazım. Böylece ölçüleri yükselen 2-3 kadro on kişinin, yirmi kişinin işini yapar. Ama ölçüler düşünce yirmi kişi 2-3 kişinin işini yapıyor. O zaman tabi kadro eksiği ortaya çıkıyor. Kadro ihtiyacını gidermek için de esas olarak da kadro ölçüleri ve duruşundaki yaklaşımın düzeltilmesi gerektiği görülmelidir. Bu temelde tempoyu, tarzı yükseltme, yeni kadroları ortaya çıkarmanın koşullarını da oluşturur.

Nerede PKK ve Önderlik gerçeğine yaklaşılmışsa orada başarı görülmüştür

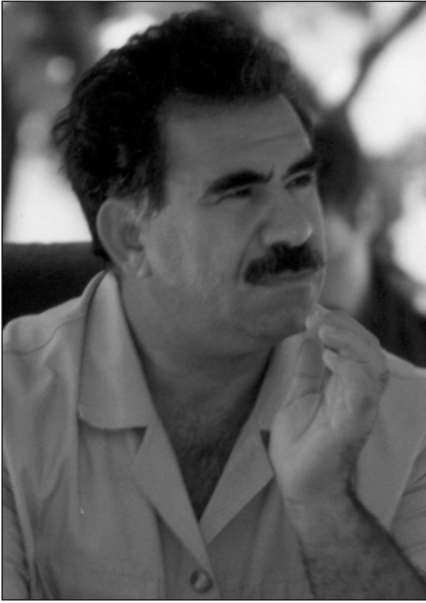
Öte yandan örgüt kültürü gelişmeyen, örgüte doğru yaklaşmayan, örgütü değil de kendini esas alan, örgüte ve mücadeleye karşı bireyciliğini dayatan, kendini dayatan, kendini esas alan yaklaşımlar bırakılmadan hiçbir kurumumuz, hiçbir çalışmamız başarılı olamaz. PKK neden başarılı olmuştur? Hala bugün PKK niye yenilmiyor? Düşmanın baskılarına rağmen PKK niye ayakta kalıyor? Sorularına cevap aranacak olursa yine karşımıza örgüt ve kadro gerçeğinin nasıl olup olmadığı ortaya çıkar. Bu temelde 10. Kongremiz örgüt içindeki bireyci anlayışlara, liberalizmlere, kendini geriye çekme ve sorumluluktan kaçma olan ince ve derin tasfiyeciliklere, gizli tasfiyeciliklere karşı tavır almıştır. Çünkü bunların örgütü bitirdiğini, bir kanser gibi örgütü kemirdiğini görmüştür. Ne zaman ki bunlara karşı tutum alınmış o zaman mücadele gelişmiştir. Mücadelenin 2007'den itibaren hamle yapmasının nedeni: yanlış eğilimlere karşı yapılan ideolojik hamle olarak görülmelidir. Örgüt ve kadro gerçeğinde, Önderlik gerçeği ve PKK'nin esas alınması başarılı pratiklerin gelişmesini sağlamıştır. Eğer kendine görelikler devam etseydi, bireycilik, liberalizm, oportünizm, ortayolculuk, örgüte yanlış yaklaşım, örgütü ciddiye almama, hatta örgütü gereksiz görme, sorumluluk almayı gereksiz görme gibi anlayışlara karşı mücadele edilip tutum alınmasaydı şu anda Kürt Özgürlük Hareketinin konumu bugünkünden çok geri olurdu. Bu nedenle örgüt nasıl düzeldi, nasıl gelişti, nasıl bu baskılar karşı bu kadar ayakta durabiliyor denilirse, bu tabii ki ideolojik ve örgütsel mücadelenin sonucudur. Ne zaman ki tasfiyeciliğin dayattığı bireycilik, bencillik, örgüt dışılık, yanlış yaşam anlayışları, özgür kadın gerçeğinden kopma, PKK gerçeğinden kopma yaşanmışsa o zaman örgüt zayıflamış, ama bunlara karşı mücadele ettikçe de başarılar arka arkaya gelmiştir.

Avrupa'da da başarının yolu buradan geçiyor, Türkiye'de de başarının yolu buradan geçiyor, Doğu Kürdistan'da da, Güneybatı'da da, Güney'de de başarının yolu buradan geçiyor. Nerede PKK ve Önderlik gerçeğine yaklaşılmış, örgüt ve kadro ölçüleri yüksek tutulmuşsa orada başarı gelişmiştir. Bu nedenle neden başarısız oluyor denilmesine gerek yok. Örgüt ve kadro duruşunu, ölçüleri yükseltin her yerde başarı kendiliğinden gelir. Çünkü ideolojik olarak sorunlarımız yok, teorik olarak sorunlarımız yok. Bunlar Önderlik tarafından netleştirilmiştir. büyük bir tarihi geçmişimiz var; değerlerimiz var, bunlarda da sorun yok. Halkımızın mücadeleye bağlılığında sorun yok. Örgüt gerçeğinde fedai ruh hala devam ediyor, bunda da sorun yok. Sorun: örgüte, bencil, bireyci yaklaşımlar, kendine göre yaklaşımlar, ölçüyü geriye çekmek isteyenlerin örgütte yarattığı tahribatlardır. Örgütü uğraştırmalarıdır. Açıkça söylemeliyiz ki PKK'yi ve onun öncülük ettiği mücadeleyi düşmanın saldırıları yenilgiye uğratmaz. Bu örgütü sadece örgüt ölçülerinin geriye çekilmesi, kadro ve örgüt duruşunun geriye çekilmesi başarısız kılabilir.

14 Temmuz ruhuyla halka PKK'ye ve Önderliğimize layık olmalıyız

Bu açıdan Kürdistan'ın her parçasında mücadelenin kritik evreye girdiği bir dönemde düşman daha da yüklenip sonuç almak isterken, biz ise yarattığımız değerlere ve ortaya çıkan başarılara dayanarak, güçlü ideolojik ve örgütsel zemine dayanarak başarıya ulaşmak istiyoruz. Özgürlük mücadelemizi ve yaratılan değerleri bu temelde sonuca götürmek istiyoruz. Şehitlerimizin özlemlerini gerçekleştirmek istiyoruz. Önderliğimizin bu halka ve bizlere verdiği büyük değerlere layık olmak istiyoruz. Bunun için herkes 14 Temmuz direnişçilerinin şahsında, 14 Temmuz ruhu karşısında kendi yanlışlarını düzeltmeli ve özeleştirel bir yaklaşım göstererek yeni bir katılım göstermelidir. Eski geri katılımları bırakıp 14 Temmuz duruşunda örgüte ve Önderlik gerçeğine katılınmalıdır. Nasıl ki Önder Apo, 14 Temmuz şehitleri halka karşı, Partiye karşı, Önderlik gerçeğine karşı en büyük görevlerini yaptılar, en büyük yoldaşlığı yaptılar, derlendirmesinde bulunduysa; biz de 14 Temmuz ruhuyla halkımıza, hareketimize ve Önderliğimize layık olmalıyız.

Sonuç olarak PKK ortamı su kadar berraktır. Kadro gerçeği su kadar berraktır. İdeolojik duruşu su kadar berraktır. Teorik değerlendirmeleri su kadar berraktır. Hedefleri berraktır. Bu nedenle dünyada PKK kadar berrak ve net bir hareket yoktur. Bu, örgütümüzün en temel gücüdür. 14 Temmuz ruhu da bu berraklığın en somut aynasıdır. Bu temelde bütün kadrolarımız, çalışanlarımız Hayri Durmuş'un şahadete giderken, *"mezarıma borçlu yazın"* diyen sorumluluk anlayışıyla hareket ederek mücadeleye güçlü katılım göstermeli, düşmanın saldırıları boşa çıkartarak Kürt halkının özgürlük mücadelesini başarılı biçimde geliştirmelidir.

Abdullah Öcalan

BENİM ÖZGÜRLÜK ANLAYIŞIM HALKLARIN ÖZGÜRLÜĞÜDÜR

"Tarihi günler yaşıyoruz, tarihi bir süreçten geçiyoruz. Bir, bir buçuk ay sonra süreç değişebilir. Ben yol haritasını Ağustos'un 15'ine kadar yetiştireceğim. Herkes benden bir şeyler bekliyor, rol almamı istiyor. Bunun için ben de diyorum ki, önüm açılsın, gelsinler müzakere edelim, bir komisyonum olur. Vicdan Hareketi Komisyonu. Halkın önünde tartışalım, söyleyeyim, dinleyin, bunda ne sakınca var, kim ne kaybeder? Bir komisyon oluşturulur, gelip görüşürüz"

Bazı çevreler yol haritasını merak ediyor. Yol haritasının yapısı aşağı yukarı bellidir, bir gerekçe kısmı olacak. Yol haritasının gerekçelendirmesi yapılacak. Sonra ilkeler kısmı gelecek. Sonra modelasyon yapılacak. Son olarak da bunların pratik programatiği belirtilecek, somut alt alta programı yapılacak. Mümkün mertebe Ağustos'un ilk yarısına yetiştirmeye çalışacağım. Ama tarih o kadar önemli değil. Ağustos'a yetiştirilir. Gerçekçi olmak zorundayız. Gerçekler artık kabul edilmek zorundadır. Diline zaten dikkat edeceğiz ama sorunlar belirtilir.

Buna yönelik tartışmaların düzeyi bana aktarılmalı. Çeşitli çevrelerin düşüncelerini almalıyım.

İsmail Beşikçi'nin Demokratik Toplum Kongresi'ne katılması gerekiyordu. Kürtlerin klasik sömürge olmadığını, bu anlamda tarafların masa başına oturmasının beklenemeyeceğini, bunun gerçekçi olmadığını söylüyormuş. Eski tezleri. Ona söylenmeli ki, biz de biliyoruz Kürdistan'ın klasik sömürge olmadığını hatta sömürgeden çok daha kötü bir durumda olduğu tespitini yaptık. Ey İsmail, ben senden daha iyi biliyorum. Ben senden daha iyi bir sosyologum, bir sürü sosyologu çözdüm ben aslında. Eğer çözemezseniz sorunlarınızın cevabını da bulamazsınız. Nasıl tarif edeyim? Kürtlerin her şeyleri ellerinden alınmış, onlar da çoğunlukla bunun farkında bile değiller. Nasıl yaşadıklarını ne kaybettiklerini bile bilmiyorlar. Eğer ne kaybettiğinizi bilmezseniz ne arayacağınızı da bilmezsiniz. Kürtlerin durumunu özür dileyerek belirtiyorum; her gün tecavüze uğrayan bir genelev kadınının durumuna, karılığa benzetiyorum. Böyle bir kadının yaşamında tutku, zevk, güzellik olabilir mi? Böyle bir yaşama mahkûm edilmiş bir kadının bu duygularını yaşaması mümkün mü? Kürtlerin durumu da biraz buna benziyor. İnsan'ın toplumsal bir doğası vardır, maddi olarak kendilerini çözmesi gerekiyor, bunu bile yapamıyorlar. Sen birey olarak kendini çözemezsen Kürt kimliğini de tanımlayamazsın, kişiliğini de bilemezsin.

Ben o yüzden diyorum kadınlara nasıl yaşayacağınızı, kim olduğunuzu bilebiliyor muzsunuz ki aşkı ve sevgiyi yaşayabilesiniz? Ben eskiden beri kadın ve çocuk olgusundan uzak durdum, Nazım Hikmet gibi kadınlara şiirler yazmadım. Aslında onlara müthiş değer veriyorum, onlar için çok şey de yaptım ama bu düzeyde özgürleşmiş bir kadın olmadığı gerçeğini de görmek gerekiyor. Kürt erkekleri için de söylüyorum; zerre kadar namusları ve onurları varsa önce "biz niye bu haldeyiz?" sorusunu sorar, bunu fark eder ve bunun arayışına girerler. Ben bunu zaten bu yüzden söylüyorum. Bunu anlarsanız, bunu çözmek için müthiş bir çaba, çalışma içerisine girersiniz.

Ben sekiz yaşında annemi terk ettim, ailemi terk ettim. Kadın, çoluk, çocuğa karışmadım. Bir daha dönmedim. Kaç yıl oldu? Yaklaşık elli küsur yıldır ben biraz bunları fark ettiğim için böyleyim. Ben Kürtlerin bir toplumsal maddi doğası olmadığını gördüm. Bunun niye böyle olduğunu sorduğum için, biraz bunu anladığım için sizlerden farklıyım, beni dinliyorsunuz. Mehmet işte gelip gidiyor, zavallıdır. On yıldır yanıma gelip gidiyor, bir şeyler öğrenemedi, okumuyor. Avukatlarım da yeterince yoğunlaşıyor mu, çözebiliyor mu bilmiyorum ama Kürtlerin, Kürtlük bilincinin gelişebilmesi için bile önce birey olarak kendinizi gerçekleştirmeniz gerektiğini, bunun yolunun da maddi varlığınız ve toplumsal doğanızı çözmekten geçtiğini biliyor musunuz? Bunu herkes için söylüyorum. Kürtlerin hiçbir yaşamları, yaşam alanları yok, bunun görülmesi gerekiyor, bunu çözemezseniz hiçbir şey olamazsınız. Aydın da olamazsanız, insan da olamazsınız, öyle hukukçuluk falan da yapamazsınız. Bunu kimseyi rencide etmek için söylemiyorum ama çalışmak istiyorsanız, çözüm istiyorsanız, sadece Kürtler için de söylemiyorum, Kürt, Türk, aydınlar da bunları görmüyorlar, anlamıyorlar. Bunu doğru anlamadıkları sürece maymunluktan öteye gidemezler. Bunu oluşturamadığınız zaman kendinizi, hayatı, aileyi, çocuğu, hiçbir şeyi çözemezsiniz. İsmail Beşikçi'ye; vicdanı olan herkes, işe bu yönden bakmalı, işin gerçeği budur, denilebilir. İsmail Hoca, pozitivist yaklaşımdan kurtulamıyor, klasik ulus-devlet bakış açısıyla yaklaşıyor. Ulus-devletin aslında bir kandırmacadan ibaret olduğunu görmüyorlar. Aslında ulus-

devlet dedikleri şey, ulusların da özgürlüğü değildir. Kapitalizm bunu kendisini yaşatmak için kullanıyor. Bunu Hobsbawn belli ölçülerde tartışıyor ama çaresiz kalıyor. Kapitalizmin kendini nasıl böyle yaşattığını çözümleyemiyor. Marks'ta da aynı şey var. Kapitalizmi yeterince çözümleyemediği için işte yüz elli yıllık Reel Sosyalizm deneyimi ortada. Kapitalizme hizmet etmekten kurtulamadı. Kapitalizm neden bu kadar başarılı oluyor? Pozitivizm, klasik ulus-devlet anlayışından sıyrılamadıkları için Marks, Lenin, Çin, hepsi bu hataya düştüler. İşte Çin'in durumu ortada, bugün kapitalizmin en büyük destekçisidir. Wallerstein de söylüyor. Aslında söylemeye çekindiği şey şu; "biz kapitalizmin fideliğinde büyüdük, hepimiz kapitalizmin desteğiyle buralara geldik". O yüzden kapitalizm eleştirisini yapamıyorlar. Ben Modernite tartışmalarında aslında bunu çözmeye çalıştım. Bütün bu sosyologlar kapitalizmin sömürü, talan, her ulusa senin hakların diyerek ulus devletçiklerle, bölüp, parçalayıp, nasıl kendini yaşattığını bugünlere getirdiğini anlayamıyorlar. Bu önemli bir tartışma konusu. Biz biraz bütün bunları aştık. Ben ulus-devleti bir çözüm olarak görmüyorum. Toplumsal demokratik özgürlükler çerçevesinde olayı ortaya koymaya çalıştım. Savunmalarımı da bu temelde oluşturdum, bunu çözdüm. Benim aşmadığım, çözmediğim sosyolog kalmadı. Hepsini indirdim. Bu konuda fikir ve düşünce sahibiyim. Burada sosyologların da görevlerini üstleniyorum.

Kürtler bütün felaketleri yaşadı

Ben Ağustos gibi Kürtlere çözüm önerilerimi sunacağım. Sanırım biraz da bekliyorlar, herkes, aydınlar, hatta devlet, durmuş ne söyleyeceğimi bekliyor. Aslında son savunmalarımda bunun teorik temellerini açtım, tartıştım, pratik önerileri ortaya koymak benim için son derece kolaydır. Ama herkesin bu konuda neler düşündüğünü, nasıl yaklaştığını görmek, bilmek istiyorum. Bütün bunları Temmuz ayı içinde yoğun olarak tartışacağım. Bana bu konudaki görüşler de getirilmeli. Bir yol haritası çizeceğim ama bu yol haritasından sonra ben buradan hiçbir sorumluluk üstlenmeyeceğim. Kürtlere de diyeceğim ki, benim sizin için yapabileceğim budur, bunu anlamanız, bunu derinliğine tartışmanız gerekiyor. İşte Demokratik Toplum Kongresi'ni, sivil toplum örgütleriyle falan yapmışlar, Hatip Dicle sözcülüğünü yapıyor. Öyle bir iki gün toplantıyla olmaz. Ben düzenli, sürekli çalışın, derken bunu kastediyordum. Gerekiyorsa Diyarbakır'a belediye bir misafirhane yapar, halkın belediyesidir. Bunu belediye başkanının yapması gerekir. Orada değişik görüşlerden de aydınların gelip sürekli Kürt sorununa ilişkin fikirlerini tartışmaları, karşı karşıya gelmeleri, gerekirse zıt fikirlerin karşı karşıya gelmesi, bir sonuç, bir mutabakat önermelerini önermiştim, bunu istemiştim. Hatip Dicle'nin yerinde olsam Kültürel soykırımı tartışırdım. BM'deki ilgili maddeyi bile incelese Kürtlerin çok ağır kültürel soykırıma uğradığı açıktır. Bunu bile yeterince tartışamıyorlar. Ben olsaydım bunun üzerine yoğunlaşır, sayfalarca tartışırdım. Savunmalarımda açtım, Kürtler üzerinde dört temel soykırım uygulaması var. Kürtler aslında ulusal kurtuluş sürecine, 1920-25'ler arasında bir özgürlük mücadelesine katıldılar. Kürtlerde bunda yerini aldı. Mustafa Kemal isyanlar nedeniyle Kürtlere karşı olumsuz şeyler yaptı ama aslında Mustafa Kemal öyle sanıldığı gibi Kürt karşıtı değildir. Ben Mustafa Kemal'i çok iyi çözdüm, devlet de bunu çok iyi biliyor. Kemalizm'i doğru tartışmaları gerekiyor. 1920'lerde Mustafa Kemal'in Kürtlere yaklaşımı böyle değildi. 1921 anayasasında da Kürtlerin yeri ve rolü vardır. O yüzden 1921 anayasasını iyi tartışmaları gerekiyor. O yüzden 21 anayasası diyorum. '25'lerden sonra işte bilinen Kürt isyanları ve başka şeyler bahane edilerek Kürtler, kültürel soykırıma tabi tutuldu. Ermeniler "büyük felaket" diyor, Ermeniler fiziki soykırıma uğradılar, kendi memleketlerine gittiler, dünyanın her tarafına dağıldılar, oralarda zengin oldular, bir yaşamları var. Rumların sürgünü ortada, Yunanistan'a sürüldüler, onların da bir yaşamı, sözcüleri var. Süryaniler de Avrupa'ya dağıldılar, şöyle ya da böyle bir yaşamları var. Kürtlerin nesi var? Onlar bütün bu felaketleri yaşadı ama Kürtler, en kötüsünü kültürel soykırımı yaşadı. Şimdi de asıl büyük felaketi, kültürel soykırımı hala yaşıyorlar, bunu görmüyorlar, o yüzden tartışın diyorum. 1924'ten sonra neler yaşandığını tartışmalarını öneriyorum; '24'te, '25'te, '26'yı ve sonrasında yaşananları günümüze kadar olanları yıl yıl tartışmalarını öneriyorum ama buna ne kadar güç getirebilirler, bunu gerçekten bilen var mı, bilenler de olabilir, bilemiyorum. Ben bu soykırımları, kültürel soykırımı söylerken Türkler soykırımcıdır demek istemiyorum. Türklere bir karşıtlığım, bir düşmanlığım da yok, aslında iç içe yaşıyoruz ve dostluk hissediyorum. Ben sevdiğim için Türklerle Kürtler birlikte yaşasın diyorum. Aksi haldeki bir tutum, benim insani demokratik kişiliğime yakışmaz. Devlete de söylüyorum, korkmalarına gerek yok, yüzlerce yıldır birlikte yaşıyoruz, demokratik toplum oluşturarak, demokratik bir anayasa iradesini açığa çıkarabiliriz. Türklerin durumu Kürtlerden daha kötüdür ama onlar kimin onları bu hale getirdiklerini dahi bilmiyorlar. Türklerin yüzde doksan beşi ne olup bittiğini anlamıyor aslında. En fazla yüzde onu bunu biliyor, bu yüzde onlar da bu yaşananlardan sorumludur. Bir anda bu kadar para, trilyonlar yok oldu diyorlar. Ekonomi çok kötü, toplumun yüzde seksenini işsiz bırakmışsın, ne demek yüzde seksen işsiz? Bu bir felakettir. Nasıl çözeceksin sorunu, ekonomiyi.

Ergenekon'un tarihi aslında daha eskidir İttihat Terakkilere kadar gider

Sayın Erdoğan'a tekrar seslenmek istiyorum. Eğer Kemalizm diyorsanız Mustafa Kemal'in iki demokrasi deneyimi var, bunu açığa çıkaralım. 1921 Anayasasını açığa çıkaralım. Mustafa Kemal iki demokrasi deneyiminde de başarılı olamadı, boğdular onu. Kimse bunu açığa çıkarmak istemiyor, çünkü işlerine gelmiyor. Mustafa Kemal, 1921 anayasasıyla tüm Kürtlere önemli haklar, geniş muhtariyet verilmesinden yanaydı. Ancak bu dönemde isyanlar ve provokasyonlar yapıldı. İsyanlardan ziyade ittihat terakki kadrolarının Mustafa Kemal'i hapsetmeleri, ölünceye kadar kuşatmalarıdır. Bunun iyi bilinme-

si gerekir. Cumhuriyetin kuruluşunda yer alan ve Mustafa Kemal'in dayandığı Kürtler, İslamcılar ve Komünistler süreç içinde tasfiye edildiler. Kürtler bilinen isyanlarla, Mustafa Suphi onlar Lenin, Mustafa Kemal'i hazırlamış olmasına rağmen tasfiye edildiler. İslamcılar bilinen yöntemlerle tasfiye edildi. Ama bu kesimler katılmadan kurtuluşun gerçekleşmeyeceği de açıktır.

Demokratik toplumun yaşamasına saygı göstermek zorundasınız

Mustafa Kemal, hasta yatağındayken İnönü'nün çocuklarına bir şeyler verin demişti ama ölüm yatağındayken neden İnönü'yü çağırmadı? Araları iyi olsaydı çağırmaz mıydı, "İsmet gel buraya" demez miydi? İnsan ölüm yatağında dostunu yanına çağırmaz mı, onunla vedalaşmaz mı? Demek ki aralarında ölümüne çelişkiler vardı. Mustafa Kemal'i kuşatan aslında Türkiye'nin asker-sivil küçük bir elitidir. Bu elite, Ergenekon diyoruz, yani Ergenekon da bunların içinden çıkıyor. Ergenekon'un tarihi aslında daha eskidir, İttihat Terakkilere kadar gider. Bu adamlar kendi çıkarları için bütün toplumu, her şeyi talan ettiler. Toplumun tümünü Türkleri de bu hale getiren bunlar. Aslında bunlar Türk de değil. Türklük dediğimiz şeyi de tanımlamak gerekiyor, bilmek gerekiyor. Elli çeşit hatta beş yüz çeşit Türklük vardır. İttihat Terakki'den beri bu adamlar kendini yaşatmak için topluma da dayanmıyorlar, dışarıdan İngiltere ile ABD ile her türlü ilişkiyi geliştiriyorlar. Öyle sanıldığı gibi bağımsız falan değiller, şimdiye kadar bunu götürdüler ancak şimdi artık bunun böyle yürüyemeyeceğini ABD'de İngiltere de görüyor. Aslında Kürtlerin bugünkü durumuna Türklerden çok İngilizler sebep olmuştur. İngilizler, Ortadoğu jeo-politiğine Kürtleri kurban etmişlerdir, bunu çok iyi biliyorlar ama Kürtlerin bunu bilmesini istemiyorlar. Ben de bunu uzun dönem tartıştım, bunu anladığımda bunu toplumla tartışırken çok dikkatli davrandım. Çünkü bunun toplumda büyük bir öfke, patlama yaratacağını biliyorlar. O yüzden bütün bunlar çok da anlaşılmadan kendi rollerini oynamak istiyorlar. ABD, Ergenekon'dan desteğini çekti aslında, JİTEM'i frenliyorlar, kısıtlamaya çalışıyorlar. Eğer Ergenekon'u bitirirlerse çözüme ulaşılacak aksi takdirde onun yerine kurulacak yeni bir JİTEM -ya da adına çevik kuvvet diyelim- üç ay sonra belli olacak. Bunun başına Erdoğan mı geçecek yoksa başka biri mi geçecek, bunu anlayacağım. Buna göre güz başlarında buna ilişkin görüşlerimi açıklayacağım. Şu anda yargılanan Ergenekon, Ergenekon'un laik kesimidir, askeri Ergenekon'dur. Bundan sonra gelişecek olan Ergenekon sivil olacak. İşte içinde pek çok çevreden kesimler olacak, en tehlikelisi budur. Hizbullah, Hizbi Kontra'nın yaptıkları vahşet ortadadır. Bu arabesk Ergenekon'dur, çok daha tehlikelidir bunlar. Askerde hiç olmazsa bir nizam ve iltizam vardır, bunlarda o da yoktur, çok daha tehlikelidirler. İşte DTP'ye yapılan o beş yüz kişilik operasyon, zamanlamasına dikkat edin, Başbuğ'un konuşmasıyla aynı güne denk geliyor. Başbuğ konuşurken, konuşmasının içinde önemli birkaç insani vurgu vardı. İşte savaşın sınırlandırılmasından söz ediyordu. Aynı anda haberi olmadan onun konuşmasına karşı DTP'ye operasyon yaptılar, hala da sürüyormuş, beş yüz kişiyi tutukladılar. Bununla "sen Kürt meselesini tek başına çözemezsin" diyorlar. DTP'ye ilişkin yapılan operasyondan askeriyenin haberi bile yoktu, bunu emniyet içerisinden yaptılar. Basında Gülen'den bahsediyorlar ama tek başına onun buna gücü yetmez, onu bu kadar büyütmeye gerek yok, Erzurumlu bir köy imamıdır, işte bir köy imamı.

Birlik istiyorlarsa birlik, bütünlük diyorlarsa bütünlük, biz bunlara hazırız. Demokratik toplum oluşturularak bu sağlanır. Buradan Sayın Cumhurbaşkanı'na sesleniyorum; Kayseri sermayesi, aslında çok da klasik kapitalist sermayenin içinde değildir. Gül, biraz Kayseri sermayesini temsil ediyor. Ben de buradan Sayın Gül'e çağrı yapıyorum: Biz sizin var olmanıza karşı değiliz, sizin zenginliğinize karşı değiliz, bu zenginliği yaşayın ama toplum demokratik toplum olsun diyorum, alanını açın. Bizim demokratik yaşamımıza alan tanıyın. Biz sizin zengin yaşamınıza karşı değiliz ama siz de demokratik toplumun yaşamasına saygı göstermek zorundasınız. Sayın Erdoğan'a da sesleniyorum: Sayın Erdoğan, Karadenizli bir tüccar olabilirsin, tüccarlığını yap, biz tüccarlığınıza karışmıyoruz, ticaretten anlayabilirsiniz ama Karadeniz kurnazlığıyla ancak buraya kadar gelinebilinir, bundan vazgeçin. Demokratik topluma, toplumun demokratik iradesinin açığa çıkmasına izin vermezseniz, öyle bireysel haklarla, kendi Kürt'ünü yaratmakla, bu sorunu çözemezsiniz.

Kürtlere sizin iradenizi tanımıyoruz diyorlar

Ertuğrul Günay, Mehmet Şimşek sahte Kürtler yaratıyorlar. Daha önce de korucular oluşturuldu, bu tutmaz. Daha önce de söyledim bireysel haklar falan diyecekler, Kürtlerin haklarını gene tanımayacaklar. Böyle bir şey olmaz. Aslında bu adamlar kurnaz. Bizi ölçüyorlar, Kürtler hala eski Kürt müdür, kandırabilir miyiz? Eğer bunu yapabilirlerse bir-iki hak veriyormuş gibi gösterecekler, gene kendi bildiklerini yapacaklar. Bunu öyle ABD, İngiltere, başka güçlerle konuşarak yapabileceklerini sanıyorlar. Oysa Kürtler eski Kürtler değil, bir iki göstermelik hakla kandırılabileceklerini sanmıyorum. Ben çocuk değilim. Sayın Erdoğan, eğer bu sorunu çözmek istiyorsanız, öyle dış güçlerle falan olmaz. Ben diyorum ki, birlikte yaşamaksa birlikte yaşamak, beraberlikse beraberlik ama bunun gereklerini yerine getireceksiniz. Öyle Kürt'ün iradesini yok sayarak artık bir çözüm gelişemez.

İlter Türkmen'in eski bir yazısında okudum, diyor ki, Kürtlerin hiçbir iradesini tanımayız, eğer Kürt sorununda bir adım atılacaksa bunu tek taraflı biz kendi irademizle yaparız. Bununla ne demek istiyor; biz Kürt'ün en küçük bir iradesini tanımayız. Bununla aslında şey demek istiyorlar. Şimdi kusura bakmayın özür dilerim işte karşınızda bir kadın var, zavallı kimsesiz bir kadın var, siz onunla tek taraflı defalarca tecavüzden tutalım her şeyi yapacaksınız. Onun hiçbir iradesini tanımayacaksınız. Kürtlere de bunu demek istiyorlar. Biz sizin hiçbir muhataplığınızı, iradenizi tanımıyoruz, bu bir saygısızlıktır, haka-

rettir. Kürtlere karılığı dayatıyorlar, Kürtler bunu kabul etmez. Sayın Erdoğan ben de kabul etmem. Biz çocuk değiliz. Artık bizi böyle kandıramazsınız. Artık sahte Kürtlükle de işte koruculukla kendi Kürtlüklerini yaratmayı denediler, işte korucular var. Ama bununla sorunu çözemezler, bununla iyice sorunu içinden çıkılmaz hale getirirsiniz. Ağalara, aşiretlere dayanıyorlar, işte Bilge Köyü olayı, onun gibi yüzlercesi olur.

Kürtler artık buna razı olmazlar. Kürtler hiçbir yerde dağda da razı olmazlar, siyaseten muhatapsız kılınırsa Diyarbakır'da toplantılar yapılıyor irade açığa çıkarılıyor orada da razı olmazlar. Karayılan, olaya hâkimdir, gayet iyi anlamış. Hani Hasan Cemal ile yaptığı röportaj var ya, sıralamış, çok güzel. Aslında o röportajın tamamını kestiler, hiçbirini tam okuyamadım. Aslında son dönemde Kürtlerle ilgili haberlerin tümünü dergi ve gazetelerden keserek veriyorlar, benim hiçbir şeyi öğrenmemi istemiyorlar ama benim anlam gücüm yüksektir. Ben bazen bir tek cümleden bile sonuç çıkarabiliyorum. Okuyabilsem iyi olurdu ama okuyamıyorum diye anlam gücünden düşmüş değilim. Bu son dönem olması gereken konuyla ilgili ne kadar dergi ve gazete varsa bana vermeleri gerekir. Bizimle ilgili her şeyi kesiyorlar oysa tam olarak verilmesi gerekir. Ben, vermemekle ne demek istediklerini biliyorum ve anlıyorum. Bir çözüm geliştirilecekse benim bütün bunları yorumlamam için imkân tanınması gerekirdi. Murat tek başına bile bunu anlamış. Dağ koşulları zor da olsa hâkimdirler. Karayılan, daha da onun gibi binlercesi var. Ne teslim olmuşlar, ne tutuklanmışlar, ne yakalanmışlar, bir sürü kadromuz var, yüzlerce belki ondan daha iyi bu süreci götürecek kadrolarımız var. Benim çözüm planımı bekliyorlar, dinliyorlar, anlam gücüne de ulaşmışlar. Genel anlamda bu konuda iyidirler!

Abbas, Cuma onlar da dürüsttürler. Aslında bağlıdırlar da. Anlamaya da çalışıyorlar. Geçmişte onları ağır eleştirdim. Ben olmasaydım onları havada götürürlerdi. İşte Ergenekon bağlantısı falan diyorlar. Dörtlü çete vardı. Selim Çürükkaya onlar, Cuma'yı, Abbas'ı havada götüreceklerdi. Ben o yüzden onları ağır eleştiriyorum. Burada bir anımdan da söz etmek istiyorum: İlk yakalanıp buraya getirildiğimde bir asker bana; "Apo, sen Atatürk gibi yapacaktın, bunların başında olacaktın, yapılan işin başında olacaktın. Atatürk her işin başındaydı. Bu adamlarının çoğu çürüktür, sana yalan söylüyor." İşte Osman, Botan alçağı ortada. Buna yaşamak diyorlar? Nasıl yaşadıkları ortada, sevişiyorlar, aşk meşk diyorlar! Bu aşksa? Abbas onlar Osman'a Botan'a benzemezler. Gelip kimseye teslim olmazlar, direnişçi bir gelenekleri var. Ben gelin teslim olun desem de gelip teslim olmazlar, Karayılan ve onlar bunu kabul etmezler.

"Toplumu olmayan bireyler yok olmaya mahkûmdur. Her bireyin bir toplumu vardır. Birey tek başına toplumdan bağımsız bir gün bile yaşayamaz. Toplumu olmayan birey, maymundan öteye gidemez, bir maymundur. Bireyin toplumu vardır, toplumu olmayan birey yok olur, hatta siz de yok olursunuz. Bize bunu dayatıyorlar. Önce birey olacak, birey toplumuyla birleşerek var olacaktır"

Toplumu olmayan bireyler yok olmaya mahkûmdur

Sayın Gül, Sayın Erdoğan hatta Sayın Başbuğ, benim Kemalizm'le ilgili çözümlemelerimi iyi biliyorlar. Buna dikkat etmeleri gerekir. Siz bireye, 'sen varsın' diyeceksin ama toplumun yoktur. Böyle bir şey olur mu? Toplumu olmayan bireyler yok olmaya mahkûmdur. Her bireyin bir toplumu vardır. Birey tek başına toplumdan bağımsız bir gün bile yaşayamaz, yirmi dört saat bile var olamaz. Toplumu olmayan birey, maymundan öteye gidemez, bir maymundur. Bireyin toplumu vardır, toplumu olmayan birey yok olur, yok olmaya mahkûmdur, hatta siz de yok olursunuz. Bize bunu dayatıyorlar. Önce birey olacak, onun bir toplumu var ve o toplumuyla birleşerek var olacaktır. Türkiye, AB'ye, ABD'ye, İngiltere'ye onlara bel bağlayarak, sorunu Ahmet Türk'te tıkatarak, Osman Baydemir'i de kendilerine bağlamaya çalışarak, en az hakları vermekle, Kürtleri kandırarak, muhatap almayarak çözmeye çalışıyorlar. Kürtlerin liderlerini kendilerine bağlayarak Kürt sorununu çözeceklerini sanıyorlarsa artık aldanıyorlar. Kürtlerin muhatapları bellidir; dağı da DTP'yi de milletvekillerini de burada İmralı'yı da muhatap almaları gerekiyor. Siyaset, müzakere işidir. Carl Smith'in bir sözü var, önemsiyorum; bir sorun müzakerelerle çözülür eğer siyasal müzakere yoksa savaş vardır. Yani ya sorunu siyasal müzakere ederek çözersin ya da o sorun savaş sebebidir. O yüzden burada tekrar Sayın Erdoğan'a sesleniyorum. Kürtlerle müzakereden korkmayın. Kürtleri muhatap almanız gerekiyor. Bunu sadece genel anlamda devlete, özel anlamda hükümete de söylemiyorum, toplumun bütün kesimlerine söylüyorum. Benim çözüm planımı herkesin beklediğini düşünüyorum. Bu önümüzdeki üç ay içinde herkesin "Kürt sorununu nasıl çözeriz?" i müthiş tartışması ve bütün bu tartışmaların da bana getirilmesi gerekiyor. Ben buna göre bir değerlendirme yapacağım. Siyasal temellerini savunmalarımda koymuştum. Çözüm için pratik önerilerimi geliştireceğim. Devlet bir iki ay içinde benimle müzakereler yapabilir, umutluyum. Şu anda direk bir diyalog var, müzakere var demiyorum. Ama ileride müzakerelerin başlayacağından umutluyum. Şu anda İslam'ın sözcüsü var. Erdoğan ılımlı muhafazakâr İslam'ın sözcüsüdür, zaten Başbakan'dır. Liberallerin de sözcüsü var. İşte Ahmet Altan, Yasemin Çongar onlar Taraf çevresi, liberallerin sözcüsüdür. Ben de Kürtlerin sözcüsüyüm. Ahmet Altan'ın gene çok eski tarihli bir yazısını okudum, şöyle yapsın, böyle yapsın diyor. Ona ve Yasemin'e şu söylenebilir, beni hiç anlamamışlar. Kürt sorununa Başbakan zorunda kaldığı için birtakım adımlar atıyor. Kürt sorununu gerçekten tanıdıkları için bunu yapmıyorlar. Kürt sorunu bu toplumun ciddi bir var oluş sorunudur. Türklerin toplumsal anlamda yaşadıkları sorunlar, işte her gün cinayetler işleniyor, hani di-

yorlar toplumsal cinnet, bu Türkler için de artık toplumsal bir sorundur. Bu aynı zamanda bir vicdan sorunudur. Kürt sorunu bir vicdan sorunudur, vicdani olarak bu kaldırılamaz. Kürt sorunu Türkler için artık bir vicdan meselesi haline gelecek. Ben o zaman Sayın Erdoğan'a şunu da söyleyeceğim, bu sadece Kürtlerin değil Türklerin de bir toplumsal var oluş sorunudur.

Çözüm tartışmalarına sorumlu yaklaşmak gerekiyor

Benim önereceğim çözüm planında sadece Kürtlerin değil, Türklerin de haklarının tanımlandığı demokratik iradenin açığa çıkacağı bir çözüm öneririm. Hatta bu benim, işte İngiltere İspanya örneği veriyorlar, onları bile aşacak demokratiklikte bir çözüm olacak. Kimin nerde yaşadığının bir önemi yok, toplumsal anlamda demokratik bir anayasa iradesinin açığa çıkması gerekiyor. Ama eğer bunu bir oyalama, tasfiye temelinde ele alırlarsa bundan sonra gelişeceklerden ben sorumlu olmayacağım. Ben o zaman Kürtlere diyeceğim ki; benim artık elimden bir şey gelmiyor. Çözüm için bütün bu açığa çıkardıklarımıza rağmen eğer hala çözümsüzlüğü dayatırlarsa kültürel bir soykırımla karşı karşıyasınız demektir. Dört soykırım diyorum; kültürel soykırım, sosyal soykırım, siyasal soykırım, ekonomik soykırım. Buna karşı kendilerini savunacaklardır. Kürtler savaşmayı biliyor. Eğer devlet, yok ille ben yok edeceğim, ezeceğimde ısrar ediyorlarsa, Talibanlar gibi, Tamiller gibi yapmak istiyorum derse bir şey diyemem. Ama Kürdistan dağları buna çok elvermez. Kürtler bu durumda öz yaşamlarını ve özgürlüklerini savunmak zorunda kalacaklarını söylüyorum. Bundan sonra geliştirecekleri mücadele bir öz savunma özgürlük mücadelesi olacaktır. Bundan sonra ben çekileceğim. Beni buraya getirenler beni öldüre de bilirler, kendiliğimden de ölebilirim. Artık buradan onlar için yapabileceğim bir şey olmaz. KCK ya da PKK bundan sonra ne yapacaklarına kendileri karar vermek zorundadır. Buradan benim onlar için yapabileceğim hiçbir şey kalmaz. Nasıl bir çözümü ya da savaşı geliştireceklerine bundan sonra kendileri karar verecekler; savaşı geliştirebilecek güçleri var mı yok mu onu da bilemem. Savaşı ve siyaseti nasıl geliştireceklerini iyi bilmeleri gerekir. Ben ciddiyim, ben çocuk falan değilim, çekiliyorum dersem artık yeter diyeceğim gerçekten çekileceğim ve arkadaşlara beni burada ölü bilin diyeceğim. Siyaset öyle Haso Hüso işi değildir ciddi bir iştir. Bu sürece herkesin sorumlulukla yaklaşması gerektiğini söylüyorum, biz üzerimize düşen sorumluluğu fazlasıyla yerine getiriyoruz. Bu çözüm tartışmalarına sadece Hükümetin değil muhalefetin de sorumlu yaklaşması gerekiyor.

Diyarbakır'da Demokratik Toplum Kongresi yapıldı. Bu çalışmaları ciddiyetle yapsınlar, kendini halka adamak öyle kolay bir şey değildir. Eğer halk adına çıkıyorsanız, bir şeyler söylüyorsanız, sorumluluktan kaçamazsınız. Herkes sorumluluk üstlensin. Kimse sorumluluktan kaçmasın, kaçamaz. Daha öncesinden söylemiştim. Demokratik Cumhuriyet Kongresi İstanbul merkezli veya Ankara'da yapılsın. Bu Kongre'ye aydınlar, liberaller, karşıtlar, herkes katılsın. Gidilip aydınlarla görüşülebilir. Yaşar Kemal, Mihri Belli, Ufuk Uras, Vedat Türkali, Yalçın Küçük'e de gidilsin. Ona, Ergenekon hikâyesini bıraksın gelsin denilir. Bu toplantının Ankara, İzmir, İstanbul, hangisi olursa bir an önce yapılması lazım.

Çözüm için mücadele edip sonuç alacak olan radikal demokratlardır

Diyarbakır'daki sivil toplum, Demokratik Toplum Kongresi çalışmalarıyla ilgilenilebilir. Şimdiden illerde katılım için ön toplantılar yapılabilir. Bütün bunların Ağustos sonuna yetişmesi gerekiyor. Herkesin, farklı kesimlerden de bu toplantılarda yer alması, muhalif olsa dahi herkesin sözünü söylemesi, gerekiyor. Bu söylenenlerden açığa çıkacak ortak iradenin, çözüm önerilerimi hazırlamadan önce bana ulaştırılması gerekir. Bu çerçevede Ufuk Uras onlarla da görüşülebilir. ÖDP'de bir ayrışma yaşanmış, Ufuk Uras bilsin ki, aslında bizim bu işlere ilk başlayışımız Türkiye Halk Kurtuluş Cephesi (THKC) ile olmuştur. Galiba üyeleri de oldum ama fiili olarak onlarla başladım. 31 Mart 1972'de Mahir Çayanların, Ömer Ayna, -Emine Ayna'nın kardeşidir- Kızılderede şehit olmalarından sonra ben elimden geleni yapmaya çalıştım. Denizleri 6 Mayıs'ta Mamak'tan götürdüler. Buna karşı vicdanen elimden geleni yaptım hatta onların temsilcisi hala benim, 37 yıldır onların mücadelesini ben yürütüyorum. Biz bu işe buradan Mahirlerin, Denizlerin mirasından başladık. Dediğim gibi resmi üyeleri oldum mu emin değilim ama önemli değil, önemli olan fiilen onları halen benim temsil ediyor olmamdır. Benim öyle makam, mevki gibi sorunlarım yok. Ben onların lideriyim anlamında söylemiyorum ama fiili olarak şu anda Kürtlerin sözcüsü olduğum gibi onların da fiilen sözcülüğünü en azından büyük bir kesiminin sözcülüğünü ben yapmak zorunda kalıyorum. Türkiye'de İslami demokratlar var, liberal demokratlar var ancak gerçekten çözüm için mücadele edip sonuç alacak olan radikal demokratlardır. Onların bu iradeyi ve örgütlülüğü açığa çıkarması gerekiyor. Radikal demokratların içinde işte DHKP-C ve diğer Türk Solundan gruplar var. Kendilerine parti ya da inisiyatif diyenler var. Onlara, dar kafalılık yapmamaları gerektiği söylenebilir, tümünün de bu Kongre'ye gelmesi gerekiyor. Şu anki muhalefetten bir şey çıkmaz. Baykal ile Bahçeli Türkmenleri devlete pazarlayarak muhalefet yaptıklarını sanıyorlar. Baykal Batı Torosları, Bahçeli diğer Torosları oradaki Türkmenleri pazarlayarak uzun süre dayanamaz. Bu politikayla ancak Türkmenleri Orta Anadolu'ya sıkıştırabilirler, uzun süre de bu muhalefeti yürütemezler. O yüzden bütün çevrelere gidilmesi gerekiyor. İşte EMEP, SDP, Levent Tüzel, Ufuk Uras, Yaşar Kemal, Mihri Belli çok yaşlanmış olabilir ama Vedat Türkali, Ahmet Altan, Taraf çevresi onlar tümüne gidilmesi gerekiyor. Bir an önce hepsi bir araya toparlanabilmeli. Benim bir önerim olarak bunlar onlara iletilebilir. Ayşe Batumlu o da bu çalışmalarla ilgileniyordu değil mi? Bu çalışmalara ilişkin iki elimin yakalarında

olduğunu söylüyorum. Amargi çevresinde Pınar Selek ve Amargi Dergisi'nin sorumlusu bir kadın vardı onlar da kadın bakış açısı diyorlarsa, eleştirilerim de vardı ama zaman kalmadı bu çalışmada yer alabilirler. Bu Kongre'yle ben demokratik bir anayasa iradesinin açığa çıkmasını bekliyorum. Onlara Demokratik Anayasa Bloğu, Demokratik Anayasa Kurucular Bloğu diyorum.

Herkes Kongre'ye gelebilirdi. Herkes orada düşüncesini açıklasa Kürt sorunun çözümü için daha faydalı olabilirdi. Şeyh Said'in torunu herhalde medreselerde okumuş bir insan. Kürt meselesinin kökenini sorarsan, bazıları Şeyh Sait'e ilişkin düşüncelerimi yanlış yorumluyor, öyle değil. Benim durumumla Şeyh Sait'in durumu aynıdır, aynı oyunlar oynanmıştır. Şeyh Sait olayı da benim olay da 15 Şubat'ta başlıyor. İdamlar da aynı tarihlere 29 Haziran'a denk getirdiler. Bu tesadüf değil, bilinçlidir. Şeyh Sait ailesinden o gelen her kimse, ailesi adına gelmişse saygıyla selamlarımı iletiyorum.

Bundan sonra gerektiği zaman Kürtlerin bütün kesimlerinin Kongreye sürekli katılması teşvik edilmelidir. Kongre sürekli olmalıdır, bir gün yapılmakla bu işler yürümez. Diyarbakır'da belediye Kongreye gelenlerin, misafirlerin kalması için bir misafirhane yapabilmelidir. Dışarıdan gelen misafirlerin kalmak için bir yerleri olmalıdır, belediye bunu yapabilir. Zaten bu belediyenin sorumluluğu içindedir, misafirhane var yok bilemiyorum, yoksa bir misafirhane yapılabilmelidir. Oraya gelenlerin bir yere gitmemesi orada tartışma ve çalışmalarını devam etmesi için bu gereklidir. Bundan sonra Kongre çalışmalarını yoğun şekilde sürdürmelidir. Süreç kritiktir, nasıl olacağını tahmin edemiyoruz.

Çözüm gelişmezse PKK'nin savaşı çok daha büyük tırmandırma kapasitesi var

Kürt sorununun çözümünde devletin bir programı yok ancak son bir, iki ayda hazırlık yapıyor olabilir. Herkes bunun hazırlığı içinde olmalıdır. Zaten gerçekleştirilecek Konferansın da tüm kesimleri bir araya getirecek bir fonksiyonu var. Ordunun bu yoğunluktaki bir çatışmayı uzun süre daha sürdürebileceğini söyleyenler var. Bilemiyorum olabilir. Ama PKK'nin çözüm gelişmezse savaşı çok daha büyük tırmandırma kapasitesi var. Başındakiler eğitimlidir, teknik donanımı da var.

İtalya için Cossiga neyse, Türkiye için de Demirel odur. Demirel'e o görev verilmiştir. Türkiye derin devletinin siyasi temsilcisidir. Demirel Türkiye'nin Cossiga'sıdır. '70'lerden beri bu görevi yürütmektedir. Halen de etkili olmaya çalışıyor. '90'larda Doğan Güreş, Çiller için "şak talimat verir tak yaparız" diyordu. Bu onun lafıdır. Çiller bize karşı çok çalıştı. İngiltere'den yeşil ışık almışlardı.

Karadayı'nın olduğu bir toplantıda bir grup general, Çiller'den "o kahpeyi ne yapacağız" diye söz ediyor. Türkiye'nin başbakanına bu şekilde hitap ediyorlar. Kim bu generaller? Çiller için CIA ajanı diyorlardı. Bunun için Karadayı ve Kıvrıkoğlu kısmen iyidir derken haklıydım. Karadayı bu grubun Ergenekon'un bütün orduyu ele geçirmesinden korkuyordu.

Almanya NATO'nun özel görevlisiydi. Ben Şam'dayken Muhammed Qazi'nin torunu Ali Qazi ile beraber yanıma birçok defa geldiler. Ali Qazi birkaç misafir falan getirdi Bakan dahil olmak üzere yanıma geldiler. Ben anlamaya çalışıyordum. Almanya'nın niyeti nedir diye anlamaya çalışıyordum. Sürekli vazgeçmem yönünde talepleri vardı, vazgeç diyorlardı. O zaman biz bunlar niye bu kadar ısrar ediyorlar diye düşünüyorduk. Sonradan bunun bir NATO (Gladio) görevini yerine getirme olduğunu anladım. Süleyman onlar Almanya'ya çok rahat girip çıkıyorlar, hiçbir takibe uğramıyorlar. Bunlar iyi de korunuyorlar. Şükrü hoca, Selim-Süleyman Çürükayalar var. Onlar Almanya'da çalışıyorlar. Süleyman, onlar da kadını kötü kullandılar. Kolay yaşam ve duygusallıklarını çok kötü kullandılar. Bunlar Gladio'nun PKK içindeki uzantılarıdır. Sıradan PKK'liler bile Almanya'da takibe uğrarken, avlanırken bunlara hiçbir takibat yapılmadı. Ama tabi bunlar hepsi de tasfiye oldular. Bu uzantıların hepsi tasfiye oldu, en son kalanları da Osman, Botan ve onlarla birlikte olanlar tasfiye oldular, çekip gittiler. Çıkan bir iki kişi daha var, bunlar önemli değil, bizi etkileyemez. Şimdi böyle uzantılar yok, kalanlar temizdir.

Özal, cesaretliydi. Kişisel cesareti vardı. Sorunu anlıyordu, biliyordu. Ama Ergenekon Özal'ı bertaraf etti. O dönem Amerika'nın Ergenekon'a desteği vardı fakat Amerika 2007'de desteğini o kesimden çekti. Erdoğan ve Gül, Ergenekon mazeretine dayanamazlar.

Türkiye'de demokratik siyaset kanalları için zemin var. Ben daha önce de belirtmiştim. Fransız Devrimi Avrupa'daki demokratikleşme için nasıl rol oynadıysa, Rus Devrimi de tarihte nasıl bir etki yarattıysa bugün de Türkiye'de öyle bir toplumsal zemin var. Türkiye büyüyecek. Türkiye'nin öneminden bahsedilmesinin nedeni de budur. Şu

an Türkiye'de laik kesim direniyor, bırakmak istemiyor. İslami kesim de tıkanmış, bir tıkanma yaşıyor. Her iki kesim de tıkanmış. Biz bu tıkanmadan demokrasiyi çıkarmak istiyoruz. Erdoğan'ın büyük halk desteği var. Türkiye'deki ekonomik bir kesim arkasında, Erdoğan bu kesimi temsil ediyor. TOBB da onu destekliyor, TÜSİAD'ın önemli bir kesimi laikçileri, bir kesimi de Erdoğan'ı destekliyor. Biz bu nedenle demokrasinin kazanmasını istiyoruz.

Belediyelerin büyüklüğüne göre meclisler kent konseyleri kurulmalıdır

Deniliyor ki Erdoğan laik hegemonyanın yerine İslami hegemonya kuracak. Biz böyle bir hegemonyayı kabul edemeyiz. Bizim istediğimiz demokrasinin kabulüdür. Ancak Türkiye böyle rahatlar. Her kesimin de demokrasiye ihtiyacı var. En az Kürtler kadar Türkmenlerin de Türkiye halkının da demokratikleşmeye ihtiyacı var. Türkiye'de muhafazakâr demokratları AKP'nin bir kesimi parlamentoda, parlamento dışında da Saadet ve diğer bazı kesimler temsil ediyor. Liberal demokrat kesimi de örgütlenmiş. Bunları da Taraf çevresi ve diğer bazı kesimler temsil ediyor. TÜSİAD var, TOBB var. Radikal demokratlar var. Demokratik sol var. Ayşe onlar çatı partisi çalışmalarında yer alıyor mu? Bu çalışmalar öyle yüzeysel, sıradan çalışmalar olarak görülmemelidir. Tarihi derinliğine sahip olan bu konular, öyle yüzeysel ele alınmamalıdır. Her gün çalışılmalı, ciddiyetle yaklaşılmalı.

Radikal demokratlar ve demokratik solun toplantılar yapmaları lazım, birlikte hareket etmeleri, birleşmeleri gerekir. Bu üç kesimi ben Demokratik Anayasacılar Bloğu olarak nitelendiriyorum. Bu üç kesim birlikte hareket ederlerse Türkiye'yi demokratikleştirebilirler. Demokratik Toplum Kongresi de sivil anayasa çalışmaları yapmalıdır.

Bana bağlı olduklarını söylüyorlar, bana bağlı olmak demek beni anlamaktır. Benim için 'Sayın' diyorsunuz, hakkınızda davalar açılıyor, bunun için ceza alıyorsunuz. Ama anlamıyorsunuz. Bir şey yapmıyorsunuz. Sayın demek bana saygı duymaktır, beni anlamaktır. O halde bunun gereğini de yerine getirmelisiniz, içeriğini doldurmalısınız. Böyle olmaz. Hemen, daha önce söylediğim gibi belediyelerin büyüklüğüne göre illerde üç yüz, ilçelerde iki yüz, beldelerde yüz kişilik meclisler, kent konseyleri olabilir, kurulmalıdır. Bu yasada da var, ben inceledim. Akademi kuruldu mu? Ben defalarca söyledim, kim engelliyor bunu? AKP'nin ekonomik gücü var, siyasal gücü var ama yine de üç yüz tane akademisi var. AKP açtığı akademiye Demokratik Siyaset Akademisi adını vermişse benden çalmış. Onlar benden yararlanıyor ama sizler benim fikirlerimden yararlanmıyorsunuz, beni anlamıyorsunuz. Ben bunların hesabını hepsinden sorarım. O milletvekilleri ne yapıyor? Belediye başkanları ne yapıyor? Kadın belediye başkanları ne yapıyor? Diyarbakır'da Akademilerin açılmasından bahsetmiştim. Devlet operasyon yapıyor, benim operasyonlarım daha büyük olur. Onlara iki ay daha müddet. Yapmazlarsa operasyon üstüne operasyon yaparım. Hepsinden de hesap sorarım. Yapamıyorlarsa el çeksinler, yapabilen bir iki kişi çıkabilir onlar gelsin yapsınlar. Yeri gelince benim adımı kullanıyorlar, benim sırtımdan geçiniyorlar, bir yerlere geliyorlar. Halkın sırtından siyaset yapıyorlar, buna izin vermem. Bölgede Kürtlerin bir tane spor takımı var mı? Bir tane futbol takımını idare edebiliyor musunuz? Bölgenin folklorunu önemli bir yere taşıyabiliyor musunuz? Bir tane atletizm başarınız, çalışmanız var mı? Bir ulusal futbol takımı isterim. Var mı?

Bir tane futbol takımını idare edemiyorsunuz. Kadınlardan oluşan bir folklor ekibi var mı, tiyatro grubu var mı? Bunlar demokratik faaliyetlerdir. Kürtlerin sporu, folkloru, tiyatrosu hepsi olacak. Bunu başarabiliyor musunuz? Siyaset ciddiyet gerektirir. Ben ciddi bir adamım. Ben bu görüşlerimi devlete aktarıyorum, devlet beni ciddiye alıyor. Siz neden almıyorsunuz? Ciddiye almıyorsanız yapamıyorsanız bırakırsınız. Doğan Erbaş'a burada neredeyse saldıracaktım. Şaklabanlık yapmasınlar dedim ona. Siyaseti bilmiyorsanız yapmayın dedim. Sizler için de söylüyorum. Ben, kimseye zorla benim avukatlığımı yapın demiyorum. Siz de ciddi olmak zorundasınız. Benim söylediklerimi onlara aktarmalısınız. Bundan sizi de sorumlu tutarım. Ben çocuk değilim. Devlet görüşmelere izin veriyor ama kimse beni yönlendiremez. Devlet de benim çocuk olmadığımı biliyor. Ben '99'da bir barış projesi sunmuştum, dört kesim adına dört istihbaratın da temsilcisi gelmişti. Burada benimle konuştular, tartıştık. Sonra devlet o zaman ciddiye almadı, örgüt tasfiye olacak, Öcalan da korkarak hareket etti zannettiler, korktu zannettiler. Ama şimdi biraz daha ciddiye aldıkları görülüyor. Siz de ciddiye alacaksınız.

Müzakereler mutlaka başlamalıdır

Kadın belediye başkanlarına ve duyarlı gençlere söyleyin, çok çalışsınlar. Kadın toplumda bir nesne konumundadır. Toplumda böyle algılanıyor. Kadın beş bin yıldır erkek için bir tecavüz nesnesidir. Genelev özel ev ayrımı fark etmez bu böyledir. Kadınlar daha çok çalışmalılar. Ben onları desteklemeye devam edeceğim. Kadınlar için yeni bir yaşam imkânı sunuyorum, çalışsınlar.

Çukurca'daki altı askerin mayınla öldürülmesi olayının bölgedeki iki general arasında yapılan telefon konuşmasında bu olayı kendilerinin yaptığına ilişkin ses kaydı yayınlanmışsa durum şimdi daha iyi anlaşılıyor.

Bu olay, benim daha önce söylediklerimi doğruluyor. O zaman Lice'deki olayı da kendileri yapmıştır. 1993'ten beri yapılan birçok şeyin, eylemin nedeni o halde daha iyi anlaşılıyor. Bunlar ortaya çıkıyor. Yapılan savaşın şekli değişiyor. Bunlar 93'ten beri bizim yürüttüğümüz ateşkes ve barış çabalarını sabotaja devam ediyorlar. Lice olayında da gerillaları oraya götürenlerin onlar olduğu anlaşılıyor.

Açıklayacağım yol haritasından sonra demokratik açılımlar, adımlar gelişmek zorundadır. Bazıları buna demokratik müzakere diyorlar, doğrudur. Müzakereler mutlaka başlamalıdır. Kürtlerle müzakereden korkmayınız, biz Cumhuriyetin değerlerine karşı değiliz ki. Cumhuriyetin bütünlüğünden demokratik çözümden yanayız. AKP demokratik çözümü geliştirmezse ABD soruna müdahil olur ve AKP o zaman biter. Cumhurbaş-

kanı Gül, "ya çözülecek ya çözülecek" diyor. Çiller de "ya bitecek ya bitecek" diyordu. Çiller bunu imha için söylüyordu. Cumhurbaşkanı Gül'ün öyle değil.

Kürtler toplumsal Lozan'a iyi hazırlanmalıdır

Ben umutluyum müzakereler gelişebilir, kesin gelişir demiyorum ama gelişme ihtimali var. Başbakan da Gül de bunun, çözümün önünü açmalıdır. Eğer müzakereler başlarsa örgüt beni dinler, karşı çıkan olmaz. Karşı çıkan olursa da bunların pasifleştirilmesi kolaydır. Gelişmezse ciddi bir savaş gelişir. O zaman ben çekileceğim, beni ölmüş bilin, kendi kararlarını kendileri versinler. Gerillaya da söylüyorum kendi savaşlarını kendileri yürütsünler. Herkese, gerillalara da söylüyorum iki ay sonra şiddetin yükselme ihtimali var. Hazırlar mı?

Ben gelişecek çözüm için toplumsal Lozan diyorum. 1920'lerdeki Lozan, ulusal Lozan'dır. Bu Lozan'la, Cumhuriyet kuruldu. Bu Cumhuriyet bugüne kadar demokratikleştirilmedi, şimdi demokratikleştirilmeye ihtiyacı var. Bu nedenle toplumsal Lozan diyorum. Bu toplumsal Lozan'la toplumun tüm kesimleri demokratikleştirilecek. Bugün bunun zemini de vardır. Ancak çok çalışılması gerekiyor. Bunun derinliğine iyi anlaşılması lazım. Kürtler Toplumsal Lozan'a iyi hazırlanmalıdır. Bu Toplumsal Lozan'la, Kürtler demokratikleşmenin öncülüğünü yapacak. Kürtler, toplu halde, toplum olarak bir savaşa hazırlanır gibi Toplumsal Lozan'a hazırlanmalıdır. İşte bunun için diyorum Demokratik Toplum Kongresi her gün sürekli toplanmalıdır, çalışmalıdır.

Kürt Konferansı da bir an önce yapılmalıdır. Yapılmazsa sorumlu tutarım. Daha önce açıkladım beş ilke dört pratik önerim Konferans'ta tartışılmalıdır. Amerika, 2007'de bazı kesimlerden desteğini çekti. Bu kesimin içinde Talabani ve Barzani de vardı. Amerika bazı konularda desteğini çekince bunlar da şaşkınlık içindeler ne yapacaklarını bilmiyorlar. Güçlerinin azalacağından korkuyorlar. Kürtler kendi ulusal birliklerini mutlaka kurmalıdır. Kürtlerin kendi Ulusal Halk Kongresi oluşturulmalıdır. Bunun için KONGRA-GEL ve KNK birleştirilmelidir demiştim. Güney'dekilerle beraber tüm Kürtler bu Ulusal Kongre'yi oluşturmalıdırlar. Bir de Güney'dekilerle beraber ulusal bir savunma birliği oluşturulabilir, oluşturulmalıdır. Bir de KCK benzeri bir yapılanma tüm Kürtler için kurulabilir, kurulmalıdır. Bu üç konuda Ulusal Kongre, Savunma ve KCK konusunda Kürtler ortak örgütlenmelerini gerçekleştirmelidir. Ortak stratejik planlamalar, hedefler oluşturmalıdırlar. Kürtler Ortadoğu'da geleceğini ancak böyle kurabilir, böyle garantiye alabilir. Bu görüşlerimi Talabani ve Barzani'ye de iletin. Onların da güvencesi budur.

Azınlıkların Kürdistan'da talepleri olmuş. Azınlıklar konusunda da şunu söyleyeyim. Ermeni ve Yahudilerin örgütlülükleri olabilir, olmalıdır da. Diyarbakır'da bir Süryani ve Ermeni Mahallesi olabilir, olmalıdır da. Urfa'da da Yahudiler için bir mahalle olabilir. O da olmalıdır. Ama öyle gizli kapitalist oyunlarla olmaz. Açık bir şekilde yer edinebilirler bir mahalleleri olabilir.

Dersim'in bir özgünlüğü var. Alevi Kurultayı da yapılıyor. Buna ilişkin de bir-iki şey söylemek istiyorum. Dersim'in kültürü Alevi kültürüdür. İşte beş bin yıllık tarihten bu yana gelen direniş kültürü var. Hurrilerden bu yana süregelen bir direniş kültürü var. Gerek Dersim'dekiler gerekse diasporadakiler Aleviliğin gerçek anlamda temsilciliğini yapabilmeli, bu konuda çalışma yapmalıdırlar. Bu çevrelerle görüşülebilir. Dersim'i tarihi şeyi içinde ele almak gerekir. Dersim için şunu öneriyorum. Dersim'e özgün, Dersim Demokratik Komüncülüğü geliştirilebilir. Dersim'in bir komün ihtiyacı var, iki yüz üç yüz kişiden oluşan şehir meclislerini oluşturabilirler. Alevi Kurultayından da bir şey çıkmaz. Alevilere bir şey vermezler. Bunları düzenleyen içi boş, liberal döküntülerdir.

Kürt Sorununda bir formülasyona da ihtiyaç var. Bunun belirtilmesi gerekir. Sadece tanımak değil, sonuçta bir sözleşme çıkmalı. Görüşmelerden, iki halk arasında bir sözleşme ortaya çıkacak. Bu eninde sonunda olacak. Herkes de buna sonunda razı olacak.

Önemli olan benim özgürlüğüm değil, halkların özgürlüğüdür. Ben sadece Kürtlerin özgürlüğü için mücadele etmiyorum, tüm halkların özgürlüğü için bu mücadeleyi verdik. Benim özgürlük anlayışım, halkların özgürlüğüdür.

Tüm halkların özgürlüğü için bu mücadeleyi verdik

Ben burada önemli oranda çözüm gücüne ulaştım. Türkiye'deki aydınların ne olduğunu biliyorum. Türkiye'nin aydınlarını yazarlarını iyi tanıyorum. Onların ideolojik bagajlarını biliyorum. Dört yüz yıllık kapitalist sistemi çözdüm. Marks'ı iyi açtım. Yanlış anlaşılmasın ben Marksizm'den ziyade Marks adına hareket edenleri eleştiriyorum. Sovyet ve Çin pratiği ortadadır. Gelinen aşamada ABD hegemonyasının yedeğine düşmüşler. Bu hale getirmişler ekonomiyi. İşte görüyorsunuz otomobil satışları şu anda durdu, Türkiye bir otomobil mezarlığına dönüştü. İnsanlar bir yandan kahve köşelerine sıkıştırılmış, işsiz güçsüz ve açlar ama bunlar ha bire otomobil üretiyor. İşte biz bu zihniyete karşı savaşıyoruz. İnsanlar adeta eşekleştirilmişler. Bu sistemin neyini savunuyorlar? ABD ve Avrupa diyorlar, onlar bu sistemin sorumlusudur. Ben kapitalist sistemi iyi tanıyorum, iyi çözümledim. Amerika, Rusya'yı bağlamaya çalışıyor. Kapitalist sistemle gel ortak olalım diyor. Bunun ne anlama geldiğini iyi biliyorum. Kapitalist sisteme neden hizmet ediyorsunuz? Size ne kazandırıyor? Alın size otomotiv sektörünü. Dünyanın her tarafını otomotiv yığınına çevirmişler. Eldeki otomobiller satılmadığı için birikmiş, buna çare bulacağız diyorlar. Toplumun ihtiyacı bu mu? Çare bulsan dahi bu çare, bu hizmet kimlere hizmettir. Bütün bu otomobil yığını toprağı mahvediyor, doğayı tahrip ediyor, bunu yapacağına bin dönümlük araziyi ek, organik tarım yap, hem herkes yararlanır, toplum aç kalmaz hem temiz gıda yersin, hem de toprak kurtulur, kirlenmez. Çin'i buraya yatırım yapmaya, otomotiv sanayi kurmaya davet ediyor. 60 milyar bilmem 600 milyon dolar yatırım yapmaya çağırıyor. Yatırım yapmaya davet etmenin bunun ne anlama geldiğini biliyor musun? Kapitalist sistem seni bir kez bağladı mı artık kur-

tulamıyorsun. Kaldı ki yılda beş on bin kişi trafik kazalarında hayatını kaybediyor, yüz bin kişi de sakat kalıyor.

Kapitalist sistem dünyayı sömürmeye devam ediyor

Kapitalist sistemle halka ne verebilirsin? Halkın hangi sorununu halledebilirsin? Açlık, işsizlik sorununu nasıl halledeceksin. Kapitalist sistemde kâğıttan, kupondan günde bilmem elli milyar bilmem ne kadar para kazanıyorlar. Kapitalist sistem böyledir, sistemi böyle ayakta tutuyorlar. Kapitalist sistemde sadece savaşlarda 350 milyon insan hayatını kaybetti. Diğerleri, kültürel soykırım da var. Şimdi Ortadoğu'ya bakın, Afganistan-Pakistan'ın durumuna bakın. Şimdi de Sincan'da da ölümler oluyor. Son dört yüz yıldır kapitalist sistem dünyayı sömürüyor, bilimi de kendi çıkarları, iktidarları için kullanıyor. Peki sen kapitalist sistemden ne fayda umuyorsun, nasıl bir kurtuluş bekliyorsun? Batı'ya bu kadar neden bağlılık ihtiyacı duyuyorsun? Kapitalist sistem son dört yüz yıldır dünyanın tüm değerlerini Batı'ya taşıyarak dünyayı sömürdü, sömürmeye de devam ediyor. Ben kapitalist sistemi de diğer sistemleri de çözme gücüne ulaştım. Wallerstein'ı, Hobsbawm'ı okudum. Eleştirel yaklaşımları var ama yetersiz. Wallerstein, "biz Batı'nın değerleriyle büyüdük, bu sistemin Batı'nın akademik dünyasından şerbetlendik" diyor. Yani biz baştan itibaren tek taraflı düşündük diyor, çok doğru. Bu nedenle diyorum ki, biz bu kapitalist sisteme bu kadar bağımlı olmak zorunda değiliz. Ben kapitalist sistemi de kapitalist sisteme nasıl muhalefet edilir de çok iyi biliyorum. Anti-kapitalistliğin de nasıl örüleceğini de çok iyi biliyorum. Toplum nasıl savunulur, nasıl kurulur, geliştirilir, çok iyi çözümledim. Bu sisteme bu kadar bağlı olmak çözüm getirmez aksine daha çok sorunu ağırlaştırır. Bunun için tamamen olmasa da kapitalizmi sınırlandırabiliriz. Bunun kime ne zararı var, kim bundan kaybeder? Herkes bundan kazanır.

Mahir Kaynak'a söylemek gerekiyor; Küreselleşme de ulusalcılık da aynı merkez tarafından kontrol ediliyor, üretiliyor. Bunlar birbirinden bağımsız değil. Bir küreselcilik gelişiyor bir korumacılık gelişiyor. Böyle devam edip gidiyor. Mahir kaynak beni anlıyor mu? Benim önemli bir alternatif ortaya koyduğumu, Ortadoğu'yu iyi çözümlediğimi, yeni bir çözümleme yaptığımı biliyor mu? Benim kitabım ona verilebilinir. Beni liberal demokrat olarak tanımlıyorlar, hayır ben liberal demokrat da değilim, radikal demokratım. Demokratlığım Avrupa'daki gibi de değil.

Şartlarımın düzeltilmesi konusunda F Tipi ve ev hapsinden bahsediliyor. Tabii ki F tipi çözüm olmaz, bunda netiz.

Güneylilere ilişkin bir tezgâh vardı. Fakat tutmadı. Güneylileri kazanıp onlarla birlikte bizi bitireceklerini düşünüyorlardı. Hücre cezalarını da bu nedenle sık sık verdiler. İşte bizi burada susturacak, Güneydekilerle beraber olup PKK'yi tasfiye etmeyi planlıyorlardı ama tutmadı.

Ta eskiden beri bu plan vardı. Bu planın arkasında İngiltere ve diğer güçler vardı. Kuzey modeli (Kuzey Irak, Güney Kürdistan) planlarını hayata geçirmek istiyorlardı. Ben onların bu Kuzey modelini anladığım için buna karşı durdum. Kürtleri Ermeniler gibi, Kürdistan'ı da Ermenistan gibi yapmayı planlıyorlardı. Biliyorsunuz ittihatçılar Ermenileri önce tehcir ettiler, sürdüler, bu bir Alman planıydı. Sonra da büyük güçler küçük bir Ermenistan kurdurup bütün Ermenileri oraya hapsettiler. Türkiye'yle de düşman hale getirdiler Ermenistan'ı. Kürtlere de aynısını Kuzey modeliyle bunu planlamışlardı. Ta 1945'ten beri KDP'nin kuruluşundan beri -hatta öncesine de dayanır- Kürtleri Barzani etrafında birleştirmeyi planladılar, daha sonra da Güney'de küçük bir ulus-devletçik kurdurup bütün Kürtleri de oraya bağımlı hale getireceklerdi. Bu ulus-devletçiği de bütün komşu devletlerle düşman hale getirtip istediğinde savaştıracaklardı. Kerkük gibi. Kerkük şimdi kaynayan bir kazan gibidir. Kürtlerin durumu bugünkü Afganistan-Pakistan'ın durumuna düşecekti. Bundan kazanan da kendileri olacaktı. Ben bunu anladığım için buna karşı durdum, kabul etmedim. Kıbrıs meselesi nedir biliyor musunuz? İngiltere'nin orada bir üs'ü var, bu üs tehlikeye girdiğinde, bu üs'ü kaybetmemek için 60 yıldır orada iki toplumu çatıştırıyor. Bu çatışma olmazsa İngiltere üs'ünü kaybedecek. Ama çatışma olduğu sürece bu üs'ü yaşatmaya devam edecek, tek amaçları bu.

Ağustos'un ortalarına kadar hazırlığımı bitiririm herhalde. O tarihten itibaren demokratik müzakereler başlamak zorundadır. Hükümet adım atmazsa, demokratik müzakereye gelmezse, engel çıkarırsa, ben Hükümeti işbirlikçilik yapmakla itham edeceğim. 15 Ağustos'un anlamını da gözeterek açıklama yapacağım. PKK'nin aldığı çatışmasızlık kararı da tahminim 1 Eylül'e kadar devam eder herhalde, sonrası ne olacak? Müzakereler bu nedenle başlamak zorunda. Ben liderlik delisi değilim ama başka da bunu anlayan, yapabilecek kimse yok. Eğer hükümet müzakereye gelmezse, demokratik çözüm için gerekli adımları atmazsa ben Hükümeti, artık o tarihten itibaren deşifre edeceğim, politikalarını eleştireceğim. Demokratik çözümün önünü açmaz, bu süreci geliştirmezse Hükümeti, savaş rejiminin sürdürücüsü ilan edeceğim. O zaman bu sorunun çözümünü istemeyen sen, savaş rejimini sürdürmek isteyen sen, bin askerin polisin ölümünden sorumlu olan sen, yedi yıldır çözümü askere havale eden sen, bütün bunları yapan, isteyen sensin diyeceğim. Ben demokratik çözüm için Gül'e, Erdoğan'a birçok yere mektup yazmıştım. Hepsinin benim çözüm önerilerimden de haberi var.

Teorisi olmayanın çözüm gücü de olmaz

Bütün Kürtlere de diyeceğim ki kendi başınızın çaresine bakın, ben çekileceğim, benim burada yapabileceğim bir şey yok diyeceğim. Kendi kararlarınızı kendiniz verin diyeceğim. Beni de adeta ölü bilin diyeceğim. Kaldı ki Kürtler için savaş öyle eskisi gibi olmayacak. Türkiye çözümü istemediği için PKK bir yandan ABD İsrail, bir yandan İran ile ilişki geliştirecek. İran öyle göründüğü gibi karşı cephede yer almaz. PKK'nin bitmesini istemez. Bu son olaylardan sonra bazı politikalarını değiştirecek. Bir yandan Suriye ile ilişkiler geliştirilecek. Çünkü PKK'nin bitmesini istemeyen güçler de var. Yani PKK'ye her zaman destek veren güçler var, çıkacaktır da. A PKK'si gider B PKK'si gelir. B

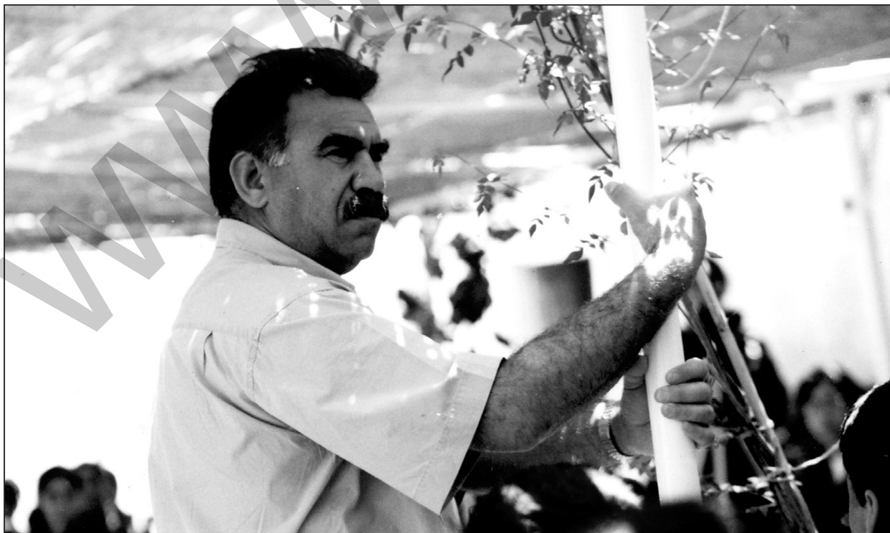
PKK'si gider C PKK'si gelir. Biz 84'te silahlı mücadeleye başladığımızda 300 kişiydik ve 25 yıldır mücadele devam ediyor. O zaman tecrübemiz de yoktu, imkânlarımız da yoktu, hiçbir yerden destek yoktu. Şimdi ise en az beş on bin silahlı gerilla var. PKK'de her türlü kadro var; yaşlı kadrosu var, orta yaşlı kadrosu var, genç kadrosu var, tecrübeleri çok. Toplum içindeki gücü biliniyor, her türlü tecrübeleri var, dünyanın her tarafında örgütlenmiş birimleri var.

Sadece PKK de değil KDP'si de, Güneyli güçler de savaşır. Güney'de yüz bin kişilik bir ordu var, PKK'yi de içlerine alır ve savaş tırmanırsa o zaman ey Türk devleti, haydi beş yüz bin orduyu gönder savaş. Bugüne kadar dört yüz milyar gitti dört yüz milyar dolar daha gidecek. Ve ondan sonra da ne Türkiye kalır ne hükümet kalır ne ekonomi, hepsi dağılır. Belki PKK zafer kazanmaz ama savaşı yıllarca devam ettirecek güçleri var. Ben gerçekten de PKK'nin durumunu bilmiyorum, güçlerini bilmiyorum, haber alamıyorum. KDP'nin durumunu bilmiyorum, güçlerini bilmiyorum. Bütün bunları bilmeden söylüyorum. Ama bu savaş 30 yıldır devam ediyor, çözüm gelişmezse devam da edecek. Türkiye'ye, Hükümete diyorlar ki "biraz daha PKK'nin üzerine gidin bitecek çözülecek". Hayır, yalan. 30 yıldır Türkiye'yi böyle kandırıyorlar; 30 yıldır bitmedi ve geldiği nokta da ortada. Türkiye, bir taraftan İran, Suriye'nin desteğini alarak, Güneylilerin desteğini alarak, sonra da üzerlerine gidip bitireceğiz diyorlar. Hayır, kendinizi kandırıyorsunuz. Biz her açıdan askeri, kültürel, sosyal, siyasal dört taraftan Kürtleri kuşatacağız diyorlar. E ne olacak! Kürtler de dört koldan askeri, siyasal, sosyal, kültürel tedbirlerini alacak ve ondan sonra dört başı mamur bir safha açılacak. Tekrar uyarıyorum, bunlardan vazgeçin. Benim bu görüşlerimi Talabani ve Barzani'ye, Güney'deki diğer şahıs ve kurumlara da iletmek gerekiyor.

Sümerlerden bu yana tarihin seyrini iyi çözümledim, biliyorum. Tarihin nereye doğru evirildiğini de biliyorum. Tüm sistemleri çözümledim ve bu sistemlerin nereye doğru evirildiğini, değiştiğini görüyorum. Kürtlerin önü açıktır. Türkiye'de, Ortadoğu'da demokrasi gelişecek. Bu kesin böyledir. Fransız devrimi burjuvazi için ne ifade ediyorsa, Ekim Devrimi işçi sınıfı için ne ifade ediyorsa Ortadoğu'nun demokratikleşmesi için de Kürtler böyle tarihi bir role ve motor güce sahiptir. Çok şey değişecek. Her şey değişecek.

Osman ve Botan alçakça bir yaşam yoluna girdiler

Bazılarının çözüm gelişecek sözlerinin dayanağı tarihin gidişatının doğal bir sonucu olduğu açıktır. Ben bütün bunlar için Akademi kurulsun diyorum. Teorisi olmayanın çözüm gücü de olmaz. Beyni olmayanın gövdesi olmaz, beyin olmadan olur mu? Beni anlamak istiyorlarsa, takip etmek istiyorlarsa ciddi olmak zorundadırlar. Hem yapmayacaksınız, ciddi olmayacaksınız hem de benim adıma dayanarak politika yapacaksınız bana da selam göndereceksiniz! Bundan vazgeçilmeli.

Bu sorun 2002'de çözülmeliydi hatta aslında Özal döneminde çözülmeliydi. Özal dönemini biliyorsunuz, kontra faaliyeti nedeniyle hayatını kaybetti. Sonra yine çözülecekti, bir MGK toplantısında bir General, Çiller için "bu kahpe her şeyi mahvetti", bu benim terimim değil, bunu ben söylemiyorum. Hatta eski deniz kuvvetleri komutanı Güven Erkaya, toplantıda ilk kez benim için "Sayın Öcalan" diyor. Bize gelen haberler böyleydi, doğru mu, kullanmış mı bilemiyorum. Daha sonra Çiller onlar savaşı devreye soktular, savaşı tırmandırdılar, her şey değişti, sene 1997-98, bana da komplo kurdular.

Osman ve Botan olayı, örgütün tarihinin en büyük kopuşuydu. Yanlarına kadın alarak hayvanca, alçakça bir yaşam yoluna girdiler. Bu politika "iki köpeği bir çuvala sokma" politikasıdır. İki iti aynı çuvala koyduk, çuvalın ağzını bağladık, birbirlerini boğacaklar, diyorlardı. Tavşana kaç tazıya tut politikasıdır. Yine kazanda kaynatma kavramını kullanıyorlardı. Ama ben bu oyunların hiç birine gelmedim. Bunların karşısında durdum. 2000'nin başında burada sorguya katılan yetkililer gelmişti. Bazıları komutandı, yetkili olarak konuştu. Bana; "siz güçlerinizi sınır dışına çektiniz, tek taraflı adım attınız, bundan sonra da tek taraflı adım atacaksınız. Ancak ordu, devlet sizi dikkate almaz." diyordu. Ben, devletin politikasını sordum. Onlar da "devlet bu düşük yoğunluklu savaşla sizi dikkate almaz, savaşı tırmandırın, daha ciddi bir savaş verin o zaman dikkate alınırsınız, sizi dikkate almak zorunda kalırlar" diyordu. Kelimesi kelimesine böyle değildi ama öz itibariyle böyle söylemek istiyorlardı. Yani savaşı orta yoğunluktaki bir düzeye çekmemiz halinde devletin bizi dikkate almak zorunda kalacağını belirtiyordu. Tabii ben savaşı tırmandırmadım. Bunu çekindiğim ya da korktuğum için de böyle yapmadım, samimiydim, sorunun böyle çözüleceğine inanıyordum. Yine Ecevit döneminde çözüm gelişecekti ama MHP'yi öne kışkırttılar, idam, asma vb tartışmalar oldu, çözüm gelişmedi. 2002'den beridir çözüm gelişmedi. Laik ulusalcı-

lık yerine İslami ulusalcılık ikame edilirse hiçbir şey değişmez. İslami ulusalcılık ile laik ulusalcılık ikisi de aynı şeydir. İkisi de aynı kumaş tezgâhından dokunmuşlardır. Ahmedinejad'ın ulusalcılığıyla Netanyahu'nun ulusalcılığı arasında hiçbir fark yok, ikisi de aynıdır. BAAS ulusçuluğuyla CHP ulusçuluğu arasında hiçbir fark yok

AKP'den ayrılan Abdüllatif Şener diyor ki; "biz yedi yıl boyunca hiçbir şey yapmadık. Bir kez bile Hükümet olarak Kürt sorununu konuşmadık, gündeme getirmedik". Bu, Şener'in bir cümlesidir. Neden biliyor musunuz? AKP tenezzül etmedi. Sorunu görmezlikten geldi. Yedi yılda bin asker-polis öldürüldü, bunların önüne geçilebilinirdi, bu ölümler olmayabilirdi. AKP de diğer hükümetler gibi sorunu askere havale etti. Zannettiler ki, asker PKK'-nin üzerine giderse kendileri de biraz ekonomik tedbirler alırsa bu iş biter. Ama gördüğünüz gibi bitmedi. Asker ne istediyse AKP verdi; çocuk yargılama kanunu istedi AKP çıkardı. Anti terörist kanun yapmasını istedi AKP çıkardı. Diğer kanunları talep etti, asker ne talep ettiyse AKP-hükümeti yerine getirdi ama sorun çözülmedi.

Yol haritasında Misak-ı Milliyi ele alacağım

Türk halkına çağrıda bulunuyorum: Çözümsüzlük politikalarını desteklemeyin. Çözümsüzlük politikalarını yürüten kesimlere karşı demokratik duruşunuzu sergileyin.

Bölgedeki operasyonların daha çok yerel olduğunu düşünüyorum. Hakkari'deki komutanların o geçen konuşmalarından da bu yeterince anlaşılıyor. Böyle yerel inisiyatifler gelişebilir. Oradaki komutanlar kendi inisiyatifini kullanıyor. Ahmedinejad, İran'daki bu son olaylardan sonra kendi Kürt politikasını gözden geçirecektir. Bu yönlü çalışmalar yapılır.

Türkiye'deki yaklaşık beş-altı bin akademisyenin yüzde sekseninin ulusalcı ve milliyetçi olduğu görüşü doğrudur. Yüz elli yıldır böyle yaşamaya alışmışlar. Böyle bir zihniyet var, kendiliğinden alışılagelmiş bir faşist zihniyettir. Ama bu aşılacak ve aşılmak zorunda. Bu kesimler örgütlü değillerdir ama zihniyetleri bu. Ancak zaman zaman bunlar örgütlendirilerek çeşitli amaçlar için kullanılmışlardır.

Erdal Şafak Türkiye için en iyi yönetimin federatif yönetim veya eyalet rejimi olduğunu bu paralelde Türkiye için uygun olan çözüm biçiminin Bask modeli değil de İskoç modeli olduğunu, yeni yasama yılında DTP'nin de temsil edildiği bir çözüm komisyonunun kurulması gerektiğini ve çözüm için Türkiye'de-Ankara'da bir Kürt Konferansının yapılması gerektiğini dile getirmiş. Bu akıllı adamdır, yakından takip ediyorum. Erdal Şafak bu görüşlerini Hükümet'e iletmiş mi? Ayrıca silahsızlanma değil de, çatışmasızlık konumuna geçmesine katkı sunması amacıyla PKK yönetim kademesinin verilecek güvenceye bağlı olarak Avrupa'ya gitmeyi göze almalarını yazmış herhalde.

CHP İstanbul İl Başkanı Gürsel Tekin çözümün Öcalansız olamayacağını, çözümün aynı zamanda CHP dışında gelişemeyeceğini, CHP'nin bu konuda 1991'li yıllarda hazırlamış olduğu Kürt Raporuna benzer bir raporun hazırlık çalışması olduğunu belirtiyormuş.

Gürsel Tekin ile tekrar görüşülebilir. Söyleyeceklerim kendisine ilişkin değildir, genel olarak CHP'ye ilişkindir. Baykal ve CHP bozgunculuk yapıyor. CHP, son üç yıldır AKP'ye alternatif olabilirdi ancak nedense olamadı. Baykal-CHP iktidar olmak istemiyor. CHP'nin mantığı, "kontrolümde olsun, iktidar olmasam da olur" Adeta böyle arkadan gizlice yönetme çabasındadır, gizli iktidarını koruma derdindedir. Ergenekon ve ordu arasında gidip geliyor, darbecilerle işbirliği yapıyor. Bu zihniyet 1880'lerden bu yana 130 yıldır devam etmektedir. Bu ittihatçı zihniyetidir, komitacı, darbeci bir zihniyettir. Bu ta Abdülhamit'e kadar gidiyor. Bunlar önce Abdülhamit sonra Abdülaziz'i hatta Mustafa Kemal'i de bu şekilde kuşatmaya almışlardır. Abdülhamit nasıl kuşatıldıysa Mustafa Kemal de öyle kuşatıldı. Yine bu anlayış Menderes, Demirel, Özal, Erbakan, Ecevit'i de kuşattı. Menderes'i ipe götürdüler, Özal'ı da götürdüler. Uzunca bir müddet Demirel'i kullandılar, gidip gelmeleri oldu, Demirel Türkiye'nin Cossiga'sıdır. Bir müddet Erbakan'ı kullandılar, işleri bitince alıp kenara attılar. Ecevit, biraz daha dürüsttü ancak onu da kullandılar.

Derya Sazak bir yorumunda 2007 genel seçimlerinde CHP adaylarının Ergenekon tarafından belirlendiğini, Baykal'ın da bunları aşmakta zorlandığını yazmış. Doğrudur, ben de söylüyorum. Hatta uzun süredir söylüyorum, bunları aşamıyor. CHP tavrı nedeniyle şu anda Ergenekon savcılarının değiştirilmesi tartışılıyor.

Ali Bulaç Türkiye'de beş ana sorunun olduğunu, bu ana sorunlardan birincisinin Kürt sorunu olduğunu Türkiye'de büyük bir muhafazakâr orta kesimin bulunduğunu, bunların değişim istemesinin Kürt sorunun çözümünü kolaylaştıracağını, çözüm düşünülürken bu kesimin kanaat önderlerinin, bunların hassasiyetlerinin dikkate alınması gerektiğini, bu kesimin Türkiye'de geniş bir çevreyi temsil ettiğini, bunun da toplumsal mutabakat anlamına geleceğini, ancak çözüm için federasyon gibi düşüncelerin uygun düşmeyeceğini ve toplumu kutuplaştıracağını belirtmiş.

Çatı Partisi salt Kürt sorununu çözme partisi değildir

Levent Tüzel ayrılmalarının nedenini Çatı Partisinin salt Kürt sorununu çözme partisi haline dönüştüğünü, bunun da dar ve eksik bir yaklaşım olduğunu belirtiyor. Olur mu, bu böyle değil. Yeterince aktarılmıyor mu ya da kendisi mi anlamıyor. Ayşe de gelmişti, konuşmuş, tartışmıştık, gerekirse yine gelir. Söylediklerim yeterince anlaşılmıyor mu, aktarılmıyor mu? Daha önce Doğanlara, Aysellere de söyledim. Burada söylediklerimin doğru aktarılması gerekiyor. Vekillerim beni temsil ediyor o halde doğru temsil etmelidirler. Çatı Partisi salt Kürt sorununu çözme partisi değildir. Genel anlamıyla Türkiye'nin demokratikleşme hareketidir. Türkiye'nin birçok sorununu çözme hedefi olan bir projedir. Türkiye'nin en önemli sorunu demokratikleşme sorunudur. Anlamıyor da olabilirler. Ufuk Uras onlar var. Tembel midirler. Hayır, sadece tembel olmakla da izah edilemez. Bunlar yirmi otuz yıldır siyaset yapıyorlar. Akademis-

yen, profesör unvanları var. Bunlar bildikleri halde yapmıyorlarsa belki doğru değil ama bunları art niyetli olarak değerlendireceğim. Gidilip bunlarla EMEP'le tekrar görüşülüp anlatılabilir. Bunların zaten ismi Emek Partisi'dir. Ufuk Uras onlarla da görüşülsün. Bu siyaset bilimci vardı, üniversite hocası, seçimlere de katılmıştı. Buna Baskın Oran da dahildir, gidilip görüşülebilir.

Çatı Partisi, ismini Demokrasi İçin Birlik Hareketi olarak değiştirmiş galiba. Olabilir, isim önemli değil. Türkiye'de sol, sosyalist ve emek cephesinde ciddi anlamda bir boşluk var. Sendikalar basit bir ücret sorununu dahi çözemeyen bir konumdadırlar. Kürt ve DTP tarafında ise nispeten bizim doldurduğumuz bir öz var, iki üç milyon oy alıyorlar. Belli etkileri var, sınırlı bir başarı söz konusudur. Esasen sol, sosyalist kesimin Türkiye'nin demokratikleşmesinde öncü olması gerekiyor. Boşluk devam ediyor. Halen bunu dolduran bir kesim yok. Bizim bunlara hükmetmemiz mümkün değil, kaldı ki DTP'ye dahi hükmetmiyoruz. Şunu yap, bunu yap demiyoruz, bu doğru da değil, önerilerde bulunuyorum.

Yaratmaya çalıştığım beyni ve iradesiyle yürüyebilen özgür insandır

DTP'nin içini nispeten biz doldurduk. Ama onlar da çalışmıyorlar, adeta avare avare dolaşıyorlar. Yöneticilik demek koltuğa kurulmak değildir. Partiyi büyütmeyeceksin, kadro kazandırmayacaksın, bir Akademiyi dahi kuramayacaksın, geliştiremeyeceksin, demokratik belediyecilik anlayışını geliştiremeyeceksin, doğru düzgün bir örgütlenme yapmayacaksın, böyle olmaz. Ben araştırdım, seçimlerde bizim Halfeti'ye bir kadro bile göndermemişler, hazır oyları dahi toplayamayacaksın.

Diyarbakır'da, Dersim'de kültür evleri açılmalı. Dersim'de demokratik belediyecilik önemli. Demokratik belediyecilik anlayışı gelişmelidir. Alevilik diyorlar, Aleviliğin ne olduğunu, kökenini bilmiyorlar. Aleviliği doğru düzgün tartışan iki Alevi aydını görmedim. Dersim'e iki tane kadro gönderemeyeceksin, böyle yöneticilik mi olur? Ben bu DTP'yi anlayabilmiş değilim. Elli kez söyledim, halen bir akademi, kent meclislerini kurabilmiş değiller, örgütlenmeyi bilmiyorlar, bunlar ne yapıyorlar, anlamıyorum. AKP yüze yakın akademi kurdu. AKP, beni anlayıp, benim söylediklerimi alıp pratikleştirmeye çalışıyor ama aynı çaba DTP'de yok. Kürt kişiliği öyledir. Bir kadın için kırk takla atar, sokaktaki adi bir kavgada adam öldürür, birbirinin gözünü oyar ama böyle hayati anlamı büyük meselelerde kılını kıpırdatmaz. Biliyorum gençsiniz, solcusunuz, niye kendi içinizden bir iki lider çıkaramıyorsunuz, çıkarın. Bana önderlik falan diyorlar, ama ben önderlik için, bir önderin yapabileceği her şeyi yaptım. Binlerce konferansım var, kitaplarım var, eserlerim var. Bunlar her şeyi yeterince açıklıyor. Bunları alıp okusunlar, uygulasınlar.

Galiba DTP açıklayacağım yol haritasının altına şimdiden imza attıklarını belirtmiş. Benimle ilişki kulluk ilişkisi değildir. Benim yaratmaya çalıştığım, beyni ve iradesiyle yürüyebilen özgür insandır. Daha ortaya konulmayan bir yol haritasının altına nasıl imza atılabilir? Benimle olan ilişki böyle olmamalı, bunu kabul etmiyorum. Benim adımı anıyorlar, selamlarını gönderiyorlar. Böyle ilişki olmaz, neden kendileri bir şey yapmıyorlar, üretmiyorlar, her şeyi benden bekliyorlar, adımı kullanıyorlar, bu ahlaki de değildir. Ben ebediyete kadar kalacak, yaşayacak değilim. Daha önce üç kez söyledim, tekrar söylüyorum. Beni yok bilsinler, ölmüş bilsinler.

Haluk Gerger, çözüm için Kürtlerin stratejik bir minimumu olması gerektiğini, bu minimumun devletin maksimumunu aşabileceğini dile getirmiş. Minimumdan kastı nedir? Yaşar Kemal'in akil adamlığı kabul etmiş mi?

Ben de açıklayacağım yol haritasında akil adamlara değineceğim, aydınlara da rol vereceğim. Aydınlarla görüşmelere devam edilebilir. Türkiye'deki radikal demokratlara sesleniyorum. Görev ve sorumluluk alsınlar. Türkiye'de üç çeşit demokrat var. Liberal, Muhafazakâr ve Radikal demokratlar. Ben radikal demokratım. Çözümün öncülüğünü radikal demokratlar yapacaktır. Haluklara ve onun gibilere gidilip sorumluluk almaları belirtilebilir. Bir de benden Türk devleti ve halkının hasta ve deli olduğunu, PKK'nin onun ruh doktoru olduğumu, bu yönüyle toplumu iyileştirme gibi bir görevimin olduğunu belirmiş. Bunu benden nasıl isterler? Bu insafsızlıktır, vicdansızlıktır. On yıldır dünyanın en ağır tecrit koşullarında tutuluyorum, ben burada kendimi iyileştiremiyorum, toplumu iyileştirecekmişim, toplumu nasıl iyileştireyim? Onların düzenleri, unvanları var, güzel güzel evlerde oturuyorlar, imkânları var. Onların yapması gerekiyor, onlar yapamıyorsa ben bu koşullarda nasıl yapayım?

Misak-ı Milli Kürt-Türk birlikteliğini ifade ediyor

Tarihi günler yaşıyoruz, tarihi bir süreçten geçiyoruz. Bir-bir buçuk ay sonra süreç değişebilir. Ben yol haritasını Ağustos'un 15'ine kadar yetiştireceğim. Herkes benden bir şeyler bekliyor, rol almamı istiyor. Bunun için ben de diyorum ki önüm açılsın, gelsinler müzakere edelim, bir komisyonum olur. Vicdan Hareketi Komisyonu. Halkın önünde tartışalım, söyleyeyim, dinleyin, bunda ne sakınca var, kim ne kaybeder? Bir komisyon oluşturulur, gelip görüşürüz, ne sakıncası var?

Yol haritasında Misak-ı Milli'yi ele alacağım. Ben Misak-ı Milliciyim. Yanlış anlaşılmasın bunu derken kendimi Mustafa Kemal'in yerine koymuyorum. Misakı Milli'nin içerisinde şu anki bilinen Türkiye sınırları değil, işte Musul-Kerkük ve Suriye deki Kürtler de dahildir. Misak-ı Milli, o dönem Meclisinin aldığı bir karardır. Misak-ı Milli, milli ant demektir. Misak-ı Milli derken sınırların kalkmasından, değişmesinden söz etmiyorum. Günümüz şartlarında zaten sınırların kalkmasına gerek yok. Misak-ı Milli Kürt-Türk birlikteliğini ifade ediyor. Kurtuluş savaşı Türkler ve Kürtlerin ortak savaşıdır. Adıyaman Cezaevi'nden Cemal Çakır'ın gönderdiği mektupta, 10 Şubat 1922 tarihinde Meclis'in gizli oturumlu 18 maddelik bir kararı var. Bu karar 64 ret oyuna karşılık 373 kabul oyuyla kabul edilmiş bir yasadır. Dikkat edilirse 64'e 373! Bu, Meclis arşivlerinde mevcuttur, devlet yetkilileri bunu biliyorlar. Bu kararla Kürdistan'a başta özerklik

olmak üzere birçok hak tanınmış. Benim bu tarihli oturumdaki karardan haberim yoktu, bilmiyordum. Mektup yazan arkadaşa teşekkür ediyorum. Yine 1921 Anayasası var. Bu ülkenin ve Cumhuriyetin kuruluş aşamasında hazırlanan bir anayasadır. İşte yol haritasında biz bunun güncelleştirilmiş halini talep edeceğiz, bunun uygulanmasını isteyeceğiz. Diyeceğiz ki bu kararı sizin meclisiniz aldı, bunu uygulayın. Bu mektubu onlara da göndereceğim. Gül ve Erdoğan'a daha önce defalarca mektup yazdım. Yedi yıldır sabrediyorum. Önemli açıklamalar yapıyorlar, hadi buyrun yapın. Çözeceğiz diyorsunuz niye çözmüyorsunuz? Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık, Meclis Başkanlığı siz de olacak, devletin en önemli üç yetkilisi sizden olacak, yine de siz çözmeyeceksiniz, o zaman bu bir oyalamadır. Anayasa yapacağız, hazırlayacağız diyorsunuz, yapmıyorsunuz. Yapsanıza demokratik anayasayı, çıkarsanıza. Mesele demokratik bir anayasa ile çözülebilir, niye yapmıyorsunuz? Erdoğan bu süreci yürütemiyor. Kürt sorunun çözümünde bir ekonomi diyorlar, bir siyaset diyorlar. Olmadı, ekonomiyi başa alalım diyorlar. Bunların siyaset biliminden de haberi yok, siyasi sorun çözülmeden, diğer sorunlar çözülemez. Öyle CHP, Baykal ve Bahçeli ile ağız dalaşına girmekle sorunlar çözülemez. Urumçi-Türkistan sorununda dahi bir şey yapamadılar, sözleri geçmiyor. Halkları yöneten kişilerin büyük sorumlulukla hareket etmeleri gerekir. Devlet adamlığı bunu gerektirir. Başörtüsünü açalım mı kapatalım mı, askeri sivil mahkemede yargılayalım yargılamayalımla olmaz. Hepsi demokratik anayasa ile çözülür. Derhal demokratik anayasa platformu oluşturulmalı, tartışılmalı, demokratik bir anayasa hazırlanmalı, meclis kendisi kurucu meclis olmalı, bu olamıyorsa yüz elli kişilik kurucu meclis oluşturulmalı. İşte Bask diyorsunuz, İspanya diyorsunuz; İspanyollar Franco rejimini demokratik bir anayasa ile aştılar. Batı'yı eleştiriyoruz ama onların aydınları vardı, entelektüel düzeyleri yüksekti. Bunu başardılar. Başbakan bu örneği alsın, okusun, öğrensin. Yine Fransa'da De Goulle örneği var, Fransa şu anda Beşinci Cumhuriyeti kuruyor.

Halen de ABD ve İngiltere benim sırtımdan siyaset yapmaya devam ediyor, Barzani, Talabani dışında bize karşı bunlardan daha tehlikeli ve etkili liderler çıkarabilirler, komplo devam ediyor. Bu beni çok rahatsız ediyor. Bu sorumluluğu tek başıma üstlenmek istemiyorum. Kendime kızıyorum, öfkeleniyorum. Tam 11 yıldır sabrediyorum. Bu süreci neden bu kadar uzattık diye düşünüyorum. Çünkü bu çözüm getirmiyor, kaybettiriyor. İkinci 15 Ağustos atılımını gerçekleştiremedik. Bunda benim de sorumluluğum var. Zaten haftada bir saat sizinle görüşüyorum. Bu durumda ne kadar yeterli olabilirim. İçinde bulunduğum koşullarda pratik önderlik yapmamı hiç kimse beklemesin.

Barış olacaksa adam gibi barış savaş olacaksa adam gibi bir savaş olmalı

İlk yakalandığım, buraya getirildiğim dönemde yetkililere "sorunu çözebiliriz, gerekirse dağdan da indirebiliriz" dediğimde, bana "siz bilirsiniz" dediler. Yine buraya ilk geldiğimde soruşturma sırasında askeri bir yetkili; "savaş olacaksa da adam gibi savaşmalısınız, öyle oraya buraya canlı bomba göndermekle olmaz" demişti. Biraz da haklıydı. Barış olacaksa adam gibi barış, savaş olacaksa adam gibi bir savaş olmalı. İşte geçmişte aklımın hayalimin almadığı olaylar oldu. Bir korucu yüzünden ailesini tasfiye etme gibi olaylar yaşandı. Bu benim yöntemim değil, hayat felsefemde de böyle bir şeye yer yoktur. Şimdi de onların yaptıklarını korucular yapıyor. Bilge köyü dahil birçok yerde yaptılar, yapıyorlar. Daha önce sıkça bahsetmiştim, Dörtlü Çete var. Tekrar değinmek istemiyorum. Bundan sonra ne olacak bilmiyorum. Bir-bir buçuk ay sonra süreç farklı bir yöne evirilebilir. Sonbahara kadar çok şey değişebilir. Savaş olursa Kürdistan kopuşa gider. Biz ısrarla barışı savunuyoruz, barışı getirmeyenler sorumlu olur. Çözüm gelişmezse ben aradan çekileceğim. Türkiye'deki mevcut statüyü Kürtler eşek bile olsa kabul etmez, bu statü kabul edilemez. Ben savaşsınlar demiyorum, bu bir savaş çağrısı değildir. Savaşırlar mı, barışırlar mı, teslim mi olurlar, yurt dışına mı giderler, bunlar kendi kararları olacaktır, ben karışmam. Ben sadece eleştiri hakkımı kullanacağım. Tekrar söylüyorum, bundan sonra ne olacağını bilmiyorum. PKK'nin içerisinde yetenekli ve nitelikli komutanlar çıkabilir. PKK'nin savaş gücünü bilmiyorum. 1995'leri on kat aşacak bir güce de ulaşabilirler. Deneyimleri var. Müttefikler de bulabilirler. Savaşı geliştirip başarıya da ulaşabilirler, işte iç, dış, kent, kırda ne yapacaklarına kendileri karar verirler. Bu konuda hazırlıkları da olabilir. Diğer yandan devletin de hazırlığı olabilir. İşte üç yüz uçak kaldırıp bir kerede yok edebilirler. Tamiller gibi kaybedebilirler de. Dış güçler, ABD devletin kazanmasını da PKK'nin bitmesini ve kazanmasını da istemezler. Bu savaşta her iki taraf da kaybeder, bu savaş halklara kaybettirir. Afganistan, Pakistan'ın durumu ortada. İran, Suriye, Irak durumları ortada. İran bozgunculuk yapabilir. Irak'ta, Musul-Kerkük'te, Telafer'de her gün bombalar patlıyor, onlarca insan hayatını kaybediyor. Bu işler Maliki gibilerle olmaz, çözülmez.

Ben de zaten onu yapıyorum. Bu konuda daha önce belirtmiştim, yine belirtiyorum, Kürtlerin birliği konusunda dört pratik beş teorik ilke sunmuştum. Bunu daha da geliştirebilirler. Bunu Güney'de yapılması düşünülen Konferans için de önermiştim. Eğer Konferans yapılamıyorsa, yine tüm Kürt çevrelerinin katılacağı bir Kongre tarzında da olabilir. Demokratik Halk Kongresi adı altında da olabilir. Bu Kongre, 15 Ağustos'a veya Ağustos sonuna kadar yapılmalıdır.

Ertuğrul Özkök gelebilir. Onun bir bildiği vardır, gelirse burada inciğini, cıncığını tartışırız. Ama bunları gazetesinde dürüst bir şekilde yansıtması gerekir.

Cezaevindekiler de Kürt sorununun çözümü konusunda 8 maddelik bir deklarasyon yayınlamışlar. Cezaevlerinden gelen mektuplarda da benzer şeyler var.

On beş gün sonra savunmamın Ortadoğu bölümünü tamamlamış olacağım. Savunma olarak Mahkeme'ye (AİHM) göndereyim mi, Avrupa'daki avukatlara sorulursa ve cevaplarını alsam iyi olur.

Avrupa'nın Kürt karşıtı politikası güçlü örgütlenme ve direnişle boşa çıkarılabilir

"Önemli olan halkımızın demokratik eylem gücünü ve örgütlülük düzeyini yükseltmektir. Baskı ve yönelimler olduğunda alan, mekan ve eylem gücümüz ne olursa olsun var olan potansiyeli muhakkak ortaya çıkarmak, iradi bir duruş sahibi olmak, ve mutlaka cevap vermek önemlidir. Baskılar daha da gelişebilir. Buna karşı tutumumuzu net olmalıdır. Sloganlarımıza mı karşı çıkıyorlar; ısrarla sloganlarımızı haykırırız! Önderliğimizin resimlerini taşımamıza mı karşı çıkıyorlar; ısrarla taşırız! Özgürlük Hareketinin renklerini ve bayraklarını mı yasaklamışlar; ısrarla bayraklarımızı taşırız! Bunu binlerle on binlerle yaparsak fiilen yasaları da hukuklarını da aşmış oluruz"

Kürdistan'ın dörde bölünmesi Avrupa politikalarının eseridir

Son dönemlerde Avrupa devletlerinin -özellikle Fransa, Almanya ve İngiltere'nin- Kürt Özgürlük Hareketi şahsında Kürt halkına yönelik düşmanca tutum ve saldırıları artarak gelişmektedir. Özgürlük Hareketi ne zaman Kürt sorunun çözümünü dayatır bir noktaya getirmişse, iç ve dış siyaset çevrelerinde sorunun çözümüne dönük tartışmalar yaşanmaya başlanmışsa Avrupa çözümün önünü tıkayan bir konumda olmuş, gücünü ve olanaklarını sorunun çözümü yönünde değil de çözümsüzlüğü derinleştirme yönünde kullanmaya çalışmıştır. Avrupa'nın bu politikaları şüphesiz anlaşılırdır. Çözülemeyen Kürt sorunu, Türkiye'nin sürekli yumuşak karnı durumundadır. Türkiye'nin ekonomik ve siyasi olarak güçsüz kalması, kapitalist moderniteye daha fazla muhtaç olması anlamına gelir. Dolayısıyla iştah kabartan büyük bir pazara sahip Türkiye gibi bir ülke üzerinde kirli çıkara dayalı politik ahlaktan uzak böyle düşmanca tutumların gelişmesi anlaşılırdır.

Aslında Avrupa'nın tarihine bakıldığında Kürt sorunu Kürdistan ve Kürt halkıyla ilişkilerinin yeni olmadığı görülür. Daha 19. yüzyıldan bu yana Kürdistan'a gönderdikleri misyonerler aracılığıyla ajan faaliyetleri, Kürt'ü içten tanıma, zayıf yanlarını çözümleme ve zayıf noktasına yönelerek düşürme politikaları hep olmuştur. Kürdistan'da ne zaman ulusal mücadele, Kürtlük bilinci ve duygusu gelişmişse Osmanlı, Çarlık imparatorluğu ve Avrupa kendi arasında stratejik hesaplar yaparak, ortak bir politika geliştirmişlerdir. Bazı dönemler kimi devletlerin çıkarları kısmen Kürtlerin çıkarlarıyla çakışsa da, Kürdistan üzerinde emelleri olan başka güçler bunu engelleyip çözümsüzlüğü sürekli diri tutma politikasını gütmüşlerdir. Egemen sömürgeci güçlerin Kürdistan üzerinde uygulamış oldukları asimilasyon, katliam, sürgün ve Kürt halkını inkâr ve yok sayma politikalarına her zaman arka çıkmış, güç vermişlerdir. Tarihsel sömürgecilik tecrübelerini Türk sömürgeciliğine sunmuşlardır, yararlandırmışlardır. Ekonomik ve siyasi çıkarları bir halkın yok sayılmasını gerektiriyorsa, bunu en gözü kara şekilde de yapmışlardır. 20. yüzyılda Kürdistan'ın dört parçaya bölünmesi, dört egemen sömürgeci güce sunulması Avrupa'nın stratejisinin, politikalarının ve çıkarlarının bir gereği olmuştur. Lozan bu anlamda Avrupa'nın bir eseridir. Kürt'ün ve Kürdistan'ın pazarlık konusu yapılmasıdır. Bir halkın onuruyla ve geleceğiyle oynanmasıdır. Bu kirli çıkarlar üzerinden gelişen hesaplar Lozan'dan bu yana devam edip gelmiştir. Bu açıdan Kürt halkının, dolayısıyla Özgürlük Hareketinin Avrupa ile ilişkileri her zaman çelişkili, sorunlu ve çatışmalı olmuştur.

Kürt halkının Avrupa'yla çatışmalı ilişkileri her zaman olmuştur

Kürdistan'da yüz binlerce insanımız sömürgeci baskı ve zulümden kaçarak, yine savaşın yaratmış olduğu ekonomik nedenlerden, açlık ve geçim zorluğundan dolayı Avrupa'ya zorunlu göç etmiştir. Avrupa ucuz iş gücü ve beyin sömürüsü stratejisi temelinde olayı ele almış ve bilinçli olarak bu göçü teşvik etmiş, kapılarını adeta göçe açık tutarak özel savaş yöntemini uygulamıştır. Avrupa devletlerinin politikaları egemen sömürgeciliğin politikalarıyla çakışmaktadır. Türk sömürgeciliğinin Kürdistan'ı insansızlaştırma, göçe zorlama politikalarına Avrupa ortak olmuştur. Bu politikalar sonucu zorla göçertilen halkımızın Avrupa'ya yerleşmesiyle Kürt sorunu süreç içerisinde Avrupa devletlerinin de sorunu haline gelmiştir. Avrupa devletleri bu noktada da kendi demokratik, hukuk normlarını Kürt insanına, Kürt halkına uygulamamış, tam tersine Kürt'ü her şart altında aşağılayan, sadece ucuz iş gücünden yararlanarak bir meta olarak görmeye çalışan bir yaklaşım içerisinde olmuştur. Kürt'ü adeta ülkesinden ve topraklarından kopartmakla yetinmemiş, kendi ülkesinde de sürüm sürüm süründürmüştür. Bürokratik engeller, iltica ve oturum sorunları her zaman bir baskı unsuru olarak Kürt halkına dayatılmıştır. Kürt halkının kendi siyasi, ulusal bilincini geliştirme, örgütleme, kendi

kültürünü yaşama ve geliştirme, süreç içerisinde kabul edilemez görülmüş ve suç sayılmıştır. Dolayısıyla Avrupa devletleri aslında suçludurlar ve bu sorunun da hem tarihsel hem de güncel sahibidirler. Bu açıdan bakıldığında Kürt halkının ve Özgürlük Hareketinin Avrupa'yla sorunları ve çatışmalı ilişkileri her zaman olmuştur.

Avrupa'nın PKK düşmanlığında ideolojik felsefik bir muhteva vardır

Kapitalist-emperyalist devletler, dünyanın neresinde olursa olsun hükmettiği her sahada, ister ekonomik ister siyasi, ister ideolojik anlamda olsun her zaman kendi kültürünü, kendi yaşam felsefesini egemen kılmanın mücadelesi içerisindedirler. Söz konusu Kürdistan ve PKK olunca bu daha da böyledir. Avrupa devletlerinin bundan 30 yıl önce "Apo'ya hayır PKK'ye evet, PKK'ye hayır, Kürtlere evet" yaklaşımları bugüne dek sürmüştür. Avrupa, Kürdistan'da kendi örgütünü, kendi Kürt'ünü, hatta kendi siyasetçisini ve kendi liderini yaratma savaşını vermektedir.

PKK üzerinde bu denli yoğunlaşmaları, PKK ile adeta kan davalı gibi gözükmelerinin altında yatan temel gerçek budur. Kapitalist modernitenin zihniyetinde her şey ve herkesi hem kendine benzeştirme, hem kendine muhtaç hale getirme vardır. PKK'yi de, dolayısıyla Kürt halkını da hem kendine benzeştirme, hem de kendine muhtaç hale getirme baskısı her zaman sürmüştür. İstenmiştir ki PKK, Avrupa'nın PKK'si olsun, Kürt halk Önderi Abdullah Öcalan Avrupa'nın benimsediği bir önder, bir lider olsun. Kapitalist modernitenin benimsediği ideolojik, kültürel, siyasal, örgütlenme ve yaşam kabullenilsin, benimsensin. PKK ve Kürt Halk Önderi bunları kabul etmeyip direnç gösterdiğinde ise Avrupa PKK'yi düşman kabul etmiş, düşman ilan etmiştir. Dolayısıyla Avrupa devletlerinin PKK ile bu anlamda baştan günümüze dek adeta kan davalı olduğunu söylemek yanlış olmaz. Bu düşmanlığın temelinde ideolojik örgütsel, siyasal, felsefik bir muhteva vardır. Ve bu halen de devam etmektedir.

Avrupa Kürt halkına karşı borçludur

Kapitalist modernitenin Önderliğimize karşı alternatif önder yaratma, partimiz, hareketimiz PKK ye karşı başka hareketler, parti ve örgütler yaratma çabaları hep olmuştur. Birçok lider ve önder yaratmak istemişlerdir. Birçok kesimleri, kişileri alternatif olarak hazırlamaya çalışmışlardır. Fakat PKK'nin ilkesel yaklaşımları, onursal duruşu ve geliştirdiği özgürlük mücadelesi bütün bu çabaları beyhude kılmıştır. Bu da Avrupa devletlerinde inanılmaz bir tepkiye, inanılmaz bir komplekse, inanılmaz bir düşmanlığa neden olmuştur. "Büyük Avrupa", "her şeye muktedir Avrupa" nasıl olur da devleti olmayan Kürt halkı gibi mazlum bir halkı dize getiremez, söz geçiremez. Nasıl olur da PKK gibi bir hareketi kendi mecrasına çekemez, nasıl olur da Kürdistan Halk Önderliğini kendi kuklası, kendi çıkarını savunan bir kişilik haline getiremez. Tepkisi, düşmanlığı biraz da bundan ötürüdür. Öbür yandan çözülemeyen Kürt sorunu zayıf Türkiye anlamına gelir. Dolayısıyla üzerinde daha çok oynama, pazar hâkimiyeti ve çıkarlarını daha çok geliştirme, çözümsüzlüğü kendi çıkarlarına daha uygun görme Avrupa'nın temel politikasıdır. Bundandır ki Avrupa'nın aslında sorunun çözümüne dönük çok övündükleri kendi demokratik ölçülerine ve muhtevalarına dönük bir çözüm ve politika sahibi olmamışlardır. Daha çok ketum kalarak, objektif ve iradi olarak da egemen sistemi ve sömürgeciliği destekleyerek rol oynamışlardır. Dolayısıyla sorunun tarafı konumundadırlar. Bu açıdan Avrupa, Kürt halkına karşı borçludur. Yaşanan bütün acıların da ortağıdır. Kürt halkı, PKK'nin şahsında bunu sorgulayan, bunu tartışan, tartıştıran bir düzey kazanmıştır. Avrupa suçluluğunu görmektedir. Avrupa buna karşı söyleyecek söze sahip değildir. Ancak Avrupa halen Hareketimizi terörist göstererek, kriminalize ederek hareketimizin şahsında Kürt halkına düşmanlığını devam ettirmektedir.

Güney Kürdistan adeta Dubai'ye çevrilmek istenmektedir

Güney Kürdistan'da da Kürt hareketleri vardır. Bu Kürt gruplarının ya da hareketlerinin çağdaş, ideolojik düzey, politik ahlak ve siyasal öngörü anlamında çok da ileri ve nitelikli oldukları söylenemez. Fakat kapitalist çıkarlar, pazar hâkimiyeti ve iştah kabartan çıkarları bu tür güçlere daha fazla itibar etmeye, bunları daha fazla öne çıkarma gayretini beraberinde getirebilmektedir. Yoksa başta Kürt gruplarının ya da şahsiyetlerinin çok da nitelikli, çok da stratejik ve ideolojik düşündüklerinden değildir. Belki sosyal ve düşünsel olarak kapitalizme daha yakın oldukları için bu böyledir.

Bunların protokollerde kusursuz büyük devlet adamları gibi karşılanması Kürdistan'ın zengin petrol rezervlerinden, enerji yataklarından ileri gelmektedir. Nitekim bu devletlerin politikalarının sonuçları da görülmektedir. Güney Kürdistan komple adeta Dubai'ye çevrilmek istenmektedir. Yani zihinsel ve bedensel üretimin olmadığı tam bir tüketim toplumu, bir tüketim pazarı oluşturulmaktadır. Avrupa böyle Kürt'le veya böyle politikacıyla, her zaman ilişki içerisinde olur ve yakınlaşma içerisine girer. İlişkisini kesintisiz sürdürmek ister. Bu anlamda PKK'nin, Avrupa ile sorunu ideolojiktir de.

"Kürt halk Önderliğine böyle düşmanlık yapan bir sistem, PKK hareketini ve PKK'ye yakın olan her Kürt'ü teröristlikle suçlayıp tanımlayabilir. Bunun yasalarla, hukukla hiç bir alakası yoktur. Tamamen düşmanca bir yaklaşımdır. Ve Kürt halkı şüphesiz bunun böyle olduğunu bilmektedir"

Özgürlük Hareketi son noktasına dek bu direnç ve mücadelesini geliştirecektir

PKK'nin bir yaşam felsefesi, bir yaşam sistemi vardır. Yani kapitalist modernitenin dayattığı her şeyin görüntü, her şeyin sahte, her şeyin pazar konusu olduğu, taklit konusu olduğu bir kişilik, kültür ve yaşama karşı PKK'nin demokratik zihniyet, kültürlere olan saygı, demokratik yaşam ve paylaşımcı, insanlığın ortak değerlerini yükselten sistem anlayışı kapitalist modernitenin anlayışıyla çelişmektedir. Bu durum kapitalistlerin şüphesiz tepkisine ve bu tepkilerin ise düşmanlık düzeyinde örgütlenmesine ve yönelimlerine neden olmaktadır. Özünde bunlar anlaşılırdır da, çünkü ortada bir alternatif olma söz konusudur. Yani bir tarafta bireyin ve toplumların özünü boşaltan, bireyi topluma, toplumu bireye karşı düşmanlaştıran, insanlığın geleceğini, hayallerini ve ütopyalarını yok eden bir sistem; öbür yandan insanlığa özgürlük bilinci, ortak yaşam anlayışı, doğayla, ekolojiyle barışık, kadın özgürlüğünü esas alan, toplumsallığı esas alan bir ideoloji ve bir sistem vardır. Bunların birbiriyle bir mücadele ve çatışma içerisinde olması da anlaşılırdır. Yoksa kapitalist modernitenin egemen Avrupa devletlerinin PKK ile ve Kürt halkıyla nasıl bir sorunu olabilir. Sorun bu açıdan biraz ahlakidir, ideolojiktir, felsefiktir ve yaşam sistemi ile ilgilidir. Görülen odur ki Özgürlük Hareketi son noktasına dek bu direncini ve mücadelesini geliştirip Avrupa devletlerinin seçeneklerini azaltıp, Kürt halkına karşı bu düşmanlıklarının artık sonuç vermeyeceği gerçeğini inkâr edilemez düzeyde ortaya koyup vazgeçirtinceye dek devam edecektir. Avrupa'nın düşmanlığının sonuçları egemen sömürgecilerin Kürt halkına yaşattığı acılardan az değildir.

Önderliğimize yaklaşımında Avrupa kendi hukukuna bile saygısızlık etmiştir

Kapitalist modernitenin başta Amerika ve Avrupa devletleri olmak üzere, egemen dünya sisteminin, bu sistemin aktör ve figüranlarının Kürt halkına olan düşmanlığını, Kürt halk Önderine olan yaklaşımlarına bakarak anlamak mümkündür. Öyle bir Avrupa düşünün ki tarihsel olarak demokratik değerleri en çok öne çıkarmakla, yaşama ve yaşatmakla, güçlü demokrasi mücadele tarihine sahip olmakla övünür. Yasa ve hukuklarının demokratik olmasıyla, hatta özgürlüğün fışkırdığı alan olarak övünür. Fakat Kürt halk Önderine Avrupa kapılarını siyasi, hukuki, yasal ve her açıdan kapattı ve hiç bir şekilde kabul etmedi. Sonuçta komployu tezgahladı ve direk bir fiziki imha demesek bile Kürt halk Önderini süreç içerisinde bir yok edilmeyle karşı karşıya bıraktı. Dolayısıyla Avrupa'nın Önderliğimize yaklaşımı da çözümlenmeye muhtaçtır. Başka ülkelerdeki önderler siyasetçiler değişik muameleler görürken, Avrupa tarafından kabul edilirken, karşılanırken Önderliğimizin Avrupa'nın, kendi hukukuna saygısızlık ederek kendi yasalarını dahi çiğneyerek, kabul edilmeyip uluslararası bir komplo ile Türk devletine teslim edilmesi gerçekten çözümlenmeye değerdir. Bunun her Kürt'ün bilincinde muhakkak yer etmesi gerekir. Avrupa Kürt Halk Önderliğine neden ve niçin böyle yaptı? Kürt Halk Önderi Avrupa'ya neredeyse hiç uğramamış bir insandır. Avrupa çıkarlarına PKK'nin açıktan bir saldırısı ve yönelimi de olmamıştır. Son derece demokratik siyasi, ulusal bir mücadele sürdürmüş ve Avrupa'yı da yok saymayarak çıkarlarına dokunmayarak bir mücadele geliştirmiştir. Fakat Avrupa'nın buna rağmen Kürt Halk Önderine olan yaklaşımı ne ile yorumlanabilinir? Bu, kapitalist modernitenin bu büyük insanı tehlikeli alternatif biri olarak görmesinden ve yine kendi çıkarlarına kurban etmek istemesi ve yok sayma ahlaksızlığıyla, acımasızlığıyla yorumlanabilinir. Bu temel bir ölçüttür. Yani Kürt Halk Önderliğini böyle bir komploya kurban eden sistem Kürt halkının çıkarlarını savunamaz, destek olamaz, kolay kolay çözümden yana olamaz. Kürt halk Önderliğine böyle düşmanlık yapan bir sistem, PKK hareketini ve PKK'ye yakın olan her Kürt'ü teröristlikle suçlayıp tanımlayabilir. Bunun yasalarla, hukukla hiç bir alakası yoktur. Bu, tamamen düşmanca ve siyasi bir yaklaşımdır. Ve Kürt halkı şüphesiz bunun böyle olduğunu bilmektedir.

Ortada gerçekten kabul edilemez bir durum vardır. Türkiye'de Kürt halkı Önderliğini her düzeyde güçlü sahiplenirken, Kürt halkı özgürlük mücadelesini, legal demokratik sahada her düzeyde geliştirirken, Avrupa'da olduğu kadar düşmanca yönelimlerle karşılaşmamaktadır. Bu şüphesiz Türk sömürgeciliğinin baskılarını ve yönelimlerini görmemezlik ya da önemsememek anlamına gelmez. Ama ortada bir gerçek vardır ki Avrupa bu konuda Türkiye'yi gerçekten sollamış-

tır. Türkiye'den daha çok düşmanca, baskıcı, inkârcı ve imhacı yaklaşmaktadır. Bu noktada Başta Almanya ve Fransa olmak üzere İngiltere gibi büyük devletlerin rolleri, tutumları şüphesiz önemlidir. Fransa ve Almanya'nın Türkiye ile ekonomik ilişkileri ileri düzeydedir. Türkiye'yi olanca güçleriyle kendilerine bağlamış, kendileri de tüm tekel güçleriyle Türkiye pazarı üzerinde büyük bir söz ve hâkimiyet sahibidirler. Ekonomik ve siyasi çıkarları gereği bu devletler böyle konuşmakta, tutumlarını da bu şekilde geliştirmektedirler. Yine Fransa ve Almanya başta olmak üzere bir taraftan Türkiye'nin Avrupa birliğine üye olmasına karşı çıkarken öbür yandan Kürt halkına ve PKK'ye yönelik baskıcı ve zora dayalı bir tutum sahibidirler.

Avrupa Kürt sorunu konusunda kişiliksiz ve ilkesiz bir politika izlemektedir

Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne girmesini istemeyen Almanya ve Fransa PKK'ye karşı düşmanca tutumunu geliştirerek, Türkiye ile ilişkilerini belli bir düzeyde tutma hesabını ve politikasını yapmaktadır. PKK'ye karşı operasyon düzenleyerek ekonomik çıkarlar (örneğin son günlerde görüldüğü gibi Fransa'nın Türkiye'ye yolcu uçağı satma pazarlığı söz konusudur) elde etmektedir. İhaleler ve yatırımlar söz konusudur. Her şey tamamen ekonomik çıkarlar ile ifade edilebilinir. Halbuki Avrupa ekonomik ve siyasi gücünü, Türkiye'nin demokratikleşmesi ve Kürt sorununun çözümü noktasında oynayabilir ve kullanabilir. Avrupa Türkiye'yi bu anlamda değişip dönüştürme ve kendine benzeştirme mücadelesiyle geliştirebilir. Ancak Avrupa ekonomik gücünü kullanarak Türkiye'de Kürt sorununu çözerek Türkiye'nin demokratikleştirilmesini istemiyor. Avrupa Kürt sorunu karşısında böyle ketum kalarak Türk sömürgeciliğine destek oluyorsa, çözümsüzlüğe ortak oluyorsa bu yine kendi ekonomik ve siyasi çıkarlarından kaynaklanıyor. Bu şu anlama geliyor; Özgürlük Hareketi sorunun çözümünü yakıcı bir şekilde gündeme getirdiğinde Avrupa, tercihini ve gücünü çözümsüzlükten yana kullanmaktadır. Türkiye'de barışın ve istikrarın gelişmesini istememektedir. Türkiye'de barış ve istikrar gelişir ve Kürt sorunu demokratik yollarla çözülürse Türkiye ekonomik olarak büyür ve gelişmiş bir ülke olur. Avrupa bu yüzden de Türkiye'nin gelişmesini, büyümesini de istemiyor. Sorunlarla boğuşan sürekli kendisine muhtaç, el avuç açan bir Türkiye istiyor. Böylece zayıf düşen bir Türkiye karşısında ekonomik çıkarlarını daha iyi örgütleme, daha iyi tesis etme gayreti içerisindedir. Bunun içindir ki Kürt sorunun çözümü noktasında sürekli kışkırtıcı bir rol üstlenmiş bulunmaktadır. Avrupa bu konuda kişiliksiz ve ilkesiz bir politika izlemektedir. Öyle ki Kürt işadamlarını Türk devletine hedef göstermekle, işyerlerini hedef gösterme karşılığında bir ihale, bir yatırım alma küçüklüğünü gösterebilecek kadar çıkarcı ve kirli bir politika izlemektedir. Yine Kürt sivil toplum örgütlerini ve kurumlarını Türk devletinden daha çok kriminalize eden, onlara yönelen sürekli bir baskı ve terör altında tutan yaklaşımları basit ekonomik çıkarları gereğidir. Büyük devlet, hukuk devleti, hele hele demokratik devlet şüphesiz bu tür şeylere tenezzül etmez. Dolayısıyla Avrupa'nın nasıl bir demokrasiye sahip olduğu, özgürlük demokrasi anlayışının nasıl olduğu Kürt halkına olan yönelimleriyle de görülmektedir. Yine Fransa'nın son dönemlerde Kürt siyasetçilerine ve yurtseverlerine karşı geliştirdiği operasyonların bırakalım siyasetle, hukukla, insanlıkla bile bağdaşan hiç bir tarafı yoktur. Hiç bir Kürt siyasetçisi, Özgürlük Hareketinin kadrosu, taraftarı ve sempatizanı, bırakalım Fransa da Avrupa'nın hiç bir yerinde, hiç bir kirli işe bulaşmamış, hiç bir kriminal sayılabilecek tutum ve davranış içerisinde olmamıştır. Demokratik, kültürel, insani onurlu bir yaşam mücadelesi vermektedirler. Fransa'nın bu yönelimlerinin temelinde belirttiğimiz gibi ihaleler vardır. Yapılan ekonomik anlaşmalar ve ihaleler karşılığında Kürt halkına ve Özgürlük Hareketi kadrolarına baskı yapmakta, tutuklamakta ve kriminalize etmeye çalışmaktadır. Yoksa tutuklanan Kürt siyasetçileri ve yurtseverlerinin ne Fransa'nın yasalarına ne de hukukuna karşı ne bir düşmanlığı olmuş ne de bunları yok sayma gibi bir çalışması, bir davranışı olmuştur.

Avrupa Türklerden daha fazla Kürt düşmanlığı yapma konumundadır

Yine Almanya'nın bu dönemlerde eş zamanlı binlerce Kürt'ün oturumunu geri alma ile tehdit etmesi, zorla Türkiye'ye gönderme yaklaşımları, hatta bazı Kürt gençlerini ajanlığa ve işbirlikçiliğe zorlaması ahlaki kuralları aşan düşmanca bir tutumdur. Hem savaşa destek olacaksın, hem bir halkın neredeyse nüfusunun önemli bir

potansiyelini yerinden yurdundan etmesine sebep olacaksın, hem de insan yerine koymayıp baskı ve zulüm altında tutacaksın. Bu, Avrupa'nın gerçek yüzüdür. Avrupa bu açıdan kendi ilkeleriyle de, kendi demokrasisiyle de çelişmektedir. Ve tutarsızlık içerisindedir. Sanki Kürt sorunu çözülmüş, Türkiye gerçekten demokratik bir ülke haline gelmiş, Kürt halkı kendi kimliğiyle özgür ve demokratik bir yaşam düzeyine ulaşmış da oturumu olan Kürtleri, "Türkiye demokratikleşti" işte "Türkiye'ye dönün", biçiminde zorlayıp tehdit etmesi ahlaki değildir. Bu durum Türk'ten daha fazla Türk olma biçiminde yorumlanabilinir. Türk'ten daha fazla Kürt düşmanlığı yapma biçiminde algılanabilinir.

Kürt halkı onurlu bir halktır örgütlü bir halktır direnişçi bir halktır

Halkımızın Fransa, Almanya, Avrupa Birliği devletlerinin bu şekilde yaklaşımlarını, bu anlamda büyük bir öfke ve tepkiyle karşılaması yerindedir ve bu doğrudur. Belirttiğimiz gibi kendilerine ajan ve hafiye yaratmaya çalışmaktadırlar. Kürt gençlerini ulusal değerlerinden ve Özgürlük Hareketinden uzaklaştırmak için yozlaştırmaya çalışmakta, özentili, kendi kimliğinden utanan, korkak, pısırık, işbirlikçi, ajan bir gençlik yaratmak için özel bir gayret göstermektedirler. Zorla ve bir şeyler karşılığında insanları ajanlığa teşvik etmek, bir hukuk devletinde olmaması gereken hususlardır. Ama Almanya gibi bir devlet bunu Kürt halkına çok rahatlıkla uygulayabilmekte ve bunda ısrarcı da olmaktadır. Almanya'nın ve Fransa'nın Kürtlere karşı geliştirdiği bu son tutumlar, tutuklama ve baskılar, oturum ve bürokratik sorunları Kürt halkının üzerinde bir baskı unsuru olarak dayatmalarda bulunması sadece Kürt düşmanlığıyla yorumlanabilinir. Yine Türk sömürgeciliğiyle ilişkilerinin ne denli güçlü, ekonomik çıkarların ne denli her şeyin üstünde ve başında tutulduğu ile açıklanabilir. Bunlar şüphesiz tehlikeli yaklaşımlardır, tehlikeli politikalardır, ahlaki değildir. Kürt halkı onurlu bir halktır, örgütlü bir halktır. Bu tür gayri ahlaki yaklaşımlara, yine düşmanca tutumlara hiç bir biçimde taviz vermez, gerektiğinde direnmesini de bilir. Meşru ve demokratik mücadelesini her düzeyde geliştirebileceği gibi söz konusu olan Önderliği ve Özgürlük Hareketi olunca esirgeyeceği hiç bir şeyi yoktur. Avrupa devletleri Kürt halkının karşılığı ve bedeli ne olursa olsun, Önderliğinden ve Özgürlük Hareketinden asla vazgeçmeyeceği gerçeğini artık anlamaları gerekir. Bunun bedeli ne olursa olsun Kürt halkı bunu karşılamaya hazırdır. Avrupa ne zamanki bütün bu baskı, caydırma ve yıldırma politikalarının Kürt halkının Önderliğinden soyutlanmasına yetmediğini görürse belki o zaman politikalarını gözden geçirecektir. Halkımız bunu her fırsatta dile getirmekte, kararlılığını göstermektedir. Ama açıktır ki Önderlik etrafında daha büyük kenetlenerek özgürlük mücadelesine her şeyini katarak seferber ederek destek olması bu tür kirli ve gayri ahlaki politik yaklaşımlara verilebilecek en doğru tutum ve karşılık olacaktır.

Kürtlerin de kırmızı çizgileri dokunulmaz ilkeleri vardır

Bu anlamda söz konusu Almanya ve Fransa da olsa başka bir güç de olsa herkes bilmelidir ki Kürtlerin de kırmızı çizgileri, dokunulmaz ilkeleri vardır. Gerektiğinde Kürt halkı her türlü fedakârlığı, direnişi ve eylem gücünü ortaya çıkarır ama ilkelerinden asla vazgeçmez, Önderliğinden asla vazgeçmez, özgürlük mücadelesinden asla soyutlanamaz. Kürt halkı bu konudaki iradeli ve kararlı duruşunu daha da güçlendirerek ve pekiştirerek bu gibi güçlerin en iyi anlayabileceği şekilde tavrını ortaya koymak durumundadır. Bu devletlerin en büyük iddiaları ya da isnat ettikleri suç, Kürt siyasetçilerinin Özgürlük Hareketine olan yakınlıkları ve destekleridir. Yine Özürlük Hareketinin sözüm ona ekonomik kaynaklarını daraltma ve yok etme ve bunun da Kürtlerin kendi aralarındaki ekonomik dayanışmalarını yasal olmayan bir çalışma olarak yorumlamalarıdır. Bu da şüphesiz çok bilinçli bir tanımlamadır. Yapay bir kriminalize etme gerekçesidir. Kürtler hiç kimsenin mal ve can varlığına zarar vermeyen tamamen kendi emek ve alın teriyle, kendi imkânlarını birleştirerek, Özgürlük Mücadelesine destek sunan bunu istekli ve gönüllü yapan bir çalışma geliştirmektedirler. Bu, en doğal haklarıdır. Zorla, baskıyla, şiddetle sürdürülen bir çalışma değildir. İstekli ve gönüllüdür. Bunun karşısında hukuk ve yasaları dikerek polisle zor gücünü dayatarak durmak ne mümkündür ne doğrudur. Kürt halkı da buna asla müsaade etmeyecektir.

Örgütsüz Kürt köle Kürt'tür

Özgürlük Hareketini dayanaksız, desteksiz hale getirme, nefes borularını daraltıp adeta boğma politikaları, bir de bu yönden geliştirilmektedir. Yoksa Avrupa'nın yasalarını, hukukunu alt üst eden, Avrupa'ya savaş açan bir tutumumuz mevcut değildir. Aksine en makul, en normal, en demokratik, hiç bir kirli ilişkiye bulaşmadan, kendi örgütlülüğünü gerçekleştiren bir halk konumundayız. Avrupa devletleri de bunu çok iyi bilmektedir. Hangi Kürt siyasetçisi hangi kirli işle uğraşmıştır. Hangi yurtsever Kürt iş adamı hangi hukuk dışı bir işle uğraşmıştır. Bunun kanıtlanacak hiçbir tarafı yoktur, böyle bir durum da söz konusu değildir. Fakat amaçları Türk devletine daha hoş görünmek daha fazla ekonomik çıkar elde etmektir. Kürt'ü de buna malzeme yapmaktır ve buna kurban hale getirmektir. Onurlu Kürt, örgütlü Kürt elbet buna karşı direnecek, elbet bu kirli politikalara malzeme olmayacaktır. Kürtlerin kendi dilleri kendi kültür ve geleneklerini yaşamaları ve örgütlenmeleri kadar doğal bir şey yoktur. Özgürlük Hareketinin kendi ideolojik, siyasi, politik, diplomatik mücadelesini ve çalışmasını örgütleme ve geliştirmesi kadar da doğal bir şey yoktur. Bunlar hepsi düşünce ve fikir mücadeleleridir ve demokratiktir. Avrupa'nın bu gerçeği görmesi, kabul etmesi lazımdır. Özgürlük Hareketinin her fırsatta kendini örgütleme, kendi ideolojik,

politik, diplomatik, siyasi, örgütsel, kültürel mücadelesini yükseltme ve geliştirme yeteneği de olanakları da vardır ve bunu daha da geliştirecektir. Kürtler elbette örgütleneceklerdir. Örgütsüz Kürt köle Kürt'tür, kendisi için düşünmeyen, kendisi için yaşamayan Kürt'tür. Bunun ne anlama geldiği mücadele tarihimizde de, halk tarihimizde de görülmüştür. Dolayısıyla hiç bir güç halkımızın örgütlülük ve eylemlilik düzeyini geriletmeye ve sınırlandırmaya gücü yetmeyecektir. Kürtlerin dernekleşmeleri, örgütlenmeleri, federasyonlaşmaları en doğal haklarıdır. Ve bunun yasal, hukuksal güvencesi de vardır, kendi hukuklarında yeri de vardır. Bunda ısrar etmek doğru olandır. Asla geri adım atmamak onursal davranışın bir gereğidir. Aksine Özgürlük Hareketine ve Kürt halkına yönelik her türlü saldırı büyük bir tepki ile karşılanmalıdır. Avrupa devletleri bilmelidir ki Kürt çaresiz değildir, Kürt savunmasız değildir, Kürt örgütsüz değildir. Nerede bir haksızlık, hukuksuzluk, nerede bir baskı ve yönelim olursa Kürt halkı orada tepkisini en hızlı, en erken, en güçlü göstermek durumundadır. Örgüt ve eylem gücünü yine siyaset dilini, kurumlaşmasını ne kadar geliştirirse Kürt o kadar adam yerine konulacaktır, o kadar sözü dinlenecektir, o kadar kabul edilecektir. Örgütsüz kaldıkça, eylemsiz kaldıkça, tepkisiz kaldıkça Kürt her türlü haksızlığa, her türlü baskıya maruz kalacaktır. Bu açıdan bundan sonra Özgürlük Hareketinin gelişim düzeyi ve halkımızın Avrupa'daki durumu kendi örgütlülük, eylemlilik ve mücadele düzeyi ile belli olacaktır ya da açıklık kazanacaktır.

Derneklerimiz örgütlerimiz daha fazla dost çevrelerle ittifak içerisinde olmalı

Şüphesiz burada kendini yalnızlaştırmak veya fazla içe büzülmek yanlıştır. Avrupa'nın her türlü demokratik imkân ve haklarını kullanmada ısrarlı, yasal haklarını kullanmada ısrarlı, bu konuda prosedür nedir, işleyiş nedir, bunu bilerek entelektüel gücümüzü de geliştirerek yasal, meşru demokratik haklarımızı sürekli savunma mücadelesi içerisinde olmak önemlidir. Yine birçok halkın, mücadeleci örgütlerin varlığı söz konusudur. Bu örgütlerlerle ve halklarla devrimci bir dayanışma içerisinde olmak, o halkların acılarını ve sevinçlerini paylaşmak, o halklarla eylemliliklerde buluşmak, ortaklaşmak önemlidir. Avrupa sivil toplum örgütleri ile çok yakın ve yoğun bir ilişki içerisinde olmak, Avrupa devletlerinin kirli yüzünü teşhir etmek, ortaya koymak, Avrupa aydınları, demokratları, entelektüelleri, Avrupa halkı ve sivil toplum örgütleri ile yoğun bir ilişki ve dayanışma içerisinde olmak, bunun mücadelesini ve çalışmasını yürütmek önemlidir. Her şeyi devletten beklemek yanılgıdır. Devlete karşı demokratik tepkiyi örgütlemek esastır. Mücadeleyi geliştirmek esastır. Bu konuda yetersizliklerimizin olduğu açıktır. Gerek başka halklar ve örgütlerle, kurumlarla dayanışma, gerek Avrupa sivil toplum örgütleriyle, aydınlarıyla, devrimcileriyle, basınıyla, sendikalarıyla gereken dayanışma, tanışma ortaklaşma konusunda yaşadığımız yetersizlikler aşılmak zorundadır. Bütün kurumlarımız, derneklerimiz, örgütlerimizin bulundukları yerlerde daha fazla dost ilişki ve ittifak içerisinde olması haklı mücadelemizi daha fazla bu dost çevrelere kavratması, onlarla ilişkilenmesi mücadelemizin meşruluğu kadar, gelişme ve büyüme şansını da yükseltecektir. İçe dönük kalmak zorlayıcıdır. Bu, egemen devletlerin yönelimlerini kolaylaştırmaktadır. Bu açıdan bütün örgüt ve kurumlarımızın, derneklerimizin bir de diplomasi çalışmalarının hangi yönde ve ne kadar geliştiği dışımızdaki grup, şahsiyet ve örgütlerle ne kadar ilişkilendikleri, ortaklaştıklarını sorgulamaları, bu yönde ciddi bir planlama ve çalışma başlatmaları, geliştirmeleri, bundan sonraki demokrasi, özgürlük mücadelemizin başarısı için büyük önem taşımaktadır.

Diğer bir husus kadrolarımızın ve pek çok örgütümüzün, Avrupa'nın gerçek yüzünü görmüyor ya da anlamıyorlarmış gibi bir çalışma tarzı içerisine girmeleridir. Gerçekten bazı yönelimlere malzeme sunabilecek yetersizliklere ve yanlışlıklara girmeleridir. Derneklerin, kurumların son derece açık ve demokratik olması, sadece tartışma eğitim, üretim yeri olarak değerlendirilmesi bu konuda çok dikkatli ve doğru bir yaklaşımın geliştirilmesi esastır. Tartışmaların, yanlış anlamalara neden olabilecek sertleşmelerin, karşıtlaşmaların zaten gerekçe arayan devletlerin işini ve yönelimlerini kolaylaştırdıklarını bilmek durumundayız. Bu konuda daha duyarlı, daha disiplinli bir çalışma ve yaklaşım gerekmektedir.

Çalışmalarda süreklilik ve güvenliği esas almakla örgüt büyüyebilir

Diğer bir husus yine kadroların çalışma tarzıyla ilişkilidir. Şüphesiz bizim tüm çalışmalarımız yasaldır ve demokratiktir. Fakat tekniğe fazla boğulmak, fazla kolaycılığa kaçmak, her şeyi her yerde fuzuli, lüzumsuz konuşmak bir takım yönelimlere sebebiyet vermektedir. Bu konularda da çalışmalara daha disiplinli ve dikkatli yaklaşmayı esas almalıyız. Yıllık çalışmasından tutalım, örgütsel, siyasi ve kültürel çalışmalara kadar son derece demokratik, hoşgörülü, iknacı, eğitimci ve birlik beraberliği yücelten bir üslup ve çalışma tarzını geliştirmek önemlidir. Yıllık çalışmalarına yönelik engelleme, sabote etme, kriminalize etme girişimlerine karşı daha fazla duyarlı olmak gerekir. Bu konuda yoğun bir gözetim ve takip olacağı açıktır. Hiç bir şekilde rehavete düşmeden, çalışmalarda kolaylığı esas almadan süreklilik ve güvenlik unsurunu esas alarak bir çalışma tarzını esas almakla örgüt büyüyebilir. Bu konularda biz ne kadar demokratik meşru olursak olalım, Avrupa devletlerinin hukukunu ve yasalarını her ne kadar zorlamıyor olsak da mevcut devletlerin ve politikalarının hiç de böyle saf dillikle yorumlanamayacağı, aksine düşmanca bir yaklaşım ve yönelim içerisinde olduklarını bilerek hareket etmek önemlidir. Yıllık çalışmalarını bu espriyle değerlendirmek, malzeme sunmamak, gerekçe ol-

mamak, daha disiplinli, tedbirli çalışmak gerekmektedir. Bazı arkadaşların telefon görüşmelerinin yüzlerce hatta binlerce sayfayı aştığı söylenmektedir. Yine birçok konuda son derece disiplinsiz ve gereksiz konuşmaların, sohbetlerin, basitliklerin olduğu görülmektedir. Bırakalım bunlar suç teşkil ediyor mu etmiyor mu, her şeyden önce düzey düşüren, ciddiyet ölçülerini aşındıran karşı tarafın seni ciddiye almamasına neden olan tutumlardır, yaklaşımlardır. Halbuki olgunluğumuzu, disiplin ölçülerimizi korumak zorundayız. Nerede, kiminle muhatap oluyoruz, nasıl konuşuyoruz, ne konuşuyoruz, bunların bilinçli, disiplinli olması, örgütlü olması önemlidir. Maalesef bazı arkadaşların bu konuda son derece rahat ve son derece disiplinsiz bir pratik sergiledikleri açıktır. Bazılarının telefon görüşmelerinin belirttiğimiz gibi binlerce sayfayı aştığı söylenmektedir. Bu, gerçekten bir zorunluluk mudur, olmazsa olmaz mıdır? Bu kadar ayrıntı, bu kadar düzeysiz konuşmalar, tartışmalar, sohbetler örgütü ne kadar büyütüyor? Ciddiyetini ne kadar koruyor? Hiç bunu düşünmeden rastgele basit ve sıradan bir ilişki, üslup ve tarz sadece karşı tarafı sevindirir ve beklediğinin de ötesinde bir malzeme sunmuş olur. Bu konularda arkadaşların birbirlerini denetleyici ve uyarıcı olmaları gerçekten ciddiyet ölçülerini korumaları, çalışma ahlakımızı esas almaları önemlidir.

Önemli olan halkımızın demokratik eylem gücünü ve örgütlülük düzeyini yükseltmektir

Unutmayalım ki Özgürlük Hareketine karşı kapitalist modernite kaynaklı bir kuşatma hareketi söz konusudur. Bu ideolojik anlamda böyledir, yaşamsal anlamda böyledir, kültürel anlamda böyledir. Bu yönelimin özü faşizandır. Hiç bir şekilde demokrasiyle ilişkilendirilemez, hukuk devletiyle ilişkilendirilemez. Böyle baskıcı ve düşmanca yaklaşımlar karşısında böyle ciddiyetsiz ve tedbirsiz bir çalışma içerisinde olmak mücadelemizin güvenliği ve geleceği açısından doğru değildir. Avrupa devletlerinin hareketimizi ciddiye aldıkları kadar biz de ciddi düşünmek ve ciddi yapmak durumundayız. Nefes alışverişimiz dahi izlenmektedir. Ne yaptığımız, ne konuştuğumuz, ne ürettiğimiz izlenmekte ve bilinmektedir. Bütün bunları görerek ve anlayarak çalışma düzenimizi kurarak, ona göre önlemlerimizi geliştirerek, ona göre sistemimizi kurarak ancak bu faşizan baskıları biraz geriletebiliriz. Fakat esasen ve önemli olan da başta da belirttiğimiz gibi halkımızın demokratik eylem gücünü ve örgütlülük düzeyini yükseltmektir. Baskı ve yönelimler olduğunda alan ve mekan neresi olursa olsun, eylem gücümüz ne olursa olsun var olan potansiyeli muhakkak ortaya çıkarmak, harekete geçirmek, iradi bir duruş sahibi olmak ve mutlaka cevap olmak önemlidir. Önümüzdeki süreçte baskılar daha da gelişebilir. Buna karşı tutumumuzu netleştirerek geliştirmek durumundayız. Sloganlarımızın içeriğine mi karşı çıkıyorlar; ısrarla sloganlarımızı haykırırız! Önderliğimizin resim ve afişlerini taşımamıza mı karşı çıkıyorlar; ısrarla bunu taşırız! Özgürlük Hareketinin renklerini ve bayraklarını mı yasaklamışlar; ısrarla renklerimizi ve bayraklarımızı taşırız! Bunu binlerle on binlerle yaparsak fiilen yasaları da hukuklarını da aşmış oluruz. Kaldı ki zaten suç ta değildir. Dolayısıyla kendimizi böyle yasaklar zinciri içerisinde de görmemek lazım. Özgürlük bilincimiz meşru mücadelemizin gereği ve gerektirdiği ne ise kararlı bir tutumla bunu geliştirmek esastır. Bir arkadaş, bir yurtsever gözaltına mı alındı, bütün kitle gücümüzü seferber edebilmeliyiz. Hukuki ve yasal mücadeleden tutalım, kitle eylemlilik düzeyine kadar seferber olabilmeliyiz. Yine yasaklarla mı karşımıza dikiliyorlar biz devletlerin ayrımcı ve antidemokratik yasalarına karşı kendi onurumuz olan değerlerimizi de her şeyin üstünde tutarak güçlü bir reaksiyonla cevap olabilmeliyiz. Avrupa devletleri Kürt halkı ve Özgürlük Hareketinin değerlerini korumada ne kadar ısrarlı ve kararlı olduğunu, bunun için seferber etmeyeceği hiçbir şeylerinin olmadığını anlamalıdırlar. Aksi takdirde mağduriyet üzerine politika bize yazık ediliyor gibi zayıf ve zavallı bir duruş sadece karşı tarafı sevindirir. Bu, Özgürlük Hareketinin karakteriyle de bağdaşmaz zaten. Örgütlü gücümüzü, eylemlilik gücümüzü, ideolojik gücümüzü, politik ahlakımızı sürekli örgütleyip ve geliştirerek Avrupa devletlerinin bu düşmanca tutumunu boşa çıkarabiliriz. Güçlü direniş, güçlü eylemsellik, güçlü örgütlenme Avrupa'nın da politikalarını gözden geçirmesine neden olabilecektir. Önümüzdeki süreçte olasıdır ki bir çözüm ve tartışma gelişirse Avrupa devletleri de halkımızın iradesini ve başlattığı süreç karşısında hukuk devleti olmanın gereği sorumluluklarının gereklerini taşıyabileceklerdir.

İRAN'DA DEMOKRATİKLEŞMENİN ŞİFRELERİ

"İran'daki gelişmeleri iç dinamikleriyle açıklamak gerekir. Halk gerçekten bu baskıcı yönetimden bunalmıştır. Hareketin perde önündeki lideri Musavi, savaş döneminde Humeyni'nin başbakanlığını yapmış bir kişidir. Muhalefetin en etkili isimlerinden biri olan Mehdi Kerrubi uzun süre meclis başkanlığı yapmıştır. Daha bunlar gibi birçok Ayetullah ya da din adamı bu hareketin içindedir. Bu gerçek ortadayken bu hareketi Batı'nın etkisinde veya ABD'nin, İngiltere'nin eliyle gerçekleştirilmiş bir hareket olarak değerlendirmek yanlıştır. Bu iddia esas olarak mevcut iktidarın muhalefeti etkisizleştirmek için söylediği bir argümandır"

İran'da gerçekleştirilen seçimler ardında ortaya çıkan siyasal durum tüm dünyayı ilgilendirdiği gibi, bölgeyi de ilgilendirmektedir. Bölgede de en fazla Kürtleri ilgilendirmektedir. Bu açıdan İran'daki gelişmelerin doğru okunması gerekmektedir. Ancak İran'daki gelişmelerin doğru okunmadığı görülmektedir. Avrupa'da ya da dünyanın herhangi bir yerinde yaşanan gelişmeler nasıl okunuyorsa veya nasıl değerlendiriliyorsa İran'daki olaylar da böyle değerlendiriliyor. Halbuki Ortadoğu'da yaşanan gelişmeleri, olay ve olguları ne Batı kafasıyla ne de dünyanın herhangi bir yerinde yaşanan sıradan bir olay gibi değerlendirmemek gerekir. Böylesi bir değerlendirme insanı yanlış sonuçlara götürür. Bilinir, bu tür değerlendirmeler yapanlar sonunda hep hayal kırıklığına uğramıştır. Bunun en somut örneğini ABD'nin son yarım yüzyıllık politikalarında görebiliyoruz. Dünyanın süper gücü olan ABD think tang kuruluşları çok fazla olmasına rağmen ne yazık ki nereye gitmişse başarılı olamamıştır. Eğer değerlendirme gücüyse, think tang kuruluşuysa Amerika'da var. Amerika siyasal değerlendirme yaparken, bir politika yürütürken kesinlikle dogmatik değildir. ABD kadar pragmatik, ABD kadar gelişmelere göre politika değiştiren başka bir ülke yoktur. Ama buna rağmen ABD Ortadoğu'da başarılı olamamaktadır. Bunun nedeni Ortadoğu gerçeğinin görülmemesidir. Batı bir türlü Ortadoğu'yu anlamak istemiyor. Ortadoğu'ya kendine göre bir elbise biçmek istiyor. Bütün yanlışlıklarına rağmen, yanılgılı politikalarına rağmen bir türlü bu yanlışlığından vazgeçemiyor. Yaşadığı birçok olumsuz deneyimden sonra özeleştiri verip Ortadoğu gerçeğinin, Batı gerçeğinden farklı olduğunu göremiyor.

Halbuki Ortadoğu'nun en kadim uygarlıklara sahip olduğunu, insanlığın beşiğinin Ortadoğu olduğunu, bu yönüyle buraya herkesin istediği gibi bir elbise biçemeyeceğini görmesi gerekiyor. İran'daki son olaylardan sonra ABD'nin, ve Avrupa'nın yine Ortadoğu'daki gelişmelere yanılgılı yaklaştığını görüyoruz. Çeşitli sol ve sosyalist kesimlerin de yanılgılı yaklaştığını görüyoruz. Buna milliyetçi Kürt örgütleri ve siyasetçilerini de dahil etmek gerekiyor.

Şu çok iyi biliniyor: Avrupa ve ABD dünya tarihini kendine göre yazarak, kendi çıkarları temelinde değerlendirerek Batı eksenli bir siyasi tarih değerlendirmesinde bulunarak bütün toplumlar üzerinde düşünsel egemenlik kurmak istiyor. İnsanlar üzerinde, toplumlar üzerinde egemenlik kurmanın yolu, tarih konusunda halkların çıkarı yerine egemenlerin çıkarını gözeten, onların bakışıyla olayları olguları değerlendiren bir tarihi kabul ettirmek gerekir. Toplumlar ve halklar üzerinde egemenlik ilk önce ideolojide ve zihniyette kuruluyor. En başta da tarih egemen sınıfların olay ve olgulara bakışı ekseninde yazılır ve tüm insanlığa kabul ettirilir. Böyle bir tarih yazımında toplumlar tarihi, insanlık tarihi tüm gerçekleriyle ortaya konulmadığı ya da gerçeklik gizlendiği için halklar bu zihniyet egemenliğiyle rahatlıkla yönetilebiliyor. Bu gerçeğin çok iyi görülmesi gerekiyor. Batı ve ABD en başta da zihniyet hegemonyası yaratmıştır. Diğer egemenlik alanlarını bu temelde gerçekleştirmektedir. Bunu anlamadan halkların üzerlerindeki egemenliği kırarak kendi çıkarları doğrultusunda özgür ve demokratik yaşamlarını kurması kolay değildir.

ABD ve Avrupa esas olarak da iktidarcı, devletçi zihniyet eksenli bir tarih değerlendirmesini toplumlara yutturuyor. Bugün de hala bu tarih tezi aşılamamıştır. Sadece tarihin değerlendirilmesi konusunda değil, demokrasi ve özgürlüklerin tanımı konusunda da kendilerine göre bir demokrasi ve özgürlük tanımı yapmaktadırlar. Demokrasiyi ve demokratik değerleri kendileriyle başlatmaktadırlar. Demokrasiyi İngiltere'de kralın bazı yetkilerinin çok az sınırlandırılmasını ifade eden Magna Carta'dan (büyük belge) başlatmaktadırlar. En fazla da Atina'ya götürürler. Bu da halkların üzerinde bir ideolojik zihniyet egemenliği kurulması anlamına gelmektedir. Demokratikleşme zihniyetinin ve demokratikleşme süreçlerinin kendilerinin yaşadığı sürecin bir benzeri biçimde gerçekleşeceğini toplumlara kabul ettirmek, kendi anladıkları demokrasiyi ve özgürlüğü toplumlara kabul ettirmek anlamına gelmektedir.

Avrupa'daki demokrasi eksik ve yetersiz bir demokrasidir

Bununla toplumlara demokrasi ve özgürlüğü değil, kendilerinin ideolojik ve siyasi egemenliğini kabul ettirmiş olmaktadırlar. ABD'nin, Avrupa'nın böyle değerlendirmesini anlıyoruz, ama solcuların, ezilen halkların bu değerlendirmelerin etkisinden kurtulamaması kabul edilemez. Hele hele Kürtlerin bu tür değerlendirmelerden etkilenmeleri, Batılılara göre değerlendirme yapmaları hiçbir şekilde kabul edilemez. Kürtler ve Kürdistan coğrafyası herhangi bir coğrafya değildir. İnsanların ilk toplumsallaştığı, doğal olarak demokrasinin kök hücresinin ilk yaşandığı bir coğrafyadır. Bu coğrafyanın insanlarının, siyasetçilerinin demokrasi ve özgürlük anlayışını Batının oryantalist anlayışıyla ele almaları, kendi tarihsel gerçeklerini görmemeleri ya da kendi tarihsel değerlerini küçümsemeleri anlaşılır gibi değildir. Belki dün olaylara olgulara bu çerçevede bakmanın bir mazereti olabilirdi, ama Kürt Halk Önderliğinin tarihsel toplumu kapsamlı bir biçimde çözerek egemenlerin ve devletçi sistemlerin tarih yazımı yanında bir de komünal demokratik yaşam süren halkların tarihini çok kapsamlı bir biçimde ortaya koymasından sonra oryantalist bakışın terk edilmesi gerekmektedir. Önder Apo'nun, halklara ait demokratik zihniyeti, doğrudan demokrasi tarihini, komünal demokratik yaşamın tarihsel temellerini bütün verileriyle ortaya koyması düşünüldüğünde, hala demokrasiye, özgürlüğe Batının normlarıyla yaklaşmak, halkların üzerindeki düşünce egemenliğinin ne kadar köklü olduğunu göstermektedir.

Demokrasi denilirken bir türlü Batı'nın demokrasi anlayışından kurtulunmuyor. Bir yerde demokratikleşme olacaksa bu sanki Batı Avrupa'da, ABD'de nasıl gelişmişse öyle gelişeceği düşünülüyor ya da öyle gelişmesi gerekliymiş, zorunluymuş gibi bir anlayış bulunuyor. Halbuki Avrupa'daki demokrasi eksik bir demokrasidir, sınırlı bir demokrasidir. Demokrasi demek halkın her bakımdan güç olması demektir. Halkın kendi yaşamını kendisi kurması ve yönetmesi demektir. Şimdi ABD ve Avrupa'da böyle bir şey var mı? ABD ve Avrupa'da hala egemenler, sömürücüler, baskıcı güçler hâkim değil mi? Hala ABD ve Avrupa'da büyük ekonomik tekeller, askeri tekeller, siyasi tekellerin, askeri ve siyasi gücü en yoğun biçimde elinde tutanların bulunduğu coğrafya değil mi? Buna rağmen hala demokrasi anlayışını, zihniyetini Batı'nın egemenlerinin anladığı, yorumladığı biçimde ele almak ne kadar doğrudur? Görülüyor ki en başta da demokrasi tanımı ve demokrasinin tarihçesi konusunda çok köklü bir yanılgı içinde bulunulmaktadır. Tabii ki Avrupa'da demokratik değerler vardır, ama bunlar halkların özgürlük ve demokrasi mücadelesiyle ortaya çıkmış değerlerdir. Öyle Batı'daki siyaset bilimcilerin belirttiği gibi devletin demokratikleşmesi, hukuk devleti olması gibi gelişmelerin sonucu değildir. Devleti bile belli demokratik değerlere duyarlı hale getiren, kendi kendini yöneten ve otoritesini belirli kurallar içinde sürdürmesini sağlayan halkların demokrasi ve özgürlük mücadelesidir.

Bu açıdan tek bir Avrupa'dan söz edilemez. Bir egemenlerin Avrupa'sı, onların özgürlük ve demokrasi anlayışı vardır, bir de halkların Avrupa'sı vardır. Halkların Avrupa'sının özgürlük ve demokrasi anlayışı aslında Avrupa egemenlerinin demokrasi anlayışıyla aynı değildir. Halklar mücadeleleriyle, tutumlarıyla aslında sürekli demokratikleşme alanını geliştirerek devleti geriletmeye, kendilerinin demokratik ve özgürlükçü yaşam alanını arttırmaya çalışmışlardır. Modernist zihniyetin ideolojik egemenliği ve Batı'daki kapitalist sistemin kültür ve yaşam biçimi halkları demokrasi ve gerçek özgürlükler konusunda yanılgılı bir zihniyete, tutuma ve pratiğe götürmüş olsa da Avrupa'da halkların demokrasi özlemleri güçlü olarak vardır. Zihniyeti ve kültürüyle bir toplumsal ruh ortaya çıkmıştır. Modernist zihniyet ve kapitalist kültür gerçek demokrasiyi anlama ve pratikleştirme konusunda yanılgılar ve engeller ortaya çıkarsa da Rönesans'tan başlayarak demokratik zihniyet ve özgürlük ruhu toplumların kültürü içinde belirli bir yer edinmiştir. Bu demokratik kültür ve değerler Batılıların, Batılı siyasetçilerin, tarihçilerin, demokrasi tarihçilerinin yazdığı gibi Magna Carta'dan başlayan ve toplum içine yerleşen bir kültür değildir. Bu kültür, insanlığın ilk ortaya çıkışında toplumsallaşmayla birlikte toplumsallaşmanın diğer yüzü olan demokratik değerleri insanlığın o günden bugüne taşıması, bu değerlere dayanarak mücadele etmesi, bu değerleri toplumsal varlığını koruyarak ayakta tutması sonucudur. Ortadoğu'daki komünal demokratik değerlerin, toplumcu değerlerin, duyguların ve demokrasinin kök hücresinin Batı'ya taşınmasıyla gerçekleşmiştir. Önder Apo'nun Rönesans'ı Doğunun sürgün çocuğu olarak değerlendirmesi, tarihe nasıl bakılması gerektiğinin en çarpıcı ifadesi olmaktadır.

Ortadoğu'nun demokrasisi kendine özgü gelişecektir

Avrupa'daki kültürel değerlerin derin ve radikal demokrasi anlamına gelen doğrudan demokratik yapılanmaya temel olmamasının nedeni, demokratik zihniyetin ve yapılanma gerçeğinin kapitalist modernite tarafından çarpıtılmasıdır. Zaten Batı'nın egemenleri demokrasi ve özgürlük kavramlarını kendilerine göre çarpıtarak halkların yaşamında var olan demokratik değerlerin ve zamanla oluşmuş demokratik kültürün doğrudan demokrasinin yerleşmesini sağlayan yapılanmaları önlemeye çalışmaktadır. Batı Avrupa'da bile halkların zihniyeti çarpıtılmazsa doğrudan demokrasiyi kurmak zor olmayacaktır. Bunu fark eden egemen sistem, bencilliği ve bireyciliği körüklemekte, böylelikle bireyi toplumsal sorunlara doğal olarak komünal demokratik yaşama ilgisiz hale getirmektedir. Ahlaki ve politik toplum ve birey gerçeğine kavuşmayan toplumlar da Batı'nın zihniyetini aşamamakta ve verili kavramlara mahkûm hale gelmektedir.

Görüldüğü gibi tarihe de halkların bakışıyla bakmak gerekir. Tarihsel toplumu iyi çözümlemek ve tüm gelişmeleri tarihselliğin zaman ve mekanı içinde ele almak gerekmektedir. Olay ve olgular böyle ele alınıp Batı eksenli bakılmadığı takdirde İran'daki gelişmeler de daha doğru değerlendirilebilinir.

Her şeyden önce Batılıların gözüyle İran'a bakışın terk edilmesi gerekir. Şüphesiz İran denilince akla hemen gericilik, baskı ve zulüm gelmektedir. Kuşkusuz İran'da baskıcı bir rejim vardır. Bu, işin bir boyutudur. Ama başka bir boyutu da var ki, o da İran halklarının boyutudur. Bir İran toplumu ve onun toplumsal gerçeği vardır. Yani tek bir İran'dan söz etmek mümkün değildir. Nasıl ki tek bir Avrupa'dan bahsedilmediği gibi. Farklı Avrupalar var, farklı ABD'ler, farklı Fransalar, farklı Almanyalar varsa aynı şekilde farklı İranlar da vardır. Öte yandan İran'daki olayların Ortadoğu tarihi temelinde, İran tarihi temelinde ele alınıp değerlendirilmesi gerekmektedir. Demokratikleşme ve özgürlükler derken Batı gözüyle değil, Ortadoğu tarihsel gerçekliği içinde bir demokratikleşme süreci ve özgürleşme sürecinin gelişeceğinin görülmesi gerekiyor. Avrupa'ya, ABD'ye göre olursa demokratik değerlerdir, onlarda yaşanan tarihsel süreçlere uygun bir şey olmazsa orada demokratik değerler yoktur gibi değerlendirmeler isabetli değerlendirmeler değildir. Ortadoğu'nun demokrasisi de kendine özgü gelişecektir. Ortadoğu'da özgürlükler de kendine özgü gelişecektir. Önder Apo'nun dediği gibi Batı bizim gözlerimizi kör ettiği için kendimizi küçümsemişiz ve kendi değerlerimizi görememişiz. Bu önemli bir tespittir. Bu sadece Kürtler açısından yapılacak bir tespit değildir, bu, İranlılar için de Araplar için de yapılacak bir tespittir. Bütün Ortadoğu toplumları için Önder Apo bu tespiti yapmıştır. Dolayısıyla İran'daki demokratikleşme olayına da Ortadoğu ve İran'ın tarihselliği içinde bakmak gerekiyor.

İran'daki gelişmeleri iç dinamikleriyle açıklamak gerekir

Bazılarının belirttiği gibi İran'daki gelişmeler ABD ve İngiltere etkisiyle olmuyor. Ya da İran'daki mevcut iktidarın belirttiği gibi ABD ve İngiltere'nin müdahalesiyle gelişmiyor. ABD ve Avrupa'nın bu yollu çok boyutlu çabaları olsa da İran'daki gelişmeleri ABD ve Avrupa etkisine bağlamak çok yanlıştır. Ortadoğu halklarının demokrasi ve özgürlük özlemlerine hakarettir. Tabii ki dünyadaki halkların özgürlük ve demokrasi eğilimleri İran'ı da etkiliyor. Halkların özgürlük ve demokrasi mücadeleleri İran'ı da etkiliyor derken kastedilen ABD'nin ya da Avrupa'nın politikaları değildir. Ya da ABD'nin ve Avrupa'nın demokrasisi değildir. Tabii ki Avrupa halklarının tarihsel mücadeleleri sonucu ortaya çıkmış belirli olumlu değerleri vardır. Bu tabii ki halkların mücadelesini etkilemiştir. Bu ayrı bir konudur. Ancak birebir, doğrudan ABD ve Avrupa etkiliyor demek, bir saptırmadır. Bunun yerine "İran'daki gelişmelerin bu hale gelmesinde en fazla da Kürt halkının demokrasi ve Özgürlük Mücadelesinin" etkisi var denilseydi daha doğru bir tespit yapılmış olurdu. Çünkü Kürt Özgürlük Hareketinin Ortadoğu'da demokrasi ve özgürlük ateşini fitillediği ve bunun İran toplumunu da etkilediği biçimindeki bir değerlendirme, Batı'nın ya da Avrupa'nın etkilediği biçimindeki değerlendirmelerden daha doğru ve gerçekçidir. Tabii ki başta Kürt halkı olmak üzere İran halkları Kürt Özgürlük Mücadelesinden, PKK'nin demokrasi ve özgürlük anlayışından çok fazla etkileniyor. Bunu derken İran'daki bütün gelişmeler Kürt Özgürlük Hareketinin etkisiyle ortaya çıkmıştır biçiminde bir değerlendirmede bulunmuyoruz. Ortadoğu'nun tarihselliği içinde İran'ın da bir özgürlük birikimi var, bir demokrasi birikimi var. Eğer komünal demokratik değerlerin temel coğrafyası Ortadoğu ise komünal demokratik yaşamın en fazla etkili olduğu yerler Kürdistan ve İran'dır. Kürtlerle Farsların aynı etnik kökenden ve dil grubundan geldiği bilinmektedir. Dolayısıyla İran'daki halklar da Mezopotamya kültüründen etkilenmişlerdir. Farsların ve Bellucilerin Aryen olduğu bilinmektedir. İran kavramı kök olarak zaten Aryen'den gelmektedir.

İran'daki gelişmeleri iç dinamikleriyle açıklamak gerekir. Özellikle de mevcut Ahmedinejad rejiminin iktidarının halkın beklentilerine cevap vermeme durumu vardır. Halk gerçekten bu baskıcı yönetimden bunalmıştır. Rejimin bu haliyle yürümesinden rahatsızdır. Ama bunu derken bu halk Batı gibi bir yaşam istiyor, oradaki gibi bir siyasal, sosyal, kültürel yaşam istiyor demek yanlıştır. İran toplumu da özgürlüklerin gelişmesini istiyor, demokrasinin gelişmesini istiyor. Ama bu özgürlüğün ve demokrasinin gelişmesi Avrupa değerlerini istemek, Avrupa kültürünü istemek, Avrupa'dakine benzer bir siyasal rejim istemek olmadığı açıktır. Nitekim İran'daki hareketin esasını İslami değerleri taşıyan ve bu değerleri temel alan kesimler oluşturmaktadır. Bir kere bu gerçeğin görülmesi gerekiyor. Bu hareketin öncülerinden iki tane cumhurbaşkanı adayı var. Hareketin perde önündeki lideri Musavi, savaş döneminde Humeyni'nin başbakanlığını yapmış bir kişidir. Muhalefetin en etkili isimlerinden biri olan Mehdi Kerrubi uzun süre meclis başkanlığı yapmıştır. Daha

bunlar gibi birçok Ayetullah ya da din adamı bu hareketin içindedir. Bu gerçek ortadayken bu hareketi Batı'nın etkisindeki bir hareket, ABD'nin, İngiltere'nin etkisindeki bir hareket ya da onların eliyle çıkmış bir hareket olarak değerlendirmek yanlıştır. Bu iddia esas olarak mevcut iktidarın muhalefeti etkisizleştirmek için söylediği bir argümandır. Çünkü İran toplumunda ABD ve Avrupa'ya karşı tepki biliniyor. Onların yaşam tarzına karşı bir tepkinin var olduğu biliniyor. Mevcut iktidar bu olaylarda Batı'nın parmağı var diyerek halkın tepkisini muhalefetin üzerine sürmek istiyor. Bu gerçek ortadayken muhalefetin mevcut rejimin İslami yanına karşı olduğunu söylemek doğru olmaz.

Muhalefet mevcut rejimin demokratik olmayan, baskıcı yönüne karşı çıkmaktadır. Demokrasinin ve özgürlüklerin genişletilmesini istemektedir. Ama bunu isterken İslami rejim ortadan kalksın, İslami değerleri geriletelim, Batı gibi bir ülke olalım biçiminde bir istekleri yoktur. Ya da Batı'nın anladığı biçimde bir laiklik olsun türünden istekler çok sınırlı bir çevreye aittir. Meydanlarda atılan sloganlardan da anlaşılmaktadır ki muhalefet de dini motifleri kullanarak mevcut iktidarı geriletmek istiyor. O zaman şu gerçeğin tespit edilmesi gerekiyor: Demokratikleşme ve reformlar için mücadele etmek için İslam karşıtı olmak gerekmiyor. İslami rejim yıkılsın, ancak rejimin İslami yönüne karşı çıkılırsa demokrasi ve özgürlük gelişir demenin yanlış olduğu son olaylarla daha da net görülmüştür. Tabii ki dinin dogmatik yanının aşılması lazım. Dinin dogmatik bir biçimde siyasete alet edilmesinin tabii aşılması gerekiyor. Bu konuda da belirli reformlar, belirli anlayış ve zihniyet değişikliği gerekiyor. Ama bu Batı'da anlaşıldığı biçimiyle laik bir ülke olunması gerektiği anlamına gelmiyor. Kaldı ki Batı'nın laikliğinin nemenem bir laiklik olduğu bellidir. Önder Apo Avrupa'nın laikliğinin de Türkiye'de benimsenen laikliğin de öyle dini devletten ayırmadığını, aksine despotik dini devlet zihniyetinin farklı biçimi olduğunu ortaya koymaktadır. Kürt Halk Önderinin değerlendirmelerinde çok tarihsel olan, çok dikkat çekici olan ve ezberleri bozan değerlendirmelerinden biri de laiklik değerlendirmesidir. Bu yönüyle Batı Avrupa'daki gibi laiklik olursa demokrasi olur, yoksa özgürlükler ve demokrasi gelişmez gibi bir yaklaşım, olaylara ve olgulara Batı'nın gözüyle bakmak olur. Batı'nın kendi ölçülerini tüm insanlığa kabul ettirmek için yaptığı ideolojik saldırının etkisinde olayları ele almak olur.

İran toplumunda özgürlükleri genişletme isteği ortaya çıkmıştır

İran toplumunda da tarih içinde yaşanan gelişmeler sonucu ortaya çıkan zihniyet birikimi bir demokratikleşme isteği, özgürlükleri genişletme eğilimi ortaya çıkmıştır. Bu olaylar açıkça ortaya koymuştur ki İran toplumu baskılardan bunalmış, demokrasi ve özgürlükler istemektedir. Bunun yanında İran içindeki bugüne kadar iktidara ortak olan kesimler arasında da bir çatlaklık çıkmıştır. İran İslam Devriminden sonra İran'ı yöneten iktidar bloğu çatlamıştır. Bu çatlaklık derindir. Bunun tabii ekonomik ve sosyal nedenleri de var. İran'da sömürücü baskıcı devlet olmanın gereği olarak devlet imkanlarını ele geçirerek, kendilerini ekonomik ayrıcalıklı yapmak isteyen kesimler bulunmaktadır. Ahmedinejad'ın dayandığı çevre, devlete dayanarak kendilerini önemli bir ekonomik ve siyasi güç yapmıştır. Bunların yanında Rafsancani, Hatemi, Musavi ve Kerrubi gibi kesimler de belirli bir ekonomik temele dayanıyorlar. Bunlar da aslında İslam Devriminden sonra rejim içinde yer alarak kendilerini belirli bir ekonomik güç yapmışlardır. Ancak şu andaki mevcut Ahmedinejad, Hamaney ve ordu bloğu ekonomik bir hâkimiyet kurmuşlardır. Devletin ekonomik tekel olma karakterinden en fazla da bu oligarşik gurup yararlanmaktadır. Geçmişte bu oligarşinin içinde olan, ama giderek geride kalanlar Ahmedinejad, Hamaney bloğunu geriletip ekonomik, siyasal ve sosyal alanda etkili olmaya çalışmaktadırlar. Bu yönüyle bir iktidar mücadelesi vardır. Rafsancani, Hatemi, Musavi, Kerrubi'nin etrafında örgütlenen kesimler halkın özgürlük ve demokrasi eğilimlerinin güçlü olduğunu görerek, bu eğilimin de sözcülüğünü yapıp, mevcut iktidar bloğunu geriletmeyi hedefliyorlar. Böylece kendilerini siyasi, ekonomik ve sosyal yaşamda etkili kılmaya çalışıyorlar. Bir kere böyle bir mücadele gerçeğinden söz etmek gerekiyor. Söz konusu muhalefet mevcut pozisyonlarını güçlendirmek için baskıcı sistemin yumuşamasını ve daha yumuşak bir rejim, daha demokratik ve özgürlüklerin geliştiği bir İran istiyorlar. Tabii bunların istediği gerçek demokrasi ve gerçek özgürlük değildir, fakat mevcut iktidar bloğunun karşısındaki pozisyonları böyledir. Bunun için de halkın güçlü demokratik ve özgürlükler eğilimini değerlendirerek avantaj kazanmaya çalışıyorlar. Bu yönüyle doğru bir strateji, politika ve taktik izlediklerini rahatlıkla söyleyebiliriz.

"Rafsancani, Hatemi, Musavi, Kerrubi'nin etrafında örgütlenen kesimler halkın özgürlük ve demokrasi eğilimlerinin güçlü olduğunu görerek, bu eğilimin de sözcülüğünü yapıp, mevcut iktidar bloğunu geriletmeyi hedefliyorlar. Böylece kendilerini siyasi, ekonomik ve sosyal yaşamda etkili kılmaya çalışıyorlar. Bir kere böyle bir mücadele gerçeğinden söz etmek gerekiyor"

İran'da güçlü bir toplumsal kültür ve halk direniş geleneği vardır

Bu ekibin özelliğine bakarak İslam rejimine yönelmiyorlar, İslam'ı karşılarına almıyorlar, İslami rejimi yıkmak istemiyorlar diyerek bunların demokratik özelliğinin olmadığını, reformcu özelliğinin olmadığını söylemek, İran toplum gerçeğini anlamamaktır. Daha doğrusu Batı ölçüleriyle, Batı normlarıyla olay ve olguları değerlendirmektir. Bu tür değerlendirmelerle İran'a doğru bir yaklaşım geliştirilemez. İran'da sistemin İslami yönünü karşıya almadan da dinin dogmatik yanlarının törpülenmesi, dinin si-

yasete alet edilmesinin aşılması, toplumdaki dinamizmi önleyen bir etken halinden çıkarılması mümkündür. Bu nedenle illa İslam rejimini karşıya alalım demenin anlamı yoktur. Böyle yapanlar ne kadar afaki sözler söyleseler de, demokrasi ve özgürlükten bahsetseler de İran siyasetinde ve toplumunda etkili olamazlar. Hatta tutumlarıyla dini dogmatizmi katılaştırırlar ve dinin siyasete alet edilmesinin zemini olurlar. Dolayısıyla dinin dogmatik bir biçimde kullanılması, siyasete araç edilmesine karşı mücadele de yine Ortadoğu ve İran koşulları gerçeğine göre olacaktır. Bunu herkesin çok iyi bilmesi gerekir.

İran'da güçlü bir toplumsal kültür ve buna dayanan bir halk geleneği vardır. Adalet ve eşitlik değerleri toplumun kültürel değerlerinin derinliklerinde fazlasıyla yer almaktadır. Demokratik ve özgürlükçü bir kültür de vardır. İran'a, İran toplumuna bakıp özgürlükçü, demokratik bir geleneğinin olamadığını söylemek yanlıştır. Bırakalım uzun tarihini, Musaddık'ta sembolünü bulan ulusal demokratik eğilimi, İran İslam Devrimi bile ya da Şah'ı deviren devrim bile çok güçlü demokratik özelliklere sahiptir. Toplumda çok güçlü bir demokratik uyanış ortaya çıkarmıştır. İran'da Bir demokratik devrim yaşanmıştır. Bu devrim İran toplumunun karakterinde ve duygularında önemli değişimler ortaya çıkarmıştır. İktidara ve devlete karşı kölece boyun eğen bir toplum gerçeği yoktur. Örgütlülüğe ve demokratik hareketliliğe yatkın bir özelliği vardır. Sistemin kendisi bile iktidarını sürdürmek için toplumu örgütlemeye ihtiyaç duymaktadır. Bu açıdan örgütlenmeye ve harekete geçmeye yönelik karakterleri zayıf değildir. Bunun bir kere görülmesi lazım. Bugün Ahemdinejat, Hamaney blokunu sallayan da İran'daki Şah'a karşı gerçekleşen demokratik devrimin yarattığı halk gerçeğidir. Bu rejimin sarsılmasında İran İslam Devrimi'nin toplumda yarattığı etkilerin payı da görülmelidir. Kürt Halk Önderi, Sovyetlerdeki reel sosyalizmin yıkılmasından bahsederken Ekim Devrimi'nin yarattığı rüzgarla yıkılmışlardır biçiminde bir değerlendirme yapmıştır. Aslında benzer bir değerlendirme İran için de geçerlidir.

Sistemi yumuşatma ve reforma uğratma çabaları mutlaka sonuç verecektir

1979'da gerçekleşen İran İslam Devrimi'ni hiç kimse küçümseyemez. İran Devrimine İslamcılar da katıldı, farklı sosyalist eğilimlerden radikal demokratlar da katıldı. Şah çok geniş bir demokratik mücadele cephesi ile yıkıldı. Bu gerçeğin hiç kimse tarafından unutulmaması gerekir. İran'daki devrim, Şah'ın yıkılması silahla olmadı. Hiçbir devrimde görülmeyecek kadar bir halkın gücüyle yıkıldı. Dünyada silah kullanmadan en geniş kitlenin ayağa kalkışıyla yapılan ender devrimlerden biridir. Tarihte kitle desteği en fazla olan devrimlerden biridir. Ancak İran'daki İslam Devrimi giderek toplumun taleplerinden koptu, tutucu hale geldi. Baskıcı bir rejim haline gelerek halkların özgürlük ve demokrasisi önünde engel oldu. Ortaya çıkan bu gerçeklikten yola çıkarak İran'da gerçekleşen bu büyük devrimin toplumun zihniyetinde, duygularında yarattığı altüst oluşu görmemek cahilliktir. Ya da olaylara ve olgulara bilimsel bakmak yerine duygusal ve tepkisel bakmaktır. Ama siyaset de bilim de böyle tepkisel ve duygusal yaklaşımlarla yapılmaz. Tabii ki biz pozitivizmin, olguculuğun bilimsel yöntemine yaklaşımına karşıyız. Ama bizim de bir bilimsel yaklaşımımız var. Olay ve olguları mekan ve tarihselliği içinde değerlendiren bir değerlendirme gücümüz var. Bu doğru bilimsel yaklaşımla, doğru sosyolojik yaklaşımla bakıldığında İran gerçeği farklı okunur, Avrupa'dan, Batı'dan bakınca çok çok farklı okunur. Sosyoloji tarihselleştirilirse, tarih sosyolojikleştirilirse, sosyoloji ve tarih bilimi iç içe kullanılır ve İran'daki gelişmeler irdelenirse aslında dikkat çekici bir durumun olduğu ortaya çıkar. Hatta heyecan verici bir durumun olduğunu da söyleyebiliriz.

İran'da cin şişeden çıkmıştır. Artık İran eskisi gibi olmayacaktır. Toplumdaki özgürlük ve demokrasi eğilimini doğru okuyup değerlendiren eski iktidar bloğunun içinden çıkan muhalif kesimin öncülük ettiği bu mücadelenin sistemi yumuşatma ve reforma uğratma çabaları mutlaka sonuç verecektir. İran'daki mevcut iktidar bloğu kesinlikle bu rüzgarı bastıramaz. Bastırmaya kalktıkça daha köklü rüzgarlarla karşılaşacaktır. Eğer bir uzlaşma yapabilirse kendisi daha sonraki dönemde iktidar bloğu içinde yer alabilir. Ama yumuşamaz, sertlik politikalarını sürdürürse muhalif güçler halkın desteğiyle mevcut iktidarı etkisizleştirirler. Mevcut iktidarın etkisizleştiği reforma uğramış bir sistem ortaya çıkar derken İran'ın, İslam cumhuriyeti olmaktan çıkacağından söz etmiyoruz. İslam cumhuriyeti olma karakteri devam eder, ama reforma uğramış, belirli demokratik değerlerle yüklenmiş biçimde bir İslam cumhuriyeti olur. Belki de Önderliğimizin İslam'ın demokratikleşmesi dediği sürecin bir biçimi İran'da ortaya çıkabilir. İran'a özgü bir demokratikleşme giderek gelişebilir. Gelişmez demek, İslamcı cumhuriyet olmaktan çıkmazsa, İslami ismi ortadan kalkmazsa ne reform olur ne de demokratikleşme olur demek doğru değildir. Bir kere daha belirtiyoruz, halkın mücadelesi ve demokratikleşme dinin siyasete alet edilmesini ve bazı kurallarını dogmatik biçimde siyasal, sosyal, kültürel yaşama uygulayarak kendi iktidarını sürdürmede kullanmasını aşacaktır. Halk İslam rejimine karşı olduğunu söylemeden de sistemi demokratikleştirecek ve reforma uğratacaktır. Süreç büyük ihtimalle böyle gerçekleşecektir. İran konusunda doğru değerlendirme yapmak isteyenler, doğru politika yapmak isteyenler de sürecin böyle gelişeceğini görerek değerlendirme yapmalı ve buna göre hareket etmelidirler.

İran'da güçlü bir demokratikleşme zemini bulunmaktadır

Belirttiğimiz gibi Şah'ın devrilme sürecindeki halk hareketi toplumda önemli bir değişim ve dönüşüm yaratmıştır. Toplumda baskıya ve zulme karşı çıkma, haksızlığa ve adaletsizliğe karşı çıkma kültürü ortaya çıkmıştır. Bunu küçümsememek gerekiyor. Halkların ayağa kalkışı böyle demokratik değerler ortaya çıkarır, özgürlükçü değerler ortaya çıkarır. İran'daki halkın ayağa kalkışı bir din adamının, bir imamın kalkıp

"Mevcut İran rejimi Kürtler üzerinde baskı yapıyor, baskıcı rejimdir diyerek ve bu doğru değerlendirmeden yola çıkarak İran toplumundaki gerçekleri görmezden gelemeyiz. Bugünkü baskıcı karakterine bakarak İran toplumunu ve tarihsel dinamiğini kendimize göre ele alamayız. Kürt sorununu demokratik siyasal temelde çözüp demokratik bir İran yaratmak isteyenlerin İran'daki gelişmelere daha gerçekçi yaklaşması şarttır"

toplumu kışkırtması biçiminde gelişen bir olgu değildir. İran İslam Devrimi, geçmişte Avrupa'da yaşanan din seferlerinde, Haçlı Seferlerinde olduğu gibi din adamları toplumun önüne çıkmış, dini kullanmış, bir hareket yaratmış, bir savaş geliştirmiş biçiminde değerlendirilemez. Humeyni'nin İran'da iktidarı almasını böyle değerlendirmek, İran'da gerçekleşen Devrimden hiçbir şey anlamamaktır. Devrimi yanlış değerlendirmektir. Bu konuda İran Devrimi gerçekleştikten sonra birçok Batılı yazarın İran Devrimi hakkında söyledikleri, yazdıkları var. Bunların çoğunluğu da yine Batı kafalıdır; Batı zihniyetini aşan kafalar değildir. Ama buna rağmen İran'daki büyük halk hareketini, büyük demokratik uyanışı, toplum ve birey uyanışını açıkça ortaya koymuşlardır.

Mevcut İran rejimi Kürtler üzerinde şöyle baskı yapıyor, halk üzerinde şöyle baskı yapıyor, baskıcı rejimdir diyerek, bu doğru değerlendirmeden yola çıkarak İran toplumundaki gerçekleri görmezden gelemeyiz. Bugün ki baskıcı karakterine bakarak İran toplumunu ve tarihsel dinamiğini kendimize göre ele alamayız. Özellikle de Kürt Özgürlük Hareketinin, PJAK'ın, özgürlük ve demokrasi savaşçılarının, İran'ı demokratikleştirmek isteyenlerin, Kürt sorununu demokratik siyasal temelde çözüp demokratikleşme temelinde demokratik bir İran yaratmak isteyenlerin İran'daki gelişmelere daha objektif, daha gerçekçi yaklaşması şarttır. Şunu söylemek yanlış olmaz: Ortadoğu ülkeleri içinde Kürdistan'dan sonra, Kürt toplum gerçeğinden sonra demokratik değerlere, demokratikleşmeye en yatkın toplum İran toplumudur.

Türkiye'de de tabii belirli bir demokratik kültür ya da demokratik zemin vardır. Ancak Türkiye'de bu demokratik eğilimi esas olarak yaratan Kürt Özgürlük Mücadelesi olmuştur. Tabii ki bunu söylerken Türkiyeli devrimci ve demokratların Türkiye'nin demokratikleştirilmesi mücadelesindeki rollerini yok saymıyoruz. Ancak özellikle son 30 yıldaki Kürt Özgürlük Mücadelesinin Kürt toplumunda yarattığı değişim Türkiye'yi de etkilemiştir. Her ne kadar devlet, inkârcı-imhacı politikasıyla bu mücadeleyi ezmek istemişse de, Kürt halkı ısrarlı mücadelesiyle Türkiye'nin demokratik zihniyete kavuşmasında, belirli tabuların yıkılmasında büyük rol oynamıştır. Türkiye'deki toplumun, çeşitli kesimlerin Kürtlerin varlığını kabul eder noktaya getirilmesi, onların demokratik zihniyete, özgürlükçü karaktere kavuşması anlamına gelmektedir. Belki devlet zorla kabul edecektir, ama toplumda, çeşitli kesimlerde, aydınlarda ortaya çıkan demokratik ve özgürlükçü zihniyettir. Kürt halkının özgürlük mücadelesi Türkiye toplumunu daha özgürlükçü ve demokratik düşünmeye zorlamıştır. Bu açıdan Türkiye'deki demokratikleşme zeminini küçümsemiyoruz, ama İran'ın da çok güçlü bir demokratikleşme zemininin olduğunu söyleyebiliriz. Çok büyük bir devrime imza atan bir halk gerçekliğine sahiptir. Tarih içinde de komünal demokratik değerleri yaşamış bir halktır.

İran'ın demokratikleştirilmesinde kadınlar potansiyel bir güçtür

Öte yandan kadın gerçeği de İran'da küçümsenemez. Sorunu eşarp takıp takmamaya bağlamak Batıcı ve modernist bir yaklaşımdır. Tabii ki zorla eşarp taktırmak, takmayanlara zoraki taktırmak yanlıştır. Ancak bu gerçekliğe rağmen İran'da kadın toplum içinde etkilidir. Evin içine hapsedilmiş bir kadın gerçeği yoktur. İdari ve ekonomik alanda, hizmet sektöründe kadın çalışanların sayısı oldukça fazladır. İran'daki kadının erkek karşısındaki duruşu, toplum içindeki yeri küçümsenemez. Batılı birçok yazar, siyasetçi bile İran'da yaptığı araştırmalar sonucu, İran'ın anaerkil olduğunu söyleyecek kadar uç değerlendirmeler yapmışlardır. Bu tür değerlendirmeler hem de 1990'lı yıllarda yapılmıştır. Bu gerçek de gösteriyor ki demokratikleşmede önemli bir öğe olan kadın İran toplumunda çok edilgen değildir. Tabii ki sorunlar yaşamaktadır, bazı kurumlarda kadının iradesi yeterince yansımamaktadır. Özellikle karar alma mekanizmalarında kadının yeri yok denecek kadar sınırlıdır. Ama Ortadoğu toplumları açısından ele alındığında, Kürt kadınından sonra sosyal yaşamda varlığı hissedilen bir konuma sahiptir. Böyle olumlu denilebilecek durumlardan söz edilse de mevcut rejim sosyal ve kültürel yaşam alanını kadına önemli düzeyde kapatmıştır. Bu tabii toplumdaki değişimi zorlayan, kadının siyasal, sosyal, kültürel alandaki değişimde oynadığı rolü sınırlayan bir etkendir. Ama buna rağmen İran'da kadının demokratikleşme ve özgürlüklerin derinleştirilmesi konusunda önemli bir potansiyele sahip olduğunu söyleyebiliriz. Nitekim seçimlerden sonra ortaya çıkan hareketlerde kadın önemli bir etkinlik sahibi olmuştur. Musavi'ni eşi bir nevi değişimin, reformun, demokratikleşmenin sembolü haline getirilmiştir. Direniş sırasında vurulan genç kadının sembol haline getirilmesi de tesadüfi değildir. Bir kadının sembol hale getirilmesi İran'daki dinamizmle ilgilidir. Kadın sembol haline getirilerek İran'daki kadın dinamizmi daha etkili hale getirilmek istenmektedir.

İran'da kadın konusunu da ele alırken daha doğru bir değerlendirme yapmak gerekir. Batılılar da İran'da kadının önemli bir potansiyel olduğunu söylüyorlar. Ama onların İran için de düşündükleri kadın profili Batı'nın modernist kadınıdır. Modernist ölçüler içindeki kadındır. Bunun da büyük bir yanılgı olduğu açıktır. İran'daki kadın etkili olacaktır, etkisini daha da arttıracaktır, ama bu kapitalizmin modernist zihniyetinin belirli kalıplara soktuğu ve model olarak düşündüğü biçimindeki bir kadın olmayacaktır. Belki bir süre daha eşarp takma gelenekler, toplum-

sal ve idari baskı yoluyla sürdürülecektir, ama bu İran kadınının İran'ın demokratikleşmesinde ve değişimindeki rolünü etkilemeyecektir. Bunları söylerken İran'da ağır bir insanlık suçu ve vahşet olan recm uygulaması tabii ki hiç bir şekilde kabul edilemez bir uygulamadır. Eğer İran'daki mevcut hareket İran'da belirli reformlarla demokratikleşmenin önünü açacak bir süreç başlatırsa, ilk ortadan kalkan uygulamanın bu recm olacağını düşünüyoruz. Dolayısıyla İran'da recm uygulamasının sonuna gelindiğini düşünüyoruz.

İran'daki kadının eğitim düzeyi eskiye oranla yükselmiştir. Kadının çalışması kadar normal, doğal bir şey yoktur. Kadının evden çıkıp çalışması, kendi ayağı üzerinde durması engellenen, önü alınan bir olgu değildir; aksine teşvik edilmektedir. Bu da tabii önceki İran Devriminde kadının oynadığı etkin rolün sonucu bir durumdur. Öte yandan İran da neolitik toplumda rol oynayan ana tanrıça kadının yaşam bulduğu, etkili olduğu alanlardan biridir. Belki Kürdistan kadar belirleyici değildir, Kürdistan coğrafyasındaki ana tanrıça kültü kadar tarih içinde etkinliği olmamıştır. Ama ana tanrıça kültünün, kadının oynadığı rolün İran coğrafyasında da önemli olduğunu, bu yönüyle kadının tarihsel etkisinin toplumsal yaşamdaki damarların güçlü olduğunu söyleyebiliriz.

Gençlik İran'da antidemokratik uygulamalardan dolayı etkin değildir

Gençliğin dinamizminden zaten kuşku yoktur. İran çok genç nüfuslu bir ülkedir. Ama bu genç nüfus rejimin antidemokratik ve katı uygulamaları nedeniyle sosyal ve kültürel yaşamda etkin değildir. Bu yönüyle belki de en az kadın kadar toplumda kendini ifade edemeyen bir pozisyonda yaşamaktadır. Bu açıdan gençlik de bir değişim istemektedir. Mevcut durumdan memnun değildir. Dışarıdan, Batı değerlerinden kimi etkilenmeler yaşamaktadırlar. Daha doğrusu rejimin baskıcı karakteri gençliği böyle bir eğilime itmektedir. Özentili ve arayış içinde olan bir gençlik vardır. Ama bunun Batı kültürel değerlerini yaşamayı istemekten çok, rejime karşı baskı ve tepki biçiminde ortaya çıktığını söylemek daha doğru olur. Bunun için de rejimin yumuşaması, demokratikleşmesi, baskıcı karakterini geriletmek açısından bu mücadelenin içinde aktif yerini almaktadır. Bundan sonra da muhalif hareketin en etkin gücü gençlik olacaktır. Sonuç itibariyle İran'da orta sınıf da dahil, gençlik ve kadın ekonomik, siyasal ve sosyal alanda etkili olmak isteyen eski iktidar bloğu bu mücadeleyi İran'da değişim yaratana kadar sürdüreceklerdir. Bu mücadele inişli çıkışlı olsa da İran değişime uğrayana kadar durmayacaktır.

İran artık eski İran olmayacaktır, ama ABD'nin, Avrupa'nın beklediği İran da olmayacaktır. Hatta denilebilir ki Avrupa ve ABD'nin hoşuna gitmeyen bir İran gerçeği ortaya çıkacaktır. Artık günümüzde antiemperyalistlik, anti-Amerikancılık ya da dış dünyaya karşı çıkmak Irak ve İran'da görüldüğü gibi bu baskıcı, otoriter rejimlerle, yönetimlerle olmamaktadır. Çünkü bunlar halkın gücünü, desteğini almadıklarından dolayı dışa karşı pozisyonları da zayıftır. Ama halkın gücünü alan, demokratikleşen, halkla barışık olan, halkın örgütlenmesine dayanan herhangi bir yönetim, ABD'ye karşı da, emperyalizme karşı da dışa karşı da daha rahat karşı koyuşlar gerçekleştirir. Bu açıdan İran'daki yumuşama ve demokratikleşme adımları öyle söylenildiği gibi İran'ın Batı'nın ve ABD'nin hoşuna gidecek, onların İran'daki etkisini, gücünü arttıracak bir gelişme olmayacaktır. Yumuşama, reform ve demokratik adımlarla toplumsal tabanı genişleyen ve topluma örgütlenme ve ifade özgürlüğü tanıyan bir İran ABD ve Batı karşısında daha güçlü bir pozisyona ulaşacaktır. ABD'nin istediği, işbirlikçi ve ekonomik olarak liberal bir değişimdir. Ancak İran'da böyle bir gelişimden çok, dışa karşı, ama belirli düzeyde demokratik açılımları ifade eden reforma uğramış İran olacaktır.

Mevcut muhalefet tabii ki dış dünya ile kavga etmek istememektedirler. Sivri bir çatışma düşünmemektedirler, ama öyle Batı'nın işbirlikçisi olma, Batı'yla bütünleşme, Batı değerlerini benimseme gibi bir yaklaşımları da yoktur. Kerrubu'nin, Musavi'nin, Hatemi'nin, Rafsancani'nin vb ABD ve Avrupa'nın üzerinde etkili olacağı kesimler haline geleceğini düşünmek yanlıştır. Hatta bunlar güçlenirse, halk desteğini alarak bazı konularda ABD'nin İran üzerindeki politikalarını daha kolay boşa çıkaracaklardır. ABD'nin İran üzerindeki politikalarını boşa çıkarmada bunlar daha etkili olacaktır. Bu nedenle Önder Apo birçok görüşme notunda Ahmedinejad için Amerika'ya hizmet ediyor dedi. Bu da bir gerçeği ifade ediyordu. Mevcut muhalif kesimler etkili olduğu zaman bazı çevrelerin düşündüğü gibi ABD ve Avrupa'nın İran üzerinde etkisi artmayacaktır. Bu nedenle İran'daki gelişmeleri değerlendirirken bu gerçeğin de göz önünde tutulması gerekmektedir.

Halkın demokratikleşme talebi İslami rejimin yıkılması biçiminde olmayacaktır

Ancak mevcut muhalif blok da öyle halkın ihtiyacını karşılayacak bir özgürleşmeyi ve demokratikleşmeyi getirmeyecektir. Bu nedenle halk demokrasi ve özgürlükler konusunda önemli sorunlar yaşamaya devam edecektir. Halkın demokratikleşme konusunda daha güçlü talepleri karşısında bunlarla halk arasında bir gerilim yaşanacaktır. Zaten demokratikleşme dinamiği böyle pozitif gerilimlerle demokrasinin gelişmesini ve derinleşmesini sağlayacaktır. Ama burada bir daha belirtelim: Halkın bu talepleri, demokratikleşme, yumuşama talepleri İslami rejimin yıkılması biçiminde olmayacaktır. Ekonomik sosyal olarak daha adil, daha eşit bir toplum için demokratikleşme ve özgürlük alanlarının genişlemesi İran'ın kendi özgün koşullarına göre, tarihine, kültürüne uygun olarak gelişecektir.

Bilinmesi gereken bir durum da; İran'da Şii kültürünün bir dini motif olmasından öte ulusal bir özellik haline gelmiş oluğudur. Bunu tümden bıraktığı taktirde İran'ın dengeleri bozulur. Bu nedenle İran Şii, dini karakterini eski dogmatik, kalıpçı durumdan çıkarsa da sürdürmeye devam edecektir. Çünkü İran'daki güç dengeleri biraz da Farslar-

la, Azerilerin bu Şia mezhebi konusunda ortaklaşması temelinde oluşmaktadır. Dolayısıyla Şialık İran siyasetinin en önemli dengeleyici figürlerinden olmaktadır. Bu yeni bir şey de değildir. Tarihselliği içinde oluşmuş bir gerçekliktir. Hatta ticaret ve ekonomi, ağırlıklı olarak Azerilerin elinde olmuştur. Azerilerin ekonomik güç olmasından rahatsızlık duymamışlardır. Günümüzde Farslar da önemli bir ekonomik güç haline gelmiş olsalar da tarihsel olarak böyle bir gerçeklik olduğunu belirtmek gerekir. Farslar ise daha çok bürokrasi alanında ve askeri alanda kendilerini etkili kılmışlardır. Bu dengeleri de her iki taraf da kabul etmiş gibidir. Bu açıdan Farsların, İranlıların kültürel olarak kendilerini Azerilerle birleştiren Şialığı bir figür olarak, bir kültürel Şialık olarak her zaman ayakta tutacaklardır. Kültürel Şialık İran toplumu açısından en temel ortak payda gibidir. En azından Farslarla Azeriler bu paydayı sürdürmek istemektedirler. Gelecekte Kürtler siyasal denklemin içine girseler de Azerilerle Farslar bu ilişkileri hiçbir zaman bırakmayacaklardır. En azından uzun bir dönem daha bu kültürel Şialık bu iki toplumun birliği açısından siyasal anlamda önemini sürdürecektir. Tabii sosyal ve kültürel alanda her zaman sürdürecektir, ama İran için bugün bunun bir siyasal değeri de vardır.

Zaman iktidarın aleyhine çalışmakta

İran'da gelişen bu hareketlenmenin İran'daki iç siyaset açısından önemli bir etkisinin olacağını düşünmek gerekiyor. Bu yönüyle bir defa bu çekişme Kürt halkı başta olmak üzere baskı altında olan toplumları rahatlatacaktır. Mevcut baskıcı rejimin önemli zorluklar ve sıkıntılar yaşadığı açıktır. Muhalif güçler üzerine çok sert gidecek durumda değildir. Bu açıdan diğer kesimlerin muhaliflerle bütünleşmesini engellemek için, muhaliflerin cephesini daraltmak için bazı konularda yumuşak yaklaşımlar ortaya koyabilir. Çünkü İran'daki rejim çok sert davranarak bu süreci atlatamaz. Bunu görmektedir. İran toplumu öyle çok sertliğe pabuç bırakacak bir toplum da değildir. Tabii ki hareketler ilk başta olduğu gibi sürekli ve yoğun değildir. Gösteriler azalmıştır, ama bu rejime karşı muhalefetin zayıfladığı anlamına gelmiyor. Bu biraz da İran toplumunun karakteriyle ilgilidir. Diğer yandan mevcut muhalif kesim de çok sert ve cepheden bir çatışma yürütmeyi uygun görmüyor. Toplumdaki güçlü muhalif eğilimi görerek, bu topluma dayanarak aslında rejimi adım adım geriletmek istiyor. Çok sertleştiği taktirde bunun aleyhine olacağını düşünüyor. Bu bakımdan muhalefet toplumsal kesimleri arkasına alarak, çeşitli mücadele yöntemleriyle kendisini etkin kılmaya çalışacaktır. Zaman muhaliflerin değil, iktidar bloğunun aleyhine çalışmaktadır. Bu yönüyle şunu söyleyebiliriz: Mevcut rejim muhalif cephenin genişlemesini engellemek için yumuşak yaklaşımlar gösterecektir. Muhalif kesimler de sadece sertlik politikası yürütmeyecek, bunun yanında başka muhalif güçlerle de ilişkilenmeyi sağlamak için esnek bir politika izleyecektir.

"İran toplumu öyle sertliğe pabuç bırakacak bir toplum değildir. Tabii ki gösteriler ilk başta olduğu gibi sürekli ve yoğun değildir. Gösteriler azalmıştır, ama bu rejime karşı muhalefetin zayıfladığı anlamına gelmiyor. Bu, biraz da İran toplumunun karakteriyle ilgilidir. Diğer yandan mevcut muhalif kesim de çok sert ve cepheden bir çatışma yürütmeyi uygun görmüyor"

İran içindeki diğer demokrasi güçleri bu muhalif kesimle ilişki kurabilirler. Bunun koşulları vardır. Bu kesimlerle ilişki kurmaktan kaçınmak yanlıştır. İlla da bizim çizgimizde bir muhalefet yürütsünler demek, kendini İran siyasetinden dışlamak anlamına gelir. Bunlar reformcu da demokratik de değildir; bunlardan bir şey çıkmaz yaklaşımları yanlıştır. Rejim içindeki çatışmayı sıradan bir çatışma olarak görmek, yanlış bir değerlendirme içinde olmaktır. Herkes bilmelidir ki rejim içinde ciddi çelişki ve çatışmalar vardır. Dolayısıyla muhalif kesimin belirli düzeyde toplumu dönüşüme uğratmak istediğini görmek gerekir. Tabii ki rejim tümden ortadan kaldırılmak değil, dönüşüme uğratılmak ve yumuşatılmak isteniyor. Şu andaki yönetimin karakterini toplum da eskiden yönetim kademelerinde güçlü olan bugünkü muhalif kesimler de kabul etmiyor. Bu açıdan hedefine ulaşmak için diğer muhaliflerle birleştirmek isteyecektir. Ancak silahlı bir hareket ya da rejimi tümden yıkma gibi bir politika içinde olmayacaktır ya da böyle düşünen rejim karşıtlarından uzak duracaktır. Bu nedenle mevcut muhalif kesimi ciddiye almamak ve yaşanan gelişmeler bizi ilgilendirmez demek yanlıştır. Ya da biz sadece bunların arasındaki çelişkilerden faydalanalım, muhaliflerin ne istediği bizi ilgilendirmez demek de doğru bir politika ve taktik değildir.

İran Batı'nın beklediği ölçülerde demokratikleşmeyecektir

Tabii ki bu süreçten demokratik güçler yararlanacaktır. Çünkü bu süreçte mücadele geliştirilirse İran'ın demokratikleşmesi ve Kürt halkının özgürleşme imkanları ortaya çıkacaktır. ABD ve Batı, İran içinde çelişkiler çıktı, o zaman bize bağlı işbirlikçileri harekete geçirelim, bu zor durumda yüklenerek İran'da kendimize bağlı bir rejim kuralım biçiminde politikalarını iyi görmek ve bu tür politikalara alet olmamak gerekir. Çünkü bu süreçte ABD ve Batı'nın Ortadoğu'ya yine kendi gözlükleriyle bakıp işbirlikçilerini harekete geçirerek İran'ı eskisi gibi işbirlikçi ve kendi çıkarlarına kullanma politikası gütmek istediğinin işaretleri görülmektedir. Ancak bunlar gerçekçi olmayan, gerçekleşmesi söz konusu olmayan beklentilerdir. Bu tür beklentilere dayanarak politika yapanlar İran'da kaybetmeye mahkûmdur. İran toplumu mevcut rejimden memnun olmadığı gibi 1980'li yıllar öncesinin İran'ına benzer ya da onun yeni koşullardaki bir versiyonu olacak bir ülke de istememektedir.

Batı işbirlikçiliği ve hayranlığı iyi bir eğilim değildir

Demokratik özgürlükçü muhalif kesimler de bu durumdan yararlanarak, bu hareketle dolaylı ya da dolaysız birleşip bu sürecin daha da demokratikleşmesine, daha da özgürlükçü olmasına katkı sunabilirler. Bu konuda sekter yaklaşarak, sadece bizim dediğimiz gibi olsun, bizim dediğimiz gibi olmasa biz bu muhalif hareketlerin içinde ve yanında olmayız denilirse aslında kaybedenler bu demokrasi güçleri olur. Rejimin İslami yanını niye hedeflemiyor? İslami rejimi yıkmayı hedeflerlerse ancak o zaman ittifak yaparız, şunu yaparız, bunu yaparız bunun dışında yapmayız denilirse bu aslında Batı kafasıyla yaklaşan, siyasetten hiçbir şey anlamayan dogmatik ve çok kaba bir yaklaşım olur. Böyle yaklaşanlar da İran siyasetinde etkili olamazlar. İran siyasetindeki bu gergin sürece müdahale edemezler. Dolayısıyla doğru bir yaklaşım gösterilerek demokratik güçlerin, sol güçlerin, özgürlükçü güçlerin bu sürece dahil olması ve etkin müdahil güç haline gelmeleri gerekmektedir. Bu sürece müdahil olurken de İran gerçeğinde bir demokratikleşme sürecinin ve durumunun ortaya çıkacağını görmelidirler. Herkesin istediğine göre bir toplum gerçeği bulamayız. Böyle yaklaşanlara Alman şairi Bertol Brescht'in söylediği gibi, gidip kendinize başka bir halk bulun denilir.

Bunun için PJAK İran'daki gelişmelere Batılıların gözüyle yaklaşmaktan uzak durmak kadar, mevcut muhalif güçlere de sekter yaklaşmamalıdır. Tabii ki eleştirilir ya da eleştirilecek yanları olur, ancak bu güçlerle yumuşak ilişki kuracak bir söylem tutturulmalıdır. Bu güçleri tümden ürkütecek, İran'daki toplumsal muhalefet için itici olacak bir yaklaşım içinde olunmamalıdır. Bunun için de en başta Batı'nın ve ABD'nin söylemlerinden, Batı'nın anladığı biçimde bir demokratikleşme süreci bekleme ve Batı gibi bir demokratik İran yaratma gibi yaklaşımlardan kaçınılmalıdır. İran öyle Batı'nın beklediği süreçler içinde ve ölçülerde demokratikleşmeyecektir. Batı'nın, Avrupa'nın anladığı İran'ın demokratikleşmesi değildir. Onlar İran'ın işbirlikçi hale gelmesini ve ekonomik olarak tamamen liberal olmasını istemektedirler. İran'da ise Batı'ya ve Avrupa'ya karşı işbirlikçilik yapmama, işbirliğinden uzak durma bir toplumsal eğilimdir. Bunun da görülmesi gerekiyor. Kaldı ki Batı işbirlikçiliği ve hayranlığı iyi bir eğilim değildir. Bu nedenle Batıdan uzak durmalarına olumsuz bir şeymiş gibi yaklaşmamak gerekir. İran toplumsal muhalefetinin halkın beklentilerini karşılamayacak düzeyde de olsa yumuşama ve kimi reformlarla demokratik açılımlar istedikleri, ama bunu Batıyla işbirliği yapma temelinde düşünmedikleri de görülmelidir.

Bu yönüyle PJAK Kürt sorununun siyasal çözümü, İran'ın demokratikleşmesi biçiminde bir yaklaşım içinde olmalıdır. Ancak şu anda İran'daki muhalif toplumsal güçler biraz daha aktif durumda olduğu için siyasal çerçeveyi de bu yönüyle İran'ın reformlar yaparak demokratikleşmesi ve Kürt sorununun demokratik siyasal temelde çözülmesi yönünde koymak daha sonuç alıcı olabilir. Hatta "Demokratik İran, Özerk Kürdistan" biçiminde bir slogan da atılabilir. Kuşkusuz İran'ın demokratikleşmesi süreci Kürt halkının özgürleşmesi açısından da önemli imkanlar sunar. Bu yönüyle PJAK İran toplumunu ve muhalif kesimleri etkileyebilmeli, onlar için çekici olmalıdır. Batı'nın işbirlikçisi, Batı'nın söylemini tekrarlayan bir grup imajı vermekten kaçınmalıdır. Batı'nın, ABD'nin etkisinde görülen, öyle algılanan bir PJAK İran siyasetinde etkili olamaz. Aksine Batı'dan uzak durduğunu, Batı'nın demokrasi ve özgürlük anlayışıyla farklı olduğunu ortaya koymalıdır. Kaldı ki Önderlik gerçeğinin, PKK'nin, Kürt Özgürlük Hareketinin demokrasiye de özgürlüğe yaklaşımı da kesinlikle Batı gibi değildir. Avrupa ve ABD gibi de değildir. Aksine onların demokrasi ve özgürlük anlayışlarını da, kültürleri ve yaşam biçimlerini de, ekonomik politikalarını da çok ciddi eleştirmektedir. Önderlik en son kapitalizmi eşekleştirme ve eşekleşme olarak değerlendirdi. Daha önce insanlık için bir kanser olduğunu ortaya koydu. Batı dünyasındaki modernizmin insanlığı bitirdiğini özellikle vurguladı. Zaten Önderlik kendi savunmalarını ve değerlendirmelerini Ortadoğu'nun kendini bu kapitalist moderniteye karşı savunmaları olduğunu özellikle vurgulamıştır. Önderliğin demokrasi anlayışı, özgürlük anlayışı, esas olarak Ortadoğu gerçeğini ifade etmektedir. PJAK'da Ortadoğu halkları da demokrasi ve özgürlük mücadelesi veren siyasi güçler de Ortadoğu gerçekliğine bağlı olduklarını zihniyet ve tutumlarıyla ortaya koymalıdır.

Kürt Özgürlük Hareketinin Doğu Kürdistan'daki toplumsal desteği küçümsenemez

Tabii ki Ortadoğu'daki demokrasi ve özgürlük mücadelelerinin en önemli hedeflerinden biri Ortadoğu siyasal, sosyal ve kültürel yaşamı içinde dogmatik ve toplum dinamizmini öldüren geriliklerin aşılmasıdır. Ancak bu da Batı kafasıyla değil de, Ortadoğu'nun kendi olumlu değerleri üzerinde ve Ortadoğu tarihsel gerçeği temelinde yapılacaktır. Bu temelde Ortadoğu gerçeğinde bir demokratikleşme, demokratik İran ve halkların kardeşliği temelinde Kürt sorununa demokratik siyasal bir çözüm isteyen bir politika ortaya konulmalıdır. Ortadoğu ve İran gerçeğini dikkate alan böyle bir politika İran'da etkili olabilir. Çünkü İran'daki Kürtlere yaklaşım öyle Türkiye'deki gibi çok inkârcı temelde değildir. Tabii ki hâkim ulus olmak istiyorlar, Kürtler üzerindeki egemenliklerini bırakmak istemiyorlar. Yine Kürtlerin varlığını yok saymasalar da temel ulusal demokratik haklarını tanımıyorlar. Kürtlerin demokratik siyasi iradesi tanınmadığı gibi, eğitim başta olmak üzere Kürtlerin kendi ulusal varlığının devamını ve gelişimini sağlayacak hakların kullanılmasını da kabul etmemektedir. Kürtler var, ama hakları yok gibi bir politika uygulamaktadırlar. Kürtlerin ulusal demokratik mücadelesini zorla bastırmak için her türlü yöntemi kullanmaktadır. İdamlar, suikastlar, komplolar, ajanlaştırmalar ve daha birçok yöntemle halkın özgürlük mücadelesini bastırma politikası izliyorlar. Kuşkusuz egemenlikçi, baskıcı

ve ince inkârcı bir politika izlemektedir. Ancak açık bir inkârcı bir politika içinde olamamaları sorunun çözümü açısından değerlendirilebilecek bir husustur. İran'da ortaya çıkan hareketlilik ve bunun ortaya çıkardığı reform ve yumuşama isteği İran toplumunda Kürt sorununun demokratik çözümü doğrultusunda yeni düşünceler ortaya çıkarabilir. Bu yönüyle doğru politika izlemek gerekir. Hele böyle mücadele anlarında, devrim anlarında, halk hareketleri anlarında doğru politika ve sonuç alıcı esnek taktikler üretmek esas olmalıdır. Yoksa Türk solunun siyasete girmeme, hep ideolojik yaklaşma, hep kendi doğrularını dayatma ve böylelikle demokrasi güçleriyle birleşmeme, hatta kendi aralarında birleşmeme durumuna düşülür. Bu, doğru siyasetçilik değildir, doğru demokratikleşme politikası ya da stratejisi değildir. PJAK ve diğer Kürt hareketleri bu konuda dar bir yaklaşıma kesinlikle düşmemelidir. Daha politik bir yaklaşımla ve İran'daki halk hareketine, demokratikleşmeye müdahale durumunda olmalıdır.

İran'da gelişen Kürdistan Özgürlük Mücadelesinin hem doğru politika üretme hem de İran'daki siyasal gelişmelere müdahil olma ve söz konusu hareketin içeriğini ve hedeflerini demokratikleşme boyutunda kapsamlılaştırma ve derinleştirme potansiyeli ve gücü vardır. Böyle bir özgürlük iradesi vardır. Kürt Özgürlük Hareketinin Doğu Kürdistan'daki toplumsal desteği küçümsenemez. Aslında İran toplumunu da etkileyen bir yaklaşım içindedir. İran devleti tarafından da İran'daki muhalifler tarafından da, İran toplumu tarafından da bölgesel ve dış güçler tarafından da dikkate alınacak bir Kürt Özgürlük Hareketi, Kürt demokratik toplum gerçeği söz konusudur. Bu etkisini ve gücünü dar yaklaşımlarla ele almak, düz politikayla ele almak, klasik sol gibi sadece yıkmaktan söz etmek doğru değildir. bilindiği gibi PKK ve Kürt Özgürlük Hareketi Türkiye'ye karşı da yıkacağım, yıkmaktan başka yolum yoktur gibi bir yaklaşım benimsemiyor. Hatta eski paradigmada ısrar eden sol ve sosyalistlerin devlet yıkacağız, ancak devlet yıkarsak özgürleşiriz, demokratikleşme gelişir gibi anlayışlarını doğru bulmamaktadır. Demokrasi esas olarak da bir örgütlenme ve örgütlenmeye dayanarak mücadele yürütme sorunudur. İlla da devleti devirme, yerine başka bir devlet kurma sorunu değildir. Devleti devirmek isteyenlerin politikası aslında bir devlet kurma politikasıdır, kendi devletini kurmayı isteme politikasıdır. Yani toplumu demokratikleşme ve özgürleştirme politikası değildir. Kurulan devletlere işçi devleti, halk devleti deniliyor. Böyle bir devlet yoktur. Bu açıdan esas olarak da Kürt toplumunun demokratik örgütlenmesini sağlamak, bu demokratik örgütleme temelinde demokratik örgütlenmesini İran devletine, İran'da ve Kürdistan'da demokratikleşmeyi geliştirmek doğru stratejidir. Bu politika ve stratejiye uygun olarak da doğru taktikler, doğru söylemler, doğru ilişkilerin kurulması ve ortaya çıkarılması gerekmektedir.

PJAK İran'da önemli bir siyasal aktör olmasını bilmelidir

Kürt Özgürlük Hareketinin İran sınırları içinde, Türkiye sınırları içinde, Suriye sınırları içinde bu sorunu diğer halklarla yan yana yaşama ekseninde demokratik temelde çözme politikası doğrudur. Bunu esas almak gerekir. Bu çözümü nasıl gerçekleştireceğiz bunu düşünmek gerekir. Bu bir mücadele işidir. Mucizevi ya da kestirme yöntemlerle olmaz. Birilerinin gelip ülke ve demokrasi bahşedeceğini düşünmek, zaten demokratik ve özgürlükçü olmamaktır. Türkiye'deki mücadelenin bugünlere nasıl geldiği iyi bilinmelidir. Kürt halkı büyük zorluklara karşı direnerek, büyük bedeller ödeyerek bugünlere gelmiştir. Bu bakımdan demokratik örgütlenme, toplumsal mücadeleyi geliştirme ve demokratik güçlerle birleşme mücadelesinin büyük çabalarla ortaya çıkarılması gerekir. Tabii tutuklamalar da, işkenceler de, katledilmeler de olacaktır. Ağır bedelleri olacak bir mücadeleyle Kürt halkı kendi özgürlük ve demokrasi alanını geliştirecek, demokratik örgütlenmesini güçlendirecek, İran'daki demokratik mücadelenin gelişmesini sağlayacak, derinleştirecektir. Yoksa sadece silahlı mücadele vereceğim, gerilla mücadelesi vereceğim, bununla vuracağım, bununla yıkacağım, bu çok klasik bir yaklaşımdır ve eski ulusal kurtuluşçuluktur. Ya da belirli dış güçlere ve bölge ülkelerine dayanarak sonuç alma yaklaşımıdır ki bunlar doğru değildir. Irak'ta olduğu gibi birisi gelir vurur, biz de onunla ilişki içinde olur bir şeyler elde ederiz yaklaşımı da doğru bir yaklaşım değildir. Irak koşullarında ortaya çıkmış bir durumu sanki başka yerde de olabilirmiş gibi bir durumu bir anlayış haline getirip politikayı bunun üzerine kurmak gibi yaklaşımlar kesinlikle kaybettirir. Bu tür yaklaşımlar mücadelesizliği ve çabasızlığı esas alan yaklaşımlardır. Bu tür yaklaşımlar, halkın kendi örgütlenmesine ve mücadelesine dayanarak demokrasiyi geliştirme, bölge halklarıyla özgür ve demokratik temelde bir ilişki ortaya çıkarma mücadelesinden uzak durmayı beraberinde getirir.

Klasik ulusal kurtuluşçuluk yaklaşımları ya da bölge ülkeleriyle sonuna kadar çatışma ve kavga etme temelinde bir şeyler elde etme politikası yanlıştır. Bölge halklarıyla kardeşlik içinde demokrasi ve özgürlüğü elde etme mücadelesi vermemek de yanlış bir politikadır. Klasik ulusal kurtuluşçuluk ya da bölge halklarıyla sonuna kadar çatışma bazılarının düşündüğü gibi Kürt halkına yarar getirecek bir politik zihniyet değildir. Aksine Kürtlere daha zarar verecek bir politika olacağı görülmelidir. Bu tür eğilimler İran'daki Kürt hareketleri içinde de görülmektedir. Bunlar kolaycı, politik olmayan, sonuç alıcı da olmayan yaklaşımlardır. Lafta şu kadar keskin gözüken, ama pratikte bunun hiçbir gereğini yapmayan bu tür yaklaşımlarla bir sonuç almak mümkün olmadığı gibi gerçekçi de değildir. En doğru yaklaşım, bütün parçalarda Kürt halkında gelişen bilinç düzeyini, örgütlenme düzeyini daha örgütlü hale getirip mücadeleyi geliştirmek ve İran'da olduğu gibi ortaya çıkan belirli imkanları büyük bir fırsat olarak değerlendirip bu ülkelerdeki demokratik mücadeleye güç vermek gerekir. Bu ülkelerdeki değişim süreçlerine ve bu yönlü mücadelelerine destek vermek, onlarla dolaylı ya da dolaysız bir ortak hareket yaratma çabaları içine girmek gerekir. Özcesi İran'da gelişen durumlar karşısında seyreden, izleyen durumdan çıkıp, kesinlikle İran'ı demokratikleştirmede en temel güç olacak bir rol üstlenmek için yaratıcı politik taktikler, uygun söylemler, uygun mücadele yöntemlerini bulmak ve bu temelde Kürt sorununa çözüm bulmak çabası içinde olunmalıdır. Şu anda İran tabii ki mevcut hareketlenmeyle etkili mücadele edecek bu toplumsal hareketliliği örgütleyip mücadele gücü haline getirerek rejimi geriletecek aktörlere ihtiyaç duymaktadır. Kuşkusuz bu aktörlerin başında PJAK gelmektedir. PJAK'ın esas aldığı ideolojik ve teorik değerlendirmeler, örgüt anlayışı ve mücadele çizgisi PJAK'ın İran'a önemli bir siyasal aktör olmasına imkan tanımaktadır. Zaten şimdiden PJAK Doğu Kürdistan üzerinde en etkili olan hareket olarak İran'da bu rolü oynamaya aday ve hazırdır.

İran'daki Kürt Özgürlük Hareketi mücadele ve muhalefet ederken programı da örgütlenmesi de mücadele tarzı da farklıdır. Ama bu kendi dışındaki gelişmeler karşısında farklı çevrelerle dolaylı ya da dolaysız demokrasi mücadelesinde ortaklaştırılmasına engel değildir. PJAK tabii ki kendi ideolojik yaklaşımları doğrultusunda bir örgütlenme içinde olacaklardır. Toplumsal örgütlenmesini demokratik konfederal temelde yapacaktır. Genel demokratikleşme talepleri yanında Kürdistan'la ilgili kendi programına uygun talepleri de olacaktır. İran'daki siyasal mücadelede hem her renkten demokratik eğilimli güçlerle mücadelesini ortaklaştırırken, bu mücadelede kendi tarzıyla etkin olma çabası içinde olacaktır. Farklılığını mücadelesinde, örgütlenmesinde, çalışmasında ortaya koyacaktır. İran'daki son olaylar gösterdi ki toplumsal örgütlenmeye dayalı mücadele imkanları vardır. Doğru ve gerçekçi talepler, mesajlar ve yöntemlerle ağır bedelleri olsa da demokratik siyasal mücadele yürütme imkanları vardır. Yasal imkanların olup olmaması o kadar önemli değildir. önemli olan: toplumsal meşruiyetini sağlamasıdır. Bu temelde yaratıcı örgütlenme ve mücadele yöntemleriyle çok etkili mücadele yürütülebilir. Bu Tahran'da ve İran'ın şehirlerinde olduğu gibi en fazla da Kürdistan'da geliştirilebilir.

Bir yerlerden bir şeyler bekleyen yaklaşımlarla politika yapılamaz

İran'da bu tür mücadelelerin koşulları yoktur demek kesinlikle doğru değildir. Ya hep ya da hiç mantığıyla bir yerde mücadele olmaz. İran koşullarında bu tür mücadelenin imkanları yok demek aslında sağcılıktır; mücadeleden kaçmanın, mücadele içine girmemenin teorisini yapmaktır. Bu yaklaşım mücadeleden kaçmak olduğu gibi sanki doğru bir politikaymış, doğru bir yaklaşımmış gibi kendini kandıran, toplumu kandıran tutumlardır. Bu açıdan bu tür mücadeleyi geliştirmeyen, örgütü geliştirmeyen, Kürdistan'da ve İran'da demokratik siyaseti ve mücadeleyi geliştirmeyen kestirmeci yöntemlerle mücadelesiz bir şeyler elde edilirmiş yaklaşımları çok yanlıştır. Bir yerlerden bir şeyler bekleyen yaklaşımlarla politika yapılamaz. Bu açıdan bu tür yaklaşımların terk edilerek İran politikasına ve yaşanan gelişmelere nasıl müdahale edilir, nasıl etkin olunur, İran'daki ortaya çıkan dinamizmle nasıl bütünleşilir bu konular üzerinde yoğunlaşmak gerekir. Kürt Özgürlük Hareketinin bütün parçalardaki demokratik özgürlükçü etkisini Kürdistan'da nasıl örgütlemeye kavuşturabilir, demokratik mücadele kanallarını ve mevzilerini bedeller ödense de nasıl açılabilir konuları üzerinde durmak ve bu sorunlara cevap verme temelinde mücadeleyi geliştirmek en doğru politikadır. Çünkü bu süreçte doğru politika üretilir ve etkili mücadele verilirse kesinlikle sonuç alınır.

Özcesi İran'daki olaylara Batı'nın gözüyle yaklaşmamak ya da Batı'nın öngördüğü gelişmeler oluyormuş gibi yanılgıya düşmemek, doğru politika ve taktikler üretmek açısından çok önemlidir. İran'da demokratikleşmenin ve Özgürlük Mücadelesinin İran koşullarında gelişeceğini görerek, hatta İran'da gelişecek muhalefetin bırakalım Batı yanlısı olmasını, Batı'ya karşı tutumda daha tutarlı hale geleceğini görerek, yeni bir söylem, yeni bir politikayla, yeni bir üslupla demokratik mücadelenin geliştirilmesi gerekmektedir. Tabii ki gerilla yine özgürlüğün ve demokrasinin güvencesi olarak varlığını sürdürür, bir savunma gücü olur. Her türlü saldırıya karşı halkı ve halkın değerlerini savunur. Meşru savunmasız bir mücadele düşünmek, özellikle de Ortadoğu'da kuzuyu kurda teslim etmektir. Ama bütün mücadeleyi gerillayla sürdürmek, vururum, parçalarım toprak parçası koparırım gibi yaklaşım yerine, meşru savunma gücünün varlığı koşullarında demokratik örgütlenmeyi geliştirerek İran halklarıyla birleşip demokrasi mücadelesi temelinde Demokratik İran, Özerk Demokratik Kürdistan hedefiyle mücadele geliştirilmelidir.

Önder Apo tarihin erkek egemenlikli akışını kadının lehine çevirmiştir

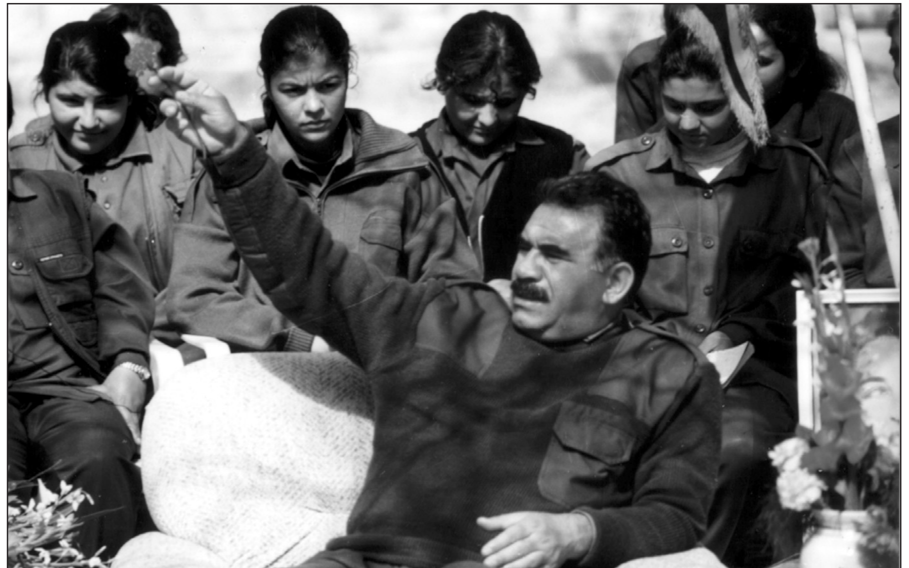
"İnsanlık nerede kaybediyordu sorusu, soruya yol açan toplumsal kördüğüm ve tarihsel paradoksun cevap arayışı Önderliğimiz'de, kadın özgürlük mücadelesi ve bunun üzerinde yükseldiği ideolojide somutlaşmıştır. Kadın kurtuluş ideolojisinde derinleşmenin açığa çıkardığı sonuç ise paradigma değişimi olmuştur. Mevcut durumda demokratik-ekolojik-cinsiyet özgürlükçü toplum paradigması olarak tanımladığımız yeni paradigmamızın dayandığı ideoloji esas olarak kadın kurtuluş ideolojisidir. PAJK, Kadın kurtuluş ideolojisi kopuş teorisine bağlı olarak erkek egemenlikli uygarlıktan tümden ayrılarak ana kadın değerlerine dayalı özgürlük mücadelesi vermektedir"

Bir toplumun halk olarak var oluşu ya da bir halkın özgürlükçü değerler temelinde kendisini toplum olarak yeniden örgütlemesi tarihin büyük, kahramanlık ifade eden muazzam çalışmaları olmaktadır. Bu tür çalışmalar konjonktürel, kendiliğinden gelişimlerin ürünü değil öncülere dayalı örgütlü mücadelelerin sonucu olarak gelişmektedir. Tarih bunun böyle olduğunu sayısız örneğiyle göstermektedir. Öncüler ve öncülere dayalı örgütlü mücadeleler sadece ilgili oldukları toplulukların değil bir bütün olarak tarihin akışına etkide bulunurlar. Kendilerini zihinsel, düşünsel, davranışsal olarak yenileme ve örgütleme düzeyiyle bağlantılı olarak da toplumların kültürel şekillenmesine yön verirler. Bu yön verme bir nevi yeniden yaratmadır, şekillendirmedir. Zira öncüde ve çekirdek yapıda örgütlenen toplumsallık verili olana alternatif tüm değerleri barındırarak gelişmekte ve yayılmaktadır. Dolayısıyla öncüde oluşan kimlik, gelişen kişilik esas olarak yeni toplumun çekirdeğidir. Yarattığı devinimle toplumu ruhsal, psikolojik, düşünsel, davranışsal bir bütün olarak yeniden yaratır. Çekirdeğin manyetik alanında sıkı bir yeni toplumsallık oluşur ki bu da giderek tüm toplumu kapsayarak yeni toplumun kendisi olur.

İşte Kürdistan özgürlük hareketi olarak gelişen ve Önder Apo öncülüğünde örgütlenen PKK, yeni toplumsallaşmamız olarak egemen sistem karşısındaki alternatifliğini böyle oluşturmaktadır. Baştan sona her anına Önder Apo'nun şekil verdiği PKK, Kürdistan halkının yeni toplumsallığı olarak somutlaşmıştır. Klasik, geri, köleci, egemen tüm değerlerle mücadele edilerek yeni bir kimlik ve kişilik temelinde dolayısıyla yeni bir zihin ve vicdan bütünlüğünde PKK toplumu yaratılmıştır. Bu toplum Kürtler olarak bu gün dünyanın en örgütlü, iradeli, bilinçli, politik toplumu konumundadır. Aynı zamanda en eylemci, mücadeleci, amaçlı ve demokratik-özgürlükçü değerlerle en çok donanmış halkı konumundadır. Bunları Kürdistan toplumunu abartmak için değil tersine son derece bilimsel olan objektif bir gerçeği işaret etmek adına belirtiyoruz. PKK toplumunun devletsiz bir toplum olarak dayandığı güç, üzerinde şekillendiği zihinsel yapıdır. Bu zihinsel yapının dayanağı Önder Apo felsefesidir.

Önder Apo'nun felsefesi mevcut olanla büyük çatışma ve güçlü arayışların felsefesidir. Toplumu yaşanmaz kılan, hayatı insanlık için cehenneme çeviren, tüm eşitlikçi arayışlara ve özgürlükçü mücadelelere rağmen insanca yaşanabilir olanı yaratamayan gerçeğin dayandığı nedenleri bulan bir felsefedir bu.

İnsanlığın özgürlük eğilimi egemenlik tarihinden daha eskidir ve egemenlikle yaşıt bir özgürlük mücadelesi hep var olmuştur. En önemlisi de bu mücadelelerde büyük inanç-iddiayla, çok büyük fedakârlıklarla güçlü sonuçlarda yakalanmıştır. Ancak buna rağmen nasıl oluyordu da gerçekte insanlık adalete, eşitliğe, özgürlüğe kavuşamı-

yordu sorusu, çelişkisi Önderlikteki temel çelişki olarak hakikate yol almasını sağlamıştır. Zira bu çelişki ve çelişkinin yol açtığı arayış Önderliğimizi, insanlık adına tarihi tekerrür ettirmemeye ve mahkûm olunan kaderi ters yüz etmeye götürmüştür.

"Bunlar kabul edilemezdi, bu yanlış bir hayattı ve 'yanlış hayat doğru yaşanamaz'dı. O halde yaşanılacak olan yeni baştan yaratılmalıydı. Her şeyiyle hayat yeniden üretilmeli ve ancak yeniden üreterek yaşanmalıydı. Demek ki insanlık yaşamda kaybetmişti. O halde kazanmanın yolu yaşamı doğru temelde yeniden üretmekten geçmekteydi. Demek ki en can alıcı soru 'nasıl yaşamalı' sorusuydu"

Gerçek bir kurtuluş ancak hakikate ulaşmakla mümkündür

İnsanlık nerede kaybediyordu sorusu, soruya yol açan toplumsal kördüğüm ve tarihsel paradoksun cevap arayışı Önderliğimiz'de, kadın özgürlük mücadelesi ve bunun üzerinde yükseldiği kadın kurtuluş ideolojisi olarak somutlaşmıştır. Kadın kurtuluş ideolojisinde derinleşmenin açığa çıkardığı sonuç ise paradigma değişimi olmuştur. Mevcut durumda demokratik-ekolojik-cinsiyet özgürlükçü toplum paradigması olarak tanımladığımız yeni paradigmamızın dayandığı ideoloji esas olarak kadın kurtuluş ideolojisidir.

Sınıflı tarih boyunca egemenliğe karşı mücadele edip de sonuçta egemene benzeşmekten kurtulamayan gerçeklik aynı duaları ezberlemek, aynı paradigmadan beslenmek, aynı ideolojilere dayanmaktan kaynaklanmaktaydı. Söylemde ya da biçimde özellikle de amaçta farklıymış gibi görünse de gerçekte aynı olmaya ya da aynılaşmaya götüren ve dolayısıyla karşıtını yani egemeni beslemeye götüren gerçekliğin başka türlü izahı olamazdı. Ancak bunun böyle olduğunu bilince çıkarmak tüm ataerkil kalıpların, zihin yapılarının dışından bakmayı gerektirmekteydi. Yani hakikatten bakmayı gerektirmekteydi. Tarih boyunca yapılamayan da buydu. Ve alternatif mücadelelerin ironisi bu gerçekti. Bu gerçek hakikati baş aşağı etmişti. O halde gerçek bir kurtuluş ancak hakikate ulaşmakla mümkündü.

Peki, hakikat neydi?

İnsanlık için cehennem olan toplumsal gerçeğin üzerindeki sis perdesi bizi hangi hakikatle karşılaştırabilirdi? Bu sis perdesini kaldırmaya kimin gücü yeterdi? Tarih boyunca bu sis perdesi aralanmaya çalışılmış ama neden bir türlü gerçeği çırılçıplak gösterecek duruluğa ulaşılamamıştı? Ya da gerçek en çıplak haliyle orta yerde durmuşken onu görmekten alıkoyan gözlere, zihinlere, yüreklere nasıl sahip olmuştuk? Kral çıplak demeyi başaracak bilinç ve yürek neden oluşmuyordu? Oysa gerçek, binlerce maskeye, örtüye bürünüp farklılaşsa da aslında tüm soğukluğuyla insanlığı donduracak düzeyde kendini her an hissettiren değil miydi? Bilinçlerimiz, zihinlerimiz, vicdanlarımız neden gerçeğe her an yeni yüzler, yeni renkler, yeni diller giydirip onu daha fazla katlanılır, yaşanılır hatta tercih edilir, uğruna ölünür hale getirmekteydi? Egemenlik tarihi bu kısır döngü içinde ömür uzatarak nereye kadar gidecekti? Neden özgürlük ve kurtuluş adına verilen tüm mücadeleler, eninde sonunda cehennem olan toplumsal gerçeğe dayanma gücünü bilemekten öteye geçemiyordu? Gerçeğin hükmü neden bu kadar ağırdı ve neden bu kadar vazgeçilmezdi? Ötesi, sonrası, öncesi başka olma ihtimaline yer bırakmamacasına ezeli ve ebedi olduran neydi? Ötesi, öncesi ve sonrası neden sadece hayale indirgenmişti ve hayal olan neden bunca erişilmez, ulaşılmazdı? Kaldı ki cehennem olan toplumsal bir gerçeğe katlanmaktansa hayal de olsa cennet bir hakikatin peşinde koşma neden anlamlı olamıyordu? Anlamın değerini, arayışını her an biraz daha öldüren gerçeklik neydi? Tüm bu noktalarla çelişmenin, sorgulamanın, çatışmanın cevap arayışında ulaşılan gerçek ataerkillik ve yol açtığı devletçi toplum, hakikat ise bu gerçeğin inkâr ettiği, üzerine kalın sis perdesi çektiği ana kadın ve doğal toplumuydu.

Bu yanlış bir hayattı ve yanlış hayat doğru yaşanamazdı

İşte, Önder Apo'nun mevcut gerçeği çözümleyerek ulaştığı hakikat ana kadın ve onun doğal toplumuydu. Bu henüz yedi yaşındayken Önderlikte bir his, bir sezgi olarak yer etmiş ve hayata bakışını, yaşam algısını şekillendirmeye başlamıştı. İçinde bulunduğu toplum alabildiğine cinsiyetçiydi. Nasıl oluyordu da aynı türün birbirini bütünleyen iki yarısı bunca birbirine yabancılaştırılmış, biri diğerine üstün, tüm ayrıcalıkların doğal sahibi kılınmış ve diğerine sadece mal-mülk olarak itaat rolü biçilmişti. Neden her şeyin değeri erillikle ölçülüyordu ve neden değersizlik dişilikle özdeş kılınmıştı? Nasıl oluyordu da babasından çok daha gelişkin, yaratıcı, üretici, yaşam merkezi olan annesi ve onun cinsinde olanlar en kıymetsiz nesneler konumunda olabiliyor ve hatta bir çuval buğday karşılığı satılabilen bir mal konumunda olabiliyordu? Neden erkek arkadaşlarıyla olduğu gibi kız arkadaşlarıyla dilediği gibi oynayamıyor, koşamıyor, kuş avlamaya, yılan öldürmeye çıkamıyordu? Ve neden henüz oyun oynaması gereken kız arkadaşları ansızın kendilerinden kat kat büyük erkeklerin karısı, kölesi yapılıp ev hapislerine kapatılıyordu? Her şey neden eril renkte, eril karakterde, eril dildeydi ve neden hayat bunca çirkinleştirilerek yaşanıyordu?

Bunlar kabul edilemezdi, bu yanlış bir hayattı ve yanlış hayat doğru yaşanamazdı. O halde yaşanılacak olan yeni baştan yaratılmalıydı. Her şeyiyle hayat yeniden üretilmeli ve ancak yeniden üreterek yaşanmalıydı. Demek ki insanlık yaşamda kaybetmişti. O halde kazanmanın yolu yaşamı

doğru temelde yeniden üretmekten geçmekteydi. Demek ki en can alıcı soru "nasıl yaşamalı" sorusuydu.

Nasıl yaşamalı

İnsan toplumsal bir varlıktı. Topluma rağmen bir yaşamdan söz edilemezdi. Demek ki yaşam toplumsal olmalıydı. Bu sezgiler Önderliğimizi daha çocuk yaşta kendi toplumunu yaratma arayışına itmiş ve çocukluk oyunları böyle bir arayışın sonucunda ilk toplumu olarak somutlaşmaktaydı. Onun oyunlarında ataerkil olana inat eşitlikçi, özgürlükçü, ana kadına dayalı bir yaşam üretiliyor ve bunun oluşturduğu doğal bir toplum şekilleniyordu. Gittiği her yerde kendi toplumunu yaratarak var olma Önderliksel bir ilke, tarz olarak gelişiyor, çevresini bu ilkenin çekiciliğiyle etkiliyor, Önderliksel konumu böylece doğal bir gelişim sağlıyor ve toplumu giderek büyüyordu.

Bu anlamda PKK' "nasıl yaşamalı" sorusunun cevap arayışında ulaştığı büyük toplumsallaşması, yeni yaşamı olarak somutlaşmıştır. Zira O, tüm mücadelesini nasıl yaşamalı sorusunun cevap arayışı olarak tanımlamıştır. Esas olarak da özgürlük değerleriyle ürettiği yaşam temelindeki yeni toplumu, dolayısıyla yeni kadını ve erkeği yani yeni insanı yaratmıştır. Bu yaratım insanlığın, tarihin büyük yaratımıdır. Kadını, erkeğiyle doğru insanın yaratılması, doğru yaşamın üretilmesidir. Bu ise doğru toplumsallığın geliştirilmesi anlamına gelmektedir. Doğru toplum doğru yaşama dayalı toplumdur ve doğru toplumun üreteceği yaşam da doğru yaşanacak hayattır. İşte bu da ana kadın değerlerine dayalı eşitlikçi-özgürlükçü toplum yani sınıfsız, sömürüsüz daha doğrusu devletsiz toplumdur. Devletsiz toplum ataerkil olmayan toplumdur. Ana kadın değerleriyle oluşturulmuş demokratik, ekolojik, cinsiyet özgürlükçü toplumdur. Bunun sistemsel adı demokratik konfederalizmdir.

Önder Apo öncülüklü Kürdistan Kadın Özgürlük Mücadelesi böyle bir anlayış ve perspektif temelinde gelişmiştir. Kürdistanlı kadınlar Önderlikte somutlaşan bu anlayış ve perspektifi büyük bir güven ve heyecanla karşılamış, PKK toplumuna dâhil olmayı özgürlük olarak ifade etmiş ve bu toplum içerisinde kendini yaratmayı tarihin büyük eylemi, anlamlı yaşamı olarak tanımlamışlardır. Ataerkil uygarlık ve devletçi toplum içerisinde kendini tanımlayamayan diğer halklardan yüzlerce kadın da aynı anlayışla PKK toplumuna ve onu şekillendiren Önder Apo felsefesine koşmuş, gerek özgürlük mücadelesindeki fedakârlıklarıyla gerekse de PKK toplumunu geliştirme mücadelesindeki iddialarıyla anlamlı başarılara imza atarak ölümsüzleşmişlerdir. Alman Ronahilerden, Çerkez Helinlere, Arap Rojbinlerden, Türk Candalara kadar yüzlerce Ortadoğulu ve Avrupalı kadın Önder Apo öğretisinde sosyal devrim-yeni yaşam perspektifine bağlı olarak özgürlük mücadelemizdeki yerlerini almışlardır.

Kürdistanlı kadınlar yeni yaşamın öncüleri haline gelmiştir

Kürdistan Kadın Özgürlük Hareketi, PKK içerisinde önce özgün örgütlenerek daha sonra kadın ordusu ve giderek kadın partisine dönüşerek gelişim göstermiş, otuz yıllık örgütlü mücadele sonucunda bu günkü sistemsel düzeye kavuşmuştur. Mevcut durumda Kürdistan Kadın Özgürlük Partisi PAJK öncülüğünde yaşamın her alanında örgütlenmiş, toplumsal cinsiyetçilik ve devletçi uygarlıkla radikal ve yaygın mücadele programına göre pratikleşmiş, Koma Jina Bilind (KJB) kadın sistemi biçiminde ifadeye kavuşmuştur. Toplumsal alan örgütü Yekitiya Jinen Azad(YJA), meşru savunma örgütü Yekiniyen Jinen Azad(YJA-STAR) ve genç kadınlar örgütü Genç Kadın'dan oluşan KJB, kendisini Kürdistan Kadın Özgürlük Partisi PAJK öncülüğü temelinde örgütleyerek geliştirmektedir. PAJK, kadın kurtuluş ideolojisi ve demokratik, ekolojik, cinsiyet özgürlükçü paradigma temelinde geliştirmekte, kopuş teorisine bağlı olarak erkek egemenlikli uygarlıktan tümden ayrılarak ana kadın değerlerine dayalı devlet dışı toplum için özgürlük mücadelesi vermektedir.

Bu mücadele yaygın kitlelere ulaşarak önemli oranda toplumsallaşmıştır. Kürdistan toplumunda özgürlük değerleri temelinde yeni bir zihniyet geliştirmiş, kadını hayatın merkezine koyarak büyük güven ve güç kaynağı yapmıştır. Kürdistan özgürlük mücadelesi boyunca mücadele çizgileri, özgürlük tutkuları, insanlık değerlerine bağlılıklarıyla kahramanlıklar yaratan Berivanlar, Beritanlar, Zilanlar, Semalar şahsında Kürdistanlı kadınlar yeni yaşamın öncüleri haline gelmiş ve hayatın her alanında temel aktör rolünü oynamaya başlamışlardır. Mevcut durumda Kürdistan toplumunun esas aktörü kadınlardır. Ataerkilliğin zihniyet ve kültürde yarattığı kalıpların ağır tahribatları günlük olarak kendini üretmeye ve özgürlük önünde handikaplar oluşturmaya devam etse de, Kürdistanlı kadınların

PAJK öncülüğünde yakaladığı iradi düzey, açığa çıkardığı mücadele performansı ve geliştirdiği çözüm anlayışı yeni toplum ve özgür yaşamda büyük bir dönüşüm gücü ve yaratım teminatı olarak somutlaşmıştır.

Kadın Kurtuluş İdeolojisi toplumun kurtuluş ideolojisidir

Kadın kurtuluşu esas olarak toplumsal kurtuluştur. Bu anlamda Kadın Kurtuluş İdeolojisi toplumun kurtuluş ideolojisidir. Kadın kurtuluş mücadelesi de sosyal bir mücadele olarak esasta toplumsal kurtuluş mücadelesidir. Sosyal devrim yeni yaşam perspektifine bağlı olarak gelişmekte, ideolojik, siyasi, askeri, ekonomik her alanda örgütlenerek mücadele vermektedir. Önder Apo, kadın mücadelesini sadece bir cinsin mücadelesi olarak değil toplumun kurtuluş mücadelesi olarak tanımlamış, kadını ve kadın örgütünü toplumsal kurtuluş mücadelesinin öncülüğünün ve gelişim çizgisinin merkezine koymuştur. Bunun bir sonucu olarak kadın özgürlük mücadelesi esas olarak Kürdistan toplumunun özgürlük mücadelesine dönüşmüştür. Özgürlüğü ana kadına dönüş olarak tanımlayan Reber Apo, toplumun tamamını ana kadına döndürme yaklaşımını, doğal toplum zihniyeti ve değerleri temelinde yeniden yaratma anlayışını benimsemiştir. Bu anlamda PKK'nin yürüttüğü özgürlük mücadelesi Kadın Kurtuluş İdeolojisine dayalı, kadın öncülüklü bir mücadele olarak gelişmektedir. PAJK öncülüğü bunu ifade etmektedir.

İnsanlığın kurtuluşu kadın zihniyetine dayalı demokratik siyasetin üreteceği politikalarla mümkündür

Kürdistan toplumu bu öncülük ve değerler temelinde gelişimini demokratik kültürüyle, örgütlü politik düzeyiyle pratik olarak da ifadeye kavuşturmaktadır. Kuzey Kürdistan ve Türkiye'deki 29 Mart yerel seçimleri bu anlamda önemli bir göstergedir. Ataerkil devletçi uygarlığın kadını en fazla dışladığı alan siyaset alanıdır. Zira siyaseti erkeğin analitik yetkinleşme ve toplumu yürütme alanı olarak değerlendirmektedir. Sözde cinsler arası eşitsizliği giderdiğini iddia eden, amiyane deyimle sosyal devlet modelli Avrupa toplumları dahil gerçekte siyaseti bir erkek alanı olarak görmenin ötesine geçememiştir. Ülke tarihlerinin kadın başbakan sayıları ya da kadın bakan sayıları sadece nicelik olarak bile bu konuda açık bir veri olmaktadır. Gerçeğin farklı olması da düşünülemez. Zira devlet sosyalleşemez yani cinsler arası eşitlik ya da toplumsal eşitlik devlet sınırlarında ancak liberal politikaların manipülasyonu olan bireysel özgürlükler sınırında mümkün olabilmektedir. Ötesinin devlet sınırlarında gerçekleşemeyeceği açıktır. Ancak Önderliğimizin geliştirdiği devlet dışı toplum örgütlenmesi olarak konfederalizm cinsler arası eşitliği özellikle de kadın lehine geliştirebilecek zihniyet ve perspektife sahiptir. Ve bu temelde de örgütlendirilerek geliştirilmektedir. 29 Mart seçimlerindeki kadın belediye başkan sayısı Kürdistan toplumunun yaşamın esas aktörü olarak kadını gördüğünü, kadına dayalı toplum öncülüğünü benimsediğini ispatlamaktadır. Siyasetin kadın rengini, kadın biçimini tercih ettiğini, yaşamını üretme ve yönetme işini kadına verdiğini göstermektedir. Bu, Kürdistan toplumunun kadın öncülüklü konfederal gelişiminin ve özgürlük zihniyetinin bir sonucudur. Önder Apo felsefesinin yaşamsallaşması, Zilanlar şahsında sembolleşen kadın öncülüğünün toplumsal-yaşamsal alanda somutlaşmasıdır. Onlarca kadının hem de Kürdistan'ın en kırsal bölgeleri başta olmak üzere birçok belediyede başkan, meclis üyesi, mahalle muhtarı olarak seçilmesi, toplumsal yaşamın ve kamusal alanın kadın yöneticiliğiyle şekillendirilmesinin Kürdistan halkının ideolojik, siyasal tercihi olduğunun, zihinsel ve kültürel yapısının buna dönüştüğünün göstergesidir. Açıktır ki bu daha da gelişecek, demokratik konfederalizm ana kadın değerleri temelindeki devlet dışı toplumsallaşma olarak Kürdistan gerçeğinde somutlaşacaktır. Kuşkusuz bu da, insanlığın devletçi uygarlık ve sınıflı toplumdan kurtuluşunda büyük umut, güven kaynağı olacak, Ortadoğu başta olmak üzere her yerde yaşanan sorunların çözümünde esas perspektif haline gelecektir. Zira insanlığın kurtuluşu ve güncelde yaşanan tüm sorunların çözümü kadın zihniyetine dayalı demokratik siyasetin üreteceği politikalarla mümkündür. Bu perspektifte imkansız olan hiçbir şey olmadığı gibi çözümsüzlük çoktan tarihin çöp sepetine atılmıştır. Zira bu perspektifin çözümünü üretemeyeceği hiçbir sorun kalmamıştır. Yeter ki doğru yerden bakmasını, görmesini, hissetmesini bilelim ve buna dayalı eylem gücüne inanalım. Önder Apo Kadın Özgürlük Mücadelesiyle bunu ispatlamış ve yaşamsallaştırmıştır. Bu insanlığa en büyük armağan ve bir gerçek devrimdir.

YAŞAMI UĞRUNA ÖLECEK KADAR SEVMEK

"Kemal Pir büyük bir kişilikti. Büyüklüğü kişilik özelliklerinde yatıyor. Kemal Pir denildiğinde insanın aklına ilk gelen şey onun büyük bir eylemci, eylem adamı olmasıdır. Oldukça pratik yanı güçlü olan bir arkadaştı. İnsan Kemal Pir'le birlikte olduğunda sanki bir orduyla birlikteymiş gibi bir duyguyu yaşar. Konuşmaları, davranışları, duruşu insanın üzerinde çok büyük bir etki yaratırdı; büyük bir güven verirdi. Duruşuyla hem kendisine büyük bir saygı, sevgi, güven yaratıyordu hem de insanın kendisine güvenini artırıyordu. İnsan Onunla olduğunda kesin başarabileceğine dair olan inancı gelişiyordu"

KCK Yürütme Konseyi Başkan Yardımcısı ***Cemil Bayık***

Kemal Pir arkadaşın katılımı fedai tarzda bir katılımdı

Kemal Pir arkadaşla 1973'te Ankara üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesinde faşistlerle kavga ederken tanıştım. Kavgadan birçok kişi kaçmasına rağmen sonuna kadar kalması, bir de faşistlere karşı mücadele eden, dövüşen devrimcileri motive etmesi oldukça beni etkilemiş ve bana güven vermişti. Ondan dolayı hemen dikkatimi çekmiş ve arkadaşlık yapmada tereddüt etmemiştim. İkimiz de aynı yıl üniversiteye girmiştik. Ben Türk Dili ve Edebiyat'ındaydım o ise Antropoloji'deydi. Yüksek Öğretim okulunda bizden üst sınıfta onun tanıdıklarının benimle arkadaşlık yaptığını görünce beni de okulda daha eski sanmış. Hatta bir üst sınıfta olduğumu düşündüğü için daha saygılı yaklaşıyordu. Arkadaşlığımız öyle başladı. Daha sonra da zaten o tanışmışlık, o arkadaşlık giderek yıllar boyu süren ideolojik, örgütsel, siyasal bir arkadaşlığa dönüştü.

Beni Önder Apo ile tanıştıran Kemal Pir'di; dolayısıyla yaşamım boyunca kendimi ona karşı hep borçlu hissettim. Çünkü eğer o arkadaşı tanımamış olsaydım belki Önder Apo'yu tanımayacaktım ya da geç tanıyacaktım. Dolayısıyla da kendi gerçeğimi tanımayabilecektim. Eğer Kürdistan gerçeğini, kendi gerçeğimi tanıdıysam önemli ölçüde bunu Kemal Pir'in beni Önder Apo ile tanıştırması sağladı. Onun için Kemal Pir'in arkadaşlığı benim için daha farklı anlam taşıyor.

Önder Apo 12 Mart döneminde Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde bir boykotta yakalanıp cezaevine düşüyor. Cezaevinde Türkiyeli devrimci biri Önderliğe Kemal Pir'le Haki arkadaşın isimlerini ve evlerinin adreslerini veriyor. Çıktığında onlara giderse orada kalabileceğini söylüyor. Önder Apo cezaevinden çıkınca onların yanına gidiyor, kendisini gönderenin ismini söylüyor. Kemal ve Haki arkadaş kendilerinin tanıdığı bir kişi tarafından gönderildiği için eve alıyorlar. Önderlik onlarla konuşuyor, tartışıyor. Önderlik o süreci ve daha sonrasını şöyle ifade ediyor: *"onlarla yarım saat konuştum kararlarını verdiler; bana katıldılar, benimle arkadaşlık yaptılar, sonuna kadar da bu arkadaşlıklarını sürdürdüler. Yarım saatlik konuşma yetti onlar için."* Bu iki arkadaş da Önderlikle ilk mücadele arkadaşlığı yapan arkadaşlardır. Kemal Pir ve Haki Karer daha hiçbir Kürt ve Kürdistanlı Kürdistan sorununa el atmamışken, ortada hiçbir şey yokken Önderliğin yarım saatlik konuşması sonucu Önderlikle birlikte yürümeye karar veren arkadaşlardır. Kemal Pir daha sonra bu süreci *"bir arkadaşımızın tavsiyesiyle evimize geldi, ikinci gün baktık evi düzenliyor yönetiyor, evin yönetimini ele aldı"* biçiminde değerlendiriyordu. Her iki arkadaşın da Önderliğe bağlılığı böyle gelişir. Önderlikteki gücü, Önderlik vasıflarını görürler, onun için tereddütsüz Önderliğe katılırlar. Zaten daha sonra da bunu çeşitli vesilelerle açıkladılar. Önderlikte zaferi gördükleri için geleceği, özgürlüğü gördükleri için tereddütsüz Önderliğe katıldıklarını belirtmişlerdir. Kemal Pir arkadaş Diyarbakır mahkemelerinde de bu duruşu çok açık ortaya koymuştur. Kemal Pir'in mücadeleyle tanışması bu tarzdadır. O tanışma, o konuşma Önder Apo'yla birlikte yürüme kararını yaratmıştır ve şehit düşünceye kadar tereddütsüz yürümüştür. Önderliğe bağlılıkta en ufak bir tereddüt yaşamamıştır.

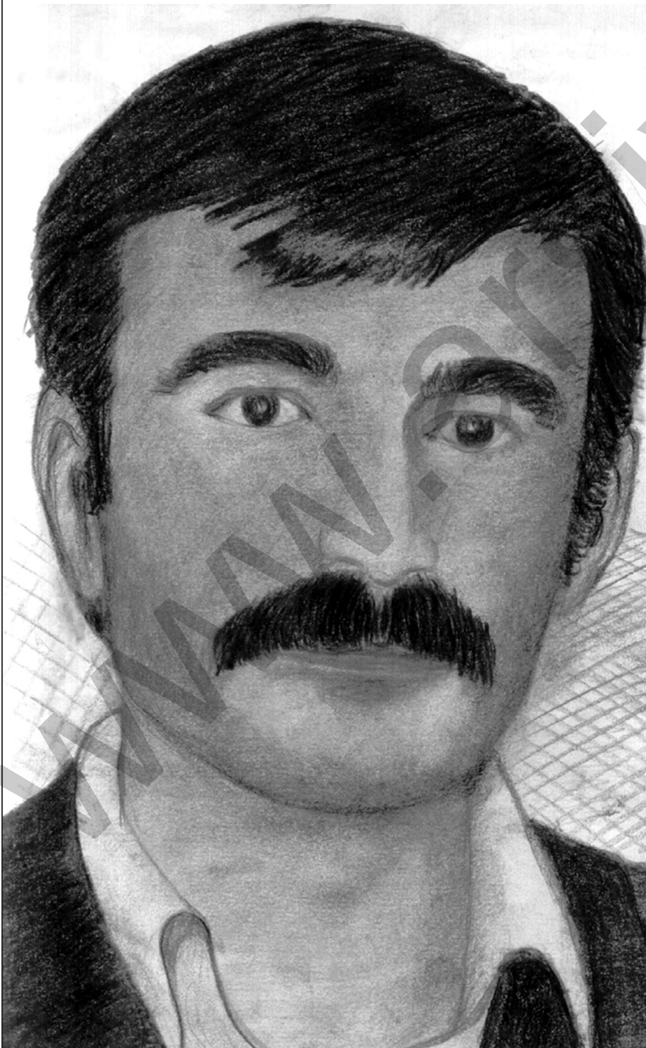
Kemal Pir arkadaşın katılımı fedai tarzda bir katılımdır. Tamamıyla kendini kendine ait olmaktan çıkarma, her şeyiyle bu mücadeleye kendini verme, en ufak bir kişisel endişe taşımama, kendisi için en ufak bir yaşam kaygısı taşımama, tümüyle yaşamını özgürlük için düzenleme, her şeyini özgürlük için ortaya koyma; bu halk için, bu hareket için, yoldaşları için her şeyini verme, kendisine ait hiçbir şey bırakmama biçimindeydi. Katılımı tamamen bu tarzdaydı. Tarihte dervişler vardır, evliyalar vardır, bunlar kendilerini yaşamazlar; amaçları, hedefleri için yaşarlar, yaşamlarını tamamen böyle düzenlerler. Bu hedeflere, bu amaçlara ters düşen bütün yaşam tarzını kendi kişiliklerinde öldürürler. Kendilerine haram sayarlar. İşte Kemal Pir kişiliği böyle bir kişilikti. Ken-

dini tamamen özgürlüğe, sosyalizme, halkların kardeşliğine, birlikteliğine, demokrasiye, adalete, eşitliğe adamış bir kişilikti. Kendisine ait yaşamı tümden ortadan kaldıran bir kişilikti. Yaşanacaksa özgürlük için yaşanmalı şiarını kendisine esas alan bir kişilikti.

Katılımı hesapsız kitapsızdı. En ufak bir tereddüdü yoktu; tereddütsüzdü. Tamamen bilinçli bir katılımı vardı. Katılırken gerçekten inanarak katılmış ve de bilinçli katılmayı esas almış bir arkadaştı. Bazılarında belki düşünce gücü fazla yoktur; ideolojik esaslarda, örgütsel esaslarda katılımı gerçekleştirmezler, ama inanırlar ve o inançla katılırlar, o inançla yürürler. Kemal Pir'in katılım tarzında hem bilinç hem de inanç yanı vardı. İkisini birleştirerek katılımı gerçekleştirmişti. Önder Apo'nun ideolojisine felsefesine katılmıştı. Onun tarzına, onun ruhuna katılarak ve inanarak bir katılımı gerçekleştirmişti. Zaten bu tarzda katıldığı için sonuna kadar tereddütsüz yürüdü. En zor koşullarda dahi kararsızlığa düşmedi. Bireysel endişe yaşamadı. Önderliğe, örgüte, mücadeleye, yoldaşlığına olan bağlılığı ve geleceğe olan inancı ile kendisini bekleyen tehlikeyi görerek büyük eylemine karar vermiştir. Eğer bilinçli ve inançlı katılım olmasaydı bu düzeyde bir sorumluluğu yaşayamazdı.

Kemal Pir kesinlikle başarıyı esas alırdı

Katılımını da Önderlik gerçeğine katılarak yapmıştı. Yani Önderlik gerçeğini bütün yönleriyle kavrayarak bir katılımı kendisine esas almıştı. Onun için katılımı, yürüyüşü, etkileme ve harekete geçirme gücü büyük olmuştur. Birçok sorun karşısında rahatlıkla çözüm geliştirebilme gücü katılımıyla bağlantılıdır. Tarzı, üslup ve temposu da katılımıyla bağlantılıdır. Tarzı başarıyı, etkilemeyi ve kazanmayı esas alan bir tarzdı. Kazanmadan, başarılı olmadan rahat etmeyen; huzursuzluk duyan bir kişilikti. Tarzında tamamen gelişmeyi, başarıyı esas alma vardı. Hareketin, yoldaşların, halkın ihtiyacı neye varsa onu karşılamayı esas alırdı. Çalışmalarını bu tarzda yürütürdü. Yoksa var etmeyi, varsa olanla mücadele edip onu daha da büyütmeyi, onunla yenisini kazanmayı esas alırdı. Daima vermeyi, güçlendirmeyi, güçlenerek güçlendirmeyi, güçlenerek güçlenmeyi esas alan bir tarzın sahibiydi. Bunların hepsi Önderlik özellikleridir. Önder Apo'nun çalışma ve mücadele tarzıdır, yaşam felsefesidir. Kemal Pir bunların pratikleşme biçimini en iyi kavrayan arkadaşlardan biriydi. Tarzında Önderliği esas aldığı için yenilgiyi başarısızlığı asla kabul etmeme, yenilgiyi kendine layık görmeme vardı. Bu tarz; geliştiren, kazandıran tarzdır. Bu tarz,Önder Apo'nun tarzıdır; Kemal Pir'in kendisine esas aldığı tarz da Önderlik tarzıdır. Zaten katılımını Önderlik gerçeğine yapmıştır. Onun dışında bir katılımı, gerçekliği kendisine layık görmemiştir. Onun için tarzda etkileyiciydi.

Temposu oldukça hızlıydı. Kemal'de durağanlık yoktu. Akışkandı, yerinde durmayan bir arkadaştı. Kemal'in olduğu yerde sürekli gelişme olur, hareket olur, sürekli başarı ortaya çıkardı. Temposu yüksek olduğu için düşmanın O'nun üzerinde kolay kolay denetim kurması da kolay olmazdı. Tarzıyla, temposuyla üslubuyla düşmanın kolay kolay ulaşamayacağı, yakalayamayacağı bir kişilikti. Oldukça canlı ve hareketliydi. Öyle bir yere çakılıp kalmayan, sürekli hareket halinde bir kişilikti. Onun için Kemal arkadaş sürekli çalışmada, hareket halinde, eylem içinde, tartışma içinde olduğu için öyle tek bir yerde kalmamıştır. Eğer bir gün bir yerdeyse başka bir gün başka bir yerdedir. Bir saat önce biriyle tartışıyorsa başka bir saatte başka bir yerde başkalarıyla tartışıyordur. Böyle bir gerçekliği olan, temposu yüksek, asla yorulma nedir bilmeyen, gece gündüz çalışma içinde olan, mücadele içinde olan, yaptıklarını da her zaman az gören, daha fazlasını yapmak isteyen bir arkadaştı.

Kemal Pir'in üslubu oldukça etkileyiciydi. Büyük bir propagandacı ajitatördü. Hem yanındaki arkadaşlar üzerinde hem de tanımadığı insanlar üzerinde, kim olursa olsun, hatta bize karşıt olan çevre ve insanlar üzerinde bile etkileyici olabiliyordu. Üslubu çok net, anlaşılır, keskin, etkileyici, insanlarda heyecan yaratan bir üsluptu. Onun için başarılı oluyordu. Antep'e gittiğimizde Türk solundan çeşitli gruplar vardı; Kemal arkadaş onların bazılarıyla tartışma yürüttü,

daha sonra tartışma yürüttüklerinin birçoğu bize katıldı. Eğer Antep'te belli bir taban oluşturabildiysek, orada bir gelişme ortaya çıkarabildiysek Kemal arkadaşın bu üslubu belirleyicidir. Hiç tanımadığı insanlarla konuştuğunda hemen o insanları etkileyebiliyordu. Yine çeşitli devrimci kişiliklerle, örgütlerle tartışırken endişe taşımadan, kendine güvenerek onların yanlışlıklarını çok rahat ortaya koyardı. Onların doğru yanlarını yüceltiyor; yanlış, eksik yanlarını da çok rahat ortaya koyuyordu.

Kemal Pir deyince insanın aklına büyük bir eylemci gelir

Bu konuda bir anımı anlatmak isterim: Biz okulda faşistlerle kavgalarda biraz bilindiğimiz için ona dayanarak bir gün dedi ki hemen hemen bütün örgütlerin ileri düzeydeki kadrolarından oluşan bir sohbet toplantısında Kürdistan sorununu açalım. Önce ben açtım, hemen birçoğu tepki duydu. Bu da nerden çıktı, bir de Kürdistan mı eksikti demeye başladılar. Bu milliyetçiliktir, bu gericiliktir diyenler oldu. Böyle bir sorunu şimdi gündeme getirmek doğru değil, yanlıştır; zaten sosyalistiz, devrim olursa herkes özgürlüğe kavuşur; ne diye böyle bir sorun gündeme getiriliyor biçiminde yaklaşanlar oldu. Hatta bazıları öyle öfkelendi ki bizi tanımasalardı belki bizi dövmeye kalkabilirlerdi. O denli öfkelendiler. Kemal Pir arkadaş hemen devreye girdi; *"Belki Cuma arkadaş Kürt olabilir, ama ben Kürt falan da değilim, nasıl hemen milliyetçilikle bu görüşleri damgalıyorsunuz? Milliyetçilik olsa ben bir Türk olarak nasıl milliyetçi olabilirim? Kaldı ki sosyalist bir adamım, sosyalizme inanan bir insanım ve ben bu düşünceleri doğru gördüğüm için bu arkadaşlarla birlikte hareket ediyorum. Halkıma büyük saygı sevgi beslediğim için, halkımın özgürlüğünü istediğim için ve bunun da Kürt halkının özgürlüğünden geçtiğini bildiğim için ben de bu mücadelede yer alıyorum, nasıl siz bunu böyle söyleyebilirsiniz."* şeklinde bir konuşma yaptı. Böylece onların birçoğunu etkiledi. Kiminle tartışıyorduysa üzerlerinde böyle büyük bir etki yaratabiliyordu.

Kemal Pir büyük bir kişilikti. Büyüklüğü kişilik özelliklerinde yatıyor. Kemal Pir denildiğinde insanın aklına ilk gelen şey onun büyük bir eylemci, eylem adamı olmasıdır. Oldukça pratik yanı güçlü olan bir arkadaş. İnsan Kemal Pir'le birlikte olduğunda sanki bir orduyla birlikteymiş gibi bir duyguyu yaşar. Konuşmaları, davranışları, duruşu insanın üzerinde çok büyük bir etki yaratırdı; büyük bir güven verirdi. Duruşuyla hem kendisine büyük bir saygı, sevgi, güven yaratıyordu hem de insanın kendisine güvenini arttırıyordu. Onun için Kemal'le kim birlikte olmuşsa, ister uzun süreli ister kısa süreli olsun, büyük saygı ve sevgi beslemiştir. Onun şahsında geleceğe umudu, güveni artmıştır. Onunla olduğunda kesin başarabileceğine dair inancı ortaya çıkmıştır.

Kemal Pir kişiliği hem teoride hem pratikte aynı anda yaşayan bir kişiliktir. Kemal Pir'de teoriyi pratiğin ya da pratiği teorinin önüne koyma yoktur. Hem düşünme hem yapma, hem yapma hem düşünme birlikte yapılır ve önde olan da budur. En belirgin özelliklerinden biri budur.

Kemal Pir demek büyük bir inanç, irade sahibi olmak demektir. Büyük kavgaların sahibi olmak demektir. Duygusu, düşüncesi, ruhu bu temelde pratikleşmesi de büyüktür.

Kemal Pir, hisleri güçlü olan bir arkadaştı. Birçok arkadaşın göremediğini anında gören ve anında yanlışa karşı tutum sahibi olan bir kişiliktir. Yani hisleri, zekası çok güçlü olan bir arkadaştı. Kavrama düzeyi oldukça gelişkindi. Yanlışı, olumsuzluğu, çirkinliği anında görebilen ve anında da tavır koyan bir arkadaştı. Hiçbir zaman Kemal Pir bir yanlışlıkla, bir gerilikle, bir çirkinlikle, herhangi bir olumsuzlukla yaşamazdı. Yanlışa, çirkine karşı oldukça tahammülsüzdü. Onun yanında hiç kimse yanlış bir şey yapamazdı. Yanlış olanı dinlemez, yanlışa karşı gösterilmesi gereken tavrı hemen ortaya koyar, doğruyu gösterirdi. Kişiliği insanda güven geliştiriyordu, başarı umudunu, zafer umudunu güçlendiriyordu.

Kemal Pir çok kitap okurdu. Her çıkan kitabı mutlaka daha hiç kimse okumadan o okumuş olurdu. Okuduklarını da mutlaka yanındaki arkadaşlara aktarırdı, paylaşırdı, tartışırdı. En önemli yanlarından biri de tartışmacı olmasıydı. Hep tartışırdı. Kemal'i ya tartışma içerisinde görürdün ya pratik içerisinde görürdün. Kemal tartışmadan, eylem içinde olmadan yaşayamazdı. Büyük bir eylem adamıydı. Düşüncelerini anında hayata geçirirdi.

Kemal Pir büyük bir ajitatördü

Kemal Pir'in önemli özelliklerinden biri de büyük bir ajitatör olmasıdır. Gerçekten kiminle tartışmışsa onun üzerinde büyük bir etki yaratmıştır; etkilemiştir, harekete geçirmiştir. Kemal Pir'i dinleyen hiç bir insan Kemal'e karşı en ufak bir endişe duymazdı. Bu konuda Kemal'le şöyle bir anımız vardı. Biz Pazarcık'a gitmiştik. Köylerde dolaşıyor, toplantılar yapıyorduk. Bir köyde Kemal Pir konuştuktan sonra bazı köylüler, gençler biz de gelmek istiyoruz demişlerdi. Ben, Kemal Pir Türkçe konuştu, Kürtçe de konuşmadı, siz pek Türkçe de bilmiyorsunuz, anladınız mı Kemal Pir'in söylediklerini diye sorduğumda "evet anladık" dediler. Nasıl anladınız diye sorduğumda, dediler ki *"davranışlarından, tutumundan, duruşundan anladık. Belki konuşmalarının hepsini anlayamadık ama onun duruşu, davranışları bize yetti. Biz onun için gelmek istiyoruz; mücadele etmek istiyoruz"* dediler. İşte Kemal Pir bu kadar etkileyici bir kişiliktir. Konuştuklarını etkilemeden, kazanmadan kesinlikle bırakmazdı. Zaten daha sonra mahkeme salonlarında nasıl çalıştığını, bu hareketin çalışma tarzının ne olması gerektiğini çok net bir biçimde ortaya koymuştur. Biz bir kişiyi kazanmak için eğer bir kez yetiyorsa bir kez, iki yüz kez yetiyorsa iki yüz kez konuşuruz, demiştir. Mutlaka sonuç almanın tarzını bu sözleriyle formüle etmiştir. Onun için Kemal Pir kiminle konuşmuşsa onu mutlaka etkilemiş, harekete katmıştır.

Gittiği, tartıştığı her yerde kararlılıkla hareketi savunur, hareketin güç-

lülüğünü ortaya koyardı. Hareketin düşünce gücünü çok keskin ve etkileyici bir biçimde ortaya koyardı. Zaten onun için Önderlik Kemal Pir arkadaş için, *"Yarım saat konuştum. Şehit düşünceye kadar benimle oldu, benimle yürüdü; benim düşünce kılıcım oldu"* biçiminde değerlendirme yaptı. Gerçekten Önderlik gerçeğini en iyi anlayan, bunu propaganda ve ajitasyonda oldukça etkili işleyen ve sonuç alan bir kişilikti. Propaganda yönü, ajitasyon yönü güçlü olduğu kadar örgütleyici yanı da çok güçlüydü. Harekete geçirici yanı güçlüydü. Sadece düşünce gücü anlamında güçlü değildi; sözü, pratiği, yaşamı bir olan biriydi.

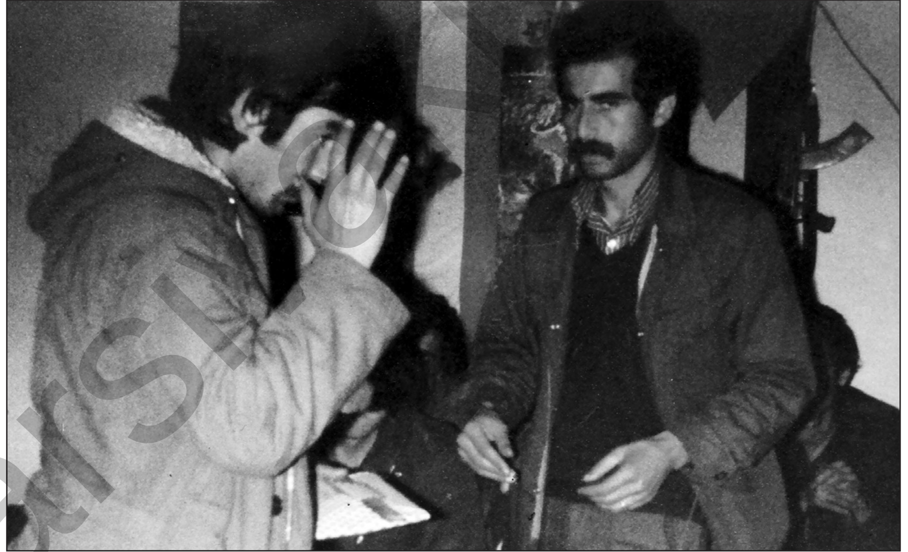
Yaşamında oldukça sadeydi. En ufak bir kibiri yoktu. Çok heyecanlıydı. Onun için herkeste de heyecan yaratırdı. Büyük bir moral güçtü, inanç gücüydü, irade gücüydü, düşünce ve eylem gücüydü. Onun için de insanlara moral verme, inanç verme iradelerini güçlendirme, duygularını güçlendirme, onlarda mücadele azmini geliştirip güçlendirmede Kemal Pir üzerine birini bulmak zordur.

Kemal Pir'in en önemli özelliklerinden biri de hazır cevap oluşudur. Anında cevap verebiliyordu ve karşısındakini rahatlıkla etkileyebiliyordu. Susturulması gerekeni susturabilir; harekete geçirilmesi gerekeni harekete geçirebilirdi. Bunu bir anımla örnek vermek istiyorum. Biz Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne gittik. Orada Doğu Perinçek'in (PEDA) örgütü milli mesele (ulusal sorun) üzerine bir seminer düzenlemişti. PEDA hayatında Siyasal Bilgilerde öyle bir seminer, toplantı yapmamıştı. Biz gittiğimizde Kemal Pir arkadaş THKPC kökenli arkadaşlara *"nasıl oluyor da PEDA burada böyle seminerler veriyor"* diyerek kızdı. THKPC'liler *"bir şey yapamıyoruz, elimizden bir şey gelmiyor"* deyince, Kemal *"nasıl tavır geliştirilmesi gerektiğini şimdi görürsünüz"* diyerek bir sandalyeye çıktı ve *"bütün komünistleri, sosyalistleri dışarıya davet ediyorum"* dedi. Tabi ki o zaman herkes kendine komünistim, sosyalistim diyordu. Kim böylesi bir çağrı karşısında 'hayır, ben komünist değilim, sosyalist değilim' diyebilirdi ki! Kendini komünist, sosyalist gördüğü için herkes dışarıya çıktı; salon boşaldı. Böylece PEDA'nın o seminerini boşa çıkardı. Kimsenin aklına böyle bir eylemi yapmak gelmemişti. İşte Kemal Pir böyle etkili yöntemleri geliştiren hazır cevap bir arkadaştı. Onun için Kemal Pir kişiliği oldukça akışkan bir kişilikti. Kimse kolay kolay onun üzerinde denetim kuramazdı. Önderlik, örgüt ve mücadele arkadaşları dışında kimse onu etkileyemezdi.

Kemal Pir yenilgiyi ve başarısızlığı asla kabul etmezdi

Kemal Pir için görev mutlaka başarılmak içindir. Eğer bir görevi üstlenmişse mutlaka onu zamanında ve başarıyla yerine getirmesi gerekirdi. Eğer bir görevi zamanında yerine getirmemişse büyük bir sıkıntı yaşardı. Görevini zamanında başarıyla yapmadan hiçbir zaman Önderliğin ve arkadaşların karşısına çıkmak istemezdi. Bundan büyük bir utanç ve sıkıntı duyardı. Mesela Hilvan mücadelesi örgütlendiğinde eylemin pratikte gerçekleştirilmesi gecikmişti. Önderlik Urfa'da kendisiyle görüşmede eylem geciktiği için eleştirmişti. Kemal Pir dışarı çıktığında bana *"ben bu eylemi gerçekleştirinceye kadar Önderliğin huzuruna çıkmayacağım"* demişti. Önderlik seni çağırsa da mı gelmeyeceksin dediğimde, *"evet gelmeyeceğim"* demişti. Önderlik seni çağırsa ne işin olursa olsun, hatta yedi kat yerin dibinde olsan da mutlaka gelirsin, ben seni tanıyorum dediğimde, gülerek *"bu dediğin doğru, ama ben üstlendiğim görevi gerçekleştirmeden hangi yüzle Önderliğin karşısına çıkarım"* demişti. Yani böylesine görevi kutsal sayan üstlendiği görevi mutlaka başarmak isteyen, başarmadan rahat etmeyen; Önderliğin, örgütün, mücadele arkadaşlarının karşısına hep başarıyla çıkmayı isteyen bir kişilikti. Onun için Kemal kişiliğinde başarısızlık, yenilgi asla kabul edilmezdi.

Yaşamda bile herhangi bir problemin çözülmemesinden büyük rahatsızlık duyardı. En küçük sorunu bile mutlaka çözmesi gerekirdi. Kemal Pir için sorunları çözmeme başarısız olmak demekti; başarısızlık ve yenilgi de kesinlikle kabul edilemezdi. Kemal Pir kişiliğinde başarısızlığa, yenilgiye yer yoktu. Her türlü başarısızlık bile başarının gerekçesi yapılarak başarı sağlanıyordu. Başarmadan kesinlikle kendisini huzurlu hissetmezdi.

Kemal Pir, örgüt anlayışında çok gelişkin bir bilince sahipti. Ruhsal birliği esas alıyordu. Bazı ilkelerde bir araya gelmeyi değil de duyguda, düşüncede, ruhta ve tarzda birliği esas alıyordu. Duyguda, düşüncede, ruhta ve tarzda bir olmayanın üzerine gidiyordu. *"Duyguda, düşüncede, ruhta ve tarzda birlikte değilsen bizim içimizde niye kalıyorsun, kalmaman gerekir. Çünkü biz duyguları, düşünceleri, duygusu, tarzı bir olan*

insanlarız; ancak böyleleri bizimle birlikte olabilir," diyordu.

Kemal Pir etrafındakilere oldukça cesaret veren bir kişilikti. Korku nedir bilmezdi; korkusuz bir insandı. Her koşulda mücadele eden ve mücadelede mutlaka başarıyı esas alan bir kişilikti. Onun için Kemal Pir'le birlikte olan herkes onun hem şahsına, hem kendisine, hem başarıya, hem de geleceğe büyük güven duyuyordu. Belki bir kişiydi, ama insan onunla birlikte olduğunda sanki büyük bir ordu ile birlikte, büyük bir güçle birlikte gibiydi; kendisini öyle güven altında sağlam hissediyordu. Onun yanındayken insanda en ufak bir tehlikeyi dahi yaşamayacağın düşüncesi gelişiyordu.

Kemal Pir her zaman arkadaşını büyütmek istemiştir

Kemal Pir için arkadaşlık çok kutsaldı. Arkadaşlık ilkesini Önder Apo'dan almıştı. Hiçbir zaman arkadaşlığa ters düşmeyen, ihanet etmeyen, onu geriye düşürmeyen bir yapıya sahipti. Her şeyini arkadaşları için ortaya koyardı. Arkadaşlığı büyütmek, başarılı kılmak için mücadele ederdi. Asla yanındaki bir arkadaşın geri kalmasını, zayıf kalmasını kabul etmezdi. Yanındaki her arkadaşı kendisi gibi görür, her arkadaşla paylaşımı esas alırdı. Eğer bir tehlike olacaksa da öncelikle kendisine yönelmesini, arkadaşına yönelmemesini esas alırdı. Hep arkadaşlarına kol kanat gererdi. Bütün imkânlarını arkadaşları ile paylaşırdı, arkadaşları dışında herhangi bir şeyi kendisi için kabullenmezdi. Arkadaşlık Kemal Pir'de bu kadar yücedir, kutsaldır. Leke sürülmemesi; büyük yaşatılması gerekir. Arkadaşlarına büyük bir saygısı sevgisi olduğu için gelişmeyi ve başarılı kılmayı esas aldığı için kim tanışmış, arkadaşlık yapmışsa hep Kemal Pir'le olmayı istemiştir.

Kemal Pir özgürlük dışında herhangi bir yaşam tarzını kabul etmeyen, asla özgür yaşam dışında bir yaşamı yaşamak istemeyen bir kişilikti. Onun için de özgürlük için her şeyini ortaya koyan bir kişilikti. Özgürlüğe tutku düzeyinde bağlıydı. Yaşanacaksa özgürlük için ölünecekse de özgürlük için ölmek gerekir; bunun dışında bir yaşam ve ölümü kesinlikle kabul etmeyen bir arkadaştı. Yaşamı boyunca da özgürlüğü gerçekleştirmek için her şeyini ortaya koymuştu. Neyi varsa bütün duygularını, bütün düşüncelerini, bütün ruhunu, bütün benliğini özgürlüğü gerçekleştirmek için ortaya koymuştu. Özgürlükten hiçbir zaman taviz vermedi. Özgürlüğe bu düzeyde tutkulu bir kişilikti. Diyebilirim ki özgürlüğe Kemal Pir düzeyinde tutkulu olan çok az insan vardır. Özgürlüğe hizmet etmeyen hiçbir düşünceyi, davranışı; hiçbir yaşamı, arkadaşlığı kabul etmedi. Bütün imkânlarını da özgürlüğü gerçekleştirmek için ortaya koydu. Özgürlüğe hizmet etmeyen tüm imkânları kabul etmedi şiddetle karşı çıktı, reddetti.

"Kemal Pir için arkadaşlık çok kutsaldı, yüceydi, leke sürülmesini istemezdi. Arkadaşlık ilkesini Önder Apo'dan almıştı. Hiçbir zaman arkadaşlarına ters düşmeyen, ihanet etmeyen, onu geriye düşürmeyen bir yapıya sahipti. Her şeyini arkadaşları için ortaya koyardı. Eğer bir tehlike olacaksa da öncelikle kendisine yönelmesini esas alırdı. Hep arkadaşlarına kol kanat gererdi. Bütün imkânlarını arkadaşları ile paylaşırdı"

Kemal Pir için yaşama yaklaşım, kendisinin de ifade ettiği gibi yaşamı uğruna ölecek kadar sevmektir. Tabii ki özgür yaşam için bunu belirtiyor; köle bir yaşam için değil. Gerçekten Kemal Pir özgür yaşama tutkulu bir kişilikti. Her şeyini özgür yaşam için ortaya koyan bir kişilikti. Onun için biz yaşamı uğruna ölecek kadar çok seviyoruz demişti. Gerçekten de özgür bir yaşam için seve seve canını vermiştir. Canını verdiyse, kendisini bir deri bir kemik bırakacak tarzda erittiyse bu özgür yaşama tutkusundan dolayı olmuştur. Kemal'deki o canlılık, o ruh, o büyük duygu, o akışkanlık, pratikleşme biçimi yaşamı dolu dolu yaşama, yaşatma herkese yaşam sevgisini yaşama bağlılık tutkusunu geliştirme aslında şuradan kaynaklanıyor: Yaşam canlılığı ifade eder, durağanlığı ölümü kabul etmez. Yaşamın olduğu yerde durağanlıktan ölümden bahsedilemez; orada canlılıktan, gelişmeden bahsedilir. Gelişmenin olduğu yerde de güzellik yaşanır. Yaşamın özü canlılığı ifade ettiği için, gelişmeyi ifade ettiği için, her türlü geriliği çirkinliği kabul etmediği için Kemal Pir arkadaş da özgür yaşamı esas aldığı için ve tüm yaşamını buna göre düzenleyip yaşadığı için; bunun dışında bir yaşamı kabul etmediği için oldukça canlı bir kişiliktir.

Kemal Pir, halkın özgürleştirilmesi için, iradesinin ortaya çıkarılması için ne gerekiyorsa onun yapılması gerektiğine inanırdı. Halka büyük bir sevgisi saygısı vardı. Sevgi ve saygısını da sadece söz düzeyinde değil, pratikte gerçekleştirmiştir. Bazıları çok halktan söz edip pratikte çok farklı davranabiliyor, ama Kemal Pir'de bunu göremezsiniz. Bu konuda da sözüyle pratiği bir olan bir önder kişiliktir. Diyarbakır mahkemelerinde ona şunu sormuşlar: Türkiye'de birçok örgüt var Neden o örgütlerde mücadele etmedin; onlara katılmadın da Kürtler için mücadeleye atıldın, PKK'ye katıldın? Kemal Pir şu cevabı vermiştir: *"Ben kendi halkımı seviyorum, kendi halkımın özgürlüğünü istiyorum. Kendi halkımın özgürlüğü Kürt halkının özgürlüğünden geçtiği için ben Kürdistan'da bu mücadeleye katıldım; PKK'ye katıldım. PKK'de, Önder Apo'da özgürlüğü, zaferi gördüğüm için diğer örgütlerin hiç birine katılmadım"* demiştir. Onun için Kemal Pir'de halka bağlılık tutku düzeyindedir. Halkın köleliğine karşıdır. Halkı kölelikten, her türlü baskıdan, zulümden, açlıktan yoksulluktan, gerilikten kurtarılması gereken bir olgu olarak

ele alıyordu. Halkın iradesinin ortaya çıkarılması, kendi kendini yönetme gücünün ortaya çıkarılması gerektiğini düşünüyordu. Onun için de halk için her şeyi ortaya koymak gerekir. Bilinçlendirmek, örgütlemek, onu harekete geçirmek gerekiyordu. Halka büyük saygı ve sevgisi olduğu için, halkın özgürlüğüne tutku düzeyinde bağlı olduğu için tereddütsüz okulunu bırakmış, daha hiç kimse Kürt ve Kürdistan'da en ufak bir gelişme olacağını düşünmezken Önder Apo'yla hiçbir karşılık gözetmeden Kürdistan halkının özgürlük mücadelesine atılmıştır. Bütün yaşamını Kürt halkının ve Türkiye halkının özgürlüğü için ortaya koymuştur. Kürt halkının şahsında Türk halkının özgürlüğünü, Türkiye ve Kürt halkının şahsında da Ortadoğu halklarının özgürlüğünü ve insanlığın özgürlüğünü önüne koymuş, bu hedefe göre yaşamış, mücadele etmiş bir kişiliktir.

Kemal Pir yanlışın üzerine amansız gidiyordu

Kemal'le birlikte yanlış yaşanmazdı. Yanlışa karşı tahammülü yoktu. Kemal için yanlış düzeltilmek için vardı. Böyle bir sorumluluk anlayışına sahipti. Birçok kişinin göremediği yanlışı o rahatlıkla görebiliyor, hemen anında da onu düzeltmeye gidebiliyordu. Bu tabi ideolojik ve örgütsel derinliği ile bağlantılıydı. İdeolojik, örgütsel derinliği olan, gerçekten mücadele hedeflerine kendini adayan kişiliklerde bu yaşanabilir. Eğer anında yanlışı görebiliyor, tavır takınabiliyorsa, yanında yanlışa yer vermiyorsa bu onun ne kadar büyük amaca sahip olduğunu gösterir. Kemal Pir kişiliği onun için büyük bir kişiliktir.

Kemal Pir düşmanı hiçbir zaman sadece devlet veya baskı güçleri olarak ele almamıştır. Ona göre, özgürlük mücadelesini geriye çeken, kaybettiren, zayıf düşüren, başarısızlığa yol açan herkes düşmandır. Düşmanı böyle anlamıştır ve düşmanla asla yaşamamayı kendisine ilke ve amaç edinmiştir. Düşmana hizmet eden bir düşünceyle veya davranışla, tutumla asla yaşamamıştır. Onun için Kemal Pir'in olduğu yerde düşmana hizmet eden hiçbir düşünce ve davranış kolay kolay tutunamamıştır. Kemal Pir'in düşman anlayışı böyle olduğu için mücadelesi de bu kapsamdadır. Onun için yanında en ufak yanlışlık, çirkinlik, gerilik yaşamamıştır. Bir kişi Kemal Pir'in yanında ya militan olur ya da militan olmazsa kalamaz; yaşayamaz. Özgürlük ölçüleri ilkeleri hedefleri çok net ve güçlüdür.

Kemal Pir arkadaş şehit düştüğünde ben Lübnan'daydım. Orda haber aldım. Haberi aldığımda gerçekten çok etkilendim. Elbette her şahadet insanı etkiliyor, ama Kemal Pir yoldaşın şahadeti beni bütün diğer yoldaşların şahadetinden farklı çok derinden etkiledi. Çünkü beni Önder Apo'yla, Kürdistan gerçekliğiyle, kendi gerçekliğimle tanıştıran o arkadaştı. Uzun yıllar birlikte arkadaşlık yapmıştık, birlikte çalışmıştık. Hem Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'nde birlikte hareket etmiş, mücadele etmiştik hem de Önderlikle konuşmamızda birlikte ülkeye gelme kararını vermiştik. Antep'te birlikte çalışmıştık. Daha sonra Hilvan mücadelesinde birlikte çalışmalarımız olmuştu. Yaşadığımız, atlattığımız tehlikeler olmuştu. Yine Tekoşin örgütüyle sorunlar yaşandığında birlikte Antep'e gelmiş, müdahalede birlikte bulunmuştuk. O dönemde yaşadığımız sorunlar, tehlikeler olmuştu birlikte göğüslemiştik. Daha sonra Ordu Cezaevinden kaçırıldığında Ankara'da birlikte kalmış, Pazarcık'a kadar birlikte gelmiştik. Daha sonra yine ikinci kez cezaevine düştüğünde cezaevinden kaçırılması, yurtdışına aktarılmasını birlikte yapmıştık. Yani kısaca en çok birlikte kaldığım, birlikte çalıştığım arkadaştı. Birbirimizi çok iyi tanıyorduk. Birbirimizin güçlü yanlarını, zayıf yanlarını çok iyi biliyorduk, birbirimizi tamamlıyorduk. Birlikte olmadığımızda sanki kendimizi böyle güçsüz görüyorduk. Özellikle benim açımdan öyleydi. Yani Kemal'den ayrıldığımda, birlikte olmadığımda sanki her şeyimi kaybetmiş gibi bir hisse kapılıyordum. Ona o kadar alışmıştım. Onunla çalışmaya, onunla yaşamaya, arkadaşlık yapmaya o kadar alışmıştım. Onsuz yaşamak, mücadele etmek bana zor geliyordu. Yaşadığı zaman bile zor geliyordu, ayrıldığımızda. Hele hele şehit düştüğünde sanki bir yanımı kaybetmiştim. Bendeki duygu öyleydi. Çok ağır olmuştu, ama arkadaş yapısına yansıtmamaya çalıştım. Çünkü arkadaşlar, hep birlikte oldular, şahadeti duygusal etki yaratıyor diyebilirlerdi. Öyle bir hissi yaratmamak açısından dikkat ettim, yansıtmamaya çalıştım, içime gömdüm.

Kemal Pir örnek alınacak bir kişilikti

Uzun süre şahadetini kabullenemedim. Çünkü şahadeti Kemal'e yakıştıramıyordum. Şahadet ona uzaktı. Ona yakışmazdı. Her zaman için yaşayan bir kişilikti. Fiziki ölümü benim için kolay kabullenilemiyordu, ağır geliyordu. Bunun uzun süre üzerimde etkisi oldu. Ama şunu hep kendime esas aldım: Beni Önderlikle, bu mücadeleyle tanıştıran bu arkadaştı. Birçok şeyimi ben bu arkadaşa borçluyum o zaman ben O'na nasıl layık olacağım. Bu arkadaşı nasıl yaşatacağım konularında kendimi yükümlü gördüm. Belki bu Önderliğin, hareketin, bütün arkadaşların omuzlarında olan bir görevdi, ama en çok da Kemal'i yaşatması gereken bir kişi olarak kendimi gördüm.

Kemal Pir, PKK'nin şekillenmesinde çok önemli rolü olan bir kişilikti. Özellikle PKK'nin eylem çizgisinin gelişmesinde belirleyici olmuştur. Eğer Önderlik bu hareketin eylem çizgisini geliştirdiyse, yine bu hareketin militanlığını geliştirdiyse, militan ölçülerini geliştirdiyse biraz da Kemal Pir'in militan özellilerini, yine onun eylem çizgisini bu harekete mal ederek geliştirdi. Büyük yaşaması gereken bir kişiliktir. Önderlik de Kemal'i tanıyan her arkadaş da O'ndaki arkadaşlık ruhunu, mücadeleye bağlılık ruhunu hep kendisine esas aldı. Ben de esas aldım hep O'na layık olmaya çalıştım. Ne kadar layık oldum o ayrı bir tartışmadır, ama yaşamımda, mücadelemde hep Kemal arkadaşı kendime örnek aldım. Hep örnek alınmasını istedim, buna çaba da gösterdim.

Adı, soyadı: **Ali Abay**
Kod adı: **Xebat Diyar**
Doğum yeri ve tarihi: **Kızıltepe 1979**
Şahadet tarihi: **Mayıs 2008 Amed**

Adı, soyadı: **İlhan Tunç**
Kod adı: **Diyar Şırnak**
Doğum yeri ve tarihi: **Şırnak 1988**
Şahadet tarihi: **22 Haziran 2009**
Şırnak/Cudi

Adı, soyadı: **Abdullah Kılıç**
Kod adı: **Zınar Suruç**
Doğum yeri ve tarihi: **Suruç 1986**
Şahadet tarihi: **25 Haziran 2009 Medya Savunma Alanları/Metina**

Kör dostumun mektubu

Cın çın öten ses yankılanıyor
dört bir yandan
Ne yana dönsem
aynı sesin çağlayanı
Onu bıraktığın gibi
bıraktığın yerde bulamayacaksın
Aynı şarkılar bile
ayrı mevsimlerde
ayrı makamla söyleniyor
Karanlıkta şimşek çakmıyor
Sağanak yağmurları içinde
yabanıl fırtınaların tozu-dumana
kattığı vadilerde
esip gidecek.
Yetişmezdin, kara düşen ayak izlerine
Kusursuz zulmün takibinde
bedene,
ruha saplanan kurşunlar yara açar
onra çöl susuzluğu
Çöl susuzluğu kurutup tüketebilir
Kavuşma sözünü baş tacı eden
Yumuşacık dudakları
O ezeli-ebedi aşk dikeni
Seraplı tuzakların kuşatmasında
Sisleri önüne katıp-dağıtan
aynı rüzgar.
Düş defterinin sayfalarını
savurabilir geriye
Hele bir de
Yeni bir hayatın muştusu gibi
Güneş aça dursun
Yeryüzünü süslemeye koyulur
kuşların,
çiçeklerin.
Kamaşır gözler
Gönül diyarının yolları çakıllıdır
Ruh, yeni giysiler
yeni sözler gereksinir ay ışığında
Ah! O kil tabletlere
ceylan derilerine işlenen
derinliğe bayrak olmak
Ama eski sevda kahramanlarının
sadakati
sahaf çarşısında.
Onu bıraktığın gibi,
Bıraktığın çağda bulamayacaksın.

Adı, soyadı:**Fahrettin Kuzu**
Kod adı:**Serxwebun Koser**
Doğum yeri-tarihi:**Kızıltepe 1987**
Şehadet tarihi:**11 Temmuz 2009**
Gabar/Şırnak

Adı, soyadı:**Yusuf Aydın**
Kod adı: **Karker Sümbül**
Doğum yeri-tarihi:**Amed 1977**
Şehadet tarihi:**17 Temmuz 2009**
Hassa/Hatay

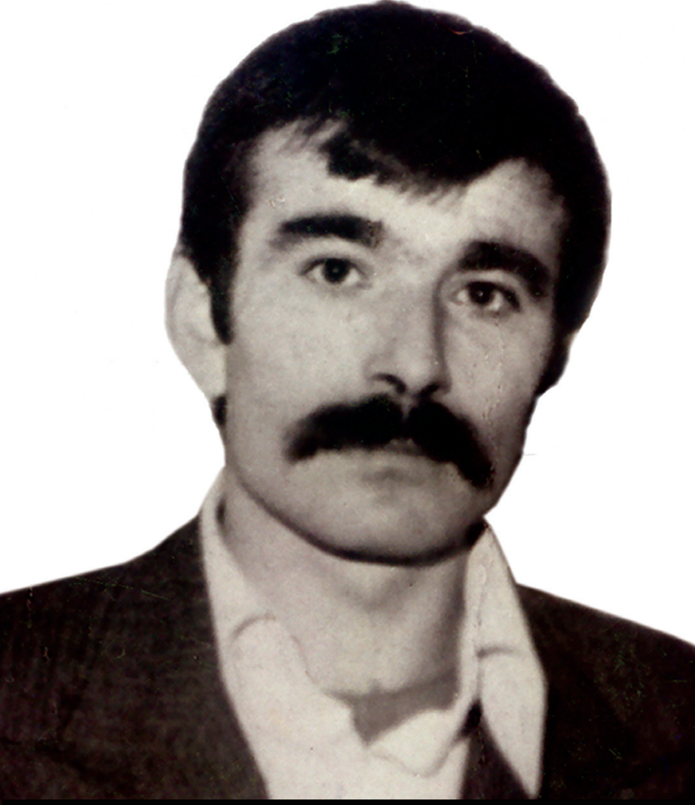

Adı, soyadı:**Fatih Toktaş**
Kod adı:**Şiyar Siirt**
Doğum yeri-tarihi:**Siirt 1981**
Şehadet tarihi:**17 Temmuz 2009**
Hassa/Hatay

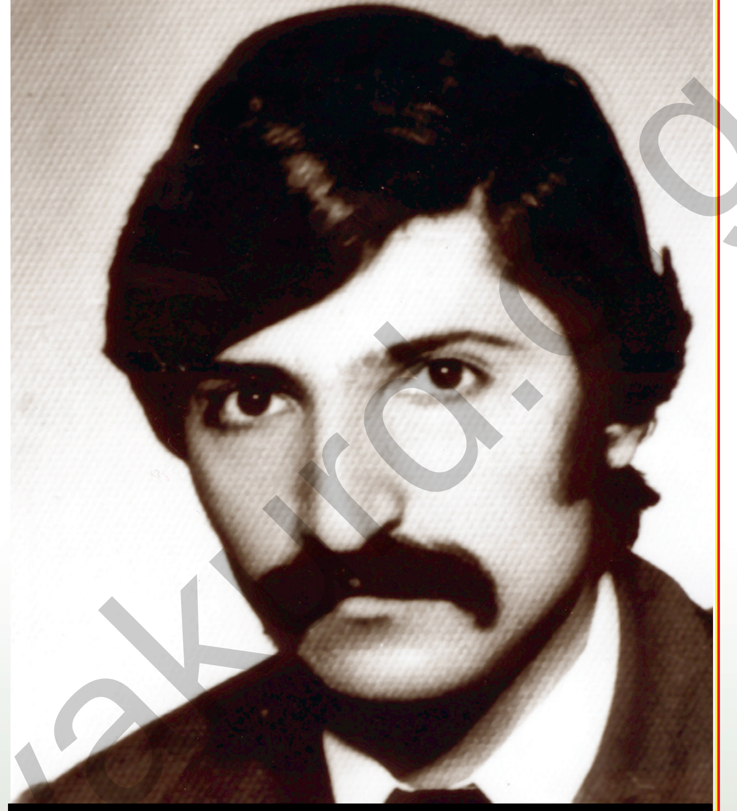

Adı, soyadı:**Cihan Demir**
Kod adı:**Cihan Amed**
Doğum yeri-tarihi:**Amed 1984**
Şehadet tarihi:**17 Temmuz 2009**
Hassa/Hatay

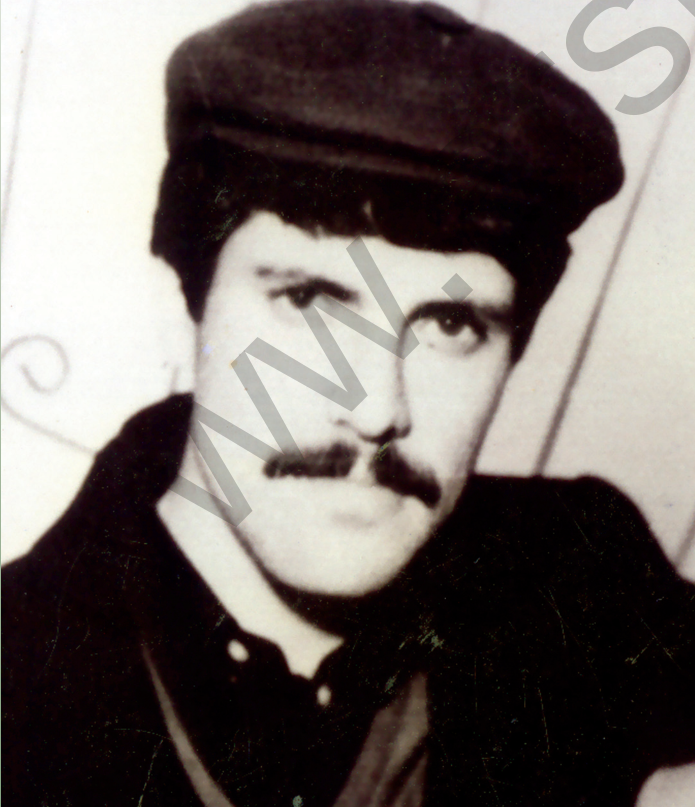
14 TEMMUZ BÜYÜK ÖLÜM ORUCU DİRENİŞÇİLERİNİ SAYGIYLA ANIYORUZ

KEMAL PİR

MEHMET HAYRİ DURMUŞ

AKİF YILMAZ

ALİ ÇİÇEK